

PAIMION KAUPUNGIN
TILINPÄÄTÖS

1.1.-31.12.2020

TILINPÄÄTÖS

1. TOIMINTAKERTOMUS.....	2
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa vuonna 2019.....	2
1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	2
1.1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
1.1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	10
1.1.4. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	15
1.1.5. Henkilöstö.....	20
1.1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	24
1.2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	26
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	30
1.4. Toiminnan rahoitus	32
1.5. Rahoitusasema ja sen muutokset.....	34
1.6. Kokonaistulot ja –menot.....	37
1.7. Kuntakonsernin toiminta ja talous	38
1.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	46
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	47
2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen.....	47
2.2. Yhteenvedo käyttötalouden toteutumisesta	175
2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	178
2.4. Investointien toteutuminen	181
2.5. Rahoitusosan toteutuminen	184
2.6. Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	185
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	186
3.1. Tuloslaskelma.....	186
3.2. Rahoituslaskelma	187
3.3. Tase	188
3.4. Konsernilaskelmat	190
4. LIITETIEDOT	194
4.1. Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	194
4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	197
4.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	198
4.4. Taseen liitetiedot	203
4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	209
4.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	212
5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	214
6. LUETTELOT JA SELVITYKSET	215

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa vuonna 2019

1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupungin talouden tila

Lähtökohdat vuodelle 2020 eivät olleet kaupungin talouden kannalta hyvät, sillä kaupungilla oli takana alijäämäinen vuosi 2019, jolloin alijäämäksi muodostui 1,6 M€. Myös edellinen vuosi 2018 oli jäänyt alijäämäiseksi 1,3 M€. Lisäksi vuoden 2020 talousarvio jouduttiin laatimaan 0,6 M€ alijäämäiseksi. Tätä taustaa vasten se, että viime vuoden tilinpäätös onkin 1,8 M€ ylijäämäinen on oikeastaan lähes uskomaton juttu.

Paimion kaupungin talous on tilinpäätöksen valossa ollut hyvin yhdenmukainen kuntien talouden yleisen tilanteen kanssa, sillä Helsinkiä ja muutamaa muuta poikkeusta lukuun ottamatta muutama edeltävät vuodet ovat olleet kuntien taloudelle todella vaikeita. Suomen Kuntaliiton johto ja talousasiantuntijat kuvasivat vuotta 2019 yhdeksi kuntatalouden synkimmistä vuosista, eikä vuosi 2020 näyttänyt alussa sen paremmalta. Toisin kuitenkin kävi.

Covid-19 maailmanlaajuinen pandemia rantautui Suomeen toden teolla maaliskuussa 2020 ja johti nopeasti poikkeusolojen lainsäädännön käyttöönottoon koskien koko maata, määräaikaiseen Uudenmaan eristämiseen muusta maasta ja lukuisiin erilaisiin sulkuihin elinkeinoelämässä. Myös kaupungin toimintaan vaikutus oli erittäin merkittävä erityisesti vanhustyössä, terveydenhuollossa, varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja 2.asteen koulutuksessa. Muista toiminnosta voidaan nostaa esiin mm. liikuntaan, nuorisotyöhön, kirjastoon ja Paimion opiston toimintaan kohdistuneet sulut tai rajoitukset. Vuosi oli siten kaikkeen aikaisempaan verrattuna täysin poikkeuksellinen ja kuten tiedämme, tämä poikkeuksellisuus ei päättynyt viime vuoteen.

Koronapandemian vaikutukset ovat maailmanlaajuiset ja niitä on uutisista saatu seurata lähes päivittäin jo yli vuoden ajan. Sen vaikutukset myös omaan yhteiskuntaamme ovat olleet ja ovat laajat ja erittäin merkittävät, kuten edellä lyhyesti joitakin näistä kuvattiin. Valtiovalta on monin tavoin kompensoinut pandemian vaikutuksia yhteiskuntaan ja kompensatiot myös kuntasektorille ovat olleet isot – valtionosuuksina, avustuksina ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksena kunnat saivat koronatukea noin 3 miljardia €. Paimion koronatuot ovat yhteensä lähes 3,8 M€, josta valtionosuudet 3,2 M€, avustukset sivistystoimialalle 0,2 M€ ja yhteisöveron korotuksen laskennallinen vaikutus noin 0,35 M€. Erityisesti valtionosuuksien korotus selittää viime vuoden tilinpäätöksen ylijäämän.

Kaupungin taloudellisen tilanteen parantamiseksi on tehty työtä pitkäjänteisesti monien vuosien ajan; ja niin tehtiin myös viime vuonna – koronasta huolimatta. Se on toimialoilla ja työpaikoilla kautta linjan merkinnyt erittäin säästävää toimintaa ja kiristyksiä määrärahoissa. Samalla henkilökunta on joutunut venymään, kun resurssit ovat vähäiset ja joissakin palveluissa jo liiankin tiukat. Vastaavasti päättäjät ovat olleet sen tosiasian edessä, että myös palvelurakenteita ja palveluita koskevia vähemmän kiitollisia päätöksiä ja ratkaisuja on ollut tehtävä. Edellä kerrottu on näkynyt erityisesti siinä, että kaupungin toimintakulut ja niiden kasvu on ollut hyvässä hallinnassa jo pitkään.

Kaupunginvaltuusto ja –hallitus päättivät loka-marraskuussa 2019 talouden sopeutusohjelman laatimisesta ja valitsivat konsultiksi Perlacon Oy:n. Käytännössä tämä työ tehtiin viime vuoden aikana. Perlacon kävi läpi perusteellisesti kaupungin palvelut ja niiden tuottamisen kustannukset sekä teki laajat vertailut muihin kuntiin. Johtopäätös Paimion osalta oli selkeä: kaupungin talouden ongelma eivät ole suuret menot tai tuhlaileva resurssien käyttö, vaan ongelma on rakenteellisesti pienet tulot. Suurin ongelma tuloissa ovat alhaiset valtionosuudet (koronavuotta 2020 lukuun ottamatta), mutta myös yhteisöveron ja kiinteistöveron tuotot sekä kaupungin omat toimintatuotot ovat alhaiset. Ainoastaan kunnallisveron tuotto on hyvällä tasolla.

Meidän on jatkettava kaupungin taloudellisen aseman vahvistamista siten, että se saavuttaa vakaan pohjan ja on tasolla, jossa ylijäämäiset tilinpäätökset ovat mahdollisia. Paimio on edelleen velkaantuneimpien joukossa Suomen kunnista, vaikkakin pystyimme viime vuonna vähentämään kaupungin lainoja 6,1 M€. Siten suuria muutoksia resursseihin ei ole tulossa ja tarve toimintojen kehittämiseksi, resurssien tehokkaammalle käytölle ja tarvittaessa uudelleen arvioinnille pysyy.

Poimintoja vuodelta 2020

Viime vuosi oli myös kaupungin elinkeinoelämän kehittymisen kannalta hyvin poikkeuksellinen. Covid-19 pandemia kuritti yrityksiä sekä globaalisti että Suomessa ja sen johdosta valtio myönsi yrityksille tukea. Yksinyrittäjien koronatukea Paimiossa sai 87 yrittäjää (174 000 €), ELYn myöntämää tukea 47 yritystä (668 080 €) ja Business Finlandin myöntämää tukea 19 yritystä (1 018 876 €). Samalla kun osa yrityksistä tarvitsi tukea, monet yritykset menestyivät ja jopa löysivät uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia.

Vaikeasta vuodesta huolimatta Paimioon kohdistui kolme merkittävää investointipäätöstä, joiden vaikutukset tulevina vuosina ovat hyvinkin isoja. Suomen valtion aktiivinen ote ja 3,5 M€:n sijoitus mahdollistivat Paimion parantolan säätiön perustamisen ja sen, että säätiö sai haltuunsa koko parantolan kiinteistökokonaisuuden. Rester Oy käynnisti 5,7 M€:n halli-investoinnillaan kansainvälisestäkin ajatellen merkittävän tekstiiliklusterin rakentumisen Paimioon ja nosti samalla kaupunkimme laajasti kiertotalousyritysten tietoisuuteen. Myös YksYkkösen yritysalueen potentiaalinen ankkuriyritys BioGPaimio Oy:n biokaasuvoimala-hanke nytkähti eteenpäin, kun työvoima- ja elinkeinoministeriö myönsi sille 2,4 M€:n tuen. Näiden lisäksi kaupungissa oli myös muuta yritystoimintaan liittyvää rakentamista. Kaupungin työttömyys-% oli koko viime vuoden alle maakunnan keskiarvon ollen vuoden lopussa 9,6 % (2019 4,9 %).

Asunto- ja palvelurakentamisen osalta myönteinen asia oli se, että Mehiläisen rakennuttama 22-paikkainen kehitysvammaisten palvelutalo valmistui Sahantien varteen. Samalle alueelle rakentui viime vuoden aikana myös 13-asuntoinen rivitalolyhtiö.

Kaupungin toteutuneet nettoinvestoinnit viime vuonna olivat vain noin 1,8 M€ eli selvästi alle viime vuosien keskimääräisen investointitason. Tämä selittyy ennen kaikkea sillä, että kaupunki on saanut lähes valmiiksi ison koulurakennuksia koskeneen saneeraus- ja uusinvestointiohjelman, eikä jäljellä olevissa pienehköissä kohteissa ole aikataulullista pakkoa. Niinpä investointien taso ei lähivuosinakaan tule ylittämään poistoja. Investoinnit julkiseen käyttöomaisuuteen olivat noin 1,25 M€, tärkeimpinä kohteina historiallisen Isosillan peruskorjaus sekä kunnallistekniikan rakentaminen Pakurlanmetsän ja Tiilitehtaan uusille asuinalueille. Talonrakennusinvestoinnit olivat vain 0,45 M€ ja tärkeimpinä voidaan mainita aurinkosähkövoimaloiden rakennuttaminen Vistan yläkoulun ja ent. kurssikeskuksen katoille.

Kaupunki luovutti viime vuonna yhteensä 23 AO-tonttia, joista vuokraamalla 17 ja myymällä 6. Vuoden aikana valmistui yhteensä 35 asuntoa omakoti- ja paritaloihin ja 13 asuntoa rivitaloihin. Kerrostaloasuntoja ei valmistunut. Vuonna 2020 Paimion väkiluku kasvoi 78 henkilöllä ja oli vuoden lopussa 10 929.

Lopuksi

Lausun vuoden 2020 osalta parhaimmat kiitokset kaupungin hyväksi tehdystä työstä niin kaupungin henkilökunnalle kuin luottamushenkilöille. Koronapandemia on monissa eri tehtävissä ja lukuisilla työpaikoilla vaatinut jatkuvaa venymistä, jaksamista ja uudenlaista toimintaa. Toivon todella kovasti, että me jokainen jaksamme tätä niin työssä kuin yksityiselämässämme. Rokotusten edistyminen ja kesän tulo auttavat tässä meitä kaikkia.

Jari Jussinmäki

1.1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupungin hallinto-organisaatio on hallinnon johtosäännön mukainen. Kaupungissa on 7 lautakuntaa, 12 toimikuntaa ja työryhmää sekä muutamia muita kaupungin tai valtion hallintoon kuuluvia toimielimiä.

KAUPUNGINVALTUUSTO

- kokouksia 4

Nimi	Puolue	Läsnäolo- kerrat
Puheenjohtaja: Hallisto Reijo	Kesk.	4
I varapuheenjohtaja: Lahti Helena	SDP	2
II varapuheenjohtaja: Hongisto Jukka	Kok.	4
III varapuheenjohtaja: Rautio Rauno	Vas.	4
Valtuutetut: Alander Eira	Kesk.	4
Ansio Sanna-Maija	Kok.	4
Aro Pekka	Kok.	4
Autti Santeri	Kok.	3
Heino Sini	Vihr.	4
Heurlin Eeva	KD	3
Hyssälä Tuomas	Kesk.	4
Ilola Timo	Kok.	4
Jalonen Kimmo	KD	4
Kaarlela Markus	Kok.	4
Kallio Markus	SDP	1
Karlsson Kristina	Kesk.	4
Klemola Anu	Vas.	3
Kuusela Mervi	SDP	3
Laitinen Seppo	SDP	4
Lehikoinen Jouni	Kesk.	2
Lindberg Mikko	Kesk.	4
Marika Mulari	Vihr.	4
Murto Sari	SDP	4
Mäkelä Timo	Kok.	3
Mäkinen Hanna	Vas.	3
Mäkinen Martti	PS	4
Nieminen Tomi	Vas.	4
Nuotio Minna	Vihr.	4
Rannikko Sari	SDP	3
Reponen Terhi	Kesk.	4
Simolin Anton	Kok.	3
Turpeinen Heikki	Kok.	3
Uusitalo Joonas	Kesk.	4
Virta Timo	SDP	4
Virtanen Melina	SDP	4
Kuisma Kia	NuVa:n ed.	2

Kaupunginvaltuusto (jatkoa)

Nimi	Puolue	Läsnäolo- kerrat
Kokouksiin osallistuneet varavaltuutetut:		
Berg Rauno	Kok.	3
Hellstén Mauri	Vas.	1
Jätinvuori Marita	Kok.	1
Lahti Tapani	SDP	2
Määttänen Markku	Kesk.	2
Reunan Kristiina	Kok.	1
Ristilä Pari	SDP	1
Sahlström Salli	SDP	4
Simola Lauri	Vas.	1
Asiantuntijat:		
Hutanan Pasi, tietohallintopäällikkö		4
Hulkkonen Eila, henkilöstöpäällikkö		2
Pöyhönen Eeva-Sirkku, sosiaali- ja terveysjohtaja		3
Lumiainen Jyrki, sivistysjohtaja		3
Kylén Markku, tekninen johtaja		2
Saarinen Juha, tekninen johtaja		3
Sihteeri:		
Hölsö Jaana, hallintojohtaja		4
Makkonen Heli-Maarit, tekninen sihteeri		2
Kalliomäki Satu, tekninen sihteeri		1
Jussinmäki Jari, kaupunginjohtaja		4

Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Vuoden 2017 kuntavaaleissa valittiin kaupunginvaltuustoon ajalle 1.6.2017-31.5.2021 yhteensä 35 valtuutettua, jotka jakaantuivat puolueittain seuraavasti:

Kansallinen Kokoomus 9 valtuutettua, Suomen Keskusta 8 valtuutettua, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 8 valtuutettua, Vasemmistoliitto 4 valtuutettua, Vihreä liitto 3 valtuutettua, Suomen Kristillisdemokraatit 2 valtuutettua ja Perussuomalaiset 1 valtuutettua.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden aikana vain neljä kertaa, koronapandemiasta johtuen vain välttämättömät kokoukset pidettiin ja niissä valtuusto käsitteli mm. seuraavat asiat:

29.1.

- Hyväksyttiin Sahatie 1K71 asemakaavan muutos, siten että tontille on mahdollista rakentaa kehitysvammaisten palvelutalo.
- Vahvistettiin Pakurlanmetsän alueen 21 omakoti- ja kolmen rivitalotontin luovutusehdot.
- Vahvistettiin Tiilitehtaan alueen 31 omakotitalotontin luovutusehdot.
- Päätettiin myydä 2,96 ha määräala Valentia Oy:lle

10.6.

- Hyväksyttiin Paimion kaupungin sekä Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän vuoden 2019 tilinpäätökset ja myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2019.
- Hyväksyttiin investointeja karsivia muutoksia teknisen ja koulutuslautakunnan talousarvioihin.

23.9.

- Annettiin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskeväksi lainsäädännöksi, siis sote-uudistuksesta.
- Merkittiin tiedoksi Valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL-) sopimuksen 2016-2019 loppuraportti.
- Merkittiin 2017 - 2020 laaditun hyvinvointikertomuksen väliarviointi vuoden 2019 osalta tiedoksi
- Hyväksyttiin koronapandemiasta johtuvia talousarviomuutoksia: valtionosuuksien määrä arvioitua suuremmat ja verotulot arvioitua pienemmät.

11.11.

- Perustettiin kahden työvoimasuunnittelijan virat.
- Hyväksyttiin vuoden 2021 talousarvio ja vuosien 2022-2023 taloussuunnitelma
- Vahvistettiin vuoden 2021 tuloveroprosentiksi 20,75 %.
- Vahvistettiin kiinteistöveroprosentit vuodelle 2021
- Hyväksyttiin talousarviomuutoksia: sosiaali- ja terveys-, koulutus-, sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalle ja kaupunginhallitukselle, joista monet johtuivat koronapandemiasta, edelleen korotettiin valtionosuuksien määrä hallituksen koronakorotuksista johtuen.

KUNTAYHTYMÄT, JOIHIN PAIMION KAUPUNKI KUULUU JA KAUPUNGIN EDUSTAJAT TOIMIELIMISSÄ:
Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän hallitus

Lehtimäki Kati	jäsen
Rannikko Piia	varajäsen
Hallisto Reijo	jäsen
Kuopila Juha	varajäsen
Laitinen Seppo	jäsen
Huhtala Päivi	varajäsen
Rautio Rauno	jäsen
Kaarilahti Seija	varajäsen
Hongisto Jukka	jäsen
Berg Rauno	varajäsen
Vuontela Tarja	jäsen
Tuominen Outi	varajäsen
Rannikko Sari	jäsen
Ylitalo Jouni	varajäsen

Salon seudun koulutuskuntayhtymän valtuusto

Jätinvuori Marita	jäsen
Turpeinen Heikki	varajäsen
Havuaho Jarmo	jäsen
Pirhonen Henna	varajäsen
Riipinen Hannu	jäsen
Virtanen Melina	varajäsen

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän valtuusto

Alander Eira	jäsen
Hallisto Reijo	varajäsen
Laitinen Seppo	jäsen
Huhtala Päivi	varajäsen

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän yhtymävaltuusto

Rannikko Sari	jäsen
Jätinvuori Marita	varajäsen

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto

Rannikko Piia	jäsen
Jätinvuori Marita	varajäsen
Reponen Terhi	jäsen
Kuparinen Heikki	varajäsen
Salo Tapani	jäsen
Kuusela Mervi	varajäsen

Varsinais-Suomen liiton edustajainkokous

Ansio Sanna-Maija	jäsen
Ilola Timo	varajäsen
Hallisto Reijo	jäsen
Alander Eira	varajäsen
Laitinen Seppo	jäsen
Rannikko Sari	varajäsen

Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuusto

Turpeinen Heikki	jäsen
Ilola Timo	varajäsen
Lehikoinen Jouni	jäsen
Ansio Sanna-Maija	varajäsen
Jalonen Kimmo	jäsen
Heurlin Eeva	varajäsen

Peimarin koulutuskuntayhtymän yhtymävaltuusto

Vairinen-Salmela Johanna	jäsen
Ylihonko Markku	varajäsen
Tuomola Mika	jäsen
Järvelä Heli	varajäsen
Lahti Tapani	jäsen
Ristilä Pasi	varajäsen
Mäkinen Hanna	jäsen
Klemola Anu	varajäsen

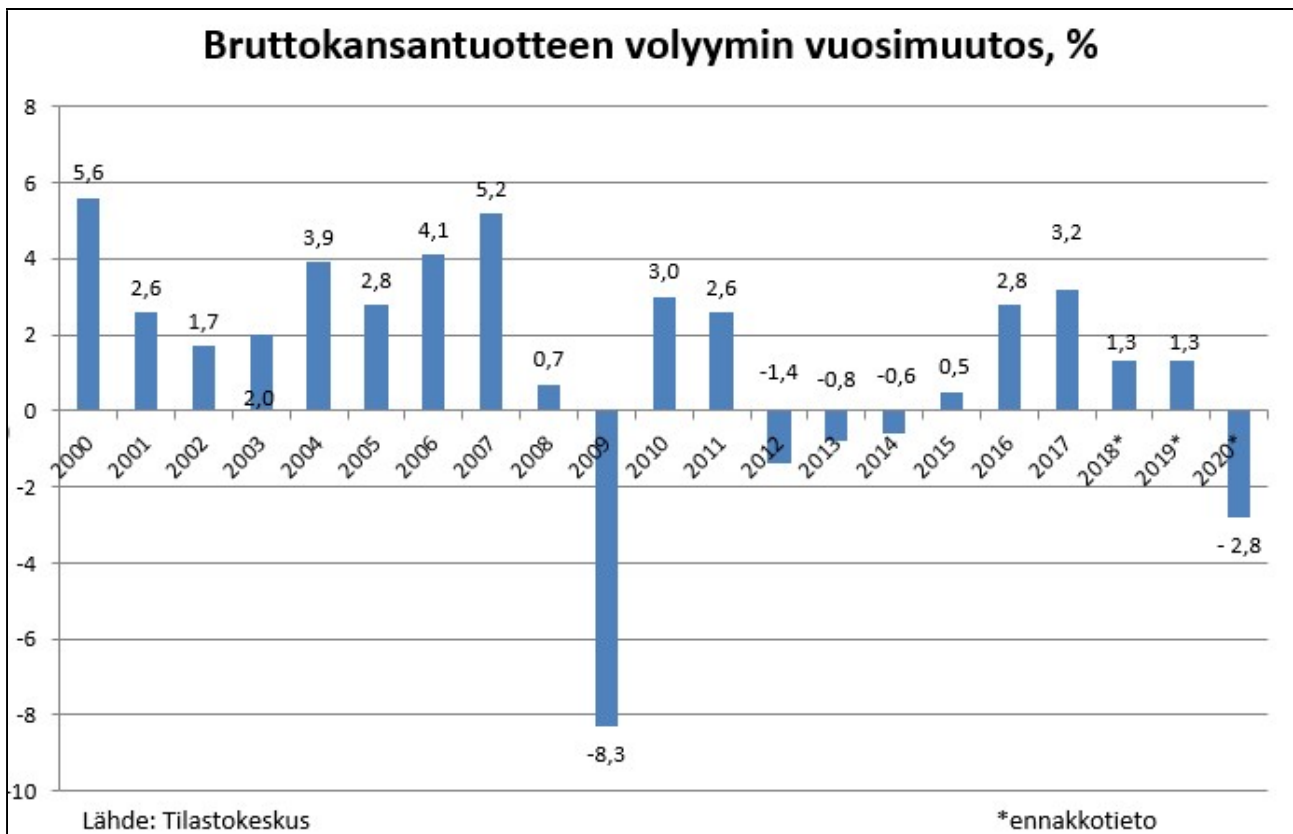
1.1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Päättynyt vuosi oli hyvin poikkeuksellinen. Vuoden 2019 lopulla Kiinasta lähti liikkeelle koronavirus-epidemia, jonka maailman terveysjärjestö WHO julisti pandemiaksi 11.3.2020. Covid-19 pandemian vaikutukset ovat olleet laajat ja monitahoiset. Suomen talous notkahti vuonna 2020 muuta Eurooppaa vähemmän. Maailmantalous on elpynyt kriisiä edeltävälle tasolle.

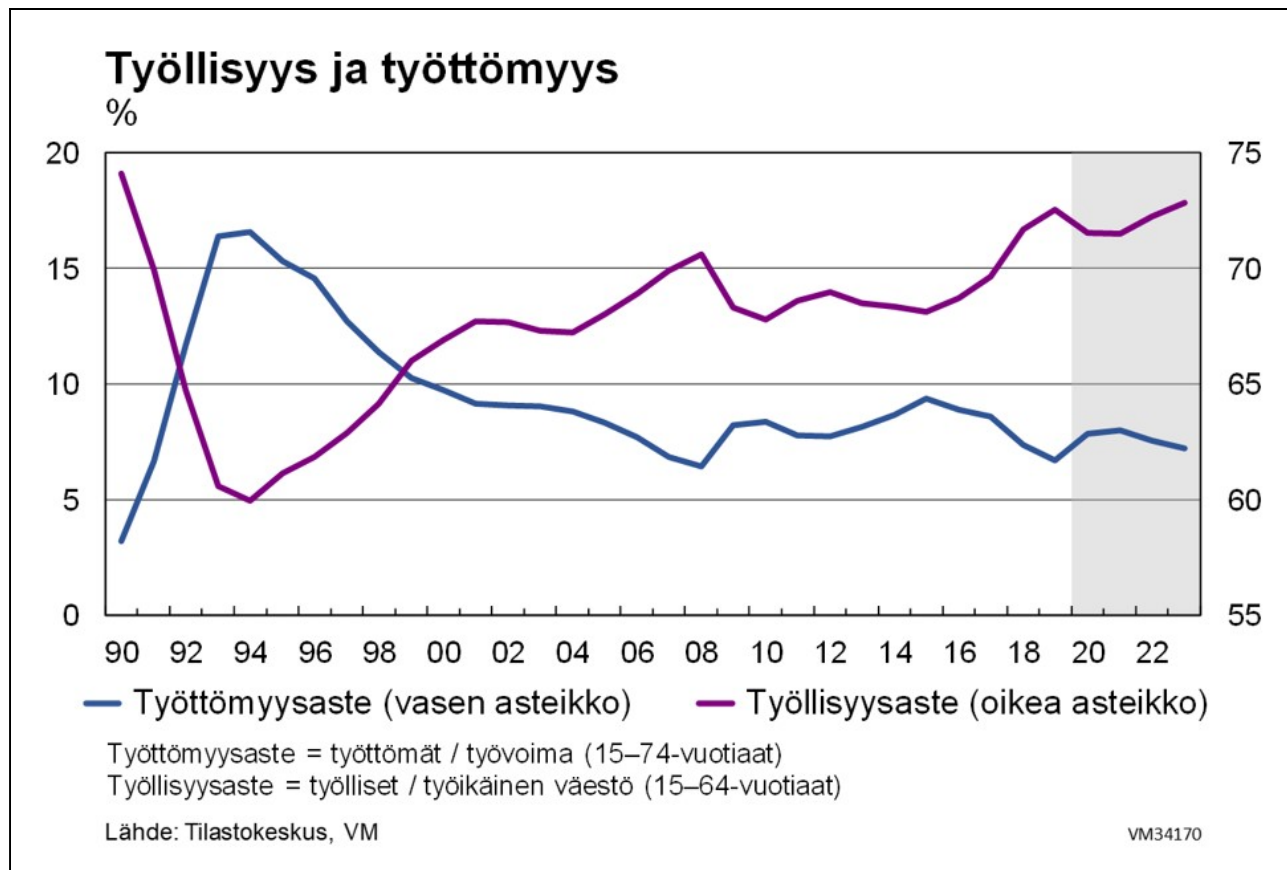
Koronan vaikutukset näkyvät eri toimialoilla hyvin eri tavalla. Suomen tavaraviennin volyyymi on jo kriisiä edeltävällä tasolla, sillä teollisuus on elpynyt nopeasti. Tautitilanne ja rajoitukset näkyvät monilla palvelualoilla. Elpyminen on ollut vaikeaa. Epävarmuus painoi yksityisiä investointeja, ei kuitenkaan rakentamista. Tilanne on kuitenkin palvelualoilla hyvin vakava ja edelleen heikkene- mään kun maaliskuussa 2021 tiukennettiin kokoontumisrajoituksia ja ravintolat siirtyivät myymään noutoruokaa.

Kolmen kasvuvuoden jälkeen Suomen talouden tuotanto laski. Bruttokansantuotteenvolyymi laski 2020 -2,8%. Se on merkittävästi vähemmän kuin keväällä 2020 pelättiin. Silloin bruttokansantuotteen romahduksen arvioitiin olevan jopa 10%:n luokkaa. Rokotteiden käyttöönotto kevään 2021 aikana parantaa uskoa tulevaisuuteen ja kääntää vähitellen yhteiskunnan kohti normaaleja aikoja, vaikka rokotteiden saatavuudessa onkin ollut vaikeuksia ja hitautta.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan Suomessa oli työllisiä vuoden 2020 lopulla vaja 2,5 milj., vähennystä edelliseen vuoteen oli 74 000. Työllisyysaste eli työllisten osuus 15-64 vuoti- aista oli 2020 lopulla 70,7 %, kun se vuotta aiemmin oli 73 %. Työttömyysaste oli joulukuussa 7,8%, kun vuotta aiemmin oli 6,0%. Työttömiä on 48 000 enemmän kuin 2019 lopulla. Nuorten (15-

24-vuotiaiden) työttömyysaste oli 20,0 %, mikä on 5,2 %-yksikköä enemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa. Piilotyöttömien määrä oli 129 000, mikä on 14 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Piilotyöttömäksi luetaan työvoiman ulkopuolella oleva henkilö, joka haluaisi ansiotyötä ja olisi työhön käytettävissä kahden viikon kuluessa, mutta ei ole etsinyt työtä viimeisen neljän viikon aikana. Piilotyöttömyyden syitä ovat työnhausta luopuminen tai muut syyt kuten opiskelu, lasten hoito tai terveydelliset syyt.

Kuluttajahintojen keskimääräinen vuosimuutos (inflaatio) oli vuonna 2020 0,3%. Inflaatio laski hieman vuoden 2019 tasosta (1,0%). Kuluttajahintoja nosti vuoden takaiseen verrattuna eniten savukkeiden, omakotitalokiinteistöjen, matkaviestintäpalveluiden sekä hoito- ja tutkimusmaksujen kallistuminen. Kuluttajahintojen nousua vuoden takaisesta hillitsi eniten polttonesteiden ja hotellihuoneiden halpeneminen. Vuoden 2021 helmikuussa inflaatio oli 0,9 %. Vuosina 2021-2022 inflaation arvioidaan olevan noin 0,8-1,5 prosentin tietämällä.

Kotitalouksien säästämisaste kasvoi koronan vaikutuksesta: käytettävissä oleva tulo kasvoi hieman ja kulutusmenot laskivat selvästi. Kotitalouksien oikaistu reaalitytö kasvoi 0,5% ja kotitalouksien kulutusmenojen 4,6% lasku. Säästämisaste eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon kasvoi 5,7%iin, (2019: 0,6%). Kotitalouksien velkaantumisaste oli vuoden 2020 lopussa 133,0 prosenttia eli 4,0 %-yksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Velkaantumisaste on rahoitustilinpäiden mukaisen lainojen suhde vuoden käytettävissä olevaan nettotuloon.

Korkotaso pysyi vuoden 2020 aikana historiallisen alhaisena. Sekä lyhyet että pitkät korot olivat poikkeuksellisen alhaisella tasolla ja reaalkorot ovat olleet monissa teollisuusmaissa negatiivisia jo yhdeksän vuotta. EKP:n ohjaukorko on ollut 0% maaliskuusta 2016 alkaen ja maksuvalmiusjärjestelmän talletuskorko -0,5% syyskuusta 2019 alkaen.

Kunnallistalouden kehitys

Tilastokeskuksen keräämien 2020 tilinpäätösarvioiden valossa kuntatalous on ennätyslukemissa synkän vuoden 2019 jälkeen. Kun vuonna 2019 tulos painui negatiiviseksi 3/4 kunnista, niin 2020 alijäämäisen tuloksen tekee vain 27 kuntaa. Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaan 4,6mrd. euroa, se on 2,4 mrd. euroa edellisvuotta enemmän. Vuosikatteen vahvistuivat kaikissa kuntakokoryhmissä, eikä syömävelkaa jouduttu ottamaan juuri lainkaan.

Kuntatalouden vahvistumista selittävät valtion myöntämät kertaluontoiset koronatuot ja kunnallisverojen odotettua parempi kehitys. Vahvan tulokehityksen ohella menot kasvoivat maltillisesti, sillä koronatilanteen vuoksi useat kuntien toiminnot olivat suljettuina kevään ja syksyn aikana. Kuntien toimintakulut kasvoivat 2,0 %, 2019: 2,4 %. Kuntien toimintatuotot vähenivät 1,7 %. Kuntien verorahoitus kasvoi merkittävästi. Valtionosuuksien suureen kasvuun (+27,2%) vaikutti kolmen miljardin euron koronatuot, myös verotulot (4,0%) kasvoivat pelättyä paremmin.

Kuntien yhteenlaskettu lainakanta kasvoi vuoden 2019 aikana 7 % ja oli 23,4 mrd. euroa (2019: 21,9 mrd.€). Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 3 474 euroa, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 3 349 euroa, kasvua 125€/as.

Vuonna 2020 kuntien keskimääräinen verotuloilla painotettu tuloveroprosentti oli 19,97 (2019: 19,88). Efektiivinen veroprosentti oli 14,43% (14,30). Efektiivinen veroaste tarkoittaa ”todellista” veroastetta eli maksuunpantujen verojen suhdetta tuloihin. Kun tuloista tehdään vähennykset kuten matka- ja tulonhankkimiskustannukset sekä ansiotulo- ja perusvähennykset ja verosta vähennetään esim. työtulo -ja kotitalousvähennykset sekä asuntolainan koron alijäämähyvitys, jää jäljelle maksuunpannut verot. Vaikka kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on lähes 20 %, maksavat suomalaiset selvästi vähemmän, sillä tosiasiallinen eli efektiivinen veroaste on keskimäärin vain reilu 14 %. Vuodelle 2020 tuloveroprosenttiaan nosti 53 kuntaa, laski seitsemän kuntaa, yhteensä kuntia on 310. Ensimmäinen kunta, joka 23%-rajan rikkoi oli Halsua, kun sen tuloveroprosentti oli 23,50. Alhaisin veroprosentti eli 16,50 oli Jomalassa, Manner-Suomen matalin on Kauniaisten 17,00. Yleisin veroprosentti 21,50 on 51 kunnassa.

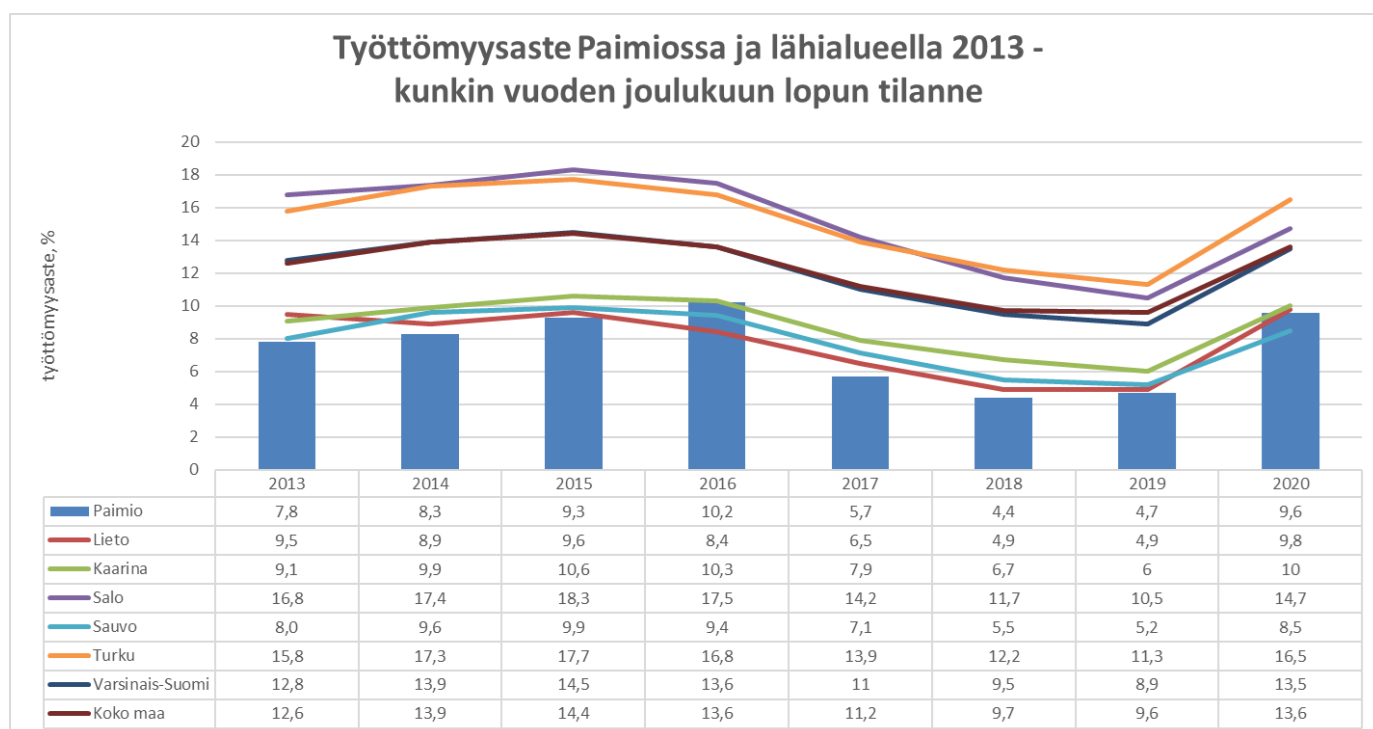
Oman talousalueen työllisyyden kehitys

Vuotta 2020 leimaa koronaviruspandemian moninaiset vaikutukset. Se on kohdellut yrityksiä hyvin eri tavalla riippuen toiminta-alasta: osalle pandemialla ei ole ollut vaikutusta, osalla liikevaihto on kasvanut ja osalla toiminta on supistunut. Erityisesti hotelli- ja ravintola-ala on kärsinyt, aukioloajoituksista johtuen. Varsinais-Suomen maakuntaennusteen mukaan maakunnan yrittäjien 2019 laskuun kääntyneet talousodotukset liikevaihdon, kannattavuuden, henkilöstön määrän ja investointiaikojen osalta jatkoivat laskuaan kiihtyvällä vauhdilla vuoden 2020 aikana. Odotuksista huolimatta varsinais-suomalaisten yritysten liikevaihdon, kannattavuuden ja henkilöstön määrän voidaan olettaa kasvavan 2021 aikana. Yrittäjien tekemien investointien määrän arvioidaan kuitenkin kokonaisuudessaan laskevan 2021.

Varsinais-Suomen työttömyys kasvoi vuoden aikana. Vuoden 2020 lopulla työttömiä työnhakijoita oli 30900, se on 9200 (43%) enemmän kuin vuoden 2019 lopulla. Työttömien määrän kasvuun vaikutti erityisesti lomautettujen määrän kasvu. Talouden vaimeneminen on supistanut työvoiman kysyntää myös Varsinais-Suomessa. Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 13,5 % (9,5 % 12/2019). Varsinais-Suomen työttömyysaste oli vuoden 2019 lopulla hieman pienempi kuin koko maan vastaava (13,6 %). Varsinais-Suomessa työttömyys kasvoi lähes kaikissa seutukunnissa. Alin työttömyysaste oli Turunmaalla (9,5 %) ja VakkaSuomessa (9,7 %). Pitkäaikaistyöttömiä on selvästi enemmän kuin vuosi sitten ja kasvu jatkuu. Samoin nuorten työttömyys oli vuoden taiseen verrattuna edelleen koholla kaikissa seutukunnissa.

Koronapandemian aikana uusia työpaikkoja on avautunut Varsinais-Suomeen 10 % vähemmän kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Vuoden 2020 aikana avautui noin 58 000 työpaikkaa eli kysyntä oli yllättävän vilkasta, vaikka kysynnän huippuvuodesta 2019 jäätiinkin. Alojen välillä kysynnän vaihtelu oli merkittävää. Rakentamisessa kysyntä oli edelleen verrattain vireätä sekä monissa palvelualan tehtävissä, kuten hoito, kaupan ja sotealojen tehtävissä. Haastavampi tilanne oli tällä erää teollisuuden tehtävissä, vaikka avoimia työpaikkoja tuli teollisuuden tehtäviin täytettäväksi noin 800 kappaletta joulukuun aikana.

Verrattuna koko maan tasoon (13,6 %) on työttömyysaste sitä alempi 24 varsinaissuomalaisessa kunnassa ja sitä korkeampi työttömyysaste oli Turun, Salon ja Raision kaupungeissa. Työttömyysasteet oli vuoden lopussa korkeimmat Turussa 16,5 % (11,5 %), Salossa 14,7 % (11,2 %) ja Raisiossa 13,9% (7,6%). Alhaisimmat työttömyysasteet olivat Vehmaalla 7,8% (8,4%), Oripäässä 8,1% (7,7%) ja Sauvossa 8,5% (5,2%). Alueen 27 kunnasta työttömyysaste oli yli 10 % 15 kunnassa, vuotta aiemmin vain kolmessa kunnassa (Salo, Turku ja Uusikaupunki).

Paimion kaupungin talouden kehitys

Kaupungin asukasluku oli vuoden lopussa 10 929 henkilöä. Kasvua edelliseen vuoteen 78 asukasta. Ensimmäisen kerran tilinpäätöskirjan tarkastelujaksolla Paimion luonnollinen väestömuutos kääntyi laskuun, vuoden aikana syntyneitä oli yhdeksän vähemmän kuin kuolleita. Kaupungin väkiluku on kasvanut kymmenessä vuodessa yhteensä 527 asukkaalla eli keskimäärin noin 0,5 % vuodessa.

Paimion työvoiman määrä oli vuoden 2020 lopulla 5114 henkilöä, kun sen vuotta aiemmin oli 5009 henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli 37, joka on 22 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2020 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 489, kun heitä oli vuotta aiemmin 243. Työttömyysaste oli vuoden lopussa 9,6 % (2019: 4,9 %), se on maakunnan seitsemänneksi alhaisin.

Paimion kaupungin panostukset elinkeinotoimintaan ovat tuottaneet tulosta. Yhteistyö paikallisiin yrityksiin ja yrittäjiin on jatkunut hyvänä ja syventynyt. Yrittäjien keskuudessa vallitsee yhteistyön ja innostuksen henki. Ensimmäisen kerran, marraskuussa 2020 tehdyssä Yrittäjien maakuntakyselyssä paimiolaisten yrittäjien vastausmäärä ylitti vaadittavan määrän ja Paimiokin pääsi mukaan julkaisuun ja heti kärkikahinoihin: sijalle kaksi. Edelle kiilasi ainoastaan Lieto sekä yrittäjien arviois- sa kunnan yrittäjyysilmapiiristä että oman kunnan ja yritysten välisessä yhteistyössä.

Paimion elinkeinotoiminnassa on panostettu kiertotalousliiketoiminnan saamiseen YksYkkösen teollisuusalueelle ja siinä on onnistuttukin. Vuoden 2020 aikana aloitettiin poistotekstiilien jalostus- laitoksen rakentaminen, laitos valmistuu vuoden 2021 aikana. Alkuvaiheessa alueelle arvioidaan tulevan 30-50 teollisuuden työpaikkaa, myöhemmin tavoitteena on moninkertaistaa työpaikkojen määrä.

Pääosa Paimion yrityksistä on pieniä alle 10 henkilöä työllistäviä. Sivulla 18 näkyvässä Paimion suurimpien yksityisten yritysten epävirallisessa taulukossa on mukana 38 yritystä, vuoden 2020 työntekijämäärä oli 1106, se on 27 vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Vuoden 2020 aikana valmistui yhteensä 35 asuntoa omakoti- ja paritaloihin. Kerrostaloasuntoja ei valmistunut. Kaupunki myi 2020 viisi omakotitonttia ja vuokrasi 17 (2019: 6+11 tonttia). Lisäksi kaupunki myi neljä yritystonttia. Paimion tonttivaranto on hyvällä tasolla. Vuoden 2020 lopussa kaupungilla oli myyntivalmiita pientalorakentamisen tontteja 47 kpl (2019: 27) ja yksityisillä myyjillä 121 kpl (122). Muita asuinrakentamiseen tarkoitettuja tontteja (rivi-, kerrostalo tms) kaupungilla oli 19 (21) ja muilla 24 (25). Myyntivalmiita yritystontteja kaupungilla on 10 kpl (24) ja muilla 13 kpl (8).

1.1.4. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset muutokset toiminnassa

Vuoden 2020 aikana ei tapahtunut olennaisia muutoksia toiminnassa.

Olennaiset tuloperusteiden muutokset

Oma-aloitteisia merkittäviä tuloperusteiden muutoksia ei tehty vuodelle 2020: kaikki veroprosentit säilyivät entisellään.

Vuoden 2019 lopulla tiedossa olevien valtionosuuspäätösten mukaan vuoden 2020 valtionosuudet olivat lähes 15,9 milj. euroa, se olisi 1,5 milj. (+10,8%) enemmän kuin vuotta aiemmin ja 0,3 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2020 talousarviossa. Koronapandemian iskettyä, valtionosuuksia korotettiin valtion lisätalousarvioissa vuoden aikana neljä kertaa. Lopulliset valtionosuudet olivat lähes 19,1 milj.euroa, kasvua edelliseen vuoteen 4,7milj. euroa (33,2%). Valtionosuuksien ns. koronakorotukset yhteensä 3,2milj. euroa, summasta 3,0 milj. on valtionosuuksien korotusta ja 0,2 milj. verotulomenetysten kompensatiota, joka peritään takaisin vuoden 2021 valtionosuuksien maksatuksen yhteydessä. Yhteisöveron 10%-yksikön korotuksen vaikutus on laskennallisesti noin 350 t. euroa. Lisäksi sivistystoimialalle on saatu korona-avustuksia yhteensä 199t. euroa.

Korona vaikutti myös maksutuloihin, erityisesti varhaiskasvatuksessa, jossa lasten poissoloista hyvitetiin normaalikäytäntöä helpommin.

Investoinnit

Vuoden 2019 poikkeuksellisen suurten (7,1 milj. euroa) nettoinvestointien jälkeen vuoden 2020 nettoinvestoinnit olivat talousarviomuutosten jälkeen 2,0 milj. euroa ja suunnitelmavuosien 2021 - 2024 nettoinvestointien keskiarvo on noin 2,8 milj. euroa vuodessa.

Vuoden 2020 toteutuneet investoinnit olivat 2,0 milj. euroa, nettoinvestoinnit 1,9 milj. euroa. Investoinneista lähes 2/3 (1,2 milj. €) käytettiin kunnallistekniikan ja infran rakentamiseen. Suurimpina hankkeina Tiilitehtaan ja Pakurlanmetsän alueiden kunnallistekniikan rakentaminen, Isosillan peruskorjaus sekä Kriivarin alueen valaistuksen nykyaikaistaminen ja hulevesiviemäröinnin rakentaminen. Talonrakennuksen osuus investoinneista oli reilu viidennes (0,4milj. euroa) suurimpia hankkeita lukion auditorion ym. rakentaminen sekä aurinkosähkövoimaloiden rakentaminen Vistan yläkoulun ja Tapiolan päiväkodin katoille.

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoden talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.

Vuosi 2020 oli ylijäämäinen, kahden alijäämäisen vuoden jälkeen. Ilman valtionosuuksien 3,2 milj. euron korona-avustuksia myös vuosi 2020 olisi ollut alijäämäinen. Vuoden 2021 talousarvio laadittiin lähes 1,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Toimintatuloja arvioidaan kertyvän saman verran kuin edellisenä vuotena ja toimintamenojen kasvavan noin 4,6 % vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna. Vuonna 2021 verotilitysten arvioidaan kasvavan, mutta valtionosuuksien määrä vähenee, johtuen 2020 poikkeuksellisen suurista valtionosuuksista.

Kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2019 lopulla talouden sopeuttamisohjelman laadinnasta, jonka toteuttajaksi valittiin Perlacon Oy. Selvitystyötä, viranhaltijoiden ja työntekijöiden haastatteluja tehtiin talven ja kevään 2020 aikana. Valtuustoseminaarit aiheesta olivat 9.3.2020 ja 25.8.2020. Merkittäviä säästökohteita selvityksessä ei tullut esille. Selvitys pikemminkin vahvisti käsitystä siitä, että palvelut Paimiossa tuotetaan kustannustehokkaasti ja taloudellisesti.

Talousarvion toteutuminen suunnitellun mukaisesti edellyttää toimialoilta tiukkaa budjettikuria, harkintaa hankinnoissa ja toimintojen kehittämistä. Toteutuakseen talousarvio ei kestä ylityksiä asiakaspalveluiden ostoissa esim. sairaanhoitopiiriltä talousarviossa huomioitua tasaerälaskutusta suurempina veloituksina. Toisaalta vuoden 2020 lopulla aloitettu ruoka- ja siivouspalveluiden kilpailutus, josta tekninen lautakunta teki päätöksen 2.3.2021 kokouksessaan, vähentää ko. palvelujen ostojen hintaa yli miljoonalla eurolla vuodessa. Uusi sopimus alkaa 1.7.2021, joten vuodelle 2021 vaikutus on noin puolet vuotuisesta menovähennyksestä. Kilpailutuksen voitti ISS Palvelut Oy.

Koronaviruksen vaikutukset ihmisten jokapäiväiseen elämään, vapaa-aikaan, talouteen jne. olivat vuoden 2020 aikana ennennäkemättömän suuret Paimiossakin. Julkisten tilojen kuten uimahallien, kirjastojen ja kansalaisopistojen käyttörajoitukset ovat jatkuneet, harrastustoimintaa ja kokoontumisia on rajoitettu edelleen. Yläkoululaiset ja lukiolaiset ovat olleet etäopetuksessa. Etätyöntekoa suositellaan. Työttömyys on tuplaantunut. Ulkomaan matkailua on rajoitettu, kotimaan matkailua on suositeltu välttämään. Ravintolat, baarit, kahvilat suljettiin huhti-toukokuun ajaksi ja nyt maaliskuussa 2021 uudelleen. Vuoden vaihteessa käynnistyneet rokotukset eivät tuo nopeaa helpotusta tilanteeseen: vasta vajaa 15% paimiolaisista on rokotettu, toki yli 80-vuotiaista yli 4/5. (23.3.2021)

Yleistä

Vuosi, josta Paimion ikä lasketaan	1325
Väkiluku 31.12.2020	10 929
Pinta-ala	240,2 km ²
- maapinta-ala	239,4 km ²
- vesipinta-ala	0,8 km ²
Veroprosentti 2020	20,75 %

Hallinnollinen asema

Aluehallintovirasto	Lounais-Suomen
Käräjäoikeus	Varsinais-Suomen
Kansaneläkelaitos	Läntinen vakuutuspiiri
Metsäkeskus	Läntinen palvelualue
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Varsinais-Suomen
Sairaanhoitopiiri	Varsinais-Suomen
Puolustusvoimat	Lounais-Suomen aluetoimisto

Väestö

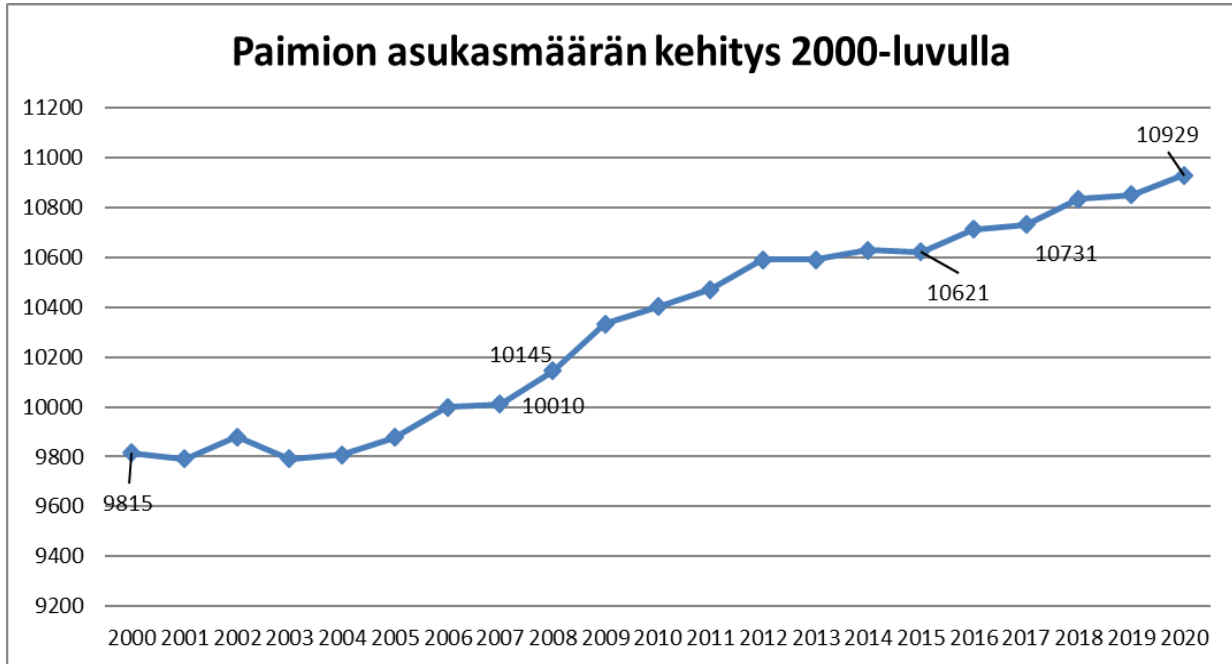
Väkiluku vuoden 2020 lopulla oli 10 929. Vuodenvaihteessa 2019/2020 kaupungin väestö oli 10 851 henkeä.

Väestön ikärakenne 31.12.:

Ikäryhmä	2019		2020	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
0-14	2084	19,2	2086	19,1
15-64	6375	58,8	6405	58,6
65-	2392	22,0	2438	22,3
Yhteensä	10 851	100,0	10 929	100,0

Väestömuutokset vuodesta 2008 alkaen

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LUONNOLLISET VÄESTÖN- MUUTOKSET													
Syntyneet	98	118	125	120	124	135	119	106	114	107	100	95	95
Kuolleet	85	68	74	88	75	123	81	99	100	93	86	80	104
Netto	13	50	51	32	49	12	38	7	14	14	14	15	-9
KUNTIEN VÄLINEN MUUTTOLIIKE													
Kuntaan	640	617	539	587	573	486	514	535	547	559	637	553	636
Kunnasta	535	487	528	575	522	504	521	538	469	572	564	557	574
Netto	105	130	11	12	51	-18	-7	-2	78	-13	73	-4	62
MAAHAN- JA MAASTAMUUTTO													
Kuntaan	23	31	18	31	37	19	17	15	27	29	38	27	24
Kunnasta	7	20	9	11	14	18	10	28	26	15	21	20	0
Netto	16	11	9	20	23	1	7	-13	1	14	17	7	24
VÄESTÖNLISÄYS YHTEENSÄ													
Henkilöä	134	191	71	64	123	-5	38	-8	93	18	104	18	77
%	1,3	1,9	0,7	0,6	1,2	0,0	0,4	-0,1	0,9	0,2	1,0	0,2	0,7
Korjaus	1	-2	-3	5	-	4						-2	-1
VÄKILUKU	10 145	10 334	10 402	10 471	10 591	10 590	10 628	10 620	10 713	10 731	10 835	10 851	10 929

Elinkeinoelämä

Paimion työpaikoista 2/3 on palvelusektorilla, jalostuksen työpaikkojen osuus on neljänneksen ja alkutuotannossa on alle 5 % työpaikoista.

Paimion suurimpia työnantajia vuosina 2012-2020

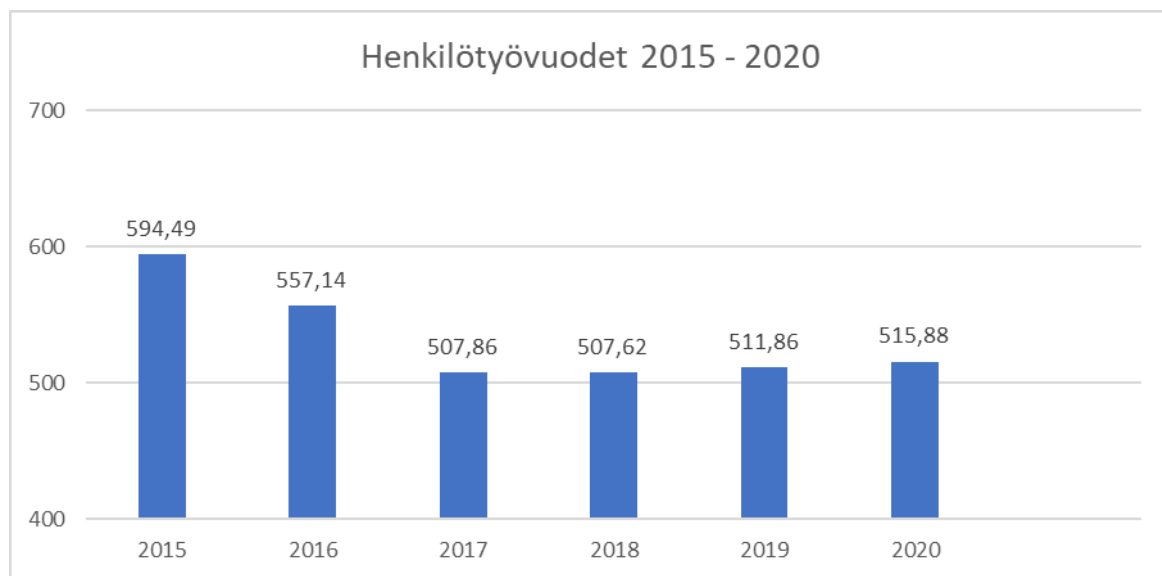
JULKISET TYÖNANTAJAT	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
KTO Kehitysvamma-alan tuki - ja osaamiskeskus V-S erityis-huoltopiiri	460	528	596	639	565	650	604	630	665
Paimion kaupunki (teoreettinen htv)	552	582	590	594	557	508	508	511	515
Paimion-Sauvon Terveyskeskus	121	70	96	93	83	84	88	91	94
Paimion seurakunta	26	25	25	25	25	25	24	29	30
Maaseutuopisto Livia Paimio	27	27	26	28	24	21	22	22	20
Posti (jakeluhenkilöstö)	22	19	24	16	15	15	14	14	14
Kelan paikallistoimisto	10	10	11	10	5	5	4	7	4
Yhteensä	1218	1261	1368	1405	1274	1308	1264	1304	1342
Yhteisöjä, kpl	7	7	7	7	7	7	7	7	7

Keskimääräinen työttömyysaste oli vuonna 2020 7,6 %, kun se vuonna 2019 oli 4,3 %.

YKSITYISET TYÖNANTAJAT	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ansion Sementtivalimo	70	70	80	100	100	142	142	142	125
SteraTechnologies Oy	90	92	96	98	96	100	84	88	84
Arkea Oy				42	106	105	96	70	80
MLL:n Lasten ja Nuorten Kuntoutus- säätiö			93	94	94	88	80	80	61
Amomatic Oy	38	50	45	45	54	53	60	60	60
Truck Oil Oy ja Karunan Kuljetus Oy		39	35	35	34	32	28	36	36
Esperi Care Oy						28	29	29	36
Paimion Teurastamo	34	35	36	36	41	40	37	40	35
Navix Oy	30	30	35	39	41	37	40	40	34
Verkanappulat Paimio	12	12	20	20	22	18	35	35	33
Mesera Cranes Finland Oy	47	62	43	38	31	25	29	37	32
S-Market Paimio	31	33	30	30	30	30	30	31	30
Jonator Oy	30	28	30	30	27	27	22	26	29
Maanrakennusliike Isomäki	20	20	22	22	30	30	28	28	28
Vilomix Finland Oy	24	22	21	24	23	23	25	25	27
ABC-Tammisilta	40	32	35	35	40	35	26	25	25
Vahasilta Oy					15	21	22	24	25
Kramp Oy (ent. Grene Noramaa)		30	29	28	22	20	23	21	20
Neste Motorest	16	16	15	16	16	24	20	19	20
Eltel Networks Oy	41	39	21	21	22	18	18	18	20
Onnikodit (ent. Villa Luhti, Ahki)		19	17	16	17	17	15	14	20
K-Supermarket Paimio & Hannu Viita- nen Oy	20	19	19	20	20	20	20	20	19
Familiar, Veikkari	21	21	21	23	19	17	16	18	19
Vistan Pesula Oy	28	30	28	24	23	25	22	23	18
Lounais-Suomen Osuuspankki + Op koti Lounais-Suomi	20	21	18	17	17	14	13	14	18
Kiinteistöhuolto 3J Oy			12	12	14	23	15	17	17
Maanrakennusliike Kivelä Oy	20	22	15	16	16	18	17	17	17
Lidl							15	15	16
Kotileipomo Tanniset	13	13	10	10	13	15	15	15	15
Kuljetus Pertti J Leino Oy		9	12	12	12	14	14	14	14
Paimion Kuljetus Oy	17	16	16	16	15	14	14	14	14
Askalan maansiirto Oy							13	12	12
Tokmanni Group Oy			13	13	13	13	13	12	12
Electric Power Finland Oy	23	25	35	40	47	55	12	11	10
Alitalon Vihannes Oy						10	10	10	10
Kasvihuonerakennus J&P Kurki Oy			13	12	10	10	11	10	10
Paimion Puupojat Oy						10	10	10	10
Yhteensä	685	805	915	984	1080	1171	1119	1120	1091
Yrityksiä, kpl	22	26	30	31	32	35	37	37	37

1.1.5. Henkilöstö

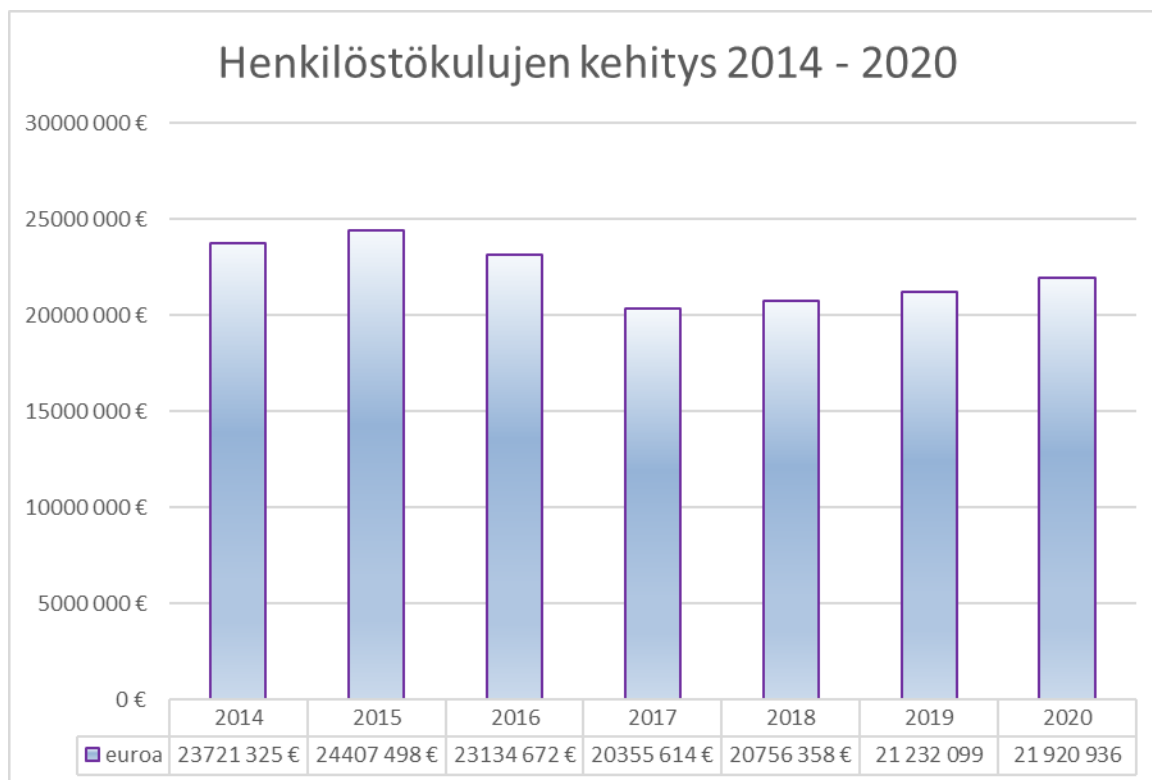
Paimion kaupungin henkilökunnan tekemää työmäärää kuvataan henkilötyövuosina. Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän koko vuoden työskentelyä. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä tietynä päivänä. Yksi henkilötyövuosi on työaika, jonka yksi kokopäiväinen työntekijä tekee vuodessa. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti. Paimion kaupungin teoreettinen henkilötyövuosien määrä vuonna 2020 oli 515,88 htv kun se edellisenä vuonna oli 511,86 htv.

	HTV1, henkilötyövuodet			HTV2, vähennetty määritellyt			HTV3, vähennetty palkattomat		
	2019	2020	muutos	2019	2020	muutos	2019	2020	muutos
Hallintopalvelut	32	35	9,4 %	27	35	29,6 %	31	30	-3,2 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	100	99	-1,0 %	73	85	16,4 %	90	70	-22,2 %
Sivistyspalvelut	336	341	1,5 %	300	325	8,3 %	301	288	-4,3 %
Tekninen ja ympäristöpalvelut	43	40	-7,0 %	35	39	11,4 %	41	33	-19,5 %
YHTEENSÄ	511	515	0,8 %	435	484	11,3 %	463	421	-9,1 %

Työvoimavaltaisella kunta-alalla työvoimakustannukset muodostavat merkittävän osan kunnan taloudesta. Tilinpäätösvouden palkat (kuvattu alla olevassa taulukossa) olivat 17,2 milj. euroa ja henkilösivukulut 4,6 milj. euroa, yhteensä henkilöstökulut olivat 21,9 milj. €. Kaupungin henkilöstökulut kasvoivat 3,2 % vuodesta 2019. Henkilöstökulujen toteutuma% talousarvioon nähden oli 100,3 %.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukseen sisältyi vuonna 2020 yleiskorotus 1.8.2020 lukien, jonka suuruus oli 26 euroa, kuitenkin vähintään 1,22 %. Myös henkilökohtaiset lisät korottuivat 1,22 %:lla. Edellisenä vuonna palkkoja korotettiin 1 % yleiskorotuksella 1.4.2019 lukien.

Laajemmin kaupungin henkilöstön tilannetta kuvataan vuoden 2020 henkilöstöraportissa.

1.1.6. Ympäristö- ja ilmastonäkökulmat tilinpäätöksessä

Paimion kaupunki päivitti ympäristöohjelmansa syksyllä 2019. Paimion ympäristöohjelma 2019-2022 on kaupunginvaltuuston hyväksymä yleistason viitekehys, jonka puitteissa voidaan toteuttaa osaprojekteja ympäristöasioiden jalkauttamiseksi kaupungin toiminnassa sekä kaupunkilaisille. Ohjelma sisältää ratkaisuja kaupungin toiminnan vastuullisuuden lisäämiseksi viisaan liikkumisen, kestävien hankintojen, resurssiviisauden ja materiaalikierron, luonnon monimuotoisuuden ja toimintakulttuurin muutoksen avulla.

Ohjelman toteutumisen seuranta varten ja uusien toimien ideoimiseksi ympäristölautakunta kutsui koolle ympäristöohjelman seurantaryhmän, johon kuuluvat toimialajohtajat sekä kaupunginhallituksen ja lautakuntien keskuudestaan valitsevat edustajat. Seurantaryhmä kokoontui kolme kertaa vuonna 2020.

Ympäristöohjelmassa hyväksytyyn tavoitteeseen mukaisesti Paimion kaupunki liittyi loppuvuodesta 2019 kaupunginvaltuuston päätöksellä HINKU- eli Kohti hiilineutraaleja kuntia -verkoston jäseneksi. Hankkeessa kaupunki sitoutui tavoittelemaan 80% hiilidioksidipäästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2007 verrattuna. Tällä hetkellä vähennys on 27 %. Kaupunginhallitus nimitti syksyllä 2019 myös Hinkutyöryhmän, joka vastaa HINKU:n toteuttamisesta. Hinkutyöryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden 2020 aikana.

Toteutuneita ympäristöohjelman tavoitteita resurssiviisauden ja materiaalikierron osalta olivat mm. päätös siirtyä uusiutuvilla luonnonvaroilla tuotettuun sähköön vuoden 2021 alusta, aurinkopaneelien asentaminen kahteen uuteen kaupungin kohteeseen ja 50/50 energiansäästöpilottin aloittaminen Kriivarin koulussa.

Paimion kaupunki on edistänyt aktiivisesti YksYkkösen yritysalueen kehittymistä kiertotalouden yrityskeskittymäksi. Tavoitteena on koota erilaisia kiertotalouden yrityksiä ja materiaaliketjuja yhteen, jolloin uusien innovaatioiden ja liiketoimintojen kehittäminen sekä uusien tuotteiden ja palveluiden luominen toteutuisivat saumattomasti. Lisäksi Lähteenmäen teollisuusalueelle alettiin rakentaa poistotekstiilien käsittelylaitosta sen saatua rakennusluvan ja koetoimintaluvan vuonna 2020.

Kestäviä hankintoja edistettiin kaupungin hankintoja suorittaville henkilöille suunnatulla hankintakoulutuksella elokuussa 2020 ja lisäksi kaupungille laadittiin hankintaohje. Tietohallinnon laitehankinnoissa (Hansel2020) on edellytetty ympäristötodistusta.

Viisaan ja vähäpäästöisen liikkumisen edistämiseksi kaupunki on mukana Biggypaggy-kimppakyytipilotissa, jonka toteuttaminen kuitenkin keskeytyi koronaepidemian myötä. Lisäksi kaupungissa aloitettiin jalankulun ja pyöräilyn edistämishankkeen laatiminen.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Paimion kaupunki on jatkanut vieraslajien torjuntaa niin itsenäisesti kuin VieKas LIFE –hankkeen myötä. Vieraslajitalkoita ei kuitenkaan pystytty koronaepidemian vuoksi järjestämään. Ympäristöministeriön Helmi-elinympäristöohjelmasta kaupunki haki ja sai avustusta lintukosteikon kunnostamiselle entiselle jäteveden puhdistamolle vuosille 2021-2022. Avustuksen suuruus on 51 646 euroa. Lisäksi kaupunki on mukana Valonian koordinoimassa seitsemän varsinais-suomalaisen kunnan yhteisessä perinnebiotooppien kunnostamis- ja ennallistamishankkeessa, joka myös sai mittavan avustuksen, josta Paimion osuus on 62 900 euroa. Paimiossa em. yhteishankkeeseen kuuluvat Vähäjoki-Karhunojan varsien perinnebiotooppikohteet sekä Juntolan luonnonsuojelualue. Paimion arvokkaat luontokohteet -selvityksen tekemistä Paimion lukion oppilaiden kanssa jatkettiin. Kriivarin metsän määräaikainen rauhoituspäätös (METSU-kohde) saatiin ELY-keskuksesta. Toimintakulttuurin muutos-tavoitteen osalta ympäristöviestintää on lisätty verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja lehdessä. Uudet kestävä kehityksen verkkosivut julkaistiin syksyllä.

Näiden lisäksi Paimion kaupunki oli vuonna 2020 mukana kokeiluluonteisesti MayorsIndicators- ja Kestävän kehityksen tavoitteenasetanta ja mittaaminen kunnissa –hankkeissa. Hankkeet tarjosivat kestävän kehityksen ratkaisuja kunnille ja kaupungeille mahdollistamalla kestävän kehityksen seuraamisen ja vertailun. Tavoitteenasetantaa ja seurantaa työstettiin mm. työpajojen, virtuaalikeskustelujen ja vertaisarvioinnin avulla.

Ympäristöohjelman ja Hinku-tavoitteiden toteuttamiseksi ja edistämiseksi sekä työryhmien toiminnan koordinoimiseksi vuonna 2020 oli ympäristötoimessa palkattuna osa-aikainen projekti-työntekijä noin kahdeksan kuukautta.

1.1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston edellyttämän ohjeen mukaan kaupunginhallitus esittää arviot merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Lautakunnat ovat arvioineet oman toiminnan osalta olennaisia riskitekijöitä ja ne on selostettu ko. lautakunnan kohdalla kohdassa 2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käytötalouden toteutuminen.

Talouden epävakauden vaikutukset

Koronan vaikutukset näkyivät vuoden 2020 aikana kaikkialla. Suomen talous notkahti 2020 muuta Eurooppaa vähemmän. Koronan vaikutukset näkyvät eri toimialoilla hyvin eri tavalla. Tavaraviennin volyyymi on jo kriisiä edeltävällä tasolla, sillä teollisuus on elpynyt nopeasti. Tautitilanne ja rajoitukset näkyvät monilla palvelualoilla, joilla tilanne on hyvin vakava ja edelleen heikkenemään päin. Epävarmuus painoi yksityisiä investointeja, ei kuitenkaan rakentamista. Vuoden 2020 aikana työllisten määrä laski ja työttömien määrä nousi. Kokonaisuutena vaikutukset työllisyyteen olivat pelättyä pienemmät. Nyt odotetaan rokotusten toteutumista. Jos rokotukset poistavat kulutusta vaivaavan epävarmuuden, tilastoihin jää lyhyt taantuma.

Varsinais-Suomessa työttömyys aleni 2016-2018, vuoden 2019 lopulla työttömyyden lasku pysähtyi ja vuoden 2020 aikana se kääntyi nousuun korona-kriisin seurauksena. Vuoden 2020 aikana työttömyys kasvoi Varsinais-Suomessa, lukuunottamatta Vakka-Suomea. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa VarsinaisSuomessa 13,5 % eli 4,0 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Erityisesti lomautettujen määrä oli vahvasti koholla vuotta aiempaan verrattuna. Lomautettuja oli eniten toukokuun 2020 alussa, määrä on sen jälkeen laskenut. Pitkäaikaistyöttömiä on selvästi enemmän kuin vuosi sitten ja koko loppuvuoden kestänyt kasvu jatkuu edelleen 2021 alussa. Talouden vaimeneminen on supistanut työvoiman kysyntää myös Varsinais-Suomessa.

Kuntasektorin toimintaan vaikuttavia uudistuksia

Merkittävimmät muutokset kuntasektorin toimintaan tuo tullessaan sote-uudistus ja hyvinvointialueiden perustaminen. Uuden sote-uudistuksen valmistelut käynnistyivät syksyllä 2019. Joulukuussa 2020 hallitus esitti hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista. Eduskunta käsittelee sote-uudistusta kevätkauden 2021 istunnoissa, tavoitteena on saada lakipaketti hyväksytyä, siten että lait tulisivat voimaan porrastetusti: ensimmäiset 1.7.2021 ja viimeiset 1.1.2023. Ehdotuksen mukaiset hyvinvointialueet perustettaisiin mahdollisimman pian lakien hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Aluevaalit olisivat alkuvuonna 2022 ja uusien aluevaltuustojen toiminta alkaisi maaliskuussa 2022 ja sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyisivät kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023.

Valtiovarainministeriön Kuntatieto-ohjelmassa kehitetyn kuntien ja kuntayhtymien automaattisen talousraportoinnin käyttöönotto etenee. Tilastokeskuksen tiedonkeruuvastuu siirtyy Valtiokonttorille vuoden 2020 alusta vaiheittain. Kunta- ja maakuntatalouden tietopalveluun kerätään automatisoidusti kuntien, kuntayhtymien sekä maakuntien taloustiedot, jotka yhdistetään valtion organisaatioiden tiedonkeruuseen keskitetyssä julkishallinnon analysointi- ja raportointipalvelussa. Tiedonkeruun on tarkoitus nopeutua huomattavasti ja tiedot siirretään Valtiokonttorin ilmoituspalveluun XBRL-standardia hyväksikäyttäen. XBRL-standardin testaukset alkoivat 2020 lopulla ja jatkuvat edelleen.

Henkilöstöriskit

Joillakin toimialoilla, erityisesti sosiaalityössä, oppilashuollossa ja varhaiskasvatuksessa, pätevän ja ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus on vaikeaa. Jotkut tehtävät ovat henkilöriippuvaisia ja pitkäaikaiset poissaolot heikentävät toiminnan laatua, huolimatta sijaistoimintojen kehittämisestä. Monin paikoin tiukka henkilöstöressurssointi voi vaarantaa organisaation kehittämiseen liittyvien prosessien läpiviemisen ja vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen.

Rahoitusriskit

Kaupungin korollinen lainamäärä vuodenvaihteessa oli 54,7 milj. euroa, nettovelkaa on 52,3 milj. euroa. Lainamäärää saatiin vähennettyä 6,1 milj. eurolla, johtuen mm. valtionosuuksien koronakorotuksista (3,0 m€), maltillisesta toimintamenojen kasvusta (+0,8%), poistoja pienemmistä investoinneista sekä rahavarojen käytöstä. Lainamäärästä pitkäaikaisten velkakirjalainojen osuus oli 33,7 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen (kuntatodistus) määrä on 21 milj. euroa. Vuoden 2020 aikana nostettiin 10 milj. euron pitkäaikainen (5v) velkakirjalaina, jolla muutettiin vaihtuvakorkoisia lyhytaikaisia lainoja pitkäaikaiseksi kiinteäkorkoiseksi lainaksi. Vuoden lopulla kiinteäkorkoisten lainojen osuus on 33,3 milj. euroa eli noin 61 % (2019: 43 %). Lyhytaikaisten kuntatodistuslainojen korot ovat vuoden 2020 aikana olleet pääsääntöisesti negatiivisia.

Korkotaso oli edelleen poikkeuksellinen, historiallisen alhainen, euribor-korot ovat negatiiviset. Mahdollinen korkojen nousu on merkittävä riski kaupungille korkeasta lainamäärästä johtuen. Kuntatodistuslainojen koroissa ei ole pankin marginaalia. Tällä hetkellä korkojen ei arvioida nousevan lähivuosina. Poikkeukselliset tilanteet saattavat aiheuttaa rahamarkkinoilla häiriötilanteita, joilla on vaikutusta rahan hintaan tai saatavuuteen. Kaupunki varmistui keväällä 2020 lyhytaikaisen rahoituksen saatavuuden tulevaisuudessa tuplaamalla kuntatodistuslimiitin 20 milj. euroon Kuntarahoituksessa.

Takausvastuut

Kaupungin omavelkaisten takausten pääoma samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä (Paimion Yrityskiinteistöt Oy) oli 2020 lopussa 4,4 milj. euroa (2019 4,6 milj.€). Paimion Yrityskiinteistöt Oy:n lainoilla on rahoitettu yhtiön omistamien teollisuusrakennusten rakentamista. Yhtiö vuokraa teollisuusrakennuksia yrityksille. Stera Technologies Oy:n kanssa maksusuoritukset ovat toteutuneet sovituksi. Toisen vuokralaisen maksuvaikeuksista johtuen kaupunki on antanut yhtiölle konsernilainaa v. 2012 - 2017 yhteensä 588 553 euroa, jotta yhtiö on pystynyt hoitamaan lainojen lyhennykset rahoituslaitoksille suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2019 lopulla konsernilainojen pääoma oli 374 159 euroa, josta 100 000 euron laina on oman pääoman ehtoista (Kvalt 14.12.2016 § 68). Takauksiin sisältyy markkinariskiä, joka on osittain realisoitunutkin.

Kaupungin vastuusitoumukset muille kuin konserniyhtiölle olivat 2020 lopussa 5,6 milj. euroa (2019: 5,5 milj.€). Paimion Palvelukeskuksen lainoilla (2,0 milj.€, 2019: 2,0 milj.€) on rahoitettu säätiön tilojen laajennus sekä uuden senioritalossa sijaitsevien kotihoidon toimistotilojen osuus, johon ei ollut mahdollista saada ARAn korkotukilainaa. Tiloissa toimii kaupungin vanhuspalvelujen yksikkö, joten takaukseen ei sisälly markkina- tai ulkopuolista riskiä. Seudullisten takausvastuiden suuruus on reilu 2,9 milj. euroa. Suurimmat takausvastuut on Turun Seudun Puhdistamo Oy:lle: vajaa 2,7 milj. euroa. Kunta-aravat Oy:n lainojen täytetäkaus oli vajaa 0,6 milj. euroa (2019: 0,9 milj. euroa). Takausvastuut paikallisille vesi- ja jätevesiosuuskunnille myönnettyistä lainoista olivat vuoden lopussa 101t. euroa. Vastuumäärä on alentunut lainojen lyhentyessä suurimmaksi osaksi maksusuunnitelmien mukaisesti.

Oikeudenkäynnit

Kaupunkia koskevia oikeudenkäyntejä ei ole meneillään.

1.2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa,
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta koskee kaikkia organisaatiotasoja kaupunkikonsernissa. Jokaiselle organisaatioryhmälle on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa määritelty omat tehtävät ja vastuut. Kaikki toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä ja toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja toiminnan tuloksellisuudesta omalla vastuualueellaan. Henkilöstö toimii tavoitteiden ja ohjeistuksen mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan ja toimintatapoja sekä raportoi havaitsemistaan epäkohdista esimiehilleen. Konserniyhteisöjen johdolle on määritelty omat vastuut ja tehtävät.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja resurssit turvataan.

Toiminnassa ja päätöksenteossa tiedostetaan erilaisia toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä. Tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia johtamaan, suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi toiminnan luonteen mukaisesti. Toiminnan ja talouden seurannan ja arvioinnin perusteella heidän tulee myös reagoida merkittäviin riskeihin ja poikkeamiin. Sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskien hallinta voi kuitenkin tuottaa vain kohtuullisen varmuuden yllä mainittujen sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamisesta ja erilaisten riskien hallinnasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia on toteutettu osana talousarvion ja tilinpäätöksen laadintaprosessia ja merkittävimpien päätösten valmistelun yhteydessä.

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Tilinpäätöskirjassa riskien arvioinnit löytyvät jokaisen lautakunnan kohdalta kappaleesta 2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa jokapäiväistä toimintaa. Sisäinen valvonta ja toiminnan kehittäminen ovat saman asian eri tarkastelunäkökulmia: sitä että jokapäiväisessä toiminnassa pyritään varmistamaan, että oikea henkilö (tai toimielin) tekee oikeita asioita, oikea-aikaisesti oikein.

Tunnistetut keskeiset sisäisen valvonnan osa-alueiden kehittämisaalueet (puutteet)

Keskeisimmiksi kehittämisaalueiksi ovat nousseet:

Riskienhallinta kokonaisuus: riskienhallinnan politiikka, vastuut ja tehtävät, kokonaisvaltaisuus ja jalkauttaminen sekä yksiköiden systemaattisten riskikartoitusten tekeminen

Olennaisimmat riskitekijät

Lautakuntien tekemien arvioiden perusteella neljässä pääryhmässä keskeisimpinä asioina nousivat esille:

Strategiset riskit

- Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kaupunkilaisten tarvetta
- Maankäytön suunnittelun hidastuminen
- Valtakunnallisen ja paikallisen poliittisen päätöksenteon ennakoimattomuus

Taloudelliset riskit

- Palvelujen kysynnän ennakoimattomat vaihtelut
- Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu
- Kaupungin lainamäärä ja korkoriski

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstöriski: pätevän ja ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys, saatavuus ja osaamisen turvaaminen, työssäjaksaminen, sijaisten saatavuus, kun sijaiset ovat ”lakisääteisiä” ja sijaisten puute tai varahenkilöiden vähäisyys, kun sijaiset eivät ole ”lakisääteisiä” ja organisaatio on ohut
- Tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyvät riskit (järjestelmien toimintahäiriöt, käytettävyyden, ohjeistus)

Vahingoriskit

- Työtilojen tai työolojen turvallisuus
- Pandemia
- Onnettomuudet, luonnonilmiöt, keskeytysriskit (tulipalot, myrskyt, sähkö-, vesi-, tietoverkko- ja katuverkkokatkot)
- Ulkopuolisen aiheuttamat vaaratilanteet ja vahingonteot työpisteissä, kiinteistöissä tai kriittisissä kohteissa, esim. pohjavesialueilla.

Korona-pandemian vaikutukset voidaan kohdistaa kaikkiin riskiryhmiin.

Tätä kirjoitettaessa (19.3.2021) on korona-pandemia jatkunut jo yli vuoden. Mennyt vuosi on ollut ennennäkemättömän poikkeuksellinen. Maalikuussa 2020 Suomessa otettiin käyttöön valmiuslaki ensimmäisen kerran sota-ajan jälkeen ja poikkeusoloissa elettiin k esäkuun puoliväliin asti. Vuoden 2020 aikana koulut ovat olleet etäopetuksessa, työntekijät etätöissä, kokouksia on rajoitettu, ravintolat, uimahallit, liikuntapaikat ja kirjastot ovat olleet kokonaan kiinni tai niiden toimintaa on rajoitettu merkittävästi. Rokotuksiin päästiin vuoden 2021 alussa, mutta rokotteita on ollut niukasti saatavilla ja tavoitteen mukainen 70 % rokotuskattavuus tuntuu karkaavan koko ajan kauemmas, suunnitellusta kesästä 2021.

Toteutetut ja suunnitellut kehittämistoimet

Valtuusto hyväksyi 12.2.2015 sisäisen valvonnan perusteet ja samalla hyväksyttiin vastaavat päivitykset hallintosääntöön.

Vuoden 2016 loppupuolella toimintansa aloitti kaupunginjohtajan nimeämä tietoturvaryhmä, jossa kaikki toimialat ovat edustettuina. Ryhmä aloitti työnsä laatimalla tietoturvapoliitikan, joka hyväksyttiin 15.3.2017 kaupunginhallituksessa. Kesällä 2018 tietoturvatyöryhmää laajennettiin ja siihen sisällytettiin myös tietosuojaja-asiat. Tietosuojapolitiikka hyväksyttiin 20.6.2018 kaupunginhallituksessa. Palvelutietovarannon kuvaukset lisättiin suomi.fi portaaliin. EU:n tietosuojasetuksen (GDPR) edellyttämät toimenpiteet ja rekisteriselosteet valmisteltiin ja laadittiin. Tarvittavaa dokumentaatiota on kuitenkin runsaasti vielä tehtävänä ja kaikki olemassa oleva dokumentointi edellyttää säännöllistä tarkastelua ja päivittämistä.

Kattavamman ja yhdenmukaisemman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnin saamiseksi otettiin käyttöön taulukko, jolla kerätään toimielinakohtaisesti dokumentoidusti tietoa ja arvio riskienhallinnan järjestämisestä. Vuoden 2020 talousarviossa kaikilla toimielimillä on jo yhdenmukaisesti arvioidut olennaiset riskitekijät jaoteltuna neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Jokainen toimielin arvioi omia olennaisia riskitekijöitä talousarvion laadinnan yhteydessä, tekee väliarvioinnin vähintään kerran, valmistellessaan seuraavan vuoden talousarvioita.

Vuoden 2020 alusta tuli voimaan tiedonhallintalaki, joka on uusi julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskeva yleislaki, jossa säädetään siitä, miten tietoja tulisi käsitellä ja kuvata viranhaltijaorganisaatioissa. Laki koskee lähes kaikkia julkishallinnon toimijoita ja se astui voimaan 1.1.2020, jonka jälkeen eletään siirtymäaikoja eri velvollisuuksien täyttämiseen 31.12.2023 asti. Kaupunginjohtaja asetti 24.11.2020 §15 ohjausryhmän tiedonhallintalain toimeenpanoa varten. Ohjausryhmän tehtävänä on koordinoita tiedonhallintalain edellyttämien suunnittelu- ja kuvausvelvoitteiden laatimista ja näistä aiheutuvia hankkeita.

Tammikuussa 2020 uuden asianhallintaohjelmiston käyttöönoton yhteydessä myös tiedonohjaussuunnitelma (tos) tuli saumattomasti uuden järjestelmän kanssa käyttöönotetuksi. Uuden asianhallintaohjelman myötä uudistui myös viranhaltijapäätösten ja kuulutusten julkaisu, vuoden 2020 aikana otettiin käyttöön sähköinen sopimushallinta. Asianhallintaohjelman uudistus edesauttaa arkistolain, tiedonhallintalain ym. ohjeistusten ja määräysten aiempaa parempaa noudattamista.

Kaupunginhallitus hyväksyi 16.12.2020 § 308 Paimion kaupungin saatavien laskutus ja perintäohjeet, jotka tulivat voimaan 1.1.2021. Kaupunginhallitus hyväksyi 27.1.2021 §18 hankintaohjeet, jotka tulivat voimaan 1.2.2021.

Selvitys sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Paimion kaupungin koko huomioiden ei ole katsottu tarpeelliseksi perustaa erillistä sisäisen valvonnan yksikköä. Tarvittaessa kaupunginjohto on antanut tilintarkastusyhteisölle erillisiä toimeksiantoja.

Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta on kokonaisuutena käsiteltynä tyydyttävällä tasolla. Sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation tavoitteiden arviointiin ja hallintaan.

Sisäinen valvonta ei vielä riittävästi perustu systemaattiseen ja dokumentoituun riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan. Sen vuoksi systemaattisuutta ja dokumentointia edelleen kehitetään ja järjestetään henkilökunnalle koulutusta mitä sisäinen valvonta ja riskienhallinta jokapäiväisessä käytännön työssä tarkoittavat.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta puhuttaessa tulee muistaa, että se on osa jokapäiväistä toimintaa.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakertomuksessa esitettävästä tuloslaskelmasta on eliminoitu kaupungin sisäinen laskutus ja luvut lasketaan näistä ulkoisista luvuista.

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin välitulosten eli toiminta-, käyttö- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

- ulkoiset tuotot ja kulut, kaupunki

	2020	2019	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	6 199,7	6 518,8	6 665,5	8 117,9	7 360,4
Toimintakulut	-65 804,3	-64 900,7	-61 312,5	-59 216,0	-61 443,8
Toimintakate	-59 604,5	-58 381,8	-54 647,0	-51 098,1	-54 083,4
Verotulot	44 007,3	43 495,0	41 088,1	42 091,3	42 090,5
Valtionosuudet	19 093,8	14 324,1	13 442,9	13 707,4	14 304,8
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	463,6	450,0	463,1	455,6	451,0
Muut rahoitustuotot	568,0	491,6	481,9	491,3	473,7
Korkokulut	-234,6	-265,9	-288,5	-323,9	-400,7
Muut rahoituskulut	-14,2	-2,8	-12,7	-2,1	-7,0
Vuosikate	4 279,4	110,1	527,8	5 321,6	2 828,9
Poistot ja arvonalentumiset	-2 573,4	-2 172,5	-1 904,2	-1 770,5	-1 875,0
Satunnaiset tuotot	0,0	360,4	0,0	0,0	0,0
Satunnaiset kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	-192,7
Tilikauden tulos	1 706,0	-1 702,0	-1 376,4	3 551,1	761,2
Poistoeron lis (-), väh (+)	84,1	84,1	84,1	84,1	84,1
Tilikauden yli-/alijäämä	1 790,1	-1 617,9	-1 292,3	3 635,1	845,3

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista = 100 x Toimintatuotot/toimintakulut	9,4	10,0	10,9	13,7	12,0
Vuosikate prosenttia poistoista = 100 x Vuosikate/Poistot	166,3	5,1	27,7	300,6	150,9
Vuosikate €/asukas	391,6	10,1	48,7	495,9	264,1
Asukasluku	10 929	10 851	10 835	10 731	10 713

Toimintakate on toimintatuottojen ja –kulujen erotus, joka ilmoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

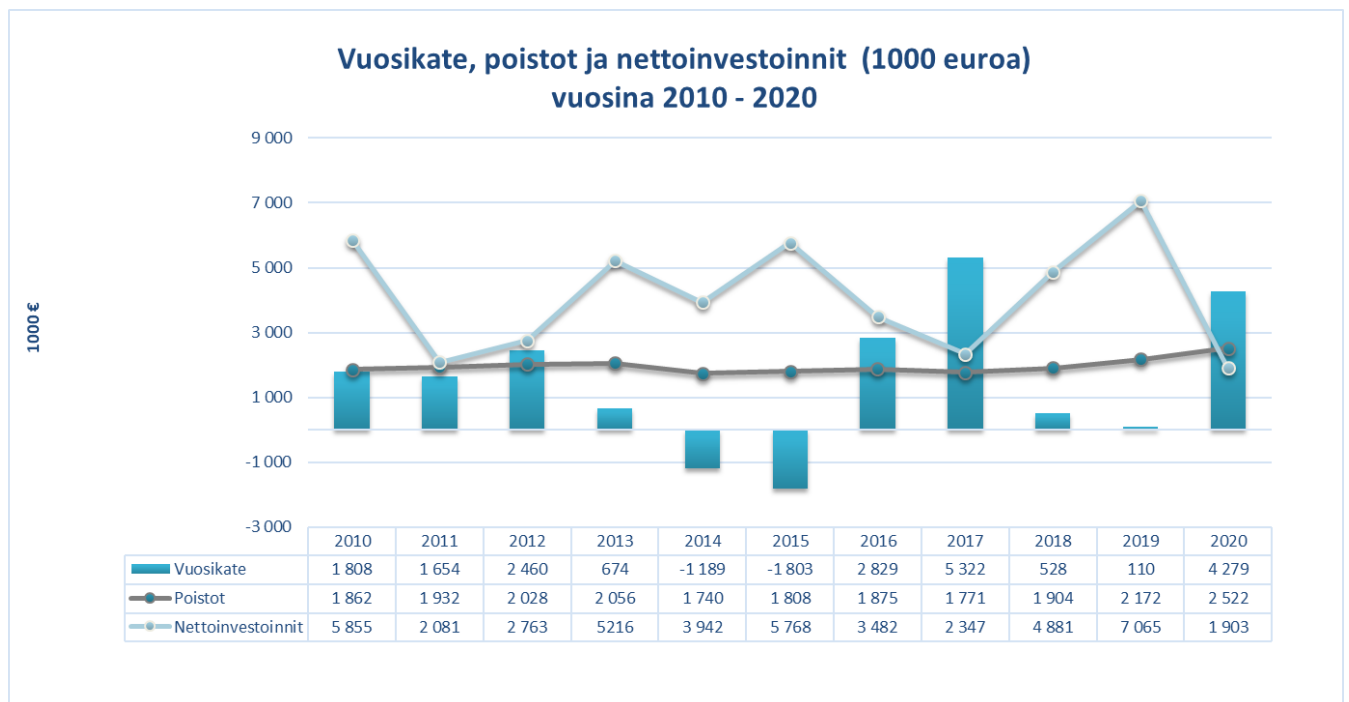
Tunnusluku osoittaa paljonko toimintakuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Mikäli vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuis-ta investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistojen alaisten investointien omahan-kintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet.

1.4. Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikaudella tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki

	2020	2019	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 279,4	110,1	527,8	5 321,6	2 828,9
Satunnaiset erät netto	0,0	360,4	0,0	0,0	-192,7
Tulorahoituksen korjauserät	-210,4	-692,8	-656,7	-1 675,3	-271,2
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 015,4	-7 340,8	-5 334,2	-2 894,4	-3 630,7
Rahoitusosuudet investointeihin	108,1	123,6	68,4	331,5	89,8
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	310,7	845,2	772,4	1 891,3	330,5
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 472,5	-6 594,3	-4 622,3	2 974,6	-845,4
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0,0			-595,0	-100,0
Antolainasaamisten vähennykset	150,0	215,8	202,5	0,0	0,0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	16 500,0	4 000,0	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 146,4	-5 282,2	-2 047,1	-2 347,1	-2 747,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 000,0	-1 000,0	2 000,0	-500,0	4 000,0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	24,9	-1,2	251,6	-45,7	11,9
Saamisten muutos	-572,4	-626,9	350,5	778,6	288,8
Korottomien velkojen muutos	766,3	-252,0	1 395,9	-327,6	-642,2
Rahoituksen rahavirta	-5 777,69	9 553,59	6 153,3	-3 036,9	811,3
Rahavarojen muutos	-3 305,2	2 959,2	1 531,0	-62,2	-34,0
Rahavarojen muutos	-3 305,2	2 959,2	1 531,0	-62,2	-34,0
Rahavarat 31.12.	2 453,6	5 758,8	2 799,6	1 268,6	1 330,8
Rahavarat 1.1.	5 758,8	2 799,6	1 268,6	1 330,8	1 364,8

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2020	2019	2018	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirrankertymä 5 vuodelta, 1000 € ilman konsernin sisäisiä järjestelyjä	-6 614,9	-16 658,6	-15 195,5	7 324,9	3 542,9
Investointien tulorahoitus, % =100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno ilman konsernin sisäisiä järjestelyjä	224,4	1,5	10,0	207,6	79,9
Lainanhoitokate =(vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainanlyhennykset)	1,3	0,1	0,3	2,1	1,0
Laskennallinen lainanhoitokate =(vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+laskennalliset lainanlyhennykset)	0,6	0,0	0,1	0,9	0,5
Kassan riittävyys, pv = 365 pv x rahavarat 31.12./ kassasta maksut tilikaudella	13	13	15	7	7

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Jos rahoituslaskelman välitulospäättös toiminnan ja investointien rahavirta on positiivinen, ilmaisee se, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamalla joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus -%

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella (=vuosikate). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Tunnuslukua on syytä tarkastella useamman vuoden jaksolla.

Lainanhoitokate (todellinen)

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa rahavaroilla.

1.5. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut (1000 €)

	2020	2019	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA					
A PYSYVÄT VASTAAVAT					
I Aineettomat hyödykkeet					
1 Aineettomat oikeudet	121,0	66,1	31,4	23,7	53,0
2 Muut pitkävaikutteiset menot	98,1	121,9	134,1	144,0	136,0
	219,1	188,0	165,5	167,7	188,9
II Aineelliset hyödykkeet					
1 Maa- ja vesialueet	7 942,5	8 039,0	7 612,6	7 294,5	7 335,1
2 Rakennukset	28 963,0	30 063,6	26 402,3	24 373,9	24 753,1
3 Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 521,4	7 094,5	6 199,1	5 088,3	4 793,1
4 Koneet ja kalusto	628,7	708,1	541,6	465,5	434,6
5 Muut aineelliset hyödykkeet	299,4	299,4	298,9	29,4	29,4
6 Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	22,0	,0	211,0	817,1	125,8
	45 377,1	46 204,6	41 265,4	38 068,7	37 471,1
III Sijoitukset					
1 Osakkeet ja osuudet	23 874,4	23 844,4	23 913,7	23 862,3	23 862,3
3 Muut lainasaamiset	17 338,8	17 338,8	17 338,8	17 338,8	17 338,8
4 Muut saamiset	101,0	101,0	101,0	101,0	101,0
	41 314,2	41 284,2	41 353,5	41 302,1	41 302,1
A PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	86 910,4	87 676,8	82 784,5	79 538,5	78 962,1
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
1 Valtion toimeksiannot	23,7	28,5	33,2	37,7	42,0
2 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	206,3	205,3	205,5	202,8	201,3
	229,9	233,8	238,7	240,5	243,3
C VAIHTUVAT VASTAAVAT					
II Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
2 Lainasaamiset	370,2	520,2	736,0	938,5	343,5
Lyhytaikaiset saamiset					
1 Myyntisaamiset	1 191,9	1 155,9	1 038,5	1 066,8	1 247,2
2 Lainasaamiset	2,7	,0	,0	,0	,0
3 Muut saamiset	426,0	529,2	553,5	543,4	1 474,6
4 Siirtosaamiset	1 332,7	695,2	161,4	493,7	160,7
	3 323,5	2 900,5	2 489,4	3 042,4	3 226,0
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 453,6	5 758,8	2 799,6	1 268,6	1 330,8
C VAIHTUVAT VASTAAVAT, YHTEENSÄ	5 777,1	8 659,3	5 289,0	4 311,0	4 556,8
VASTAAVAA YHTEENSÄ	92 917,4	96 570,0	88 312,2	84 090,0	83 762,2

	2020	2019	2018	2017	2016
VASTATTAVAA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA					
<i>I Peruspääoma</i>	16 891,8	16 891,8	16 891,8	16 891,8	16 891,8
<i>V Edellisten tilikausien yli/alijäämä</i>	10 087,4	11 705,3	12 997,6	9 362,5	8 517,2
<i>VI Tilikauden ylijäämä</i>	1 790,1	-1 617,9	-1 292,3	3 635,1	845,3
A OMA PÄÄOMA, YHTEENSÄ	28 769,3	26 979,2	28 597,1	29 889,4	26 254,3
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
1 Poistoero	1 095,0	1 179,0	1 263,1	1 347,2	1 431,2
	1 095,0	1 179,0	1 263,1	1 347,2	1 431,2
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
1 Valtion toimeksiannot	23,7	28,5	33,2	37,7	42,0
2 Lahjoitusrahastojen pääomat	570,7	562,9	564,8	294,9	294,4
3 Muut toimeksiantojen pääomat	72,2	54,2	53,6	69,2	113,9
	666,5	645,6	651,6	401,8	450,4
E VIERAS PÄÄOMA					
<i>I Pitkäaikainen</i>					
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 975,0	23 725,0	10 546,4	11 653,6	13 700,7
	30 975,0	23 725,0	10 546,4	11 653,6	13 700,7
<i>II Lyhytaikainen</i>					
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 750,0	37 146,4	40 107,2	35 047,1	35 847,1
5 Saadut ennakot	427,6	252,1	144,6	121,0	167,1
6 Ostovelat	3 538,9	3 949,8	3 150,3	2 842,5	2 520,7
7 Muut velat	575,1	553,1	771,6	823,2	854,6
8 Siirtovelat	3 120,1	2 139,8	3 080,3	1 964,2	2 536,0
	31 411,7	44 041,2	47 253,9	40 798,0	41 925,7
E VIERAS PÄÄOMA, YHTEENSÄ	62 386,7	67 766,2	57 800,4	52 451,6	55 626,4
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	92 917,4	96 570,0	88 312,2	84 090,0	83 762,2
TASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuusaste, %	32,3	29,2	33,9	37,2	33,1
Suhteellinen velkaantun., %	89,4	104,4	94,2	81,9	87,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	11 877 491	10 087 387	11 705 301	12 997 621	9 362 491
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as	1087	930	1080	1211	874
Lainakanta €/as	5 007	5 610	4 675	4 352	4 625
Lainakanta 31.12, 1000 €	54 725	60 871	50 654	46 701	49 548
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	17 339	17 339	17 339	17 339	16 398
Asukasmäärä	10929	10851	10 835	10 731	10 713
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000€	55 542	61 472	51 313	47 403	49 778
Lainat ja vuokravastuut, €/as	5 082	5 665	4 736	4 417	4 647

Taseen tunnusluvut

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot} (= \text{toimintatuotot} + \text{verotulot} + \text{valtionosuudet})$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tunnusluku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat €/asukas

= $[\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})] / \text{Asukasmäärä}$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

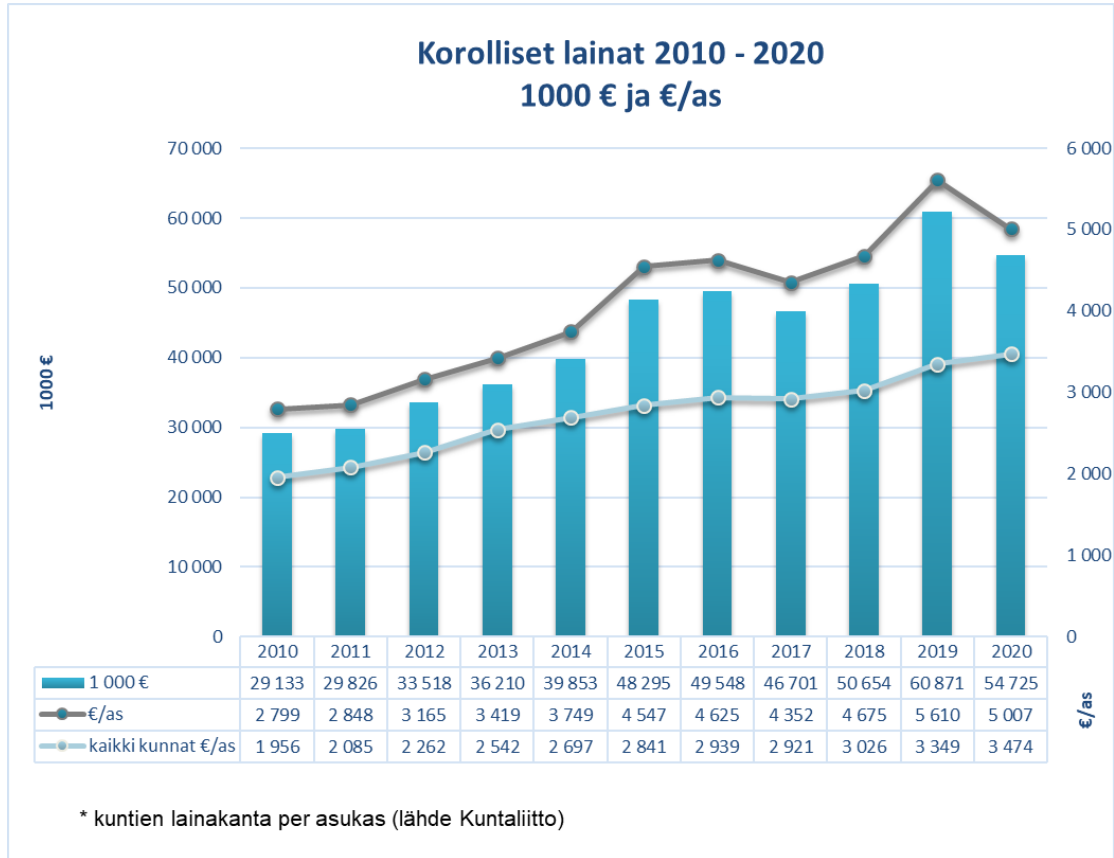
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6. Kokonaistulot ja -menot

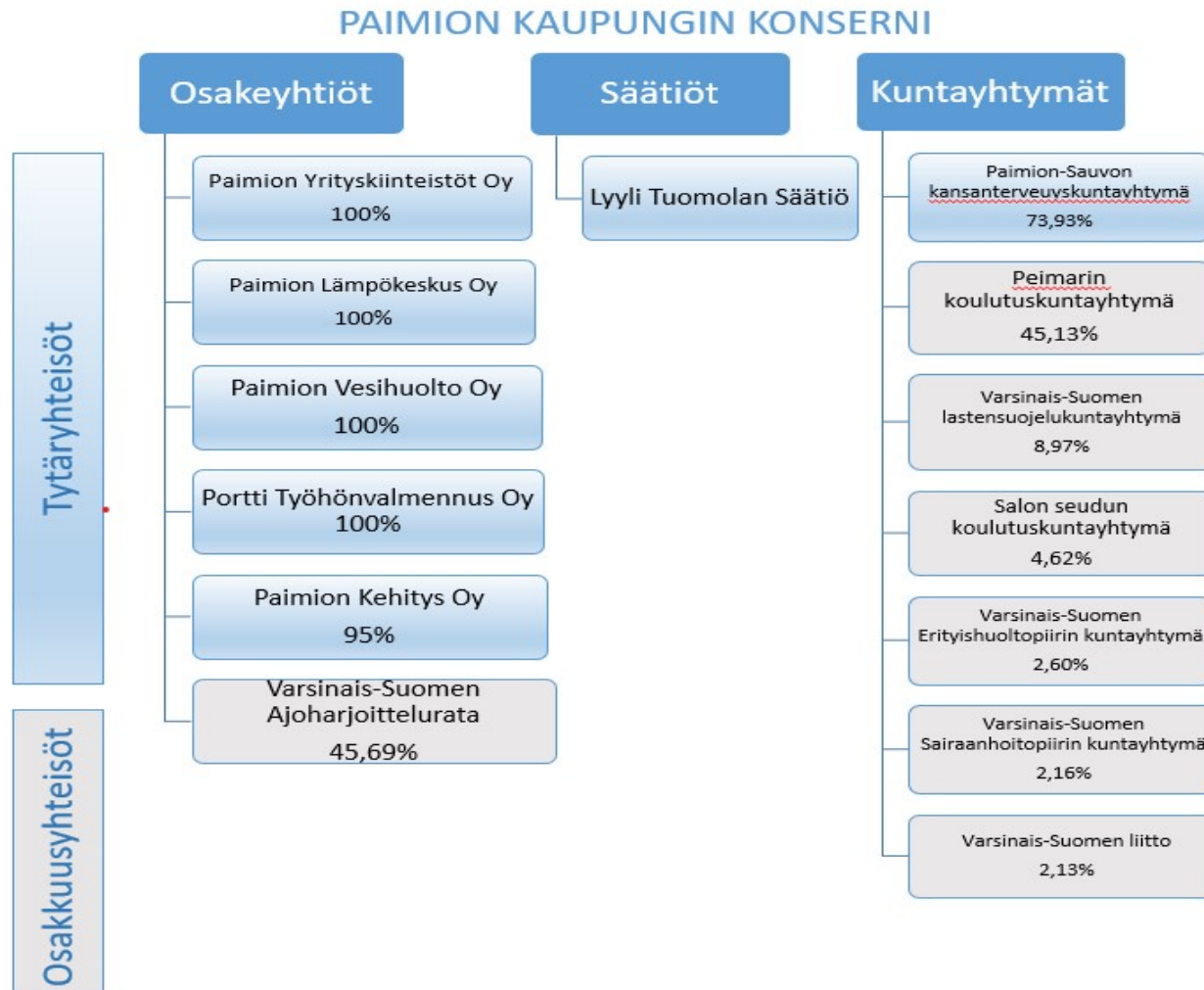
Kaupungin ulkoiset kokonaistulot ja -menot vuonna 2020

TULOT	1000€	%	MENOT	1000€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	6 199,7	7,7	Toimintakulut	65 804,3	78,1
Verotulot	44 007,3	54,6	Korkokulut	234,6	0,3
Valtionosuudet	19 093,8	23,7	Muut rahoituskulut	14,2	0,0
Korkotuotot	463,6	0,6	Satunnaiset kulut	0,0	0,0
Muut rahoitustuotot	568,0	0,7	Tulorahoituksen korjauserät		
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0	-Pakollisten varausten muutos	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät			-Pysyvien vast. hyöd. luovutustappiot	0,0	0,0
-Pysyvien vast. hyöd. luovutusvoitot	-210,4	-0,3			
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	108,1	0,1	Investointimenot	2 015,4	2,4
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	310,7	0,4			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,0	0,0	Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000,0	12,4	Pitkäaik. lainojen vähennys	3 146,4	3,7
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähenn.	13 000,0	15,4
Kokonaistulot	80 540,9	100,0	Kokonaismenot	84 214,9	100,0

1.7. Kuntakonsernin toiminta ja talous

PAIMION KAUPUNGIN KONSERNIRAKENNE 31.12.2020

(% osakepääomasta tai äänivallasta)

Konsernin toiminnan ohjaus

Vuoden 2020 aikana Paimion kaupungin konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia. Tytäryhteisöasemassa konserniin kuuluvat Paimion Lämpöyhtiö Oy, Paimion Vesihuolto Oy, Paimion Yrityskiinteistöt Oy, Paimion Kehitys Oy ja Portti työhönvalmennus Oy, Paimion-Sauvon terveyskeskuskuntayhtymä ja Lyyli Tuomolan säätiö.

Kaupunginvaltuuston 29.9.2011 hyväksymillä konserniohjeilla on luotu puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Paimion Lämpöyhtiö Oy tuottaa kaukolämpöä Paimion kaupungin alueella. Yhtiön toimitusjohtaja on Pekka Vihervuori ja yhtiön palveluksessa on hänen lisäkseen neljä työntekijää.

Paimion Vesihuolto Oy hoitaa Paimion kaupungin alueella vesihuollon ja vastaa puhdasvesi- ja jätevesiverkostojen suunnittelusta, rakennuttamisesta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2014. Yhtiö osti Mäntykankareen Vesi Oy:n koko osakekannan Paimion kaupungilta ja Sauvon kunnalta vuoden 2019 lopulla. Yhtiön ensimmäinen toimitusjohtaja Markku Kylén eläköityi 1.9.2021. Uutena toimitusjohtajana aloitti tekninen johtaja Juha Saari. Yhtiön palveluksessa on kuusi työntekijää. Lisäksi yhtiö ostaa työaikaa kaupungin tekniseltä toimelta.

Paimion Yrityskiinteistöt Oy omistaa teollisuus- ja tehdaskiinteistöjä, jotka on vuokrattu edelleen yrityksille. Yhtiön toimitusjohtaja on Timo Piispa. Yhtiön palveluksessa ei ole yhtään henkilöä.

Paimion Kehitys Oy aloitti toimintansa 2019. Yhtiön päätehtävänä on kehittää Paimion seudun elinvoimaa. Sen strategiassa työnkohteet ovat jaettu kolmeen osa-alueeseen; 1) Sisämarkkinoiden ja palveluiden kehittäminen – SunPaimio, 2) Seudun työpaikkojen lisääminen – Paimio Innovation Hub ja 3) Uusien pääomien ja investointien saaminen Paimion alueelle – Paimion Leijonienluola. Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 95 % ja Paimion yrittäjät ry:n osuus on 5 %. Yrittäjäyhdistyksellä on oikeus nimetä yksi hallituksen viidestä jäsenestä. Yhtiön toimitusjohtaja on elinkeinojohtaja Mika Ingi. Yhtiön palveluksessa on projektityöntekijä.

Portti Työhönvalmennus Oy perustettiin 2019 maakunnallisiin tarjouskilpailutuksiin osallistumista varten. Yhtiön toimiala on työllistymistä edistävien yksilö- ja ryhmämuotoisten koulutus- ja valmennuspalveluiden tuottaminen, henkilöstön rekrytointipalvelut ja työvoiman vuokrauspalvelu, sosiaali- ja hyvinvointipalveluiden tuottaminen ja palveluohjaus sekä työ- ja päivätoiminnan tuottaminen. Paimion kaupunki omistaa yhtiön 100 %:sti. Yhtiön toimitusjohtaja on työvoimapalveluiden päällikkö Johannes Joutsenlahti. Yhtiöllä ei ole ollut toimintaa vuoden 2020 aikana, eikä sen palveluksessa ole yhtään henkilöä.

Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymä tuottaa Paimion kaupungille perusterveydenhuollon palvelut tilaaja-tuottaja sopimuksen mukaisesti. Kevään aikana käydään osakaskuntien ja kuntayhtymän väliset tilaajaneuvottelut ja kesän jälkeen pidetään neuvottelu, jossa käydään läpi budjetin valmistelutilanne ja tehdään tarvittavat tasapainottamistoimenpiteet. Tähän neuvotteluun osallistuvat kuntajohtajat ja sosiaali- ja terveysjohtajat. Kuntayhtymän osa-aikaisena johtajana (50 %) toimii Paimion sosiaali- ja terveysjohtaja Eeva-Sirkku Pöyhönen. Kuntayhtymässä työskenteli vuoden lopussa kaikkiaan 117 työntekijää, joista 94 vakituisia ja 23 sijaisia (2019: 108/91+17). Vakituksista työntekijöistä 24 teki osa-aikatyötä (2019:20).

Lyyli Tuomolan säätiön tarkoituksena on Paimion kaupungille testamentilla tulleiden Lyyli Tuomolan suvun käsitöiden säilyttäminen ja näyttelytoiminta sekä siihen liittyvän käsityö- ja taidemuseon ylläpitäminen. Kaupunginhallitus nimeää kaikki säätiön hallituksen jäsenet, joten säätiön on kaupungin määräysvallassa ja kuuluu kaupunkikonserniin tytäryhteisön asemassa. Säätiön toiminnanjohtaja on kulttuuriasianhoitaja Jouni Lehtiranta.

Osakkuusyhteisöt

Varsinais-Suomen Ajoharjoittelurata Oy järjestää tieliikennelain tarkoittamaa liukkaan kelin ajoharjoittelua Varsinais-Suomen alueella. Osakeyhtiön osakkeista 74,17 % omistaa alueen kunnat (Paimion osuus 45,69 %), muita omistajia mm Suomen Autokoululiitto, V-S Autokoulu yhdistys r.y. ja Autoliitto. Yhtiön toimitusjohtaja on Kalle Berg ja sillä on toimitusjohtajan lisäksi yksi vakituinen työntekijä. Liukkaan kelin ajoharjoitteluun kohdistuneen lakimuutoksen takia yhtiö on kärsinyt suuria taloudellisia vahinkoja ja toimintaa on jouduttu supistamaan merkittävästi aikaisemmasta tasosta.

Paimion Palvelukeskussäätiön toiminta keskittyy omistamiensa rakennusten ylläpitoon. Kaupungilla on oikeus nimittää viisijäseniseen hallitukseen kaksi jäsentä. Koska kaupungilla on oikeus nimittää 2/5 säätiön hallituksen jäsenistä, sen voidaan katsoa olevan toiminnallisesti kaupunkikonsernissa osakkuusyhteisön asemassa. Kirjanpidollisesti sitä ei ole yhdistetty konsernitilinpäätökseen. Säätiön asiamies on Christina Muurinen.

Konsernia koskevia olennaisia tapahtumia 2020

Vuoden 2020 konsernissa ei tapahtunut olennaisia tapahtumia.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.9.2011 ”Paimion kaupungin konserniohjeet”. Konserniohjeilla luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeiden etuna on yhteisöjen ohjauksen yhtenäistäminen, toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen ja kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

Konsernijohto (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja) on ohjeistanut yhtiökokous- ja yhtymäkoukusedustajia. Annetut ohjeet ovat olleet riittäviä ja annettuja ohjeita on noudatettu.

Konserniyhtiöiden edustajat raportoivat 27.5.2020 vuoden 2019 tilinpäätöksestä ja ajankohtaisista asioista kaupunginhallitukselle seuraavasti:

- Lyyli Tuomolan säätiö, toiminnanjohtaja Jouni Lehtiranta
- Paimion Lämpökeskus Oy, toimitusjohtaja Pekka Vihervuori
- Paimion Kehitys Oy, toimitusjohtaja Mika Ingi
- Paimion Vesihuolto Oy, toimitusjohtaja Markku Kylén (khal 13.5.2020)
- Paimion Yrityskiinteistöt Oy, toimitusjohtaja Timo Piispa
- Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymä, kuntayhtymän johtaja Eeva-Sirkku Pöyhönen
- Portti Työhönvalmennus Oy, toimitusjohtaja Johannes Joutsenlahti

Lisäksi tytäryhteisöasemassa olevat yhteisöt toimittivat kaupunginhallitukselle osavuositarkastukset kahdeksan kuukauden toiminnasta. Osavuositarkastuksiin kuuluivat tuloslaskelma, tase sekä toimitusjohtajan/kuntayhtymäjohtajan/asiamiehen lyhyt katsaus yhteisön toiminnan olennaisista tapahtumista ja arvio loppuvuoden merkittävistä tapahtumista. Ne käsiteltiin kaupunginhallituksen 7.10.2020 kokouksessa.

Kaupungin tietohallintoyksikkö huolehtii kaupungin ja Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän tietohallinnosta. Muilta osin ei ole keskitettyjä konsernitoimintoja.

Tiedossa olevia muutoksia konsernirakenteessa

Vuoden 2021 maaliskuussa kaupunki teki taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen Varsinais-Suomen Ajoharjoittelurata Oy:n muille osakkeenomistajille avoimen ostotarjouksen yhtiön osakkeista. Tavoitteena on nostaa kaupungin omistusosuus yli 50 % ja yhtiö konserniohjeistuksen piiriin. (Khall 10.3.2021 § 64)

Konsernin tuloslaskelma

	2020	2019	2018	2017
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	34 262	33 603	33 733	34 541
Toimintakulut	-95 944	-93 471	-89 318	-86 311
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-43	12	22	33
Toimintakate	-61 725	-59 857	-55 563	-51 738
Verotulot	43 981	43 495	41 088	42 091
Valtionosuudet	24 999	19 857	18 886	19 028
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Korkotuotot	22	21	33	27
Muut rahoitustuotot	93	29	13	34
Korkokulut	-358	-406	-455	-508
Muut rahoituskulut	-52		-6	-1
Vuosikate	6 960	3 139	3 996	8 933
Poistot ja arvonalentumiset:				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 601	-5 154	-5 169	-5 390
Omistuksen elinimointierot		3		
Arvonalentumiset	-51			-18
Satunnaiset erät	2	360	0,0	0,0
Tilikauden tulos	1 309	-1 652	-1 173	3 525
Tilinpäätössiirrot	-7	-0,9		
Tilikauden verot	-98	-129	-132	-128
Laskennalliset verot	200	-28	-43	-22
Vähemmistöosuudet		1	-3	-1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 405	-1 808	-1 351	3 374
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2020	2019	2018	2017
Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista				
= 100*Toimintatuotot/toimintakulut	36	36	38	40
Vuosikate prosenttia poistoista				
= 100*Vuosikate/Poistot	124	61	77	166
Vuosikate €/as	637	289	369	832
Asukasluku	10 929	10 851	10 835	10 731

Konsernin rahoituslaskelma

	2020	2019	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	6 959,7	3 138,7	3 995,8	8 932,8	7 052,3
Satunnaiset erät	1,6	360,4			-192 698,9
Tilikauden verot	-97,6	-129,3	-132 049,0	-128 416,0	-191 724,7
Tulorahoituksen korjauserä	-265,9	-92,6	-715,7	-1 612,1	-332,8
Toiminnan rahavirta yhteensä	6 597,7	3 277,1	3 148,1	7 192,3	6 335,1
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 576,9	-9 897,4	-7 691,7	-5 624,4	-5 087,9
Rahoitusosuudet investointi menoihin	160,5	134,2	124,1	400,7	166,7
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	422,7	332,9	981,6	1 962,4	350,1
Investointien rahavirta yhteensä	-3 993,7	-9 430,3	-6 586,1	-3 261,3	-4 571,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 604,1	-6 153,2	-3 438,0	3 931,1	1 764,0
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset					
Antolainojen lisäykset	-7,0		-1		-100,0
Antolainojen vähennykset			1 128,3	0,0	0,0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 031,6	16 582,2	4 549,1	194,1	-93,7
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 373,0	-6 897,6	-2 154,3	-3 236,6	-4 068,5
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 371,1	-1 238,8	16,4	-803,3	3 614,1
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	5,0	-33,9	-63,2	-65,6	-30,5
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	10,4	1,4	239,3	-36,6	,6
Vaihtomaisuuden muutos	-303,8	5,6	-67,1	-31,4	-3,3
Saamisten muutos	490,5	436,9	790,5	871,0	80,9
Korottomien velkojen muutos	1 115,3	554,9	1 659,3	-40,9	-49,9
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-5 402,1	9 410,6	4 970,9	-3 149,4	-650,4
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 798,1	3 257,4	1 532,9	781,6	1 113,6
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	10 789,0	13 587,1	10 361,0	8 828,1	8 046,5
Rahavarat 1.1.	13 587,1	10 329,7	8 828,1	8 046,5	6 932,9
	-2 798,1	3 257,4	1 532,9	781,6	1 113,6
Rahoituslaskelman tunnusluvut					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-1 292,1	-9 219,4	-6 837,2	-6 699,9	-13 871,5
Investointien tulorahoitus, %	157,6	32,1	52,8	171,0	143,3
Lainanhoitokate	1,5	0,5	1,7	2,5	1,6
Kassan riittävyys, pv	38,3	44,8	38,0	33,7	30,2

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2020	2019	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	127	78	78	125
Muut pitkävaikutteiset menot	157	173	180	233
Ennakkomaksut				9
	284	251	258	367
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	10 479	10 583	9 620	9 350
Rakennukset	78 467	51 813	48 853	47 215
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-8 870	19 211	17 740	15 843
Koneet ja kalusto	2 820	2 954	3 131	3 397
Muut aineelliset hyödykkeet	451	476	479	222
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	640	429	577	1 392
	83 988	85 465	80 400	77 420
Sijoitukset				
Osakkuusyhteisöt	700	510	509	453
Osakkeet ja osuudet	5 045	5 034	4 296	4 218
Muut lainasaamiset	20	20	20	20
Muut saamiset	141	37	40	41
	5 906	5 601	4 865	4 732
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	90 177	91 317	85 523	82 519
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot	119	94	152	38
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	209	232	235	308
Muut toimeksiantojen varat	171	170	93	107
	499	496	480	452
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	737	427	437	370
Valmiit tuotteet/tavarat	31	37	33	32
	768	464	469	402
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Lainasaamiset		0,66	0	0
Muut saamiset	588	2	3	4
Siirtosaamiset		476	403	313
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	2 833	2 630	2 917	2 666
Lainasaamiset	7		36	0
Muut saamiset	1 029	984	1 009	1 009
Siirtosaamiset	1 354	1 235	664	892
	5 811	5 328	5 033	4 884
Rahoitusarvopaperit				
Osakkeet ja osuudet	12	12	12	12
Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin	1 941	1 896	1 986	1 354
Muut arvopaperit	54	54	54	54
	2 007	1 962	2 052	1 420
Rahat ja pankkisaamiset	8 782	11 625	8 309	7 408
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	17 368	19 379	15 864	14 114
VASTAAVAA YHTEENSÄ	108 044	111 192	101 866	97 085

VASTATTAVAA	2020	2019	2018	2017
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	16 897	16 892	16 892	16 892
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1 146	1 146	1 145	1 145
Arvonkorotusrahassto	1 255	1 255	1 255	1 255
Muut omat rahastot	263	263	268	270
Edell tilikausien yli-/alijäämä	-1 179	-391	-386	-4 533
Tilikauden yli-/alijäämä	1 405	-1 808	-1 351	3 374
	19 787	17 357	17 824	18 403
VÄHEMMISTÖOSUUDET	16	10	14	34
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset	3	3	4	4
Muut pakolliset varaukset	761	760	767	704
	763	763	771	708
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Valtion toimeksiannot	127	95	153	127
Lahjoitusrahastojen pääomat	602	595	598	327
Muut toimeksiantojen pääomat	199	224	146	176
	928	915	897	630
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	38 922	32 836	20 522	21 970
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	7 864	7 470	7 152	6 876
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	25 797	38 596	41 702	36 904
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 967	13 245	12 986	11 559
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	86 550	92 148	82 361	77 310
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	108 044	111 192	101 866	97 085
Tunnusluvut 1000€				
Omavaraisuusaste, %	18,6	15,8	17,8	19,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	82,1	96,6	86,4	79,6
Velat ja vastuut % käyttötuloista	86,2	101,2	89,7	80,9
Kertynyt alijäämä	226	-2 199	-1 737	-1 159
Kertynyt alijäämä, €/asukas	21	-203	-160	-108
Konsernin lainakanta 31.12.	65 018	71 922	62 682	59 289
Konsernin lainat €/as	5 949	6 628	5 785	5 525
Konsernin lainasaamiset 31.12.	20	20	20	20
Konsernin henkilöstömäärä	620	614	607	603
Asukasmäärä 31.12.	10 929	10 851	10 835	10 731
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.	65 022	71 927	62 685	59 291
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/as	5 950	6 629	5 785	5 525

1.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden tulosta voidaan käsitellä poistoeron ja varausten muutoksilla ja rahastosiirroilla. Poistoerokirjauksia tehdään niiden investointien osalta, joiden kattamiseen on käytetty investointivarausta. Poistoeroa puretaan hankkeen poistoa vastaavasti.

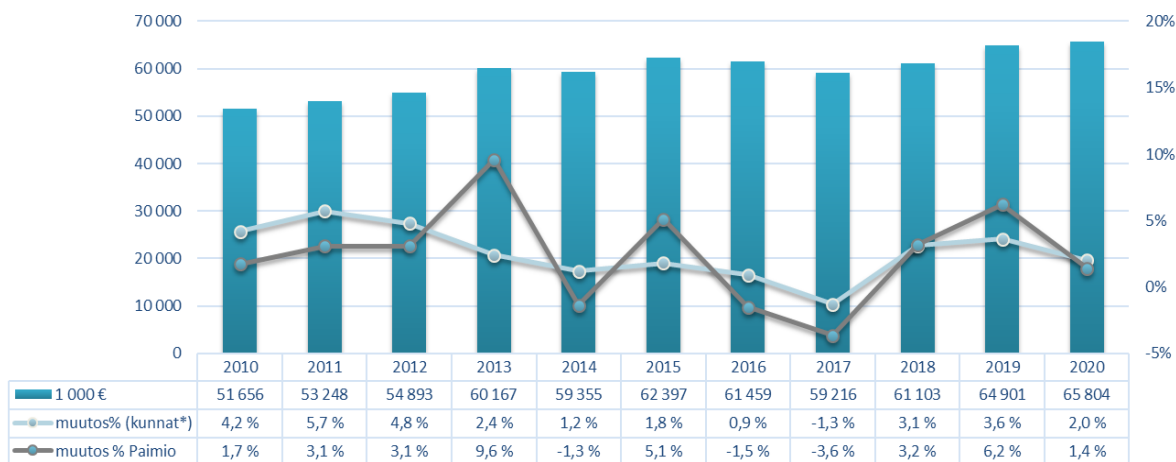
Tilikauden tulos on 1 706 042,63 euroa, vastaava vuoden 2019 tulos oli -1 701 970,77 euroa. Tilikauden vuosikate on 4 279 439,01 euroa.

Tilikauden tulokseen on kirjattu poistoeron vähennystä + 84 060,79 euroa. Edellä esitettyjen tuloksen käsittelyerien jälkeen syntyvä kaupungin tilikauden ylijäämä on 1 790 103,42 euroa.

Kaupunginhallitukselle ehdotetaan 31.3.2021 kokouksessa, että kaupunginhallitus päättää

- tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:
  - o tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaisesti 84 060,79 euroa
  - o kirjataan tilikauden ylijäämä, 1 790 103,42 euroa, taseen tilikauden yli-/alijäämä tilille.
- hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen vuodelta 2020.
- valtuuttaa kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja kaupunginjohtajan allekirjoittamaan kaupunginhallituksen puolesta ”vahvistusilmoituskirjeen tilintarkastajalle”.
- lähettää tilinpäätöksen tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle.

Ulkoiset toimintakulut sekä niiden kasvuprosentit Paimiossa ja kunnissa keskimäärin vuosina 2010 - 2020

* kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit (lähde: Kuntaliitto)

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion sitovuus määritellään hallintosäännön 61 pykälässä.

Käyttötalousosa

Valtuusto hyväksyy määrärahat kullekin tehtävälle. Niille lautakunnille, joilla on useita tehtäviä, on talousarvio sitova tehtäväalueetasolla. Kaupunginhallitus voi lautakunnan esityksestä suorittaa tehtävien välisiä määrärahamuutoksia edellyttäen, että se ei aiheuta muutoksia lautakunnan saamien määrärahojen kokonaissummaan. Määrärahaan liittyvät meno- ja tuloerät ovat sitovia. Sitovat erät on merkitty tilinpäätöskirjassa keltaisella pohjalla.

Poikkeuksena edellä mainitusta sitovuusperiaatteesta on myönnetty nettomääräraha sivistys- ja vapaa-aika lautakunnalle. Lisäksi nettositovuus koskee Kaupunginhallituksen alaista työllisyshoidon tehtäväaluetta ja tietohallinnon kustannuspaikkaa.

Investointiosa

Investointien määrärahat ovat sitovia kustannuspaikkatasolla. Kustannuspaikkatason alapuolella esitetyt yksityiskohtaisemmat erittelyt ovat luonteeltaan perusteluita ja alustavia käyttösuunnitelmia. Sitovat erät on merkitty tilinpäätöskirjassa keltaisella pohjalla.

Tuloslaskelma- ja rahoitusosa

Tuloslaskelmaosassa valtuusto vahvistaa sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin, korkotuottoihin, korkokuluihin, muihin rahoitustuottoihin ja muihin rahoituskuluihin. Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovia erät ovat antolainasaamisten lisäys ja lainakannan muutokset. Lainakannan muutos asettaa ylärajan lisälainanottoon.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Tehtäväalueista ja investoinneista vastaavat toimielimet ja viranhaltijat ovat laatineet toteutusvertailut, joissa on arvioitu myös toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Talousarvion toteutuminen käy selville jäljempänä olevista toimielinten toimintakertomuksista sekä niiden yhteenvedosta.

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuuhenkilö

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Lautakunnan puheenjohtaja Jarmo Heimo

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Heimo Jarmo	puheenjohtaja
Rantanen Riitta	varapuheenjohtaja
Mäenpää Erkki	jäsen
Kaarilahti Seija	jäsen
Tuomasjukka Saska	jäsen
Heurlin Eeva	varajäsen
Kyynäräinen Ulla	varajäsen
Ilola Mona	varajäsen
Pöri Pasi	varajäsen
Mäkinen Juha	varajäsen (ero 23.9.2020)
Granö Erkki	varajäsen (23.9.2020 alk.)
Vihervirta Armi	sihteeri

Kertomusvuonna ei ollut vaaleja.

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta vastaa valtiollisten ja kunnallisten vaalien sekä erikseen päätettävien kansanäänestysten toimittamisesta kunnassa voimassa olevien lakien mukaisesti.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Seuraavat järjestettävät vaalit:

- 2021 kuntavaalit kesäkuussa
- 2022 ei säännönmukaisia vaaleja

Paimio on ollut vuoden 2012 kuntavaaleista lähtien yksi äänestysalue ja äänestyspaikkana on kaupungintalo.

Ennen vaalipäivää on viikon mittainen ennakoäänestysjakso, jossa keskusvaalilautakunnan määräämät vaalitoimitsijat hoitavat ennakoäänestyksen toimitamisen. Vaalipäivänä äänestys tapahtuu valitun vaalilautakunnan valvonnassa. Lisäksi järjestetään kotiäänestysmahdollisuus ja tilaisuus äänestää hoitolaitoksissa tarpeen mukaan. Vaaleissa käytetään sähköistä äänioikeustietojärjestelmää.

Toiminnalliset tavoitteet

Vaalien sujuva ja asiakasystävällinen järjestäminen.

Keskusvaalilautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	36 294	-100,0 %
ulkoiset tuotot	0	0	0		0	0,0 %	36 294	-100,0 %
sisäiset tuotot	0	0	0		0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	162	0	162	271	-110	167,8 %	33 370	-99,2 %
ulkoiset kulut	0	0	0	110	-110	0,0 %	32 896	-99,7 %
sisäiset kulut	162	0	162	162	0	100,1 %	474	-65,9 %
Toimintakate	-162	0	-162	-271	110	167,8 %	2 924	-109,3 %
Poistot	0	0	0		0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-162	0	-162	-271	110	167,8 %	2 924	-109,3 %

TOIMIELIN
Tulosalue
Vastuuhenkilö

Tarkastuslautakunta
Tilintarkastus
Lautakunnan puheenjohtaja Pekka Aro

TARKASTUSLAUTAKUNTA		Läsnäolokerrat
Kokoonpano 1.1.-31.12.2020		
- kokouksia 6		
Aro Pekka	puheenjohtaja	6
Reunanen Kristina	varajäsen	-
Heino Sini	varapuheenjohtaja	6
Tuomasjukka Saska	varajäsen	-
Mäkelä Matti	jäsen	6
Mäkinen Martti	varajäsen	-
Salo Tapani	jäsen	5
Hörkkö Jaana	varajäsen	1
Tuovinen, Nanna	jäsen	6
Hjerp Paula	varajäsen	-
Vesamo Johanna	jäsen	5
Heimo, Jarmo	varajäsen	-
Ylitalo Jouni	jäsen	6
Kovanen Mikko	varajäsen	-
Vuorio Jukka	tilintarkastaja/ Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy	6
Makkonen Heli-Maarit	pöytäkirjanpitäjä 1.1. - 28.8.2020	3
Tahvanainen Pirkko	pöytäkirjanpitäjä	3

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta on valtuuston asettama toimielin, joka valmistelee valtuuston päätettävät tarkastusta koskevat asiat, arvioi kuinka valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet ja arvioi hallinnon ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta arvioi kaupunkikonsernin toimintaa ja koordinoi konsernin sisäistä ja ulkoista valvontaa ja huolehtii, että sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan osoitetaan riittävät resurssit. Valtuusto valitsee tilintarkastusyhteisön tarkastuslautakunnan suorittaman valmistelun pohjalta.

Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Alkuvuonna lautakunnan työ painottui vuoden 2019 arviointikertomuksen laadintaan. Syyskaudella lautakunta kuuli toimialajohtajia ja kävi arviointikäynnillä Paimion Lämpökeskus Oy:ssä.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja –talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä JHTT-yhteisö. Valtuusto voi valita tilintarkastusyhteisön enintään kuudeksi tilikaudeksi eli kuudeksi vuodeksi. Kaupungin tilintarkastamisesta on tehty sopimus Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy:n kanssa vuosille 2019 - 2022, sopimukseen sisältyy kaksi optiovuotta. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii HT, JHT, HM Jukka Vuorio. Kaupungin lakisääteiseen tilintarkastukseen käytetään keskimäärin 18 työpäivää. Tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Arviointikertomuksen laatiminen.
- Sidonnaisuusrekisterin ajantasaisuuden valvonta.

Tarkastuslautakunta

slrapo	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
ulkoiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	20 512	0	20 512	21 661	-1 149	105,6 %	17 984	20,4 %
ulkoiset kulut	20 247	0	20 247	21 396	-1 149	105,7 %	17 541	22,0 %
sisäiset kulut	265	0	265	265	0	100,0 %	443	-40,2 %
Toimintakate	-20 512	0	-20 512	-21 661	1 149	105,6 %	-17 984	20,4 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-20 512	0	-20 512	-21 661	1 149	105,6 %	-17 984	20,4 %

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuuhenkilö

Kaupunginhallitus

Konsernijohto ja hallintopalvelut

Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari / hallintojohtaja Jaana Hölsö

KAUPUNGINHALLITUS

- kokouksia 20

Nimi:		Puolue	Läsnäolo- kerrat
Hongisto Jukka Autti Santeri	puheenjohtaja varajäsen	Kok. Kok.	20 -
Alander Eira Karlsso Kristina	I varapuheenjohtaja varajäsen	Kesk. Kesk.	20 -
Virta Timo Lahti Tapani	II varapuheenjohtaja varajäsen	SDP SDP	20 -
Ansio Sanna-Maija Kaarlela Markus	jäsen varajäsen	Kok. Kok.	17 3
Ilola Timo Rantanen Janne Simolin Anton	jäsen varajäsen 31.5.2020 asti varajäsen 1.6.2020 alkaen	Kok. Kok. Kok.	19 - 1
Jalonen Kimmo Heurlin Eeva	jäsen varajäsen	KD KD	20 -
Mulari Marika Nuotio Minna	jäsen varajäsen	Vih. Vih.	20 -
Murto Sari Rannikko Sari	jäsen varajäsen	SDP SDP	19 1
Nieminen Tomi Klemola Anu	jäsen varajäsen	Vas. Vas.	20 -
Uusitalo Joonas Lindberg Mikko	jäsen varajäsen	Kesk. Kesk.	20 -
Hallisto Reijo Lahti Helena Mäkelä Timo Rautio Rauno	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	Kesk. SDP Kok. Vas.	20 19 20 20
Jussinmäki Jari Hölsö Jaana	kaupunginjohtaja, esittelijä hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä		19 20

Toiminta-ajatus

Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenpidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja jollei johdosäännössä toisin määrätä, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Lisäksi kaupunginhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa henkilöstöpolitiikasta, kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, kunnan toiminnan omistajaohjauksesta sekä huolehtii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluu kolme valtuustoa sitovaa tehtäväaluetta: konsernijohto ja hallintopalvelut, maaseutupalvelut ja työllisyydenhoito. Konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Hallintopalveluihin kuuluu: virastopalvelut ja tietohallinto. Kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelut hankitaan Tilikunta Oy:stä, joka on Turun itäisten kuntien (Paimio, Kaarina, Lieto ja Sauvo) omistama yhtiö. Virastopalvelut vastaa mm. palvelupisteen ja puhelinvaihteen toiminnasta, valmistelee kaupunginhallituksen ja valtuuston päätettävät asiat sekä vastaa ja ohjeistaa kaupungin arkistointia. Tietohallinto tuottaa palvelut Paimion kaupungille ja Paimion-Sauvon ktky:lle.

Hyväksytyt kuntastrategian mukaisesti kaupunki panostaa elinvoimapalveluiden kehittämiseen, josta tarkemmin edempänä omassa kappaleessaan.

Resurssimuutokset

Vuoden 2020 lopulla henkilöstöä on 12,4 htv, joista kaksi on määräaikaisia. Elinkeinotoiminnan kolmivuotinen-projekti päättyi huhtikuun lopulla 2020, saman aikaisesti oli katkolla elinkeinojohtajan määräaikainen työsuhde. Elinkeinotoiminnan kehittämistä päätettiin jatkaa toisella kolmivuotiskaudella hyödyntäen mahdolliset hankerahoitukset kustannusten kattamisessa.

Elinkeinojohtaja on ollut 25 % työpanoksella kaupungin organisaatiossa ja loput Paimion Kehitys Oy:ssä. Taloushallinnossa aloitti elokuussa kokoaikaisena työntekijänä taloussihteeri. Laskennallinen taloushallinnon resurssi vuoden lopulla 1,4 htv, resurssiin on laskettu mukaan 0,4 htv hallintojohtajan työajasta. Taloushallinto vastaa kaupungin organisaatiossa talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnasta, toimialojen tuesta ja ohjeistuksesta ko. prosesseissa, talousarvion toteuman seurannasta, kaupungin maksuvalmiudesta, toimii yhteyshenkilönä Tilikuntaan, tietohallintoon jne. Sosiaalitoimen ja hallintopalveluiden yhteisen hallintosihteerin työajasta 0,4 htv on kohdennettu elokuusta alkaen henkilöstöhallintoon. Palvelupisteen molemmat palvelusihteerit tekevät osaa-aikaista, työpanos yhteensä 1,05 htv.

Toiminnalliset tavoitteet

Henkilöstövoimavarat ovat riittävät ja oikein kohdistetut

Laadukkaan palvelutoiminnan keskeisin osatekijä on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Henkilökunnan pitkäkestoiseen työhyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään huomiota eri osa-alueilla. Vaikuttavia kehityskeskusteluita

käydään kerran vuodessa jokaisen työntekijän kanssa. Johtamisen edellytyksiä pyritään parantamaan yhteisillä koulutuksilla ja henkilöstöhallinnon tukipalvelulla.

Työterveyshuollon painopistettä pyritään siirtämään ennaltaehkäiseviin toimintoihin ja erityisesti pitkien sairauspoissaolojen määrää seurataan työterveyshuollon kuntoutusryhmässä. Työterveyshuollon kuntoutusryhmä muodostettiin vuonna 2018 ja siihen kuuluu nimetty työterveyslääkäri, työterveyshoitaja ja henkilöstöpäällikkö. Työterveyshuollon palvelut kilpailutettiin vuoden 2019 lopulla ja uusi sopimuskausi alkoi 1.4.2020. Palvelut tuottaa edelleen Mehiläinen Oy.

Osana kaupungin työhyvinvointitoimintaa kaupungin henkilöstöllä on uimahallin ja sen kuntosalin käyttöoikeus, sekä mahdollisuus osallistua yhdelle Paimion opiston liikunnan kurssille.

Paimion kaupungin talous- ja palkkahallinnon prosessien kehittäminen

Tilikunta Oy:n uudet ohjelmistot otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. Käyttöönottoprojekti oli laaja ja työllistävä. Uusien järjestelmien käyttöönotto mahdollistaa aikaisempaa paremmin mm. automaattimäärittysten käytön, jotka vähentävät manuaalista työtä. Uusi palkkajärjestelmä ja sen sähköiset HR-osiot mahdollistavat viimein papereista luopumisen: tieto kulkee sähköisesti työntekijältä palkanlaskentaan ja vähentää manuaalisen työn määrää prosessissa. Uudet ohjelmistot mahdollistavat henkilöstöhallinnollisen tiedolla johtamisen ja paremman henkilöstösuunnittelun. Nykyaikaisissa ohjelmistoissa tieto kulkee sujuvasti sekä oikea-aikaisesti Tilikunnan ja kaupungin työntekijöiden sekä esimiesten välillä. Vuosi 2020 meni vielä opetellessa uusia asioita, mahdollisuuksia ja toiminallisuuksia. Vuoden 2021 toivotaan sujuvan helpommin.

Kaupunginhallituksen toimikaudekseen nimeämät toimikunnat

- Elinkeinotoimikunta
- Kunniamerkkiesityksiä valmisteleva toimikunta
- Maapoliittinen toimikunta
- Vammaisneuvosto
- Vanhusneuvosto
- Ystävyystoimikunta

Kaupunginjohtajan asettamat (viranhaltija/työntekijä) työryhmät

- Ehkäisevän päihdetyön ryhmä (17.10.2019 §13)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä (3.3.2020 § 4)
- Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä (3.3.2020 § 5, 20.5.2020 § 9)
- Markkinointityöryhmä (17.12.2017 §14)
- Paimion ja Sauvon yhteisen oppilashuollon ohjausryhmä (14.11.2019 § 16)
- Pandemia Työryhmä (16.11.2020 §14)
- Tiedonhallintalain toimeenpanon ohjausryhmä (24.11.2020 §15)
- Tietohallinnon johtoryhmä (18.1.2021 §1)
- Tietosuoja/tietoturvaryhmä (20.6.2018 § 20)

Elinkeinoelämäprojekti 2020-2023

Toiminnan kuvaus ja tavoitteet

Paimion kaupungin elinkeinotoimen tavoitteena on luoda hyvät edellytykset yritystoiminnalle ja omalta osaltaan vaikuttaa positiivisen yrittäjyysilmapiirin ja vetovoimaisen imagon säilymiseen ja lisäämiseen. Tähän tavoitteeseen päästään lisäämällä laadukasta yhteistyötä yritysten kanssa.

Työllisyysasteen mahdollisimman korkea taso ja veropohjan vahvistaminen ovat keskeiset tavoitteet hyvinvoinnin säilyttämiseksi.

Kaupunki panostaa elinkeinotoiminnan kehittämiseen uudella kolmivuotisella elinkeinoprojektilla (05.2020 – 04.2023) palkkaamalla elinkeinojohtajan ja jatkamalla elinkeinotoimikunnan sekä Paimion Kehitys Oy:n toiminnan kehittämistä.

Lisäksi kaupunki osallistuu ja jatkaa seudullista elinkeinoyhteistyötä Turun seudun kehitys Oy:n ja Turku Science Park Oy:n kanssa, jotka tuottavat monipuolisesti Turun seudun 11 kunnalle suunnattuja elinkeino- ja yrityspalveluja.

Avainasiakastiimien nopea ja sujuva toiminta sekä päätöksenteko mm. kaavoituksessa, tonttimyynnissä sekä rakennus- ja ympäristölupa-asioissa ovat kilpailuvaltti, kun yritykset miettivät investointeja ja sijoittautumista kuntaan.

Paimion kaupunki haluaa tutkia ennakkoluulottomasti mahdollisimman monia uusia toimintamalleja, jotka auttavat pääsyä tavoitteisiin. Elinkeinostrategia rakennetaan seuraavien osa-alueiden ympärille:

1. Elinkeinopolitiikka ja sen resurssit, eli seudullinen kehittämissyhteistyö, yhteishankkeet yritysten kanssa ja Paimion Kehitys Oy:n toiminnan kehittäminen.
2. Kaupungin päätöksenteon yritys- ja yrittäjämönteisyys
3. Kaupungin viestintä, tiedottaminen ja osallistumismahdollisuudet
4. Koulutus ja kaupungin organisaation osaaminen sekä asenne
5. Kaupungin hankintapolitiikka
6. Kaupungin palvelut ja infrastruktuuri

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP18	TP19	TA20	TP20
Tehokas tontti-markkinointi	Myytyjen omakotitonttien määrä	11	6	>10	5
	Vuokrattujen okotonttien määrä	3	11	>10	17
Elinkeino-toiminnan tuloksellisuus	Myytyjen yritystonttien määrä	2	3	>2	4
	Sijoittuminen maakunnallisessa yrittäjäkyselyssä	7. parhaiten parantanut yritys yhteistyötä.	Tulokset ylittivät parhaiden kuntien suoritukset, mutta vastaajia oli yksi liian vähän viralliseen sijaan	3.parhaan joukossa	2. sijalla
	Yrittäjän mielestä hyödylliset yrityskäynnit ja yritysneuvontatapaukset	Huomioiden ryhmäpaamiset saavutettu > 60	n. 100	60	Koronan takia neuvontapuheluiden/ tapaamisten/teamsien määrä on yli 300
	Tavoitteisiin pääsyä tukevien projektien määrä	saavutettu > 40	Multiprojektissa ollut n. 140 erillistä pienprojektia	60	tavoite saavutettu
Henkilöstö näkökulma	Sairauspoissaolojen määrä	14,11 kalenteripv / htv 1	14,46 kalenteripv / htv 1	Sairauspoissaolojen väheneminen	15,84 kalenteripv / htv 1
	Työhyvinvointitoimenpiteet ovat vaikuttavia	Työterveyshuollon kustannusten hillitseminen ja palvelun painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin palveluihin.	Kela I 38,5 % Bruttokustannukset laski, nettokustannukset nousi (Kelan korvaus aleni)	Työterveyshuollon kustannukset.	Kela I 39,7 % Bruttokustannukset nousi, Kelan korvaus pysyi samana, nettokustannus nousi.
	Henkilöstökyselyt	ei tehty	ei tehty	Työhyvinvointikyselytulokset	Toteutui tammikuussa 2020

Tavoite	Mittari	TP18	TP19	TA20	TP20
Tietohallinnon kehitysohjelman noudattaminen	Projektisalkun hankkeiden toteutuminen suunnitellussa aikataulussa. Tukipalvelun tuottaminen suunnitellulla SLA -tasolla	2018 Keskeiset hankkeet: - Puhesopimuksen uusiminen Toteutui osittain, jatkuu - Talous ja laskentapalvelukeskuksen tehtävät Toteutui osittain, jatkuu - EU tietosuojasetukseen varautuminen Toteutui - Tuntiperusteiseen päivähoidon valmistautuminen Siirtyi - Vaalien ICT tehtävät Toteutui - Kivikoulun ICT tehtävät Toteutui - Asianhallintaohjelmiston uusiminen Aloitettu, jatkuu - Alueuudistuksen tehtävät Toteutui/keskeytyi	2019 Keskeiset hankkeet: - Kaupungin strategian mukaiset tehtävät vain osittain - Intranetin käyttöönotto ei toteutunut - asianhallintaohjelmiston käyttöönotto toteutui -Vaalien ICT tehtävät toteutui - Paimiosalin AV ympäristön digitalisointi toteutui	TA 2020 Toimialojen projektisalkun mukaiset kehityshankkeet.	2020 keskeiset toteutuneet hankkeet: Mobiililaitteiden hallintajärjestelmän käyttöönotto. Varmuuskopiointijärjestelmän uusiminen Lukion Auditorion ICT kalustus Omatoimikirjaston ICT varustus Kameravalvontajärjestelmän uusiminen Oracle tietokannan ja Facta väestötietojärjestelmän uusiminen Tiketöintijärjestelmän käyttöönotto

Matkailutyö vuonna 2020

Paimion kaupungin matkailuneuvonnan toteuttamisesta vastasi kulttuuriasiainhoitaja, jonka kokonaistyöajasta matkailun ja markkinoinnin osuus on noin 1/3. Matkailuneuvonta toimi Sähkötalon tiloissa 3.6. – 19.12. ja muina aikoina kaupungintalolla sivistystoimistossa. Matkailuneuvojan lisäksi matkailutyötä tekivät touko-elokuussa matkailu- ja museotyön harjoittelija ja kesän aikana kolme palkkatuetta henkilöä touko – joulukuussa sekä yksi kaupungin palkkaama lyhytaikainen kesätyöntekijä heinäkuussa.

Matkailutyön tavoitteena on ollut suora neuvontatyö, tiedottaminen ja markkinointi eri kanavia käyttäen sekä suoramarkkinointi ryhmämatkanjärjestäjille. Matkailuneuvonta jatkoi yhteistyötä Paimion opasryhmän kanssa.

Paimion matkailutarjontapalveluista tiedotettiin kaupungin yleisesitteen avulla. Matkailuinformaatiota tuotettiin myös Paimion kaupungin internet-sivuille englanniksi ja ruotsiksi. Tiiviit matkailukohteita esittelevät esitteet on lisäksi tarjolla saksan-, venäjän- ja ranskankielisinä.

Paimio on tiiviisti mukana ja kehittämässä Alvar Aalto –säätiön organisoimaa Alvar Aalto matkailureitistö-hanketta, johon on saatu rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Vuonna 2018 julkaistulla visitalvaraalto.fi –sivustolla on myös yksi pelkästään Paimioon keskittyvä päiväretkipaketti.

Paimion parantolassa jatkuivat yleisöopastukset aiempien vuosien tapaan. Kierroksen organisoinnista vastasi Magni Mundi –yritys, jonka kanssa kaupungin matkailuneuvonta teki yhteistyötä. Matkailijaryhmiä vieraili parantolan ohella myös Käsityö museo Miilassa ja Paimion Sähkötalossa. Koronapandemia (covid-19) rajoitti vuoden aikana merkittävästi ryhmien ja erityisesti ulkomaisten ryhmien matkailua. Yksin tai pieninä ryhminä liikkuvia matkailijoita saapui etenkin kesäaikaan Paimioon kohtalaisesti.

Paimion kaupunki on vuodesta 2018 alkaen ollut Kuninkaantie ry:n jäsen. Kulttuuriasiainhoitaja on myös Kuninkaantie ry:n hallituksen varajäsen. Yhdistyksen tehtävänä on Kuninkaantien kehittäminen matkailutienä sekä edunvalvontatehtävät koskien Kuninkaantien matkailua ja matkailuelinkeinoja. Paimio osallistui yhdistyksen julkaisemaan matkailukarttaan. Vuoden aikana yhdistys aloitti myös valmistelut Kuninkaantien tarjontaa esittelevän verkkosivun tuottamisesta.

Itäisten kuntien eli Kaarinan, Liedon, Paimion ja Sauvon yhteisen Reitistö-hankkeen toinen vaihe saatiin päätökseen vuoden 2020 aikana. Varsin Hyvä ry:n alaisuudessa toteutetun Leader-hankkeen tavoitteena oli kävely-, pyöräily- ja melontareittien eli Tammireittien luominen kyseisten kuntien alueelle. Osa reiteistä ylittää kuntarajat. Vuoden 2020 aikana Paimion reittejä viimeisteltiin – osaksi kaupungin työnä, osaksi yhteistyössä paikallisten talkoolaisten kanssa. Reitistöön liittyviä opastustauluja ja pienempiä opaskylttejä asennettiin alkusyksystä, jolloin avattiin myös uudistettu Paimion Polku -polkureitti. Hankkeen tuottamalla reitisto.fi -sivustolla on julkaistu kaikki hankkeen kautta reitistöön liitetyt reitit. Pyöräilyreittien osalta Paimion reitit lisättäneen sivustolle vuoden 2021 aikana.

Ystävyystoimikunta 2020

Ystävyystoimikunnan kokoonpanossa ei tapahtunut muutoksia. Puheenjohtajana toimi Seppo Santala ja jäseninä Helena Lahti, Terhi Reponen, Nanna Tuovinen, Seppo Päätaalo, Mikko Kovanen, Toini Aro, Inger Löfgren sekä sihteerinä Sari Hollmén. Toimikunta ei kokoontunut vuoden aikana.

Korona-pandemia peruutti kaupunginhallituksen ja yrittäjien kevääksi 2020 suunnitellun matkan Odenthalin ystävyyskuntaan, eikä vuoden aikana tehty ystävyyskuntavierailuja koulupuolellakaan.

Toteutuminen
Konsernijohto ja hallintopalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	1 841 514	-100 000	1 741 514	1 787 723	-46 209	102,7 %	2 183 032	-18,1 %
ulkoiset tuotot	762 306	-100 000	662 306	708 515	-46 209	107,0 %	1 151 818	-38,5 %
sisäiset tuotot	1 079 208	0	1 079 208	1 079 208	0	100,0 %	1 031 214	4,7 %
Toimintakulut	3 278 895	296 000	3 574 894	3 709 230	-134 336	103,8 %	3 553 532	4,4 %
ulkoiset kulut	3 127 239	296 000	3 423 239	3 550 064	-126 825	103,7 %	3 402 496	4,3 %
sisäiset kulut	151 655	0	151 655	159 167	-7 512	105,0 %	151 036	5,4 %
Toimintakate	-1 437 381	-396 000	-1 833 380	-1 921 507	88 127	104,8 %	-1 370 499	40,2 %
Poistot	76 829	0	76 829	86 898	0	113,1 %	26 145	232,4 %
Netto	-1 514 210	-396 000	-1 910 210	-2 008 405	88 127	105,1 %	-1 396 644	43,8 %

Toimintakulujen ylitykseen ovat vaikuttaneet mm. koronapandemiasta aiheutuneet ylimääräiset aineiden ja tarvikkeiden ostot erityisesti työsuojelussa (keskitetyt henkilöstön maskihankinnat 13 994€) ja seudullisen joukkoliikenteen matkustajakato vähentää lipputuloja ja nostaa kaupungin maksuosuutta (33 942€ vrt. 2019). Lisäksi vuodelle 2020 on kirjaantunut virheellisesti vuodelle 2021 kuuluva iso lasku (52 000€).

TOIMIELIN
Tulosalue
Vastuuhenkilö

Kaupunginhallitus
Maaseutupalvelut
Maaseutuasiamies Taina Wirberg

Toiminta-ajatus

Maaseutuhallinto pyrkii huolehtimaan maaseudun elinolosuhteiden tasapuolista kehittämistä ja säilyttämisestä Paimion, Kaarinan, Kemiönsaaren, Parainen ja Sauvon kunnissa.

Toimintakuvaus

Tavoitteena on turvata EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen, huolehtia riistavahinkojen ja petoeläinvahinkojen arvioinneista, pitää eläinrekisteriasiat ajan tasalla sekä tehdä hukkakaurakatselmuksia.

Maaseutupalvelut on kaupungin konsernijohdon ja toimialojen johtosäännössä nimetty paikalliseksi maaseutuelinkeinoviranomaiseksi, joka hoitaa valtion kunnalle määräämät maataloushallinnon tehtävät.

Maaseutupalvelujen henkilöstö: viisi maaseutuasiamiestä (3,9 htv).

Ympäristöanalyysi

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa on velvoittanut kuntia muodostamaan suurempia alueellisia yhteistyöyksiköitä.

Vuoden 2013 alusta ovat yhteistyöalueen muodostaneet Kaarina, Kemiönsaari, Parainen, Paimio ja Sauvo. Paimion kaupunki toimii allekirjoitetun sopimuksen mukaan isäntäkuntana. Paimiossa työskentelee johtava maaseutuasiamies, Sauvossa ja Kemiönsaarella yksi maaseutuasiamies kummassakin ja Paraisilla kaksi maaseutuasiamiestä.

Tietoturvatyökirja on aktiivisessa käytössä. Johtava maaseutuasiamies sekä tietoturvavastaava tekevät tietoturvatentin kerran vuodessa Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Petoksantorjuntasuunnitelma on tehty ja sitä täydennetään ja muutetaan aina tarvittaessa.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Maaseutupalvelut toimii viidessä eri toimipisteessä, joten poikkeusoloissakin ei erilaisia uusia järjestelyjä tarvinnut tehdä. Yhteiset tapaamiset, koulutukset ja viikkopalaverit hoidettiin pääasiassa teamsin avulla. Kaikki tekivät etättyösopimukset ja siirtyivät osittaiseen etättyöhön kulloisenkin tilanteen mukaan. Viljelijätapaamiset kevään tukihaun aikana saatiin hoidettua hyvin ja turvallisesti. Koulutukset 2020 järjestettiin vallitsevien sääntöjen ja ohjeiden mukaan. Kaikki koulutustilaisuudet peruttiin, mutta koulutuksista tehtiin tallenteet MTK:n ja SLC:n toimesta Paimiosalissa ja jaettiin valtakunnallisesti nettisivujen kautta. Maaseutuasiamiesten koulutuksissa huomioitiin henkilökunnan yksilölliset tarpeet sekä osallistuttiin valtakunnallisiin koulutustapahtumiin. Teams-koulutuksilla saavutettiin koko henkilökunta helposti ja taloudellisesti.

Resurssimuutokset

Maaseutupalveluiden henkilökunta toimi viiden henkilön voimin (3,9 htv). Osa-aikaisuuteen siirtyi kolme maaseutuasiamiestä. Työtehtävien vaihtoa tehtiin toisen yhteistoiminta-alueen kanssa, mikä mahdollisti kaikkien eriyttämistä vaativien tehtävien suorittamisen helposti ja taloudellisesti.

	Tilaluku			Ympäristötukiin sitoutuneet tilat			Sähköisesti tukea hakeneet		
	2018	2019	2020	2018 %	2019 %	2020 %	2018 %	2019 %	2020 %
Kaarina	78	77	73	82	83	84	94	95	93
Kemiönsaari	166	161	158	91	92	89	92	93	93
Paimio	134	134	132	95	94	92	96	96	95
Parainen	222	222	219	84	83	82	94	95	96
Sauvo	126	123	123	94	93	90	95	95	98
Yhteensä	726	717	705	89		87	94	95	95

	Viljelijäkoulutustilaisuuksia			Osallistujia		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Kaarina	1	1		18	14	
Kemiönsaari						
Paimio	1	1		85	50	
Parainen						
Sauvo	1	1		32	27	
Koulutusristeily (suomi ja ruotsi)	1			79		
Opintomatka Viro		1		-	43	
Koulutuspäivä Paimiossa ruotsinkielinen	1	1	1		27 (skype myös)	
Yhteensä	5	5	5	261	151	

Maaseutupalveluiden maksuosuudet 2020:

	2020 jakaja*	2020 %osuus	2020 maksuosuus
Kaarina	77	10,7 %	25 758
Kemiönsaari	161	22,5 %	50 794
Paimio	134	18,7 %	42 276
Parainen	222	31,0 %	70 039
Sauvo	123	17,2 %	48 836
	717	100,0 %	237 703
*1.5.2019 tilojen lukumäärä			

Maaseutupalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	227 000	0	227 000	195 834	31 166	86,3 %	215 515	-9,1 %
ulkoiset tuotot	227 000	0	227 000	195 834	31 166	86,3 %	215 515	-9,1 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	277 129	0	277 129	236 423	40 706	85,3 %	267 811	-11,7 %
ulkoiset kulut	261 330	0	261 330	220 624	40 706	84,4 %	251 316	-12,2 %
sisäiset kulut	15 799	0	15 799	15 799	0	100,0 %	16 495	-4,2 %
Toimintakate	-50 129	0	-50 129	-40 589	-9 540	81,0 %	-52 296	-22,4 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-50 129	0	-50 129	-40 589	-9 540	81,0 %	-52 296	-22,4 %

TOIMIELIN
Tulosalue
Vastuuhenkilö

Kaupunginhallitus
Työllisyyden hoito
Työvoimapalveluiden päällikkö Johannes Joutsenlahti

Toiminta-ajatus

Työllisyydenhoidon tavoitteena on ylläpitää Paimion kaupungin hyvää työllisyyskehitystä. Paimio oli mukana työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisessa kokeilussa, joka päättyi vuoden 2018 lopussa. Uutta työllisyyden kuntakokeilua on valmisteltu koko vuosi 2020, niin Turun alueella kuin koko Suomessa. Kokeiluihin osallistuu yhteensä 118 kuntaa. Laki on hyväksytty ja uusi kokeilu alkaa 1.3.2021.

Tehtäväalueen tavoitteena on aktiivisen työllisyyden hoidon keinoin lisätä työttömien yhteiskunnallista osallistumista. Toimenpiteiden onnistumisella on merkittävä vaikutus asiakkaiden syrjäytymisen ehkäisyssä. Toiminnalla pyritään saamaan vaikuttavuutta Paimion työttömyysprosentin alentamiseen.

Kuntakokeilussa mukana oleminen on alueen työllisyyskehityksen kannalta tärkeää ja kokeilu tarjoaa hyvät mahdollisuudet kuntien ja valtion voimavarojen yhdistämisen avulla saada pitkäaikaisia positiivisia vaikutuksia oman alueen työnhakijoille. Käynnistymässä olevien työllisyys Hankkeiden on mahdollista johtaa myös pysyvämpään lainsäädäntöön, jolla kunnille siirretään työllisyyspalveluiden järjestämis- ja toteuttamisvastuuta.

Toiminta-kuvaus

Vastuualue jakaantuu seuraaviin osa-alueisiin: työvoiman palvelukeskus, työmarkkinatuen kuntaosuus, Toimintakeskus Apila ja palkkatukityöllistäminen sekä 2-vuotinen Seutukaupunkihanke.

Työvoiman palvelukeskus

Paimion tavoitteena on pitää maakunnan kärkipaikka työmarkkinatuki-asiakkaiden aktivoinnissa. Aktiivinen rooli työnhakijoille tarjottavissa palveluissa ja oma innovatiivinen palvelutuotanto antavat jatkossakin mahdollisuuden korkeaan aktivointiasteeseen ja alhaiseen työttömyysasteeseen. Aktivointisuunnitelmien ripeään laadintaan ja yksilölliseen sisältöön kiinnitetään jatkossakin huomiota. Palvelun painopiste pidetään henkilökohtaisen palvelun tarjoamisessa. Työn etsintä, työn tarjoaminen, koulutuspolulle ohjaaminen ja urasuunnittelu pysyvät palvelun keskiössä. Yrityspalvelujen osalta tavoitteena on toimivien yritysytteyksien ylläpitäminen ja uusien luominen.

Työmarkkinatuen kuntaosuus

Kunnat rahoittavat puolet omien kuntalaistensa työmarkkinatukikuluista sen jälkeen, kun työmarkkinatukipäiviä on kertynyt 300. Kun päivien kertymä ylittää 1000, kunnan maksuosuus on 70 prosenttia. Asiakkaan ollessa työllistymistä edistävän toimenpiteen piirissä, kuntaosuuden maksuvelvollisuus väistyy. Työllistymistä edistäviä palveluja ovat mm. kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu. Asiakkaan ollessa aktivoituna tällaiseen toimenpiteeseen kunta säästää työmarkkinatukimenoissa keskimäärin 350 -470 euroa kuukaudessa henkilöä kohti (4200 - 5600 eur/vuosi).

Kun asiakas onnistuu työllistymään 6-8 kuukauden työsuhteeseen, päivät nolautuvat ja kertymien laskenta alkaa alusta. Työssäoloehdon täyttäneet henkilöt saavat uudestaan työttömiksi joutuessaan ensin 300-500 päivää peruspäivärahaa ja siirtyvät tämän jälkeen työmarkkinatuella.

Paimion kuntaosuuden maksut ovat olleet useiden vuosien ajan maakunnan selvästi pienimmät, kun maksut suhteutetaan kuntien asukasluukuun.

Toimintakeskus Apila

Toimintakeskus Apila kantaa päävastuun työllistymistä edistävästä aktivointitoimenpiteistä. Kohderyhmään kuuluvat asiakkaat sijoittuvat kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeilujaksolle Apilan omiin työtehtäviin tai kaupungin muihin toimipisteisiin. Työtoiminta on sovitettava asiakkaan työ- ja toimintakyvyn mukaisesti siten, että se on työmarkkinoille pääsyn kannalta mielekästä ja riittävän vaativaa. Työtoiminnan sisällön on oltava sellainen, että se parantaa asiakkaan elämänhallintaa ja tarjoaa jatkossa edellytyksiä työllistyä avoimille markkinoille. Työtoiminnan suunnittelu rakentuu aina asiakkaan yksilöllisten tarpeiden pohjalta ja sen vuoksi tarjottavan työtoiminnan valikoiman on oltava laaja.

Palkkatukityöllistäminen

Palkkatukityösuhteiden tarjoaminen ja välittäminen kohderyhmään kuuluville asiakkaille on usein tehokkain tapa edistää heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Pitkään jatkuneessa työttömyysjaksossa muodostuu haasteeksi työttömyyden katkaiseminen. Lyhyelläkin työsuhteella edistetään asiakkaan jatkotyöllistymistä ja kohennetaan hyvinvointia sekä tulotasoa.

Seutukaupunkihanke

Työ- ja elinkeinoministeriö, Kuntaliitto ja seutukaupunkiverkosto ovat yhteistyössä käynnistäneet hankkeita, joiden tavoitteena on turvata osaavan työvoiman paikallinen saatavuus. Paimion työllisyydenhoidon vastuualue osallistuu hankeosioon ”Työllistymisen tukeminen julkisten palveluntarjoajien ja yritysten yhteistyöllä”. Hanke kestää kaksi vuotta ja se on käynnistynyt 1.9.2019. Hankkeeseen saadaan AIKO-rahoitusta 70%.

Ympäristökuvaus

Vastuualueen toimilla ei voida juurikaan vaikuttaa työvoiman kysyntään, mutta työpaikkojen ja työnhakijoiden kohtaamiseen vastuualueen toimilla on vaikutusta. Työllisyystilanteen kehitys koko maassa ja etenkin Varsinais-Suomessa on ollut viime vuodet myönteistä, mutta vuosi 2020 vei kehitystä huonompaan suuntaan. Toimivien työmarkkinoiden suurimmaksi esteeksi on pitkällä tähtäimellä muodostunut osaavan työvoiman saatavuus ja avoimien työpaikkojen hidas täyttäminen. Ensisijaisena tavoitteena on jatkossakin pitää Paimion työttömyysaste selvästi maakunnan keskiarvon alapuolella, mutta huomio on suunnattava myös laajemmalle ja pyrittävä vaikuttamaan koko työssäkäyntialueen menestymiseen.

Paimion työttömyysaste oli elokuussa 2020 7,0% (8/2019 4,1%, 8/2018 4,1%).

Työmarkkinoiden kehitys ja Paimion työttömyysasteen myönteinen kehitys osoittavat, että oikeilla toimilla ja riittävällä panostuksella, työttömyysasteeseen voidaan vaikuttaa lyhyelläkin aikavälillä.

Olennaiset toiminnalliset riskit

Koronapandemian haltuunotto muodostaa lähitulevaisuudessa suurimman epävarmuustekijän vastuualueen toimintaympäristölle. Jos talouden positiivinen tunnelma palaa ja vielä vahvistuu, tarjoaa se hyvät mahdollisuudet vastuualueen tulokselliselle toiminnalle. Silloin avainkysymykseksi jää, miten hyvin pitkäaikaistyöttömien motivointi ja poluttaminen takaisin työmarkkinoille onnistuu.

Jatkuvan kouluttautumisen ja uudelleen kouluttautumisen merkitys korostuu tämän päivän työmarkkinoilla. Kannustimien luominen työhön ja koulutukseen hakeutumiseen on tärkeää, jotta yhteiskuntaan ei muodostu pysyviä rakenteita työttömien ja työssä käyvien välille. Erityistä huomiota on kiinnitettävä työttömyysjaksojen lyhentämiseen, nuorille tarjottaviin palveluihin ja sukupolvet ylittävän työttömyyden ehkäisyyn.

Resurssimuutokset

Ei suunniteltuja resurssimuutoksia.

Tavoite	Mittari	TP18	TP19	TA20	TP20
<u>Työvoiman palvelukeskus</u> pienentää työttömyysprosenttia	Työttömyysaste vuoden viimeinen neljännes	3,8 %	4,3 %	5,3 %	7,6%
<u>Työmarkkinatuen kuntaosuus</u> pienentää maksuosuutta	Maksujen kehitys Vuosittaiset maksut alle 12 euroa/asukas	48 723	46 119	58 000	73 000
<u>Toimintakeskus Apila</u> Asiakkaiden nopea aktivoiminen ja ohjaaminen ja ohjaaminen toimenpiteiden piiriin sekä aktivointiasteiden kohottaminen	Aktivointiaste kaikki joulukuun luvut (tmtukea saaneet) 300-499 pv 500-999 pv yli 1000 pv	67 % 77 % 71 % 100 %	70,5 % 76,9 % 86,7 % 90,9 %	51 % 60 % 80 % 85 %	09/2020 54 % 86 % 58 % 69 %
<u>Palkkatukityöllistäminen</u> tarjota työsuhde mahdolliselle tarvitsevalle mukaan lukien veloitetyöllistetyt	Määrärahalta palkatut henkilöt, yhteensä vuoden aikana työkuukausia yhteensä	50 220	35 187	52 225	25 163

Työllisyydenhoito

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	326 384	0	326 384	295 866	30 518	90,6 %	303 369	0,0 %
ulkoiset tuotot	315 494	0	315 494	284 227	31 267	90,1 %	298 540	-4,8 %
sisäiset tuotot	10 890	0	10 890	11 639	-749	106,9 %	4 829	141,0 %
Toimintakulut	741 531	0	741 531	752 207	-10 676	101,4 %	744 223	1,1 %
ulkoiset kulut	661 947	0	661 947	672 623	-10 676	101,6 %	666 866	0,9 %
sisäiset kulut	79 585	0	79 585	79 584	0	100,0 %	77 357	2,9 %
Toimintakate	-415 147	0	-415 147	-456 341	41 194	109,9 %	-440 854	3,5 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-415 147	0	-415 147	-456 341	41 194	109,9 %	-440 854	3,5 %

Talousarvion nettoylitys 38 400 euroa. Koronapandemian rajoittamiseksi säädetyt rajoitukset vaikeuttivat ja osittain estivät kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen, jolloin valtion maksama korvaus kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä jäi osittain toteutumatta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden nousu johtui Kelan "sakkolistalle" tulleesta suuresta määrästä uusia maksulistalaisia. Listalle tulivat uusina ryhminä yksinyrittäjät ja lomautetut, joille kummallekaan ryhmälle ei pystytty kaupungin työllisyydenhoidon keinoin tarjoamaan tyydyttävää ratkaisua. Myös Te-toimiston asiantuntijatyön siirtyminen täydelliseen etätyöhön, toi tehtäväalueelle uusia haasteita.

KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ
Arvio kaupunginhallituksen alaisen toiminnan olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
STRATEGISET RISKIT					
Lyhytnäköinen tempoileva elinkeino – ja elinvoimatyo ja politiikka.	Ei sitouduta pitkäjänteiseen vuosia kestävään kehitystyöhön, vaan haetaan ”pikavoittoja” tai helppoja ratkaisuja	3	2	Elinvoiman kehittämiseen liittyvien strategisten tavoitteiden huolellinen pragmaattinen määrittely	Kaupunginhallitus, Elinkeinotmk ja Paimion Kehitys Oy:n hallitus kokouksissaan Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja Jatkuva arviointi
Työvoimapolitiikan ennakoimattomuus	Valtion työvoimapolitiikan lyhytjänteinen kehittäminen vaikeuttaa pysyvien ja toimivien rakenteiden luomista.	2	2	Pyritään luomaan omia toimintamalleja, jotka eivät suoranaisesti ole riippuvaisia valtion toimista	Kaupunginhallitus Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja Työvoimapolitiikan johtajan päällikkö
Arviointi: Elinvoiman kehittämiseen liittyvien strategisten tavoitteiden määrittelyssä on onnistuttu. Työllisyydenhoidon osalta omien toimintamallien ja palveluiden kehittäminen sekä kuntarajat ylittävän yhteistyön rakentaminen ovat hyvässä vauhdissa ja kaupungin hallinnoima yhdistys tarjoaa tähän kehitystyöhön myös uudenlaista alustaa. Valtio on omilla toimenpiteillään ja uutta kokeilulainsäädäntöä luomalla avannut näkymiä siihen, että kuntien rooli työvoimapolitiikan tarjoajana tulee jalleen vahvistumaan.					
TALOUDELLISET RISKIT					
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen	Riittämätön rahoitus estää kehitystyö ja muuttaa Paimion kaupungin statusta yhteistyökumppaneiden silmissä. Yhteistyön hiipuesssa elinvoimaa kehittävät toiminnot vähenvät.	3	2		Kaupunginhallitus, Elinkeinotmk ja Paimion Kehitys Oy:n hallitus kokouksissaan Kaupunginjohtaja Elinkeinojohtaja Jatkuva arviointi.
Lainamäärän kasvu	Kaupungin velkamäärä on suuri. Menojen ollessa tuloja suuremmat ja investoitaessa, lainamäärä kasvaa edelleen. Mahdollisten rahamarkkinoiden häiriö- tai poikkeustilanteiden, esim. rahoituksen saavuuden tai korkojen nousun, aiheuttamat ongelmat.	3	2	Menojen karsinta, tulojen lisäys, toiminnan tehostaminen, omaisuuden realisointi. Lyhytaikaisen kuntatodistuslainan muuttaminen pitkäaikaiseksi, korkosuojaukset vaihtuvakorkeisiin lainoihin	Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja Raportointi osana ta-toteuman 3kk, 6kk, 9 kk, 12 kk raportointia kaupunginhallituksessa.

Pandemia	Pandemian vaikutukset sekä taloudellisia että toiminnallisia. Toiminnalliset (suorat) vaikutukset merkittävimpiä sote & koulusektorilla, taloudelliset vaikutukset suoria (lisäkustannukset) ja välillisiä (yritysten toimintaedellytykset, lomautukset, työttömyys -> verotulot)	2	3	Käytännön järjestelyt tartuntavaaran minimoiseksi työyhteisössä ja reagointi tilanteen vaatiessa.	Kaupunginjohtaja elinkeinojohtaja esimiehet työsuojelu
<p>Arviointi: Vuoden 2020 aikana valmisteltiin uusia tapoja osallistaa laajemmin yrityksiä ja kaupunkilaisia kommentoimaan elinvoimaan liittyviä päätöksiä. Tavoitteena on lisätä elinvoimaan liittyvien päätösten kaukonäköisyyttä ja näin pienentää riskiä tempoileviin päätöksiin. Tämä riski ei ole toteutunut.</p> <p>Vuoden 2020 aikana lainamäärää pystyttiin lyhentämään 6,1 milj. eurolla, sillä toimintamenojen kasvu oli maltillista (+0,8%), investoinnit olivat poistoja pienemmät ja valtionosuuksien mukana maksettiin 3,0 milj. euroa koronakorotuksia. Lainaa on edelleen paljon, yhteensä 53,6milj. euroa. Vuoden aikana muutettiin 10 milj. euroa lyhytaikaista, vaihtuvakorkoista kuntatodistustalainaa pitkäaikaiseksi (5v), kiinteäkorkoiseksi lainaksi, vaikka lyhytaikaista kuntatodistustalainaa saa tällä hetkellä negatiivisella korolla. Korona-pandemian pitkittyessä monet riskeistä ovat toteutuneet. Suorista toiminnallisista vaikutuksista löytyy tarkemmat arviot lautakuntien (sosiaali- ja terveyslauta-, koulutus- ja sivistys- ja vapaa-aika-) riskien arvioinneista. Koronan vaikutukset näkyvät myös kaikilla toimialoilla etätöntelemisenä ja työssäjaksamisessa. Koronan vaikutukset yrityksiin ovat erilaiset toimialasta riippuen, osalla työt ovat lisääntyneet, enemmistöllä vähentyneet tai loppuneet, sillä lomautukset ja työttömyys ovat lisääntyneet. Kaupungin 2020 tuloverotilityksiin koronan vaikutukset olivat pelättyä pienemmät.</p>					
Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
TOIMINNALLISET RISKIT					
Ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys. Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen	<p>Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä.</p> <p>Henkilöstön vaihtuvuus on toiminnallinen riski osassa kaupungin työtehtävissä.</p> <p>Osa työtehtävistä on talouden sopeuttamisen, henkilöstön saatavuuden haasteiden ym. syiden vuoksi liitetty joko pysyvästi tai tilapäisesti muihin tehtäviin, jolloin osaaminen keskittyy yhden tai vain harvojen työntekijöiden tehtäviin. Tämä voi aiheuttaa toiminnallisen riskin. Työmäärän lisääntyminen ja tehtävien keskittyminen voivat heikentää henkilöstön työssäjaksamista ja lisätä henkilöstön haitallista työkuormitusta ja sairaspoissaoloja.</p>	3	3	<p>Henkilöstön riittävyttä arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Osaamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutuksen tarjoaminen. Huolehditaan, että henkilökunta pääsee osallistumaan koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin jokaisella työpaikalla. Tasapuolisesta työ- jaosta huolehtiminen. Koko henkilökunnan perehdyttäminen läpi työuran.</p> <p>Työn kuormittavuutta, työhyvinvointia ja työkykyyn liittyviä riskejä seurataan ja arvioidaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Työnantaja käynnistää tarvittavia toimenpiteitä työhyvinvoinnin, työilmapiirin ja työkyvyn ylläpitämisen tukemiseksi. Henkilöstön palkitseminen hyvästä työsuorituksesta (kaupungin palkitsemisen ohje)</p>	Toimialajohtajat Esimiehet Henkilöstöpäällikkö Työsuojelu

Tietoteknisten järjestelmien toimimattomuus. Tietosuoja ja tietoturvariski.	Kaupungin tuottamat palvelut ovat yhä riippuvaisempia ICT- laitteista, tietojärjestelmistä sekä niissä käsiteltävästä tiedosta. Laitteiden ja järjestelmien toimimattomuus aiheuttaa vakavan uhan kaupungin palveluiden tuotantokyvylle. Laiterikkojen ja inhimillisten erehdysten lisäksi julkinen sektori on enenevässä määrin ollut myös tahallisten vahingontekoyritysten kohteena. Edellä mainituista syistä riski alla mainituille skenaarioille on kasvanut: <ul style="list-style-type: none"> - Tieto ei ole saatavissa silloin kun sen pitäisi olla. - Tieto on sellaisten henkilöiden saatavissa, jolla ei ole siihen oikeutta. - Tieto on korruptoitunutta tai väärää. 	3	3	Laiterikkoutumisriskiä pienennetään tärkeitä järjestelmiä kahden tamalla. Inhimillisten erehdysten riskejä pienennetään koulutuksen avulla. Kuu-kausittain kokoontuva tietosuoja- / tietoturvaryhmä arvioi toteutuneiden uhkien syitä ja kehittää kokonaisvaltaisesti Paimion kaupungin tietosuojaa ja -turvaa. Tietoturvaaan liittyvää dokumentaatiota täydennetään riskiperusteisesti niin että korkeimman riskin ohjeistus tehdään ensin.	Tietosuoja- / tietoturvaryhmä Johtoryhmä Tietoteknisten laitteiden, tietojärjestelmien ja niiden sisältämään tietoon liittyvien riskien ennaltaehkäisy on jatkuvaa toimintaa.
Oikea ajoitus jolla vastataan ulkopuolelta syntyviin tarpeisiin ja kehityksen rytmiiin vaatii tarpeeksi resurssia ja osaamista.	Kaupungin elinkeino- ja elinvoima työskenntelyn ydin on ulkopuolisten osallistaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi. Parhaiten tämä toteutetaan niin, että ulkopuoliset tahot (yhtiöt, ry:t tai kunnalliset toimijat) ajavat omaa tavoitettaan, jonka onnistumme liittämään Paimion tavoitteen toteutumiseen. Riskinä on, että emme onnistu löytämään sopivia kumppaneita, koska ilman kumppaneita elinkeino/elinvoimaorganisaatiomme on liian ohut.	3	2	Otetaan verkostotyöskenntely kaiken toimintamme ytimeen	Elinkeinojohtaja Jatkuva arviointi

Arviointi:

Henkilöstön riittävyttä ja tiettyjen tehtävien toimintavarmuutta on vahvistettu vuoden aikana tehdyillä uusilla henkilöstörekrytoinneilla, jotka ovat kohdentuneet mm. taloushallintoon, sosiaalipalveluihin sekä oppilashuoltoon ja hanketyöhön. Sosiaalityöntekijöiden osalta tehtiin erillinen palkkaratkaisu kaupungin palkkakilpailukyyn turvaamiseksi ja pätevien sosiaalityöntekijöiden rekrytointien tukemiseksi. Kaupungin rekrytoinneista opettajien rekrytointeihin on saatu runsaasti hakijoita mutta eräiden asiantuntijoiden kuten sosiaalityöntekijöiden ja varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin on ollut vähän tai ei lainkaan päteviä hakijoita. Tilanne on tältä osin sama koko kunta-alalla. Sijaisrekrytoinneissa haasteet ovat kohdistuneet paitsi vanhustalvelujen hoitajien sijaisten saatavuuteen myös varhaiskasvatuksen sijaisten heikentyneeseen saatavuuteen.

Koronapandemia on vaikuttanut monen henkilöstöryhmän työhön muuttaen työtä normaalisti totutusta. Työssä on pitänyt nopealla aikataululla omaksua uudet työntekemisen tavat, etäopetus, koronariskin huomioiminen asiakaspalvelutyössä ja työsuojelliset asiat koronalta suojautumiseksi. Kaupungin henkilöstö on osoittanut ammattitaitoaan ja joustavuuttaan muutoksien edessä. Muutokset ovat kuitenkin kuormittaneet henkilökuntaa ja esimiehiä. Työterveyshuollon kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä työkyvyn tukemiseksi. Vuoden aikana on päivitetty kaupungin päihdeohjelma sekä varhaisen tuen malli, jota on täydennetty korvaamaan työn periaatteilla. Työterveyshuollon kanssa on pidetty kuntoutusryhmän tapaamisia, joissa on sovittu työkyvyn tukemisen toimista ennakoivasti mm. silloin kun työstä poissaolo sairauden vuoksi pitkittyy. Loppuvuonna otettiin käyttöön automaattiset sairauspoissaolojen hälytykset osana Populus palkka- ja henkilöstöhallinnon järjestelmän käyttöönottoa. Tämä tukee kaupungin varhaisen tuen mallin toteutumista ja sitä, että työkykyasiat otetaan puheeksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Työpaikkakohtaisesti on toteutettu selvityksiä ja tarpeen mukaan kohdennettu tukitoimia työhyvinvoinnin ja työilmapiiri tukemiseksi.

Vuoden 2020 aikana tapahtui 14 kpl tieturvapoikkeamia, joissa toteutui joku määrittelyn mukainen uhkatilanne. Niistä 6 kpl olivat tilanteita, joissa tieto on ollut joko teoriassa tai käytännössä väärin henkilöiden saatavilla. Loput tapauksista olivat tilanteita, joissa käyttäjä ei päässyt väliaikaisesti käsiksi siihen tietoon, johon hänellä oli oikeus päästä. Kolmessatoista tapauksessa uhka ei käytännössä aiheuttanut merkittävää poikkeamaa palvelutuotantoon. Tietoturva/tietosuojarahmä on käsitellyt kaikki tapaukset ja tehnyt niiden perusteella kehittämisspäätöksiä. Suunniteltuja ennaltaehkäiseviä toimia ei täysimääräisesti onnistuttu toteuttamaan. Yksi merkittävä palvelun rikkoutuminen tapahtui kahdennuksesta huolimatta ja se aiheutti usean päivän katkon yhteen käytössä olevista palveluista. Koko konserniin ulottuvaa tietoturvakoulutusta ei järjestetty.

Ulkopuolisten osallistaminen Paimion kaupungin intressien tukemiseen on onnistunut vuonna 2020 erinomaisen hyvin. Tämä riski ei ole toteutunut.

VAHINKO-RISKIT					
Suuronnettomuudet, tulipalot ym. valmiuteen vaikuttavat tapahtumat	Normaaliolojen häiriötilanteet aiheuttavat äkillisen palvelutarpeen kasvun, johon on reagoitava nopeasti.	2	2	Ajantasainen varautumissuunnitelma, koulutus	Kaupunginjohtaja toimialajohtajat esimiehet
Työpaikkojen terveellisyys ja turvallisuus	Työtilojen ja työympäristön turvallisuus ja työergonomia	2	2	Perehdytys turvallisiin ja ergonomisiin työtapoihin Sisäilmaan liittyvät havainnot tuodaan esille. Kaupungin sisäilmatyöryhmä käsittelee sisäilmasioita moniammatillisesti yhteistyössä työsuojelun, työterveyshuollon ja kiinteistönhoidon kanssa (selvitykset ja ratkaisut)	Esimiehet Sisäilmatyöryhmä Työsuojelu Toimialajohtajat ja esimiehet
<p>Arviointi: Kaupungin yleinen varautumissuunnitelma on vanhentunut. Kaupungin johtoryhmä aloitti varautumissuunnitelman ajantasaistamisen vuoden lopulla kaupunginjohtajan johdolla. Toimialoilla on lisäksi omat varautumissuunnitelmat.</p> <p>Työpaikkojen terveellisuutta ja turvallisuutta on seurattu työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti mm. toteuttamalla työpaikkojen perusselvitykset ja tarvittavat kohdennetut työpaikkaselvitykset. Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut työpaikkakohtaisesti ilmenneiden tarpeiden mukaisesti. Vuonna 2020 työpaikkojen riskien ja vaarojen arviointeja on päivitetty huomioiden biologiset tekijät ja koronapandemia.</p>					

Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys
1 = vähäinen riski	1 = epätodennäköinen
2 = kohtalainen riski	2 = mahdollinen
3 = merkittävä riski	3 = hyvin todennäköinen

KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	2 394 898	-100 000	2 294 898	2 279 423	15 475	99,3 %	2 701 916	-15,6 %
ulkoiset tuotot	1 304 800	-100 000	1 204 800	1 188 576	16 224	98,7 %	1 665 873	-28,7 %
sisäiset tuotot	1 090 098	0	1 090 098	1 090 847	-749	100,1 %	1 036 043	5,3 %
Toimintakulut	4 297 555	296 000	4 593 554	4 697 861	-104 306	102,3 %	4 565 566	2,9 %
ulkoiset kulut	4 050 516	296 000	4 346 516	4 443 311	-96 795	102,2 %	4 320 678	2,8 %
sisäiset kulut	247 039	0	247 039	254 550	-7 511	103,0 %	244 887	3,9 %
Toimintakate	-1 902 657	-396 000	-2 298 656	-2 418 438	119 781	105,2 %	-1 863 650	29,8 %
Poistot	76829,42	0	76829,42	86 898	0	113,1 %	26 145	232,4 %
Netto	-1 979 486	-396 000	-2 375 486	-2 505 335	119 781	105,5 %	-1 889 795	32,6 %

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuuhenkilö

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Hallinto

Sosiaali- ja terveystohtaja Eeva-Sirkku Pöyhönen

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA		Läsnäolokerrat
- kokouksia 9		
Lehikoinen Jouni	puheenjohtaja	7
Kuopila Juha	varajäsen	-
Huhtala Päivi	varapuheenjohtaja	9
Kuusela Mervi	varajäsen	-
Jätinvuori Marita	jäsen	9
Löytynoja Anette	varajäsen	-
Karlsson Kristiina	jäsen	9
Tikkanen Kirsi	varajäsen 11.11.2020 asti	2
Koriseva Pia	varajäsen 12.11.2020 alkaen	-
Mäkinen Juha	jäsen 23.9.2020 asti	5
Vuorela Heli	jäsen 24.9.2020 alkaen	3
Rannikko Sari	varajäsen	1
Mäkinen Martti	jäsen	6
Mäkelä Matti	varajäsen	-
Palosaari Anne-Ly	jäsen	8
Kovanen Mikko	varajäsen	-
Berg Rauno	jäsen	9
Backman Rami	varajäsen	-
Virta Boke	jäsen	9
Mauri Hellsten	varajäsen	-
Uusitalo Joonas	kaupunginhallituksen edustaja	9
Ansio Sanna-Maija	kaupunginhallituksen varaedustaja	-
Hongisto Jukka	kaupunginhallituksen pj.	1
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja	4
Pöyhönen Eeva-Sirkku	sosiaali- ja terveystohtaja, esittelijä	9
Makkonen Heli-Maarit	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä 26.8.2020 saakka	6
Kalliomäki Satu	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä 1.10.2020 alkaen	2
Lahti Noora	johtava sosiaalityöntekijä, asiantuntija	9

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävänä on vastata tarpeellisten sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä paimiolaisille. Keskeistä on palvelujärjestelmän kehittäminen niin, että se vastaa kohtuukustannuksin asukkaiden tarpeisiin, edistää omatoimista selviytymistä, ehkäisee syrjäytymistä sekä ylläpitää ja edistää heidän terveyttään ja hyvinvointiaan.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Sosiaali- ja terveyslautakunnan vastuualueeseen kuuluvat sosiaali- ja terveystaloudet. Hallinnon palveluihin sisältyy yhteiset toimistopalvelut. Paimion kaupunki myy sosiaali- ja terveysjohtajan työpanosta Paimion – Sauvon kansanterveyskuntayhtymälle. Hallintosihteerin toimi on yhteinen keskushallinnon kanssa.

Paimion asukasmäärä kasvaa ja väestön ikärakenne muuttuu; erityisesti yli 75-vuotiaiden osuus lisääntyy. Ikärakenteen muutos ja muuttoliike aiheuttavat palvelujen kysynnän kasvua kaikilla sosiaali- ja terveyslautakunnan tulosalueilla.

Toiminnalliset tavoitteet

Talousarvion määrärahojen toteutumisen ohessa seurataan keskeisten suorittemäärien toteutumista. Tulosalueet raportoivat suoritteiden toteutumisesta talousarvion toteutumisraporttien yhteydessä; lautakunta käsittelee raportit neljännesvuosittain.

Hallinto

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	279 931	0	279 931	283 315	-3 384	101,2 %	281 859	0,5 %
ulkoiset tuotot	49 800	0	49 800	53 184	-3 384	106,8 %	48 492	9,7 %
sisäiset tuotot	230 131	0	230 131	230 131	0	100,0 %	233 367	-1,4 %
Toimintakulut	304 724	0	304 724	302 668	2 056	99,3 %	278 647	8,6 %
ulkoiset kulut	279 931	0	279 931	277 875	2 056	99,3 %	251 591	10,4 %
sisäiset kulut	24 793	0	24 793	24 793	0	100,0 %	27 055	-8,4 %
Toimintakate	-24 793	0	-24 793	-19 354	-5 440	78,1 %	3 213	-702,4 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-24 793	0	-24 793	-19 354	-5 440	78,1 %	3 213	-702,4 %

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuhenkilö

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaalityö

Johtava sosiaalityöntekijä Noora Lahti

Toiminta-ajatus

Sosiaalityön tavoitteena on auttaa ja tukea yksilöitä ja perheitä selviytymään erilaisista ongelmatilanteista, edistää asiakkaiden itsenäistä selviytymistä ja ehkäistä syrjäytymistä ja turvattomuutta.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Sosiaalityö jakaantuu seuraaviin osa-alueisiin: lapsiperheiden palvelut, perheoikeudelliset palvelut, lastensuojelu, työikäisten palvelut, vammaispalvelut, päihdehuolto.

Sosiaalityön tulosalueella työskentelee johtava sosiaalityöntekijä, 5 sosiaalityöntekijää, 3 sosiaaliohjaajaa, 3 perheohjaajaa ja lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijä. Terveyskeskuksen sosiaalityöntekijän työaika jaetaan kaupungin ja kuntayhtymän kanssa niin, että puolet työajasta sisältää kaupungin vanhuspalveluiden sosiaalityötä.

Sosiaalityön tulosalueella tuetaan yksilöitä ja perheitä eri elämänvaiheissa ja –tilanteissa. Päättävänä tavoitteena on huolehtia apua ja tukea tarvitsevien yksilöiden ja perheiden sosiaalisen tilanteen kohentamisesta siinä tarvittavan ohjauksen ja neuvonnan sekä oikea-aikaisten palveluiden keinoin.

Sosiaalityössä sosiaalipalveluja järjestetään asiakkaiden tuen tarpeiden mukaisesti. Palvelutarpeen arvioinnin avulla kartoitetaan asiakkaan kokonaistilanne, tuen ja palvelujen tarve sekä pyritään lyhytaikaisella työskentelyllä asiakkaan toimintakyvyn vahvistamiseen ja muutoksen aikaansaamiseen. Asiakkuuden alussa tehtävä laaja-alainen palvelutarpeen arviointi on yksi niistä toimenpiteistä, jolla sosiaalihuollon palveluja on tarkoitus siirtää kohti varhaista tukea. Moniammatillinen yhteistyö asiakkaan kanssa työskentelevien tahojen kanssa kuuluu vahvasti osaksi sosiaalityön tulosalueella toteutettua työtä.

Sosiaalityön ja yhteistyökumppaneiden yhteisiä käytäntöjä päivitetään ja selkeytetään tarpeen mukaan säännöllisesti. Sosiaalityö osallistuu yhdessä sivistys- ja vapaa-aika- sekä terveystoimen kanssa yhteisöllisyyden sekä hyvinvoinnin edistämiseen kehittämällä uusia yhteistyömalleja sekä toimintatapoja.

Lapsiperheiden palvelut

Lapsiperheiden palveluiden tavoitteena on tukea lapsiperheitä, vanhemmuutta ja edistää lasten yksilöllistä kasvua ja myönteistä kehitystä. Lapsiperheiden palveluissa järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisia sosiaalipalveluja lapsiperheille, kuten lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä, tukisuhdetoimintaa sekä muita lapsia ja perheitä tukevia sosiaalihuoltolain palveluja. Tavoitteena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta sekä turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet.

Paimiossa perheneuvolan palvelut toteuttaa Kaarinan perheneuvola, jolle on varattu tiistaisin tilat perhe- ja sosiaalipalveluiden tiloista perheiden ja asiakkaiden vastaanottoa varten.

Perheoikeudelliset palvelut

Perheoikeudellisiin palveluihin kuuluu lastenvalvojan palvelut eli avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten isyyden selvittämiset sekä erotilanteessa lapsen huoltoon, asumiseen, tapaamisoikeuteen ja elatukseen liittyvien sopimusten vahvistaminen.

Paimion kaupungin perheoikeudelliset palvelut siirtyivät 1.3.2020 lähtien Turun kaupungin tuottamaan maakunnalliseen perheoikeudelliseen yksikköön. Turun kaupunki tuottaa perheoikeudelliset palvelut vastuukuntamallilla. Yksikön pysyvät toimipisteet sijaitsevat Turussa, Salossa, Paraisilla ja Laitilassa. Ajanvarauksen lastenvalvojalle voi tehdä haluamalleen toimipisteelle tai vastaanotolle. Jatkossa tarkoituksena on, että lastenvalvojan vastaanottoja järjestetään myös Paimiossa ajanvarauksella.

Lastensuojelu

Lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lastensuojelulla on kolme perustehtävää: lasten yleisiin kasvuoloihin vaikuttaminen, vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja varsinainen lasten suojeleminen.

Lastensuojelu ja perheiden kanssa tehtävä työ lähtee siitä, että vastuu lapsen hyvinvoinnista on ensisijaisesti lapsen vanhemmilla. Vanhempien tulee turvata lapselle tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. Lastensuojelu tukee lapsen vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa sekä pyrkii ehkäisemään lasten ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Avohuollon tukitoimet, lapsen kiireellinen sijoitus, huostaanotto ja sijaishuollon järjestäminen sekä jälkihuolto ovat lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua.

Työikäisten palvelut

Työikäisten palveluissa järjestetään työikäisille Paimiolaisille erilaisia sosiaalihuoltolain mukaisia sosiaalipalveluja sekä täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Työikäisten palveluissa tehdään suunnitelmallista, tavoitteellista, pitkäjänteistä ja moniammatillista aikuissosiaalityötä. Tavoitteena on taloudellisen ja/tai sosiaalisen tuen ja palvelun tarpeessa olevien asiakkaiden kokonaisvaltaisen kuntoutumisen ja elämäntilanteen edistäminen.

Työikäisten palveluiden työntekijät vastaavat, että asiakkaat saavat tarvittaessa

- Ohjausta ja neuvontaa sosiaalipalveluista ja –etuuksista
- Ammatillista tietoa ja apua ongelmien ennaltaehkäisyssä tai niiden ratkaisemisesta
- tukea jokapäiväisestä elämästä selviytymiseksi
- täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea
- tukea erilaisiin äkillisiin kriisitilanteisiin liittyen
- ohjausta asunnon hakemisessa tai asunnon turvaamisessa
- ohjausta ja neuvontaa työhön ja kuntoutukseen liittyvien vaihtoehtojen etsimisessä tai hakeutumisessa.

Vammaispalvelut

Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön mahdollisuuksia elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisina yhteiskunnan jäseninä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia esteitä ja haittoja. Tavoitteena on tukea vammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyä sekä omatoimisuutta. Vammaisille henkilöille järjestetään erilaisia kotona ja kodin ulkopuolisessa elämässä jokapäiväisestä elämästä selviytymistä helpottavia palveluja ja taloudellisia tukitoimia vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella.

Päihdehuolto

Päihdehuollon tavoitteena on ehkäistä päihteiden ongelmakäyttöä ja siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Päihdehuollon avohoidon palvelut hankitaan ostopalveluina A-klinikalta Salon ja Turun yksiköistä. A-klinikan työntekijä on tavattavissa ajanvarauksella Paimion perhe- ja sosiaalipalvelujen tiloissa joka keskiviikko ja kerran kuukaudessa maanantaisin. Myös kaupungin omassa terveyskeskuksessa on saatavilla päihdehuollon palveluja. Laitoshoidon palveluja hankitaan pääosin A-klinikalta mutta myös muilta palvelun tarjoajilta asiakastarpeiden mukaisesti.

Resurssimuutokset

Lastenvalvojan tehtävät siirtyivät 1.3.2020 Turun kaupungin hallinnoimaan perheoikeudelliseen yksikköön. Maakunnallisen perheoikeudellisen yksikön aloitus viivästyi alkuperäisestä suunnitelmasta kaksi kuukautta ja tämän vuoksi sosiaalipalveluissa jouduttiin töitä organisoimaan uudelleen määräaikaisen lisätyövoiman avulla. Lastenvalvojan tehtävästä vapautunut 50% työpanos siirrettiin sosiaalityöntekijän työhön lastensuojelussa. Lastensuojelun kolmas sosiaalityöntekijä saatiin rekrytoitua syyskuussa 2020.

Vammaispalvelussa tapahtui vuoden aikana henkilöstömuutoksia. Vammaispalvelun työntekijöiden pysyvyyttä vahvistettiin lisäämällä vammaispalveluun ja työikäisten palveluihin uusi sosiaaliohjaajan vakanssi 1.8.2020 alkaen. Sosiaaliohjaajan resurssilisäyksellä on suora vaikutus asiakasmäärän tasaamiseen.

Paimio osallistui myös Turun sosiaalipäivystyksen koordinoimaan seudulliseen Ankkuritoimintaan, joka aloitti vuoden 2019 lopulla. Toiminta on vuoden 2020 aikana vakiinnutettu osaksi palvelujärjestelmää. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta ja terveystoimesta. Ankkuritoiminnan asiakkaita ovat alle 18-vuotiaat nuoret, jotka ovat tehneet rikoksen tai epäillänsä rikoksesta, on käyttänyt huumeita ja/tai päihteitä ja/tai tarvitsee moniammatillista tukea elämäntilanteensa, esim. lähisuhde tai perheväkivaltatapauksissa. Ankkuritoiminta kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen. Ankkuritoimintaan osallistuminen mahdollisti myös Paimion perhe- ja sosiaalipalveluille moniammatillisen asiantuntijatiimin tukea nuorten kanssa tehtävään sosiaalityöhön.

Tavoitteiden toteutuminen

Sosiaalityön tulosalueella aloitettiin vuonna 2020 SHQS-laaturjestelmän valmistelu. Laaturjestelmän avulla kehittämiskohteet asetetaan vuosittain ja kehittämistyö saadaan etenemään järjestelmällisesti. Tavoitteena on hakea vuoden 2022 aikana sosiaalityön tulosalueelle laaduntunnustusta.

Vuonna 2020 tavoitteena oli lisätä ja kehittää sähköisiä palveluja, joilla tavoitellaan asiakkaille helppoja matalan kynnyksen yhteydenottotapoja, helpompaa asiointia, tuottavuuden ja laadun parantamista. Sosiaalityössä käytössä on ollut Pyydä apua-nappi sekä sähköinen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemus. Sähköisiä palveluja lisättiin ottamalla käyttöön sähköiset yhteydenotto, lastensuojeluilmoitus ja huoli-ilmoitus. Lisäksi vuoden 2020 aikana saatiin laadittua sähköinen asiakaspalautelomake internetsivuille. Tarkempien palvelutehtävän vaiheisiin liittyvien asiakaspalautekyselyiden työstäminen on edelleen kesken.

Vuonna 2020 alkaneella Covid-19 pandemiolla oli selkeä vaikutus myös sosiaalityön tulosalueen toimintaan. Sosiaalityössä otettiin käyttöön uusia työskentelymuotoja. Verkostopalavereja ja asiakasneuvotteluja alettiin toteuttamaan Teams-videoyhteyden avulla, laajemmin puhelimitse ja asiakkaiden tapaamisia järjestettiin myös ulkoilutapaamisina mahdollisuuksien mukaan. Keväällä 2020 sosiaalitoimeen siirtyi muutaman viikon ajaksi kaksi korvaavaa työntekijää päivähoitosta, jotka toimivat perhetyön tehtävissä kolmen viikon ajan. Varautumistoimet haastoivat sosiaalityön tekemisen, sillä lainsäädännössä ei tullut helpotuksia asioiden käsittelyyn tai päätöksentekoon liittyvien määräaikojen seurantaan.

Pandemia vaikutti myös suunniteltujen palvelujen järjestämiseen. Lastenvalvojan tehtävien siirryttyä perheoikeudelliseen yksikköön Turkuun tarkoituksena oli lastenvalvojan vastaanottojen järjestäminen ajanvarauksella Paimiossa. Suunniteltuja lastenvalvojan vastaanottoja Paimiossa ei ole saatu käynnistettyä laajojen etätösuositusten johdosta. Sosiaalityön tulosalueella oli tarkoituksena osallistua vuoden 2020 aikana säännöllisesti maakunnallisiin kehittämisverkostoihin ja työryhmiin eri sosiaalipalveluiden palvelutehtävien osalta. Kehittämisverkostojen tavoitteeksi oli asetettu yhtenäistää työtapoja ja kehittää toimintaa maakunnallisesti. Covid-19 pandemia vaikutti myös sosiaalityön palvelutehtävien maakunnalliseen kehittämis yhteistyöhön siten, että yhteistyössä keskityttiin aiemmin esitettyjen kehittämiskohteiden sijaan pandemiaan liittyvien ilmiöiden tarkasteluun. Syksyn 2020 aikana maakunnallisessa yhteistyössä siirryttiin uudelleen aiemmin määriteltyjen kehittämistavoitteiden tarkasteluun.

Lastensuojelun palvelutehtävän osalta vuosi näyttäytyi erityisen haasteelliselta kasvavan asiakasmäärän ja kiireellisten lastensuojelun toimenpiteiden osalta. Lastensuojelussa tehtiin aiempia vuosia huomattavasti määrällisesti enemmän kiireellisiä sijoituksia ja lasten huostaanottoja.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Työkäisten palvelut					
<u>Toimeentuloturva</u> *sisältää lapsiperheiden toimeentuloturvan					
Täydentävä toimeentulotuki (hakija)		130	113	140	101
Ehkäisevä toimeentulotuki (hakija)		60	29	50	27
Käsittelyaika seuranta	Toimeentulotukihakemusten käsittely				
	-päättös tehty 0-1 arkipäivän kuluessa hakemuksesta		140	150	98
	-päättös tehty 2-7 arkipäivän kuluessa hakemuksesta		80	90	44
	-päättös tehty 8-9 arkipäivän		4	0	2
	-päättös tehty yli 9 arkipäivän		11	0	0
<u>Päihdehuolto</u> Päihdekuntoutusjaksot	kuntoutusjaksojen määrä		16	16	17
Lapsiperheiden tukipalvelut					
Sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkuudet	Lapset Aikuiset		40 30	40 30	60 16
Perheneuvolan käyttö	Asiakasperheet Suoritteet käyntimäärät Paimiossa	32 605	49 831	40 900 50	38 1076 4
Lapsiperheiden kotipalvelu	Perheiden määrä	18	20	20	15
Saapuneet					
- lastensuojeluilmoitukset	Ilmoitusten määrä	275	436	250	442
- yhteydenotot		28	33	50	52
- ennakkolliset ilmoitukset		4	5	2	5
Tehdyt palvelutarpeen arvioinnit	Palvelutarpeen arviointien määrä (lapsi)		50	50	97
Lastensuojelu					
Avohuollon asiakkuudet vuoden aikana	Lasten määrä	86	95	50	86

Avohuollon sijoitukset	sijoitusten määrä (vuoden aikana)			5	13
Perhekuntoutus	sijoitusten (vuoden aikana)			2	8
Kiireelliset sijoitukset	lasten määrä (vuoden aikana)			5	28
<u>Lastensuojelun sijaishuolto:</u> *perhehoito ensisijainen					
Uudet huostaanotot	lasten määrä (vuoden aikana)			2	9
Perhehoidossa olevat Laitokseen sijoitetut	lasten määrä (vuoden aikana) lasten määrä (vuoden aikana)			11 2	13 8
<u>Lastensuojelun jälkihuolto:</u> jälkihuoltoa vastaanottavat	lasten ja nuorten määrä (vuoden aikana)			4	6

Sosiaalityö

Sosiaalityön tehtäväalueen talousarvioon tehtiin talousarviovuoden aikana 400 000 euron lisäys toimintakuluihin. Siitä huolimatta sosiaalityön ulkoiset toimintakulut ylittyivät 2,3 % eli noin 166 000 euroa. Ulkoiset toimintatuotot ylittyivät noin 210 000 euroa.

Sosiaalityöhön perustettiin kesken vuotta sosiaaliohjaajan virka, mikä osittain selittää sosiaalityöntekijöiden tulosyksikön ylitystä 3,7%:lla. Päihdehuollossa kustannukset ylittivät talousarvion 7,1%:lla. Päihdehuollon kustannukset olivat lähes vuoden 2019 tasolla. Lastensuojelun tulosyksikössä kustannukset ylittivät talousarvion 12,4%:lla. Lastensuojelussa menot ovat kasvaneet noin 360 000 euroa vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna. Sosiaalityön asiakaspalveluiden ostojen kustannukset ovat kasvaneet 8,8% edelliseen vuoteen verrattuna.

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	146 900	0	146 900	266 733	-119 833	181,6 %	173 649	53,6 %
ulkoiset tuotot	146 900	0	146 900	266 733	-119 833	181,6 %	173 649	53,6 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	7 130 732	400 000	7 530 732	7 728 113	-197 381	102,6 %	7 291 831	6,0 %
ulkoiset kulut	6 908 229	400 000	7 308 229	7 499 552	-191 323	102,6 %	7 096 673	5,7 %
sisäiset kulut	222 503	0	222 503	228 561	-6 058	102,7 %	195 157	17,1 %
Toimintakate	-6 983 832	-400 000	-7 383 832	-7 461 381	77 548	101,1 %	-7 118 182	4,8 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-6 983 832	-400 000	-7 383 832	-7 461 381	77 548	101,1 %	-7 118 182	4,8 %

TOIMIELIN

 Tulosalue
 Vastuuhenkilö

Sosiaali- ja terveyslautakunta

 Vanhuspalvelut ja kotihoito
 Sosiaali- ja terveysjohtaja Eeva-Sirkku Pöyhönen

Toiminta-ajatus

Vanhuspalveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa sosiaalihuoltolakiin ja vanhuspalvelulakiin perustuvia laadukkaita palveluita ikääntyneille paimiolaisille. Kotihoidon ja sitä tukevien palveluiden avulla pyritään käytettävissä olevin voimavaroin tukemaan kotona asumista mahdollisimman pitkään. Jos asiakas ei näiden palveluiden turvin enää selviydy kotona, järjestetään hänelle tarvetta vastaava hoitopaikka perhehoidosta tai asumispalveluista.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Vanhustyön johtajan tehtävät sisältyvät sosiaali- ja terveysjohtajan tehtäviin. Asiakaslaskutuksen hoitaa sosiaalitoimiston toimistosihteeri.

Vanhuspalveluiden palvelurakenteen perustana ovat ennalta ehkäisevät palvelut. Näitä ovat mm. palveluohjaus sekä hyvinvointia edistävät kotikäynnit. Palveluohjausta pyritään selkeyttämään ja määrää kasvattamaan. Paimio on mukana maakunnallisessa keskitetyssä palvelu- ja asiakasohjauksessa.

Hoidonporrastus on toiminut vuonna 2020 hyvin. Yksityisiä asumispalvelupaikkojen käytön määrä on pysynyt aika tasaisena. Odotusajat asumispalveluihin on saatu pidettyä hyvällä tasolla eikä terveyskeskussairaalassa ole ollut pitkäaikaishoidossa vanhuspalveluiden jatkohoitopaikkaan odottavia.

Palvelutarpeen arvioinnissa käytetään perusteena kaupungin 75 vuotta ja 80 vuotta täyttäneiden lukumäärää. Vuoden 2020 lopussa 75 vuotta täyttäneitä henkilöitä oli 1007 ja 80 vuotta täyttäneitä 556 henkilöä. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Paimion yli 75-vuotiaiden asukkaiden määrä kasvaa runsaasti vuoteen 2040 saakka.

Ennuste (2019)	75-79 -vuotiaat	≥80 - vuotiaat	75 vuotta täyttäneet yhteensä
2025	676	695	1 371
2030	611	1 005	1 616
2040	587	1 249	1 836

Ikääntyneen väestön määrän kasvu luo painetta palvelurakenteelle. Kotihoitoa kehitetään edelleen vastaamaan lisääntyvää palvelutarvetta. Palveluiden myöntämisen prosessissa on käytössä kuntoutus-/arviointijakso ennen säännöllisen/pitkäaikaisen palvelun myöntämistä sekä kotihoidossa että asumispalveluissa.

Kotihoito tukee asiakkaiden omatoimisuutta, itsenäisyyttä ja sosiaalisia kontakteja sekä ylläpitää ja edistää asiakkaiden terveyttä. Kotihoitoon kuuluvat kotipalvelu, kotona tapahtuva sairaanhoito sekä tukipalvelut, joita ovat aterioiden kotiinkuljetus, turvapuhelin- ja siivouspalvelut. Kotihoidossa ja siivouspalvelussa on käytössä palveluseteli. Arkikuntoutus on osa kotihoidon palveluvalikoimaa. Arkikuntoutuksen tavoitteena on edistää asiakkaan selviytymistä arjen askareissa, ylläpitää toimintakykyä sekä mahdollistaa kotona asumista. COVID-19

pandemian johdosta kotihoidon toiminta on kevästä 2020 alkaen jaettu kahteen tiimiin.

Omaishoidon tuki käsittää omaishoidon rahallisen tuen sekä muut omaishoitajien jaksamista tukevat palvelut. Omaishoidon tukea myönnetään hakijoille, jotka täyttävät lautakunnan hyväksymät kriteerit. Omaishoitajien määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia viime vuosina. Vuoden 2020 lopussa omaishoidon tuen piirissä oli 34 omaishoidettavaa. Omaishoidon tuen kriteerit on uudistettu vuoden 2017 alkupuolella yhteistyössä Turun ympäristökuntien kanssa ja niitä on päivitetty viimeksi vuonna 2020. Omaishoitajien valmennus on tullut lakisääteiseksi 1.1.2018 alkaen. Omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi omaishoitoon on palkattu omaishoidon tuen lomittaja. Eri ikäryhmien omaishoidon palveluista vastaa avopalveluohjaaja.

Kuntouttava päivätoiminnassa on normaalitilanteessa asiakkaita noin 10/toimintapäivä ja toimintaa on jokaisena arkipäivänä. COVID-19 pandemian johdosta kuntouttava päivätoiminta toimi syyskauden supistetusti väistötiloissa. Maaliskuun puolesta välistä syyskuun loppuun kuntouttava päivätoiminta oli suljettu. Kuntouttavassa päivätoiminnassa on erilaisia toimintaryhmiä asiakaskunnan mukaisesti. Päivätoimintaan osallistuminen auttaa asiakasta säilyttämään itsenäisyytensä ja omatoimisuutensa sekä tukee heidän perheidensä voimavaroja. Kuntouttava päivätoiminta tukee myös omaishoitajien jaksamista.

Paltanpuiston palvelukeskus tarjoaa ympärivuorokautista, tehostettua asumispalvelua paimiolaisille ikääntyneille. Paltanpuistossa on neljä pienryhmäkotiä: Pihaniityssä ja Kotiniityssä on molemmissa 10 asukaspaikkaa. Kotiniityn asukaspaikoista viisi on lyhytaikaishoitoa varten. Muistisairaiden ryhmäkoti Keltalinnussa ja Punalinnussa on molemmissa seitsemän asukaspaikkaa. Paimion palvelukeskussäätiö omistaa Paltanpuiston palvelukeskuksen tilat. Paltanpuiston palvelukeskuksessa toteutettiin kirjaamiseen liittyvä kehittämistyö. COVID-19 pandemian johdosta Paltanpuiston lyhytaikaispaikkoja on tilapäisesti vähennetty kolmeen.

Kaupungin omia palveluita täydennetään ostopalveluilla. Ostopalveluna tai palvelusetelillä on hankittu tehostettua palveluasumista yksityisistä hoitokodeista kuukausittain 62 - 66 henkilölle ja perhehoidosta on ostettu palvelua neljälle henkilölle. Perhehoitoa olisi hyvä tuottaa myös paikallisesti, jolloin perhehoitoon sijoittuminen tulisi houkuttelevammaksi. Asumispalveluiden prosessin osalta tavoitteena on, että kukaan ei ole terveyskeskussairaalassa pitkäaikaispaikalla jatkohoitopaikan puutteen vuoksi.

Resurssit

Henkilöstö	2018	2019	2020
Avopalveluohjaaja	1	1	1
Kotihoidon ohjaaja	1	1	1
Palvelukeskusvastaava	1	1	1
Palveluohjaaja	1	1	1
Sairaanhoitaja	7	7	7
Hoitaja	43	43	43
Hoiva-avustaja	1	1	1
Hoitoapulainen	1	1	1
Virikeohjaaja	1	1	1
Fysioterapeutti	1	2	2
Yhteensä	58	59	59

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Laatujärjestelmän valmistelu aloitetaan. Tavoitteena laaduntunnustus vuonna 2021				x	Valmistelu alkanut
Koneellisen lääkkeiden annosjakelun kokeilu				x	Ei toteutunut (COVID 19)
Vapaaehtoistoiminnan laajentaminen				x	Ei toteutunut (COVID 19)
Arkikuntoutuksen kohdentumisen parantaminen				x	Toteutunut
Perhehoito paimiolaisten saataville				x	Paikkoja ei ole Paimiossa
Vanhusten kotona asumisen tukeminen	Kotona asuvien määrä 31.12. % yli 75-vuotiaista % yli 80-vuotiaista	91,6 87	92,1 88,4	93 90	93,5 89,7
Kotihoidon saatavuuden turvaaminen	Kotihoidon kattavuus 30.11.; säännöllisen kotihoidon piirissä % yli 75-vuotiaista % yli 80-vuotiaista Välittömän työajan osuus % Palveluseteliasiakkaita/v. (sis. siivouspalvelu) Palvelusetelitunnit/v.	12 17,6 48 62 5 709	10,1 15,9 41/58% 64 6 479	13 18 60 65 6 000	9,2 14,9 47/62% 56 4 623
Senioripäivätoiminnan kehittäminen	Asiakaspäivät/v.	1 314	1 538	1 400	639 (toimintapäiviä 109)
Palveluasuminen vastaa tarvetta	Paltanpuisto Asiakkaat 31.12. Hoitopäivät 31.12. Yksityiset asumispalvelut Asiakkaat 31.12. Hoitopäivät/v. Tehostetun palveluasumisen kattavuus 31.12. % yli 75-vuotiaista % yli 80-vuotiaista Perhehoito Asiakkaita 31.12. Hoitopäivät/v. Keskimääräinen odotusaika asumispalveluihin, päivää	29+5 1 690 58 21 632 8,4 13 3 536 10	29+5 11 744 63 21 229 7,9 11,6 3 1 095 16	32 11 700 65 23 700 8 13 4 1 400 < 60 pv	28 10 823 65 22 438 6,1 9,5 4 1 160 20

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Henkilöstön hyvinvoinnista ja saatavuudesta huolehtiminen	Täydennyskoulutukseen osallistuneet, määrä	61	53	59	Toteutunut
	Kehityskeskustelut käyty 100% vakituisesta henkilöstöstä/pitkäaikaisista sijaisista		Toteutunut	x	Ei ole toteutunut 100%
	Kaikki avoinna olevat työpaikat saadaan täytettyä		Toteutunut pääosin	x	Toteutunut

Vanhuspalvelut ja kotihoito

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	1 373 100	0	1 373 100	1 535 943	-162 843	111,9 %	1 394 124	10,2 %
ulkoiset tuotot	1 373 100	0	1 373 100	1 535 943	-162 843	111,9 %	1 394 124	10,2 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	7 663 965	0	7 663 965	7 613 211	50 755	99,3 %	7 316 076	4,1 %
ulkoiset kulut	7 364 884	0	7 364 884	7 339 701	25 183	99,7 %	6 982 586	5,1 %
sisäiset kulut	299 081	0	299 081	273 510	25 571	91,5 %	333 490	-18,0 %
Toimintakate	-6 290 865	0	-6 290 865	-6 077 268	-213 597	96,6 %	-5 921 952	2,6 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-6 290 865	0	-6 290 865	-6 077 268	-213 597	96,6 %	-5 921 952	2,6 %

TOIMIELIN
Sosiaali- ja terveyslautakunta

Tulosalue

Terveysterveystoiminta

Vastuuhenkilö

Sosiaali- ja terveystoiminta Eeva-Sirkku Pöyhönen

Toiminta-ajatus

Tavoitteena on hoidon ja palvelujen oikea porrastaminen perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen kesken hoitoprosesseja kehittämällä. Lähtökohtana on, että potilaat hoidetaan oikeissa paikoissa oikea-aikaisesti.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion kaupunki ostaa perusterveydenhuollon palvelut Paimion – Sauvon kansanterveys kuntayhtymältä. Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Täydentäviä palveluita (erikoislääkärikonsultaatioita ja tutkimuksia) ostetaan yksityisiltä lääkäriasemilta.

Paimion väestörakenteessa tulee ennusteen mukaisesti eläkeikäisen väestön osuus kasvamaan selkeästi vuoteen 2040 ja 0 – 15 –vuotiaiden väestönosuus tulee hieman pienenemään. Syntyvyyden kasvu on viime vuosina hieman pienentynyt, vuonna 2020 syntyi alle 100 lasta. Alle kouluikäisiä lapsia oli vuoden lopussa Paimiossa 914 lasta. Suurten ikäluokkien eläköityminen ja siirtyminen pois työterveydenhuollosta lisäävät palvelujen kysyntää perusterveydenhuollossa. Työikäinen väestö ohjataan käyttämään työterveyspalveluita. Työterveyspalvelut on yksityistetty vuonna 2015. Ikääntyneen väestön määrän kehitys tuo painetta myös terveystoiminnan sisältöön. Vastaanottoa kehitetään hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet

Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän strategian 2018 - 2022 painopistealueet ovat:

- Ennalta ehkäisevä työ
- Hoitoon pääsyn helpottaminen
- Digitaalisten palveluiden kehittäminen
- Taloudellinen tehokkuus
- Henkilöstön vahvistaminen

Vuonna 2020 kuntayhtymän toiminnallisena painopisteenä oli hoidon saatavuus eli odotusaikojen lyhentäminen. Hoidon saatavuuden lisäämiseksi on valmisteltu projektia ja tehty joitakin muutoksia ja kokeiluja toimintaan, mutta täysimääräinen kehittämistyö keskeytyi COVID-19 pandemian johdosta maailmaankuulussa välissä eikä kehittämistyössä ole päästy etenemään suunnitellusti.

Vuoden 2020 aikana kuntayhtymässä toteutettiin seuraavat henkilöstölisäykset:

- kaksi sairaanhoitajan tointa vastaanotolle
- 50 % lähihoitajan toimi terveystoimintakeskukseen
- lääkärin virka vastaanotolle

Perusterveydenhuollon sähköisiä palveluita on kehitetty runsaasti viimeisten vuosien aikana ja kehitys jatkuu edelleen. Sähköisillä palveluilla tavoitellaan palvelujärjestelmän tuottavuuden ja laadun parantamista sekä julkisen perusterveydenhuollon kilpailukykyä. Paimion – Sauvon kansanterveyskuntayhtymässä on käytössä kansalaisen ajanvaraus, tekstiviestimuistutus, kutsujärjestelmä, omahoito -kokonaisuus, etävastaanotto – ja chat, itseilmoittautuminen sekä jatkuva asiakastytyväisyyden mittaaminen.

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Perusterveydenhuolto					
Väestö saa lakisääteiset ja hoitotakuun edellyttämät terveydenhuollon palvelut kattavasti ja laatusuosituksen mukaisesti.	Lain toteutuminen Hoitoon pääsyn ajat, vrk - kiireellisyys 1 – 7 vrk - ei-kiireelliset ajat: • lääkärin vastaanotto • hoitajan vastaanotto • hammaslääkäri • suuhygienisti	< 7 < 25 < 7 < 84 < 70	< 7 T3 aika 30 5 84 < 60	< 7 T3 aika < 28 < 7 < 150 < 60	< 7 T3 aika 32 4 64 53
Hoidonporrastusta kehitetään siten, että minimoidaan erikoissairaanhoidon viivepäivät ja vuodeosastolta jatkohoitoa paikkaa odottavien viivepäivät	Siirtoviivepäivien määrä	8	45	< 10	18
Erikoissairaanhoido					
Erikoissairaanhoidon palvelujen tarkoituksenmukainen käyttö ja oikea hoidon porrastus	Poliklinikka käynnit Hoitojaksot	22 903 1 187	23 032 1 285	22 000 1 200	23 041 1 245

Terveydenhuolto

Erikoissairaanhoidon laskutus perustuu tasaerälaskutuksiin. Tasaerälaskutuksen palautus oli kaupungille 318 740 euroa. Perusterveydenhuollon laskutus perustuu pääosin suoriteperusteiseen laskutukseen. COVID-19 pandemian johdosta keväällä perusterveydenhuollon käyttö väheni merkittävästi. Tämän johdosta suoriteperusteinen laskutus kuntayhtymältä kaupungille väheni yli 500 000 euroa (lähes 8%) vuoteen 2019 verrattuna.

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
ulkoiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	20 464 746	0	20 464 746	19 936 721	528 026	97,4 %	19 995 168	-0,3 %
ulkoiset kulut	20 462 936	0	20 462 936	19 934 910	528 026	97,4 %	19 993 570	-0,3 %
sisäiset kulut	1 810	0	1 810	1 810	0	100,0 %	1 598	13,3 %
Toimintakate	-20 464 746	0	-20 464 746	-19 936 721	-528 026	97,4 %	-19 995 168	-0,3 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-20 464 746	0	-20 464 746	-19 936 721	-528 026	97,4 %	-19 995 168	-0,3 %

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ
Arvio lautakunnan olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
STRATEGISET RISKIT					
Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kuntalaisten tarvetta Palveluiden kysynnän ennakoinnaton vaihtelu	Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat, palvelutarjontaa ei muuteta riittävän joustavasti. Puutteellinen osaaminen. Yhteiskunnalliset ongelmat ja syrjäytymisen uhka (yksinäisyys, nuorisotyöttömyys, lapsiperheiden sosiaaliset ongelmat, lastensuojelulliset toimenpiteiden tarpeen kasvaminen, asiakastausten monimuotoistuminen, mielen-terveys- ja päihdeongelmien sekä niiden vaikutusten kasvu kaikissa ikäryhmissä). Ikääntyneiden väestökehityksen ennuste on tiedossa, mutta asumispalveluita tarvitsevien määrän ennustettavuus on heikko. Varhaisemman tuen ja kotona asumista edistävien palveluiden puute vaikuttaa osaltaan asumispalveluiden tarpeeseen.	2	2	Henkilöstön koulutus. Prosessikuvausten avulla pyritään kohdentamaan resurssit oikein sekä kehittämään palveluita vastaamaan lisääntyneeseen palvelutarpeeseen. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Uusien varhaisen vaiheen palveluiden ja toimenpiteiden kehittäminen.	Sosiaali- ja terveysjohtaja Johtava sosiaalityöntekijä Jatkuva arviointi

Arviointi

Lastensuojelun asiakkuuksien ja toimenpiteiden tarpeen kasvu heijastui merkittävästi edelleen viime vuonna sosiaalityön kustannuksiin. Sosiaalityössä on korostunut mielen-terveys- ja päihdeongelmien kasvu ja niiden vaikutus palvelutarpeeseen myös muissa kuin päihdepalveluissa. Tähän on haettu ratkaisua Paimion – Sauvon kansanterveyskuntayhtymän kautta, johon vuodelle 2021 suunniteltiin psykiatrisen sairaanhoitajan palkkaaminen sekä kasvatus- ja perheneuvolatoiminnan aloittaminen. Systeemisen lastensuojelun mallin koulutus alkoi lastensuojelun henkilöstöllä tammikuussa 2020, jolloin aloitettiin myös mallin käyttöönotto. Systeemisen lastensuojelun toimintamallin vakiinnuttaminen jatkuu edelleen. Prosessikuvauksia ja toimintaohjeita on laadittu eri palvelutehtävissä.

Ikääntyneiden asumispalvelun tarve on pysynyt vuoden aikana samalla tasolla. Uusia asiakassijoituksia ostopalveluihin tehtiin syyskaudella enemmän kuin kevätkaudella. Pienimmillään ostopalveluissa oli huhtikuussa 62 asiakasta, enimmillään marraskuussa 66 asiakasta. Odotusajat on saatu myös pysymään kohtuullisina. Lääkkäiden asumispalveluissa on lisätty palvelusetelin osuutta. Vuoden lopussa 37% myönnettyistä yksityisistä asumispalveluista oli palvelusetelillä.

COVID -19 vaikutti erityisesti iäkkäiden kuntalaisten palvelutarpeeseen. Keväällä poikkeusolojen aikana palveluiden supistaminen (esim. kuntouttava päivätoiminnan ja lyhytaikashoidon keskeyttäminen) heikensi asiakkaiden toimintakykyä, lisäsi yksinäisyyttä ja heikensi omaishoitajien jaksamista. Normaalia toimintaa palautettiin mahdollisimman paljon, mutta esimerkiksi kuntouttava päivätoimintaa on toteutettu normaalia pienemmällä ryhmällä. Osa pandemian aikana aloitetuista järjestelyistä, kuten koti- hoidon kohortointi ja Paltanpuiston palvelukeskuksen lyhytaikashoidon paikkojen supistaminen kahdella (lyhytaikashoito vain yhden hengen huoneissa), jatkuvat edelleen.

TALOUDELLISET RISKIT					
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen	Palveluiden kysyntä kasvaa ennakoimattomasti. Lakisääteiset palvelut tulee turvata taloudellisista toimintaedellytyksistä huolimatta (subjektiiviset palvelut/määrärahasidonnaiset palvelut). Talousarvioon varatut määrärahat eivät riitä. Asiakaslaskutuksen viivästyminen ja saatavien poistamisten määrän kasvaminen.	2	3	Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta. Talousraportit lautakunnan käsittelyssä neljä kertaa vuodessa. Palveluiden kehittämisessä tehdään taloudellisten vaikutusten arviointia. Ostopalvelut on kilpailutettu ja olemme mukana yhteiskilpailuissa. Tilastointi ja laskutus ovat ajantasaiset.	Sosiaali- ja terveysjohtaja Johtava sosiaalityöntekijä Hallintosihteeri Toimistosih-teeri Jatkuva arviointi. 3kk, 6kk, 9 kk, 12 kk talouden seuranta lautakunnassa.
Arviointi Sosiaalityön talousarvioon varattu määräraha ei riittänyt, joten lisämäärärahaa anottiin 400 000 euroa sosiaali- ja terveyslautakunnan 29.9.2020 kokouksessa. Valtuusto hyväksyi muutetun talousarvion 11.11.2020. Lisämäärärahan jälkeenkin sosiaalityön menot ylittyivät 2,3%. Alkuperäinen talousarvio ylittyi ulkoisten menojen osalta sosiaalityössä lopulta noin 565 000 euroa. Sosiaalityön tulot ylittyivät noin 210 000 euroa. Merkittävin tekijä tulojen ylitykselle oli kotikuntalaskutus, joka tehtiin osin takautuvasti. Sosiaalityön kustannusten kasvu johtui erityisesti lastensuojelun palveluiden lisääntyneellä käytöllä. Vanhuspalveluiden talousarvio toteutui talousarvion mukaisesti, tulot ylittyivät noin 160 000 euroa. Terveystalouden toimintakulut alittuivat yli 520 000 euroa. Hallinnon talousarvio toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Sosiaali- ja terveyslautakunta on käsitellyt talousarvion 2020 seuranta neljännesvuosittain. Kaupunki osallistui seudullisiin kilpailutuksiin. Ohjelmistovaihdoksista johtuen asiakaslaskutus myöhästyi vuoden alkupuolella usean kuukauden ajalta. Asiakaslaskutusta päästiin tekemään vasta toukokuussa. Tämä voi lisätä saatavien poistamisia tulevina vuosina. Taloushallinnon ohjelmistovaihdoksen vuoksi myös taloustilanteen seuranta viivästyi.					

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
TOIMINNALLISET RISKIT					
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen	<p>Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä.</p> <p>Henkilöstön runsas vaihtuvuus on toiminnallinen riski.</p> <p>Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia.</p> <p>Erityisesti sosiaalityössä töiden jakaminen sekä työmäärä saattavat lisätä työn kuormittavuutta, heikentää työssä jaksamista sekä pitkittää päätöksentekoa ja käsittelyaikoja.</p> <p>Sijaisten saatavuus vanhuspalveluissa.</p>	3	2	<p>Henkilöstön riittävyttä arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Osamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutus. Koulutussuunnitelma toteutuu kaikissa työyksiköissä. Tasapuolinen työnjako. Käsittelyaikojen seuranta. Kilpailukykyinen palkkaus. Kaikki avoinna olevat virat/toimet saadaan täytettyä. Toimiva sijaisrekrytointi. Sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti. Kehityskeskustelut. Aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa. Riittävä ennakointi ja valmistautuminen lainsäädännön edellyttämiin henkilöstömitoituksiin. Yhteistyö henkilöstöhallinnon kanssa.</p>	<p>Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja</p> <p>Johtava sosiaalityöntekijä</p> <p>Muut esimiehet</p> <p>Talousarvion laadinnan yhteydessä</p>
Tietohallinnon toimimattomuus	<p>Toimintahäiriöt ym. ongelmat tietojärjestelmissä ja –verkoissa voivat haitata huomattavasti normaalia toimintaa.</p> <p>Tietojärjestelmien toimimattomuus vaikuttaa useaan eri tekijään. Se heikentää mm. tiedonkulkua, asiakasturvallisuutta sekä maksuliikennettä.</p>	2	2	<p>Sujuva yhteistyö sekä kaupungin että kansanterveyskuntayhtymän tietohallinnon kanssa. Tietojärjestelmien pääkäyttäjät on nimetty. Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on varauduttu.</p>	<p>Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja</p> <p>Johtava sosiaalityöntekijä</p> <p>Jatkuva arviointi.</p> <p>Tietohallinnon johtoryhmä 1 x kk</p>
<p>Arviointi</p> <p>Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja rekrytointi on ollut vaikeaa erityisesti sosiaalityöntekijöiden osalta. Vuoden aikana henkilöstön vaihtuvuus on ollut runsasta, mutta virat ja toimet on saatu täytettyä vuoden jälkipuoliskolla. Sosiaalityöhön lisättiin sosiaaliohjaajan virka kesken talousarviovuoden. Sosiaalityössä henkilöstön vaihtuvuus on osaltaan kuormittanut työyhteisöä. Työnjakoa on uudistettu. Sosiaalityössä vastuuta jaetaan laajemmin systeemisen lastensuojelun mallissa.</p> <p>Vanhuspalveluissa hoitohenkilöstön vaihtuvuus on ollut vähäistä. Myös hoitohenkilöstön sijaisten saaminen on ollut erityisesti loma-aikoihin ja lyhytaikaisiin, äkillisiin sijaisuuksiin vaikeata. Henkilöstö on joutanut hyvin paljon. Sijaisrekrytoinnissa on käytössä sähköinen rekrytointiohjelma, mutta sijaisia ei silti ole saatavilla.</p> <p>Keväällä COVID pandemian poikkeusolojen aikana muista kaupungin toiminnoista oli työntekijöitä sijoitettuna vanhuspalveluihin ja sosiaalityöhön.</p>					

Työntekijöiden koulutus on toteutettu pääosin etäkoulutuksena. Kaikissa yksiköissä aloitettiin vuoden aikana SHQS-laaduntunnustuksen valmistelu ja siihen liittyi sekä koulutusta että yksikkökohtaisia kehittämispäiviä. Kehityskeskusteluja ei kaikilta osin ole pystytty pitämään pandemian johdosta. Pitkissä poissaoloissa on oltu oma-aloitteisia työterveyshuoltoon päin ja työhyvinvointineuvotteluita on pidetty tarvittaessa. Käsittelyaikoja on seurattu mm. lastensuojelun, toimeentulotuen ja vanhusten asumispalveluiden osalta.

Tietojärjestelmien ja verkkojen toimintahäiriöitä on ollut jonkin verran. Ohjelmistovaihdokset talous- ja henkilöstöhallinnossa vaikuttivat alkuvuonna mm. maksuliikenteeseen. COVID-19 pandemian myötä on laajasti siirrytty etätöihin, joka on osaltaan lisännyt vaatimuksia verkon ja etäyhteyksien toimivuudelle.

VAHINKO-RISKIT	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
Pandemiat, suuronnettomuudet, tulipalot ym. valmiuteen vaikuttavat tapahtumat	Palveluiden tarve kasvaa ennakoimattomasti.	2	1	Ajantasainen valmiussuunnitelma, koulutus	Sosiaali- ja terveysjohtaja Johtava sosiaalityöntekijä Jatkuva arviointi.
Työtilat eivät ole turvalliset	Työtilojen järjestelystä aiheutuu riski- ja vaaratilanteita. Uhkaavasti käyttäytyvät henkilöt pääsevät vapaasti liikkumaan tiloissa. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja.	2	2	Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut. Vaaratilanteista tehdään ilmoitukset ja ilmoitukset käsitellään kaupungin ohjeen mukaisesti. Sosiaalitoimiston ovet pidetään lukittuina turvallisuussyistä ja asiakasvastaanotto tapahtuu ajanvarauksella. Yhteistyö kiinteistöpalveluiden kanssa.	Sosiaali- ja terveysjohtaja Johtava sosiaalityöntekijä Muut esimiehet Jatkuva arviointi

Arviointi

COVID-19 pandemia vaikutti merkittävästi palvelutuotantoon ja palvelun tuottamistapoihin. Palveluiden tarve ei kuitenkaan ole kasvanut ennakoimattomasti. Yksiköissä on etukäteissuunnittelulla hyvin pystytty vastaamaan muuttuneisiin palvelutarpeisiin.

Vanhuspalvelut ovat mukana Paimion – Sauvon kansanterveyskuntayhtymän pandemiaryhmän toiminnassa.

Valmiussuunnitelma on päivitetty ja toimintaohjeita on laadittu. Riskien arviointi on päivitetty pandemian osalta.

Kaikkiaan riski- ja vaaratilanneilmoitukset ovat toimialalla vähentyneet. Sosiaalitoimiston käytäväovent ovat olleet suljettuna syksystä 2019 alkaen.

Riskin suuruus

- 1 = vähäinen riski
- 2 = kohtalainen riski
- 3 = merkittävä riski

Riskin todennäköisyys

- 1 = epätodennäköinen
- 2 = mahdollinen
- 3 = hyvin todennäköinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	1 799 931	0	1 799 931	2 085 990	-286 059	115,9 %	1 849 632	12,8 %
ulkoiset tuotot	1 569 800	0	1 569 800	1 855 859	-286 059	118,2 %	1 616 265	14,8 %
sisäiset tuotot	230 131	0	230 131	230 131	0	100,0 %	233 367	-1,4 %
Toimintakulut	35 564 168	400 000	35 964 168	35 580 713	383 455	98,9 %	34 881 721	2,0 %
ulkoiset kulut	35 015 980	400 000	35 415 980	35 052 038	363 942	99,0 %	34 324 420	2,1 %
sisäiset kulut	548 188	0	548 188	528 675	19 514	96,4 %	557 301	-5,1 %
Toimintakate	-33 764 237	-400 000	-34 164 237	-33 494 723	-669 514	98,0 %	-33 032 089	1,4 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-33 764 237	-400 000	-34 164 237	-33 494 723	-669 514	98,0 %	-33 032 089	-1,8 %

TOIMIELIN

 Tulosalue
 Vastuuhenkilö

Koulutuslautakunta

 Hallinto ja oppilashuolto
 Sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen

Koulutuslautakunta 2020		Läsnäolokerrat
- kokouksia 8 ja yksi sähköinen päätöksentekomenettely		
Kaarlela Markus	puheenjohtaja	9
Tanninen Eetu	varajäsen	-
Kuparinen Heikki	varapuheenjohtaja	9
Kivelä Anni	varajäsen	-
Lahti Tapani	jäsen	9
Mäkinen Juhani	varajäsen	-
Mäkinen Hanna	jäsen	7
Hellstén Mauri	varajäsen	2
Nuotio Minna	jäsen	6
Heino Sini	varajäsen	1
Heurlin Eeva	jäsen	8
Aho Sini-Päivi	varajäsen	
Ylihonko Markku	jäsen	9
Löytynoja Anette	varajäsen	-
Kuosmanen Sari	jäsen	9
Havuaho Jarmo	varajäsen	-
Virtanen Melina	jäsen	9
Rantanen Riitta-Kaarina	varajäsen	-
Nieminen Tomi	kaupunginhallituksen edustaja	7
Jalonen Kimmo	kaupunginhallituksen varaedustaja	1
Okker Elle	nuorisovaltuuston edustaja (12.3.20)	7
Niinistö Julia	nuorisovaltuuston varaed. (12.3.20)	-
Lumiainen Jyrki	sivistysjohtaja, esittelijä	9
Koret Hilikka	opetuspäällikkö, pöytäkirjanpitäjä	9

Toiminta-ajatus

Paimion kaupunki edistää kaupunkilaistensa kehitystä, oppimista, henkistä kasvua ja hyvinvointia tarjoamalla varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukion koulutuspalveluja. Lakisääteisiä ja lasten sekä nuorten tarpeiden mukaisia palvelu-

ja tuotettaessa huolehditaan erityisesti laadusta, oikeudenmukaisuudesta, joustavuudesta sekä lapsi- ja nuorisokeskeisyydestä.

Tehtäväalueeseen kuuluu lisäksi oppilashuollon koulukuraattori- ja -psykologitiimi, joka huolehtii oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisista psykologi- ja kuraattoripalveluista Paimion kaupungin esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa ja Sauvon kunnan esi- ja perusopetuksessa sekä syksystä 2017 alkaen myös koulu-psykologipalveluista Peimarin koulutuskuntayhtymän Paimion toimipaikan opiskelijoille.

Koulutuslautakunnan alaisuudessa toimiva sivistyspalveluiden hallinto huolehtii sivistysosaston molempien lautakuntien – koulutuslautakunnan sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan – hallinnosta. Hallinto vastuulla on mm. sivistyspalveluiden kirjaamo, asiahallinta, arkistointi, esityslistat, pöytäkirjat, päätösten täytäntöönpano, talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut, hankkeiden hallinnointi ja seuranta sekä asiakaspalvelu.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi vuoden 2020 lopussa

Koulutuslautakunta käyttää ylintä päätösvaltaa vastuualueella. Sen alaisuudessa toimii varhaiskasvatus, esiopetus, peruskoulut ja lukio, oppilashuollon koulukuraattorit ja -psykologit sekä sivistyspalvelujen hallinnon henkilöstö. Sivistyspalveluiden hallinnossa on purettu aiempi jako, jossa toinen toimistosihtööri on toiminut koulutuslautakunnan ja toinen sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan asioissa. Hallinnon henkilöstö (sivistysjohtaja, opetuspäällikkö (sivistysjohtajan sijainen), hankesuunnittelija (määräaikainen 1.8.2020 alkaen), toimistosihtööri ja opintosihtööri (määräaikainen 1.8.2020; hallintosihtöörin tilalla) tukevat osaltaan molempien lautakuntien vastuualueiden toimintaa. Sivistyspalveluiden molempien lautakuntien hallinnon määrärahat sekä em. henkilöstön palkkakulut on vuoden 2020 tilinpäätöksessä kohdennettu koulutuslautakunnan alaisuudessa olevalle hallinnon ja oppilashuollon tulosalueelle.

Hankerahoitusten merkitys erityisesti sivistyspalveluiden toimialalla on viime vuosina kasvanut merkittävästi. Vuoden 2020 lopulla sivistyspalveluilla oli kaupungin oman talousarviorahoituksen ohella hallinnoitavanaan lähes 40 erillisrahoitusta, jotka olivat joko päättymässä, parhaillaan käynnissä tai vasta käynnistys- tai hakuvaiheessa. Erillisrahoituksia on sivistyspalveluiden molempien lautakuntien kaikilla tehtäväalueilla, ja näistä 5 varhaiskasvatuksessa, 13 perusopetuksessa ja 6 luki-ossa.

Sivistystoimen eri hallinnonaloilla on yhtenäinen käsitys siitä, että ennakoiva toimintatapa on toiminnallisesti ja taloudellisesti oikea tapa toimia. Oppilashuoltoa on vahvistettu vuosittain henkilökuntaa lisäämällä (mikä on ollut perusteltua sekä oppilasmäärän kasvusta sekä toimialan laajentumisesta johtuen) ja toimintatapoja muuttamalla. Vuoden 2020 aikana kuraattori- ja psykologitiimin henkilömäärä kasvoi seitsemään ja 1.8.2020 alkaen toimintaa on johtanut johtava koulukuraattori. Lakisääteisen oppilashuollon osalta esiopetuksen koulupsykologipalvelut on saatu vakiinnutettua ja syksyllä 2020 oli tarkoitus käynnistää myös koulukuraattoripalveluita vahvemmin myös esiopetukseen. Oppilashuollon resurssit on kuitenkin koronapandemiasta johtuen jouduttu kohdentamaan pitkälti akuutteihin oppilasasioihin perusopetuksen ja lukiokoulutuksen piirissä, kun toimintaa on jouduttu osittain järjestämään myös etäyhteyksin. Toiminnan puitteet oppilashuollolle on saatu kun-

toon, kun lukiolle saneerattiin erilliset työtilat kuraattorien ja koulupsykologien käyttöön. Lisäksi vuoden 2020 aikana neuvoteltiin ja toteutettiin koulutuskuntayhtymä Livian ja sen jäsenkuntien yhteistyöllä paluu aiempaan rakenteeseen, jossa Liivialla on jälleen oma opintopsykologi.

Lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden palveluiden kehittämisen LAPE-ryhmän toiminta oli vuoden 2020 aikana pienimuotoista johtuen koronapandemiasta. Hallintokuntarajat ylittävää yhteistyötä kehitetään kasvatus- ja opetuspalveluiden ja oppilashuollon lisäksi nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden suuntaan, sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalalle sekä kolmannen sektorin – erityisesti MLL:n paikallisyhdistyksen ja Paimion seurakunnan – suuntaan. Ennakoivan toimintatavan lähtökohtana ovat riittävät resurssit lasten ja nuorten kehityksen ja kasvun vuosille, jolloin korjaaviin sekä ongelmia ratkoviin toimenpiteisiin ei tarvita niin paljon resursseja. LAPE-hankkeen ja alueellisen LAPE-ryhmän työskentelyn kautta palveluiden kehittämis- ja uudistamistyötä on viety eteenpäin, painopisteenä mm. yhteisöllinen hyvinvointityö. Hyvinvoiva lapsi ja nuori oppii koulussa ja viihtyy siellä – tähän ajatukseen pohjautuvaa toimintakulttuuria on toimintayksiköissä kehitettävä eteenpäin. Rasion kaupungin koordinoimassa #paraskoulu Varsinais-Suomi – verkostohankkeessa kehittämistyö jatkui ko. teemoista vuoden 2020 loppuun. Vuoden lopulla saatiin yhdeksän kunnan KONSTI-hankkeelle rahoitus vuodelle 2021 jatkamaan #paraskoulu-hankekuntien verkoston yhteistä kehitystyötä. KONSTI-hankkeessa koordinaattorina toimii Uudenkaupungin kaupunki.

Vuosi 2020 jää mieleen erityisesti koronapandemiasta ja sen vaikutuksista sivistystoimen vastuulla oleviin palveluihin. Erityisesti peruskoulujen siirtyminen maaliskuussa 2020 valmiuslain käyttöön ja valtakunnallisten päätösten nojalla erittäin lyhyellä varoitus- ja valmistautumisajalla etäopetukseen oli toimenpide, joka osoitti että Paimion sivistyspalveluissa on tehty hyvää työtä. Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetus- ja oppimiskäytössä on koulutettu henkilöstölle, kaupungissa on oma päätoiminen sivistystoimen TVT-koordinaattori, jokaisella koululla on vähintään kaksi digitutoria ja jokaisella opettajalla kannettava tietokone. Oppilaskäyttöön on kouluihin hankittu vuosittain noin 100 tietokonetta lisää. Nämä tekivät mahdolliseksi sen, että niille peruskoululaisille joilla ei ollut omaa tietokonetta, voitiin etäopetukseen siirryttäessä antaa tietokoneet kotikäyttöön. Opetushenkilöstöllä oli hyvät valmiudet aloittaa opetus tietokonevälitteisesti, ja koulutyö sujui vaikka siirryttiin lähiopetuksesta etäyhteyksien äärelle. Koulujen kannettavia tietokoneita voitiin lainata kaupungissa myös toisen toimialan käyttöön, jotta ns. pöytäkoneitten ääreltä päästiin kannettavien tietokoneiden avulla siirtymään etätöihin. Etäopiskelujakson pitkittyessä kahden kuukauden mittaiseksi käynnistettiin kouluruoan tilaus- ja noutojärjestely huhtikuussa 2020, joka toimi toukokuun puoliväliin, kunnes perusopetuksessa palattiin lähiopetukseen vielä lukuvuoden parin viimeisen viikon ajaksi. Syyslukukauden aikana koronaan varautumista ja normaalista poikkeavia opetusjärjestelyjä (opetusryhmät erillään, osa kouluruokailuista luokissa ym.) jatkettiin. Keväällä Paimiossa koronavirustartuntoja ei varhaiskasvatuksessa tai oppilaitoksissa todettu, mutta syksyn 2020 aikana pari tapausta sekä peruskouluissa että pari tapausta päiväkodeissa johtivat kukin noin parinkymmenen henkilön karanteeneihin kerrallaan. Vaikka maakunnassa suositeltiin syyslukukauden viimeisellä viikolla siirtymistä etäopiskeluun, Paimion tilanne oli rauhallinen ja koulutyötä jatkettiin lukukausi loppuun lähiopetuksessa.

Paimion kasvatuksen ja opetuksen digitalisaatiostrategian ja –suunnitelman päivittytyö on käynnistetty. Paimiossakin tulee liikkua perusopetuksessa vahvemmin siihen suuntaan, että opetus, oppiminen ja arviointi pohjautuvat digitaalisiin mate-

riaaleihin, ympäristöihin sekä oppimisanalytiikkaan. Vielä talousarviota laadittaessa ajatus oli syksystä 2021 ryhtyä toteuttamaan muutosta, jossa voidaan lähteä vaiheittain ottamaan käyttöön oppilaskohtaisia tietokoneita. Kyseessä on iso toimintakulttuurin muutos. Koronapandemiasta johtuen tätä prosessia siirrettiin vuodelle eteenpäin. Viime vuosina tietokoneita on ostettu investointibudjettiin varatulla rahalla, mutta laitemäärän kasvaessa tarkoituksenmukaisena on jatkossa siirtyä päätelaitteiden hankkimiseen leasing-rahoituksella niin, että laitteiden elinkaaret ovat ennalta tiedossa, ja laitekanta myös automaattisesti uusiutuu. Käytännössä tämä edellyttää, että käyttötalouden määrärahoissa on varattuna riittävä leasing-rahoitus opetuksessa tarvittavien digitaalisten työkalujen pitämiseen jatkuvasti ajantasaisina. Tämä muutos valmisteltiin loppuvuodesta vuoden 2021 talousarvioon.

Varhaiskasvatuksessa eletään epävarmuuden aikoja. Nykyisen hallitusohjelman kirjaukset ryhmäkokojen enimmäiskoon pienentämisestä sekä mahdollisesta esiopetuksen muuttumisesta kaksivuotiseksi aiheuttavat omat haasteensa päiväkotija esiopetustilojen riittävyydelle. Toisaalta tiedossa on yleisesti syntyvyyden merkittävä aleneminen maassamme. Sen myötä monet kunnat ovat tulevaisuudessa ratkomassa haasteita, mitä tehdä kun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lapsimäärät vähenevät tulevien vuosien aikana rajusti. Paimiossa väestön kasvu on ollut kuitenkin maltillista, ennusteet lasten määrän vähentymisestä eivät niin rajuja kuin monissa muissa kunnissa, ja muuttovoittokuntana kaupunkiin tulevat lapsiperheet ovat osaltaan paikanneet syntyvyyden alenemaa. Viimeisen viiden vuoden aikana Paimiossa esi- ja perusopetuksen lapsimäärä on kasvanut noin 12 %, joten on vaikea arvioida todellista tarvetta varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimitiloille seuraavien 10 vuoden aikajänteellä. Kun kaupungissa on melko isoelta osuudelta ulkoistettu varhaiskasvatuspalveluita yksityisiin päiväkoteihin, ollaan tilanteessa, jossa tulee varautua edelleen omien varhaiskasvatustilojen investointeihin. Sivistysjohtaja ja opetuspäällikkö ovat olleet mukana ns. Keskitalon peruskorjaussuunnittelussa Vistan koulun Alatalon naapurirakennuksen saneeraamiseksi esiopetuksen käyttöön. Remontin toteutukseen varauduttiin loppuvuodesta 2020, kun kaupungin vuoden 2021 talousarvio ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelma hyväksyttiin.

Vuonna 2020 investoinneista merkittävimmät olivat oppilashuollon toimitilojen toteutus lukiorakennuksen A-siiven katutasoon sekä lukion C-siipeen auditorion toteutus. Lisäksi investointimäärärahoilla on uudistettu koulujen kalustusta. Lisäksi vuoden 2020 aikana tehtiin kaupungintalolla sivistystoimen hallinnon toimistotilojen uudelleenjärjestely niin, että varhaiskasvatus toimisto siirtyi sosiaalipalveluiden käytävältä kaupungintalon 2. kerrokseen sivistyspalveluihin. Samassa yhteydessä myös nuorisotyöntekijän toimipiste siirrettiin Vistan yläkoulurakennukseen, jotta koulun ja nuorisotyön yhteistyö tiivistyy entisestään.

Suurimmat investointihankkeet koulutuslautakunnan vastuualueilla ovat lähivuosina Vistan koulun peruskorjausten jatkuminen (2-salin sekä Puukoulun peruskorjaukset) sekä Vistan yläkoulurakennuksen yhteydessä olevan uimahallin peruskorjaus. Kriivarin ja Hanhijoen koulujen sekä päiväkotien peruskorjauksiin tulee myös vähitellen alkaa valmistautua noin 5 – 10 vuoden kuluessa.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020

Yhteisöllisen hyvinvointityön ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen päiväko-deissa ja kouluissa

Toiminnallisena riskinä säästöpainesta ja pienistä henkilöresursseista johduttavasta kiireestä aiheutuva ”siiloutuminen” niin, että kukin keskittyy vain omaan pienempään osavastuuseensa, ja pyrkii optimoimaan sen toiminnan sekä kulut ilman, että nähdään asioiden kytkökset toisiinsa ja toiminta ja prosessit sekä niiden kehittämistarpeet ensisijaisesti lasten, nuorten ja heidän perheidensä näkökulmasta.

Johtamisen vahvistaminen erityisesti varhaiskasvatuksessa, mutta myös perusopetuksen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä

Toiminnallisena riskinä esimiesten työajan kulumisen vain ”arjen pyörittämiseen” ilman mahdollisuutta nähdä toiminnan kehittämistarpeet ja –mahdollisuudet sekä lähteä johtamaan toimintaa sovittuun suuntaan.

Paimion kasvatuksen ja opetuksen digitalisaatiostrategian ja -suunnitelman päivitystyö vuoden 2020 aikana. Oppimisympäristöjen kehittäminen tv-tekniikan osalta edellyttää taloudellista panostusta tietoverkkoihin, laitekantaan ja materiaaleihin. Lisäksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä kaupungin tietohallinnon kanssa, suunnitelmallista koulutusta, aikataulutusta ja muutosprosessin johtamista.

Toiminnallisena riskinä on hyvin alkaneen kehityksen pysähtyminen ja mahdollinen taantuminen tekniikan hyödyntämisessä. Kehitys ei saa pirstaloitua ja perustua vapaaehtoisuuteen, vaan pikemminkin motivaatioon, tarvelähtöisyyteen ja yhteiseen sitoutumiseen.

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen suunnitellaan toimitiloja, jotka mahdollistavat esiopetuksen järjestämisen kaupungin omana toimintana, ja vahvistaa mahdollisuuksia tiivistää esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä.

Toiminnallisena riskinä suunnitelmien siirtyminen tai kariutuminen, jolloin kustannussäästöjä ei saavuteta ja toiminnallisesti laatu ei vastaa tavoitteita. Varhaiskasvatuksessa todennäköiset muutokset siihen suuntaan, että varhaiskasvatus muuttuisi perheille maksuttomaksi ja esiopetus kaksivuotiseksi, lisäävät jatkossa kaupungin painetta järjestää esiopetus kokonaan omana toimintana. Tähän tarvitaan asianmukaiset ja riittävät tilat ym. resurssit fyysisesti kouluissa järjestettävän alkuopetuksen läheisyydestä.

Tavoitteiden toteutuminen

- Yhteisöllisen hyvinvointityön ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen päiväkodeissa ja kouluissa on edennyt koronapandemian varjossa. Oppilashuollon johtavan kuraattorin rekrytoinnin myötä kehittämistyöhön on saatu lisää resursseja.
- Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelyitä on kehitetty, vuoden 2020 aikana Hanhijoen ja Lempilän päiväkodeilla ollut yhteinen hallinnollinen johtaja, ja Tapiolan päiväkodin johtamisjärjestelyitä on kehitetty.
- Digitalisaatiostrategian ja –suunnitelman päivitys lykkääntyi vuoden 2020 lopulle; työ jatkuu 2021
- ns. Keskitalon saneeraus suunnitelma esiopetuksen ja täydentävän varhaiskasvatuksen toimitiloiksi on tehty yhteistyössä teknisen toimen, arkkitehdin ja muiden suunnittelijoiden kanssa.

Hallinto

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	58 270	0	58 270	70 623	-12 353	121,2 %	13 527	422,1 %
ulkoiset tuotot	58 270	0	58 270	70 623	-12 353	121,2 %	13 527	422,1 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	667 063	0	667 063	744 133	-77 069	111,6 %	258 094	188,3 %
ulkoiset kulut	626 437	0	626 437	703 506	-77 069	112,3 %	233 979	200,7 %
sisäiset kulut	40 627	0	40 627	40 627	0	100,0 %	24 115	68,5 %
Toimintakate	-608 793	0	-608 793	-673 510	64 717	110,6 %	-244 568	175,4 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-608 793	0	-608 793	-673 510	64 717	110,6 %	-244 568	175,4 %

Poikkeamat: ylitys ulkoisissa tuotoissa johtuu henkilöstön oppisopimuskoulutuksista saaduista koulutuskorvauksista, Paimiossa vieraskuntalaisille tuotettujen oppilashuoltopalveluiden kotikuntalaskutuksista sekä oppilashuoltopalveluiden järjestämisestä Sauvon kunnalle saatavasta maksuosuudesta. Ylitys ulkoisissa toimintakuluissa johtuu henkilöstömenoista; hankesuunnittelijan palkkakuluja (henkilöllisyys 1.8.2020 alkaen) ei ole erikseen vyörytetty hankkeiden hallinnon kustannuksiin eri tehtäväalueille. Lisäksi oppilashuollon tehtäväalueella yhden työntekijän lisäys ja organisaatorakenteen muutos (johtavan esimiehen virka 1.8.2021 alkaen hyväksytty koulutuslautakunnassa 16.4.2020 § 34) on jäänyt talousarvion laadintavaiheessa huomioimatta. Muutokset on toteutettu, mutta talousarvion muutosesitys on koronapandemian poikkeuksellisen työkuorman keskellä jäänyt tekemättä.

TOIMIELIN
Tulosalue
Vastuuhenkilö

Koulutuslautakunta
Varhaiskasvatus
Opetuspäällikkö Hilikka Koret

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelujen tehtävänä on järjestää korkeatasoista hoitoa, kasvatus- ja opetusta sekä tarvittaessa pedagogista kuntoutusta. Varhaiskasvatuksessa tuetaan perheiden kasvatustehtävää ja edistetään lapsen persoonallisuuden ja taitojen tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa. Lapsella on mahdollisuus tutkia asioita ja ilmiöitä sekä hankkia tietoja, taitoja, kokemuksia ja elämyksiä sekä fyysisesti että psyykkisesti turvallisessa kasvatusympäristössä.

Toiminnankuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimiossa on kuusi kunnallista päiväkotia, jotka sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Hoitajan kotona toimivia perhepäivähoitoryhmiä on 19. Yksityisen varhaiskasvatuspalvelun piirissä on neljä päiväkotia, yksi ryhmäperhepäivähoitoyksikkö ja yksi perhepäivähoitaja. Paimiolaisia lapsia on myös muissa kunnissa sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Vuoden 2020 lopussa varhaiskasvatuksen piirissä oli 75 % paimiolaisista vuosina 2014-2020 syntyneistä lapsista.

Kotihoidontuen piirissä on vuoden 2020 aikana ollut keskimäärin 123 lasta. Kaupunki tukee MLL:n perhekeskuksen toimintaa kevyempien varhaiskasvatuspalvelujen tarjoamisessa. MLL:n toiminta on avointa varhaiskasvatusta ja täydentää siten Paimion kaupungin varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille.

Ympäristöanalyysi

Varhaiskasvatuksen palveluverkon näkökulmasta vuotta 2020 voidaan kuvata eräänlaisena vakiintumisen vuotena. Lähes kymmenen vuoden ajan päiväkotiverkosto on ollut muutoksessa. Lapsimäärän lisääntyessä on jouduttu perustamaan nopealla aikataululla väliaikaisia päiväkotia- ja ryhmäperhepäivähoitotiloja. Tapiolan päiväkodin muutostöiden jälkeen väliaikaisia yksiköitä on vuorostaan lakkautettu ja yhdistetty muihin yksiköihin. Vuosi 2020 oli pitkään aikaan ensimmäinen, jolloin ei tehty mitään palveluverkon muutoksia. Väliaikaisia lapsiryhmiäkin oli vain yksi Tapiolan päiväkodissa. Palveluverkon kehittämistyö kuitenkin jatkuu edelleen. Kokonaisuuden kannalta on tärkeää, että varhaiskasvatuspalveluja saadaan lisää Paimion keskustaan. Kansanopiston yhteydessä olevan Keskitalon suunnittelu varhaiskasvatuksen käyttöön aloitettiin syksyllä. Tiloihin on tarkoitus tulevana vuosina sijoittaa esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta. Näin yhteistyö esiopetuksen ja alkuopetuksen välillä tiivistyy ja lasten oppimisenpolkuun saadaan eheyttä ja jatkuvuutta.

Syntyvyyden lasku on herättänyt keskustelua palvelun tarpeen ja varhaiskasvatuksen resurssien suhteesta. Toisaalta alle kouluikäisten määrän väheneminen vähentää palvelun tarvetta, kun taas varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen liittyvät lainsäädännölliset muutokset lisäävät lasten osallistumista toimintaan. Varhaiskasvatuksen resurssien riittävyys suhteessa palveluntarpeeseen oli alkuvuonna arvioinnin kohteena, koska 3-6-vuotiaiden lasten kokopäiväryhmien henkilöstömitoitus-

ta kuvaavaa suhdelukua tiukennettiin lainsäädännöllä elokuun alusta alkaen. Tämä tarkoitti Paimion kaupungin päiväkodeissa 30 paikan vähennystä. Ongelma ratkesi, kun suuri eskareiden ikäluokka siirtyi kouluun ja vastaavasti pieni kolme vuotta täyttävien ikäluokka siirtyi puolestaan 3-6-vuotiaiden ryhmiin. Paimio on kuitenkin muuttovoittoinen kunta, joka näkyy myös varhaiskasvatuksessa. Uusia lapsia tulee varhaiskasvatuksen piiriin ympäri vuoden ja toimintavuoden alussa vapaaksi jäävät paikat täyttyvät nopeasti. Tällä hetkellä ikäluokkien pieneneminen ei näy vielä palvelun tarpeen vähenemisenä.

Koronapandemia on tuonut varhaiskasvatukseen epävarmuutta ja rajoituksia. Keväällä poikkeuslainsäädännön aikana lasten poissaolot kasvoivat huomattavasti ja henkilökuntaa siirrettiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Kesän jälkeen toiminta palautui lähes normaaliksi, kunnes taas vuoden lopulla ensimmäiset korona-altistustapaukset päiväkodeissa herättivät huolta ja hämmennystä vanhempien ja henkilökunnan piirissä. Lasten ja henkilökunnan sairauspoissaolot ovat lisääntyneet, koska kotiin on jääty aiempaa pienemmistä oireista ja testituloksia on jouduttu odottamaan välillä useita päiviä. Korona-aikana myös lyhytaikaisten sijaisten saatavuus on vaikeutunut. Henkilökunta on onneksi osoittanut joustavuutta työvuorojen järjestelyissä. Lisäksi varhaiskasvatus ja esiopetus saivat käyttöönsä valtionavustusta noin 31 000 euroa koronan aiheuttamien haittojen korjaamiseksi. Tällä avustuksella pystyttiin palkkaamaan vuoden loppupuolelta alkaen kaksi osaaikaista resurssilastenhoitajaa, toinen yhteiseksi Ala-Vistan ja Jokelan päiväkotihin ja toinen Kriivarin päiväkotiin.

Vaikka varhaiskasvatuspalvelut ovat toimineet tauotta läpi vuoden, koronan vaikutukset ovat näkyneet kaikessa toiminnassa. Tilanteesta johtuvat toimintaa ja lapsiryhmiä koskevat rajoitukset ovat haastaneet sekä toiminnan että työvuorojen suunnittelua ja toteutusta. Yhteisiä tapahtumia ja juhlia ei ole järjestetty. Koulutus-tilaisuudet on peruttu tai siirretty verkkoon. Huoltajien ja verkostojen tapaamiset on järjestetty etänä. Vuoden aikana kaikkien osapuolten kärsivällisyys ja joustavuus on joutunut koetukselle. Toisaalta rajoitettuun toimintaan on löydetty uusia, innovatiivisia ratkaisuja.

Koronasta huolimatta varhaiskasvatuksen kehittämistyötä on jatkettu edelleen. Yhteistyö opetustoimen kanssa on tiivistynyt entisestään, mikä on edesauttanut varhaiskasvatuksen kehittämistyötä. Oppilashuollon henkilöstöresurssin laajentaminen esiopetukseen on heijastunut myös varhaiskasvatuksen puolelle. Syksystä lähtien koulukurattorien osallistuminen esiopetuksen yhteisöllisiin oppilashuolto-ryhmiin on tuonut tärkeää asiantuntijuutta esiopetuksen kasvun ja tuen toimintaan. Jyväskylän yliopiston Tukea tuen järjestäjille -koulutushankkeessa perusopetuksen ja esiopetuksen koulutusryhmä sivistysjohtajan johdolla on kartoittamassa uusia, yhteisiä kasvun ja oppimisen tuen malleja Paimioon. Samoin varhaiskasvatuksen edustajien osallistuminen erilaisiin koko kaupungin tason työryhmiin kuten oppilashuollon ohjausryhmään ja lasten ja nuorten hyvinvointiryhmään on edesauttanut yhteisen näkemyksen löytämistä tuen tarjoamiseen lapsille ja perheille. Turvallisuus- ja varautumissuunnitelmien kehittämistyö on saanut uutta pontta, kun päiväkotien edustaja on mukana opetustoimen turvallisuusryhmässä.

Valtionavustushankkeiden osuus varhaiskasvatuksen projekteissa on kasvanut kuluneen vuoden aikana. Hanketyössä haasteena on usein työntekijäresurssin irrottaminen varhaiskasvatuksen omasta henkilökunnasta hankkeiden toteuttamiseen. Varhaiskasvatyksiköissä työskentelevien työntekijöiden työaika on resursoitu tarkasti lapsiryhmissä työskentelyyn ja yhteistyöhön huoltajin ja verkostojen kans-

sa. Varhaiskasvatuksen hallinnossa resurssit kehittämistyöhön ovat olleet myös rajalliset. Kuluneena vuonna tiivistynyt yhteistyö opetustoimen kanssa on mahdollistanut osaltaan hanketyön laajentumisen varhaiskasvatuksessa. Myös varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelyillä ja hankeavustuksen turvin on saatu ohjattua lisäresursseja hanketoimintaan. Merkittävän lisän hankkeiden hallinnointiin on puolestaan tuonut sivistyspalveluihin palkattu hankesuunnittelija. Tärkein varhaiskasvatuksen hanke on ollut Sauvon kunnan kanssa yhteinen digitaalisen palveluprosessin kehittämishanke, Vaka-digi, jonka tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen sähköisiä palveluprosesseja. Vipinää varhaiskasvatuksen arkeen -hanke on puolestaan keskittynyt lisäämään lasten liikuntaa varhaiskasvatuksen arkitilanteissa ohjattujen liikuntatuokioiden ulkopuolella sekä lisäämään keskustelua huoltajien kanssa lasten liikunnan merkityksestä. Lisäksi suunnitteluvaiheessa on valtionavustushanke innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämiseksi, jossa tarkoituksena on vahvistaa digitaalista osaamista varhaiskasvatuksen pedagogisessa toiminnassa.

Haasteet varhaiskasvatuksen asiakaspalvelumaksujen laskutuksessa ovat jatkuneet jo kahden vuoden aikana. Postin lakko aiheutti varhaiskasvatuksen laskutuksessa ongelmia syksyllä 2019. Seuraavan vuoden alussa uuden Unit4-taloushallintojärjestelmän käyttöönotto puolestaan viivästytti varhaiskasvatuksen laskutusta usealla kuukaudella. Lisäksi elokuun alussa voimaan tulleen asiakasmaksujen indeksitarkistuksen vuoksi kaikkien perheiden asiakasmaksut jouduttiin määrittelemään uudelleen. Näistä syistä johtuen alkuvuoden laskutuksen viivettä ei pystytty kuroma umpeen koko vuonna, vaan laskutus jatkuu vielä vuoden 2021 maaliskuulle saakka. Keväällä koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen aikana lapsia oli runsaasti pois varhaiskasvatuksesta. Näistä poissaoloista perheille myönnettiin hyvityksiä asiakasmaksuista. Tästä johtuen varhaiskasvatuksen talararvion asiakasmaksutulojen ennustetta korjattiin syksyllä alaspäin 125 000 euroa. Laskutuksen pitkällisen viivästymisen vuoksi vuoden 2020 tilinpäätökseen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot on kirjattu arvioituna ennakkomerkintänä.

Lapsimäärä	tp2018	tp2019	ta2020	tp2020
kaupungin päiväkodit	365	357	358	347
kaupungin perhepäivähoito + ryhmis	96	76	81	61
yksityiset päiväkodit	213	217	217	225
yksityinen perhepäivähoito + ryhmis	17	18	16	16
varhaiskasvatuksessa muualla	11	22	20	19
vuorohoidossa	48	53	50	63
Hoito- ja kasvatushenkilöstö				
päiväkodit	77	85	85	89
perhepäivähoito + ryhmis	29	25	25	21
Tuet perheille				
palveluseteli	196	210	209	213
yksityisen hoidon tuen kuntalisä	11	11	7	5

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020

Päiväkotiverkon suunnittelu

- Valmistellaan suunnitelma päiväkotiverkon vakiinnuttamisesta siten, että kaikki väliaikaiset ryhmät voidaan lakkauttaa lähivuosien aikana.

Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteen uudistaminen

- Valmistellaan suunnitelma varhaiskasvatuksen johtamisrakenteen uudistamiseksi ja aloitetaan toimenpiteet yksiköiden johtamisen muuttamiseksi.

Koulutetun henkilöstön ylläpitäminen ja rekrytointi päiväkodeissa

- Pyritään huolehtimaan henkilöstön työhyvinvoinnista siten, että koulutettu ja osaava henkilökunta pysyy päiväkodeissa. Rekrytoinnissa pyritään kilpailemaan Paimion vahvuuksilla siten, että kaupunkiin saadaan edelleen osaavia varhaiskasvatuksen ammattilaisia.

Sähköisten palvelujen kehittäminen varhaiskasvatuksessa

- Laaditaan linjaus varhaiskasvatuspalvelujen asiakastietojärjestelmän hankinnasta. Linjauksen perusteella toteutetaan mahdollisuuksien mukaan sähköisen hoitoaikojen seurantaohjelman hankinta. Lisäksi jatketaan Vardatietovarannon käyttöönottoa asiakastietojärjestelmässä.

Tavoitteiden toteutuminen

Päiväkotiverkostoa on saatu kehitettyä siten, että väliaikaiset varhaiskasvatusyksiköt on voitu lakkauttaa lähes kokonaan. Vuoden 2020 aikana ainoastaan Tapiolan päiväkodin yhteydessä olevassa yksikössä toimi yksi lapsiryhmä. Tämä yksikkö on toistaiseksi varhaiskasvatuksen vararesurssina ja siellä on tilat kahdelle ryhmälle. Syksyllä aloitettiin kansanopiston yhteydessä olevan Keskitalon suunnittelu esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen käyttöön.

Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteen uudistamista on suunniteltu viimeisten vuosien aikana. Tarkoituksena on vahvistaa varhaiskasvatuksen johtamista. Päiväkodin johtajien tehtäviä keskitetään johtamistyöhön ja varhaiskasvatusyksiköitä keskitetään saman johtajan alaisuuteen siten, että Tapiolan päiväkotia lukuun ottamatta jokaisella päiväkodin johtajalla olisi johdettavanaan kaksi varhaiskasvatusyksikköä. Hanhijoen ja Lempilän päiväkodeilla on ollut jo syksystä 2019 alkaen yhteinen johtaja. Tulevaisuudessa samalla periaatteella yhdistettäisiin Ala-Vistan ja Jokelan päiväkotien sekä Kriivarin päiväkodin ja perhepäivähoidon johtaminen. Kooltaan ja palvelumuodoltaan suurimman päiväkodin, Tapiolan johtajuus toteutuu työparina. Johtajan alaisuudessa työskentelee apulaisjohtaja, jonka tehtäviin kuuluu muun muassa vuorohoidon koordinaatio ja työvuorosuunnittelua. Varhaiskasvatusohjaajalta perhepäivähoidonohjauksesta vapautuva resurssi suunnataan varhaiskasvatuksen hallinnon lisääntyneisiin tehtäviin. Tavoitteena on myös vahvistaa varhaiskasvatuksen johtoryhmän asemaa varhaiskasvatuksen kokonaisuuden johtamisessa opetuspäällikön rinnalla. Johtoryhmän sisäistä tehtäväjakoja on kehitetty valmistelemalla vastuualuejakoja johtoryhmän jäsenten kesken.

Työnantajana Paimio on varhaiskasvatuspalveluissa koettu joustavaksi ja sopivan kokoiseksi organisaatioksi. Sen vahvuutena on muun muassa pienen organisaation suomat työntekijän mahdollisuudet osallistua oman työnsä sekä ammattitaitonsa kehittämiseen. Työntekijöille on tarjottu mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatuksen kehittämistoimintaan. Myös täydennyskoulutuksiin on ollut mahdollista osallistua. Kuluneena vuonna ne on toteutettu vuoden alkuun lukuun ottamatta verkon kautta. Koska varhaiskasvatuksen henkilökunnasta on koko maassa pulaa, palkan merkitys on kasvanut henkilökunnan rekrytoinnissa. Työntekijöiden piirissä kuntien välinen palkkavertailu on siten lisääntynyt. Vakituisten henkilöstön rekrytoinnissa on onnistuttu suhteellisen hy-

vin saamaan kelpoisuuden omaavia työntekijöitä varhaiskasvatuksen palvelukseen. Mutta kaikkiin määräaikaisiin työsuhteisiin ei ole saatu palkattua kelpoisuuden omaavia työntekijöitä. Vuoden aikana on myös joitakin vakituisia työntekijöitä irtisanoutunut tehtävistään ja siirtynyt toisen kunnan palvelukseen. Perhepäivähoidossa hoitajien määrä jatkoi vähenemistä. Vuoden lopussa kaupungin palveluksessa oli 21 perhepäivähoitajaa.

Koronapandemia on koetellut työntekijöiden jaksamista varhaiskasvatustyössä. Kaikki päiväkodit ja perhepäivähoitoyksiköt ovat olleet toiminnassa koko pandemian ajan. Toiminta päiväkodeissa on ollut hyvin rajoitettua ja vuorovaikutus työntekijöiden kesken on jäänyt vähäiseksi. Mahdollisuus altistua koronavirukselle työssään on ahdistanut varhaiskasvatuksen työntekijöitä. Yksiköiden esimiehet ovat tarjonneet keskusteluapua ja ohjanneet tarvittaessa työntekijän työterveyshuoltoon selvittämään tilannettaan. Työhyvinvointia edistäviä työntekijöiden yhteisiä tilaisuuksia ja kohtaamisia ei ole tartuntavaaran vuoksi voitu järjestää. Tähän toimintaan tulisikin varautua koronatilan jälkeen.

Keväällä 2020 valtiovarainministeriö myönsi 125 000 euron avustuksen Paimion ja Sauvon yhteiselle varhaiskasvatuksen digitaalisten palveluprosessien kehittämishankkeelle. Tämän päätöksen myötä varmistui linjaus siitä, että varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön Wilma varhaiskasvatus - asiakasjärjestelmä ja Wilma Daycare - mobiilisovellus. Kaikki lapsen varhaiskasvatuspaikkaan liittyvä asiointi ja päätökset sekä hoitoaikojen ilmoittaminen ja seuranta tapahtuvat sähköisesti. Järjestelmän käyttöönotto toteutuu portaittain vuoden 2021 aikana.

Varhaiskasvatuksen tietovaranto Vardan käyttöönotto on jatkunut Opetushallituksen asettamien aikataulujen mukaisesti. Käyttöönotossa asiakasrekisterin tietosisällöt on saatu valmiiksi. Viimeisenä vaiheena ovat henkilöstön palvelussuhde- ja koulutustietojen syöttäminen Populus-henkilöstöohjelman kautta.

Varhaiskasvatus

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	792 540	-125 000	667 540	734 983	-67 443	110,1 %	792 389	-7,2 %
ulkoiset tuotot	792 540	-125 000	667 540	734 983	-67 443	110,1 %	792 810	-7,3 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	-421	-100,0 %
Toimintakulut	8 474 904	3 500	8 478 404	8 401 177	77 227	99,1 %	8 234 756	2,0 %
ulkoiset kulut	7 585 805	3 500	7 589 305	7 511 979	77 326	99,0 %	7 509 956	0,0 %
sisäiset kulut	889 099	0	889 099	889 198	-99	100,0 %	724 801	22,7 %
Toimintakate	-7 682 364	-128 500	-7 810 864	-7 666 194	-144 669	98,1 %	-7 442 367	3,0 %
Poistot	26 275	0	26 275	19 206	0	73,1 %	13 854	38,6 %
Netto	-7 708 639	-128 500	-7 837 139	-7 685 401	-144 669	98,1 %	-7 456 221	3,1 %

Poikkeamat: Ylitys ulkoisissa tuotoissa johtuu saaduista valtionavustuksista varhaiskasvatuksen hankkeisiin, sekä työllistämistuesta Tapiolan päiväkotiin, joita ei oltu budjetoitu lainkaan. Ulkoisten menojen alittuminen selittyy säästöillä henkilöstökuluista, kun koronapandemian aikana mm. päiväkoteja suljettiin, henkilöstö on ollut palkattomilla vapailta ja väliaikaisesti myös si-jaistarve on ollut pienempi.

TOIMIELIN

 Tulosalue
 Vastuuhenkilö

Koulutuslautakunta

 Perusopetus
 Sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen

Toiminta-ajatus

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi sekä yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen korkea laatu on keskeisellä sijalla. Erityistä huomiota voimavarojen kohdentamisessa kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat mahdollisimman tasavertaiset oppimismahdollisuudet koko kaupungin alueella.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi vuoden 2020 lopussa

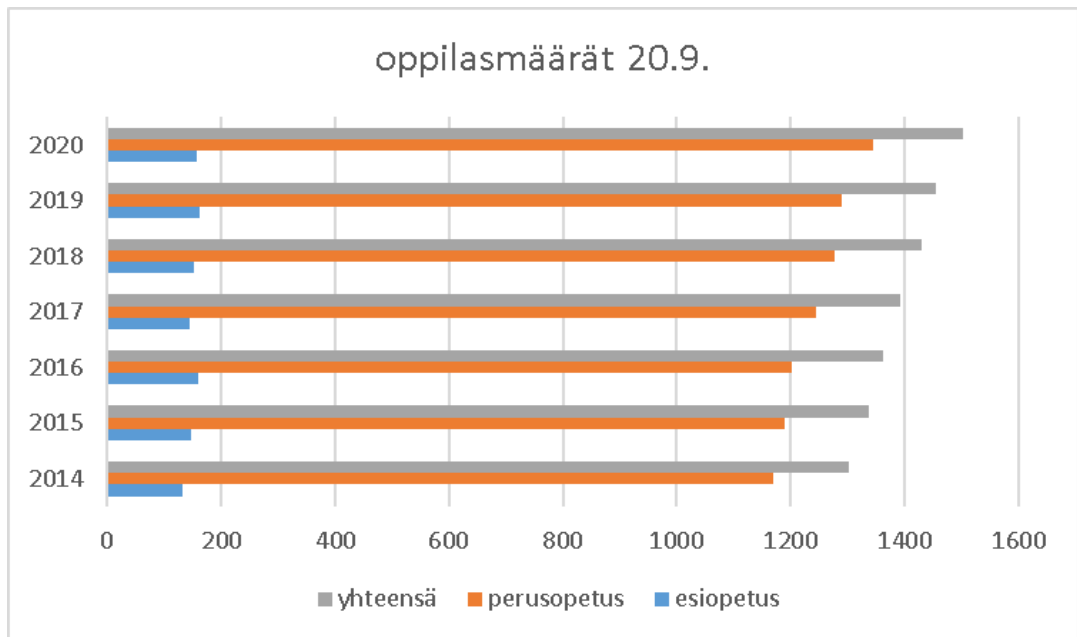
Paimion perusopetukseen kuuluu neljä peruskoulua, jotka antavat yleisopetusta. Yksi kouluista, Vistan koulu, on vuosiluokkien 1-9 yhtenäiskoulu ja kolme muuta peruskoulua antavat yleisopetusta vuosiluokilla 1-6. Peruskouluista kolmessa annetaan myös luokkamuotoista erityisen tuen opetusta, näistä Hanhijoen koulussa on vaativan erityisen tuen pienryhmät (3). Vistan yhtenäiskoulun alaisuudessa on lisäksi kaksi sivutoimipistettä Paimiossa toimivien lastensuojeluyksiköiden yhteydessä.

Perusopetuksessa työskentelee n. 80 opettajaa, johtava koulukuraattori, kolme koulupsykologia, kaksi vastaavaa koulukuraattoria, yksi koulukuraattori, pedagoginen tv-koordinaattori sekä n. 30 koulunkäynninohjaajaa. Yksi koulupsykologi työskentelee Sauvossa 60 % ja Paimiossa 40 % työajalla, ja yksi vastaava koulukuraattori Sauvossa 40 % ja Paimiossa 60 % työajalla. Oppilashuollon organisaatioon perustettiin johtavan koulukuraattorin virka 1.8.2020 alkaen (koulutuslautakunta 16.4.2020 § 34) johtamaan kuraattori- ja koulupsykologiimiä.

Lukuvuoden 2020 laskentapäivänä (20. syyskuuta) Paimiossa oli perusopetuksen vuosiluokilla 1–9 yhteensä 55 oppilasta enemmän kuin syksyllä 2019, ja 202 oppilasta (n. 15,5 %) enemmän kuin 6 vuotta aiemmin syksyllä 2014.

Oppilasmäärät Paimion esi- ja perusopetuksessa (20.9.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
esiopetus	132	148	160	146	152	164	158
perusopetus	1169	1189	1201	1245	1278	1290	1345
yhteensä	1301	1337	1361	1391	1430	1454	1503
kasvu ed.vuodesta	-0,4	2,8	1,8	2,2	2,8	1,7	3,4

Kaavoitus, tonttien myynti ja rakentaminen vaikuttavat koulun oppilaspaikkojen kysyntään siten, että ns. lähikoulusta ei aina ole pystytty tarjoamaan oppilaspaikkaa kaikille alueen oppilaille. Kun Vistan koulun Yhteiskoulu -rakennuksen peruskorjauskin valmistui ja remontoitujen tilojen otettiin opetuskäyttöön vuoden 2020 alussa, akuutti tilapula Vistan koulussa helpotti. Kaupungin kaavoitussuunnitelmat aiheuttavat kuitenkin jossain määrin paineita jatkossakin juuri Vistan koulun suuntaan, sillä Kriivarin koulu toimii jo nyt tilojensa puolesta ääri rajoilla (7 opetusryhmää) ja Kriivarin koulussa keskimääräinen opetusryhmän koko on kaikkein suurin.

Yleisopetuksen opetusryhmät luokilla 1-6 ovat tilinpäätöstä kirjoitettaessa kooltaan keskimäärin 21,03 oppilaan suuruisia, vaihteluväli ryhmäkoossa on 15 - 26 oppilasta. Luvut kouluittain:

- Hanhijoki 17-22 oppilasta per ryhmä, keskiarvo 19,83
- Jokela 19-25 oppilasta per ryhmä, keskiarvo 21,58
- Kriivari 17-26 oppilasta per ryhmä, keskiarvo 22
- Vista 18-24 oppilasta per ryhmä (+ yksi tuen järjestämisen vuoksi pienennetty ryhmä, 15 oppilasta); keskiarvo 20,6

Luvuista nähdään, että Paimion kaupungin toimiva kouluverkko ja oppilaiden sijoittelun suunnittelu ja harkinta jo kouluunottovaiheessa ovat tehneet tilanteen varsin tasa-arvoiseksi oppilaille kaikissa kouluissa. Yhtään erityisen pientä opetusryhmää ei ole, ja yli 24 oppilaan ryhmiä on vain kaksi.

Erityisen tuen pienryhmiä on 9 kpl (ilman lastensuojeluyksiköiden ryhmiä) ja näissä oppilaita on yhteensä 88; perusopetusasetuksen mukainen ryhmäkokomaksimi 10 oppilasta. Vaativan erityisen tuen pienryhmiä on kolme, niissä oppilaita yhteensä 23 (ryhmäkokomaksimi 8 oppilasta/ryhmä). Pienryhmät ovat siis käytännössä täynnä. Samanaikaisesti on painetta saada tarjottua vielä useammille lapsille erityistä tukea ja pienryhmämuotoista opetusta, ja toisaalta osalla oppilaita tuen tarpeet ja tilanne ovat jo niin haastavia, että 10 oppilaan pienryhmässäkään opiskelu ei onnistu, vaan tarvittaisiin vielä pienempiä opetusryhmiä.

Sekä oppilasmäärän kasvu sinänsä että erityisen tuen oppilaiden määrän kasvu peruskoulun alaluokilla aiheuttaa merkittävää painetta opetusjärjestelyiden sekä tuen järjestämisen muotojen kehittämiseen jatkossa. Valtakunnallisessa vertailussa erittäin edulliset oppilaskohtaiset kustannukset antavat perusteita esityksille kohtuullisista lisäpanostuksista, joilla tehostetun ja erityisen tuen järjestelyitä voidaan nykyisestä vielä vahvistaa.

Toimintatapoja ja perusopetuksen palvelutarjontaa pyritään kehittämään niin, että paine pienryhmien määrän kasvattamiseen muuten kuin erityisen haastavien oppilaiden opetuksen järjestämiseksi pieneneisi. Keinona on mm. Paimion osallistuminen Tukea tuen järjestäjille –koulutusprosessiin (alkoi vuoden 2020 lopulla), KONSTI-hanke, koordinoivan erityisopettajan palkkaus (hyväksyttiin vuoden 2021 talousarvioon) sekä inklusion ja lähikouluperiaatteen vahvistaminen. Lisäksi osa-aikaisen erityisopetuksen resurssin lisäys sekä toteutus niin, että kaikissa kouluissa on oma laaja-alainen erityisopettaja, ja mahdollisesti resurssiopettajien ja joustavan ryhmittelyn käyttö erityisesti alkuopetuksessa. Laaja-alaisen erityisopetuksen osalta Paimion koulut ovat aiemmin olleet eriarvoisessa asemassa, kun kahdessa koulussa (Hanhijoki ja Kriivari) oppilailla ei ollut päivittäistä mahdollisuutta saada osa-aikaista erityisopetusta. Tähän ollaan nyt löydetty kuitenkin ratkaisut.

Opetuksen perinteisten ”peruspuitteiden” eli rakennusten ja henkilökunnan lisäksi huomiota tulee kiinnittää opetus- ja oppimisympäristön digitalisaatiokehitykseen. Paimio on näissä asioissa edennyt rauhallisen määrätietoisin askelin, ja tätä kehityskulkua tulee jatkaa kohti niitä vaiheita, joissa oppilaille ryhdytään antamaan käyttöön henkilökohtaiset päätelaitteet, opetus siirtyy enemmän digitaalisiin ympäristöihin ja myös oppimisanalytiikka ja oppimistulosten seuranta tukevat oppilaiden arviointia, jonka tulee entistä vahvemmin perustua perinteisten kokeiden sijaista ”jatkuvaan näyttöön”. Kehittämistyö tältä osin otti koronasta johtuen vuoden ”aikalisän” kun strategian valmistelua jouduttiin lykkäämään keväältä 2020 loppuvuoteen.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020

- Panostukset yhteisölliseen hyvinvointityöhön jatkuvat.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman kehittäminen ja A1-kielen varhentamisen aloitus v. 2020 alussa
- Kasvatuksen ja opetuksen digitalisaatiostrategian ja –suunnitelman päivitys. Askelmerkit kehittämistyön jatkumolle seuraavien vuosien aikana.
- Vähennetään perusopetuksen yhteisistä neljännen laaja-alaisen erityisopettajan henkilöstökustannukset. Huomioiden syksyn 2019 tilastoitu oppilasmäärä, opettajan resurssilisäys ei ole välttämätön.
- Vähennetään ulkopuolisen opetuksen henkilöstökulut, joilla oli varauduttu erityisopettajan ja psykiatrisen sairaanhoitajan kustannuksiin ensi syksystä alkaen. Mikäli tälle ilmenee tarvetta ensi vuonna, tehdään tarvittavat talousarviomuutokset.
- Lastensuojeluyksikköjen yhteydessä järjestettävän perusopetuksen kehittäminen.
- Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ja esi- ja alkuopetuksen kokonaisuuden kehittäminen

Taloudelliset tavoitteet:

Opetuskustannukset €/oppilas OPH:n tilastoista:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Paimio	4 277	4 603	4 646	4 840	4 888	4 750	4 633	4 415	4 491	4 468
muutos-% vuodessa	2,2	7,6	0,9	4,2	1,0	-0,3	-2,5	-4,7	+1,7	-0,5
kunnat ka	4 563	4 713	4 844	4 957	4 987	5 011	4 988	4 846	4 923	5 096
muutos-% vuodessa	3,1	3,3	2,8	2,3	0,6	0,5	-0,5	-2,8	+1,6	+3,5

Tavoitteena on, että perusopetuksen kustannukset nousevat enintään maltillisesti ja pysyvät valtakunnallisen keskiarvon alapuolella.

Käyttökustannukset yhteensä €/oppilas (ei sis. hankkeita) OPH:n tilastoista:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Paimio	6 662	7 305	7 499	7 609	7 753	7 999	7 830	7 352	7 350	7 462
muutos-% vuodessa	-0,8	9,7	2,7	1,5	1,9	3,2	-2,1	-6,1	0	+1,5
kunnat ka	7 714	8 025	8343	8 599	8 706	8 655	8 681	8 575	8 801	9 175
muutos-% vuodessa	13,6	4,0	4,0	3,1	1,2	-0,6	0,3	-1,2	+2,6	+4,2

Tavoitteena on pitää perusopetuksen kokonaiskustannukset hallittuina, kuitenkin ei laadun kustannuksella. Koulutoimen rakenteita ja toimintatapoja on uudistettu. *Perusopetuksen kokonaiskustannukset (sis. pienet hankkeet) vuonna 2019 olivat kokonaisuudessaan n. 1713 €/oppilas* 1284 oppilasta = n. 2,2 M€ edullisemmat kuin valtakunnan keskiarvo vastaavan laajuudessa toiminnassa. Vuoden 2020 tilastokustannukset julkaistaan vuoden 2021 lopulla.*

Tavoitteiden toteutuminen

- Taloudelliset tavoitteet tilastoitujen kustannusten osalta on täydennetty edellä oleviin taulukkoihin. Vuoden 2019 kustannuksissa Paimion kaupunki on järjestänyt perusopetuksen €/oppilas kustannuksiltaan koko maan kaikista kunnista kuudenneksi edullisimmin. Paimion kustannustaso on n. 19 % kuntien keskitasoa edullisempi.
- Yhteisöllisen työn kehittäminen jäi koronakriisin jalkoihin – voimavarat suunnattiin poikkeusoloista selviytymiseen ja koulutyön arkeen. Oppilashuollon organisaattiorakenteen muutoksen myötä yhteisöllisen hyvinvointityön käytäntöjen kehittäminen kuitenkin jatkuu mahdollisuuksien mukaan.
- Opetussuunnitelmaan on tehty tarvittavat täydennykset
- A1-kielen varhentaminen aloitettu tammikuussa 2020
- Digitalisaatiostrategian ja –suunnitelman päivitys jäi koronakriisin johdosta kesken. Asian käsittelyä jatkettu loppuvuodesta 2020, työ saadaan valmiiksi kevään 2021 aikana.

- Talousarviossa esitetty rakenne, jossa laaja-alainen erityisopetus olisi järjestetty kaikissa neljässä peruskoulussa oman erityisopettajan voimin, poistettiin talousarviosta lautakunnan budjettiesityksen jälkeen. Asia on saatu kuitenkin toteutettua yhdistämällä kaupungin oma talousarviorahoitus ja erillinen hankerahoitus sekä koulujen sisäiset henkilöstöjärjestelyt lukuvuodeksi 2020 – 2021. Oppilasmäärä on ollut viimeiset 7 vuotta jatkuvassa kasvussa, joten lakisääteisen laaja-alaisen erityisopetuksen (perusopetuslaki 16 § 2 mom) järjestämiseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota, jotta oppilaille saadaan opiskeluun riittävä oikea-aikainen tuki.
- Ulkopuolisen opetuksen osalta Satulavuoren koulun koulupaikkayhteistyön päättymiseen löytyi ratkaisu, jossa yksittäisiä erityisopetuksen oppilaspaikkoja on paimiolaisille saatu järjestymään Kaarinan kaupungin perusopetuksesta. Psykiatrisen sairaanhoitajan resurssi koulutyön tueksi toteutui loppuvuodesta 2020 hyväksytyssä kansanterveyskuntayhtymän talousarviossa vuodelle 2021.
- Kokeiluluonteisesti Veikkarin lastensuojeluyksikköön palkattiin toinen erityisluokanopettaja kevätlukukauden 2020 aikana. Kyseinen kokeilu todettiin sekä välttämättömäksi että toimivaksi, ja ko. opettajajärjestely tehtiin myös lukuvuoden 2020-2021 ajaksi. Kyseinen opettajajärjestely (kahden lastensuojeluyksikön opetustehtävissä kolme erityisluokanopettajaa) vakinaistetaan syksystä 2021 alkaen, koska lastensuojeluyksiköiden toiminta on katsottu pysyväksi, ja erityisesti Veikkarissa oppilasmäärä ylittää säännöllisesti perusopetusasetuksen 2 § mukaisen 10 oppilaan rajan.
- Esi- ja alkuopetuksen kokonaisuuden kehittämistä on viety eteenpäin, mutta koronapandemiasta johtuen hitaammin kuin oli suunniteltu.

Perusopetus

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	751 308	0	751 308	745 801	5 507	99,3 %	652 526	14,3 %
ulkoiset tuotot	751 308	0	751 308	745 351	5 957	99,2 %	652 532	14,2 %
sisäiset tuotot	0	0	0	450	-450	0,0 %	-6	-7600,0 %
Toimintakulut	10 921 609	-3 500	10 918 109	10 791 364	126 744	98,8 %	10 783 165	0,1 %
ulkoiset kulut	8 933 735	-3 500	8 930 235	8 798 655	131 580	98,5 %	8 971 672	-1,9 %
sisäiset kulut	1 987 874	0	1 987 874	1 992 710	-4 836	100,2 %	1 811 494	10,0 %
Toimintakate	-10 170 301	3 500	-10 166 801	-10 045 563	-121 238	98,8 %	-10 130 639	-0,8 %
Poistot	139 332	0	139 332	154 969	0	111,2 %	141 898	9,2 %
Netto	-10 309 633	3 500	-10 306 132	-10 200 532	-121 238	99,0 %	-10 272 537	-0,7 %

Poikkeamat:

Ulkoisten menojen alittuminen 124 000 €:lla täyttää tilinpäätösohjeessa annetun 10 000 euron poikkeamarajan. Näin ison tulosalueen (n. 10 M€) ulkoisten kulujen osalta se tarkoittaa, että ulkoisten kulujen poikkeama pitää selittää, kun budjetin toteuma poikkeaa vähintään 1,2 promillea. Perusopetuksessa n. 1,4% poikkeamalle ei löydy yksittäistä erityistä selitystä – kouluittain talousarvion toteumat ovat olleet Hanhijoen koulussa 97,71% (poikkeama 26 000 €), Jokelassa 99,42% (8 000 €), Kriivarissa 97,74% (17 000 €) ja Vistain koulussa 99,5%, jossa poikkeama on 31 000 € koulun noin 6,215 miljoonan euron budjetista. Perusopetuksen tulosalueen sisällä koulukuljetuksista säästyi noin 20 000 €. Yhteisenä nimittäjänä sille, että kaikkia määrärahoja ei alle 10 000 euron tarkkuudella ole käytetty, voi pitää koronapandemiaa. Sen vuoksi mm. väliaikaisesti kaksi koulua suljettiin keväällä, koulukuljetusreitit vähennettiin ja kouluruokailujen kulut ovat jääneet n. 46 500 € budjetoitua pienemmiksi.

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuuhenkilö

Koulutuslautakunta

Toisen asteen koulutus

Sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen ja

Paimion lukion rehtori Olli-Pekka Lehtonen

Toiminta-ajatus

Paimion lukion tavoitteena on tarjota opiskelijoille laadukasta ja monipuolista opetusta, jotta heillä olisi mahdollisuudet menestyä oppimisedellytystensä mukaisesti. Paimion lukion opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella myös yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Oppimisympäristö on laadukas, turvallinen ja ajanmukainen.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi vuoden 2020 lopussa

Paimion lukiossa opiskelee yhteensä 224 opiskelijaa. Lukion aloitti syksyllä yhteensä 69 opiskelijaa. Vieraskuntalaisia opiskelijoista on yhteensä 51 ja heistä sauvolaisia on 41. Sauvon kunnan sisällä lukiolaiset saavat käyttää perusopetuksen koulukuljetuksia, muiden kuntien osalta haasteena on kulkuyhteydet Paimioon. Livia opiskelijoista aineopintoja lukiossa suorittaa yksi. Opettajia lukiossa on 16 sekä hallintohenkilökuntaa yksi henkilö. Vistan koulun kanssa yhteisiä opettajia on viisi.

Paimion lukio on yleislukio, joka lukioiden ensisijaisen tehtävän mukaisesti pyrkii antamaan opiskelijoilleen hyvän yleissivistyksen. Lukion tarjoama valinnaisten kurssien valikoima on niin laaja, että opiskelijoilla on mahdollisuus painottaa opintojaan suuntautuneisuutensa mukaisesti esimerkiksi reaaliaineissa. Lukiossa on mahdollista suorittaa lukiodiplomeja taito- ja taideaineissa. Yhteistyö yliopiston kanssa mahdollistaa yliopistotasoiset opinnot tietojenkäsittelyssä, kemiassa ja fyysikassa. Muissakin aineissa tehdään pienimuotoista yhteistyötä yliopiston kanssa. Musiikkiopiston suorituksia voidaan hyväksyä myös lukion kursseina. Osa kielten opinnoista toteutetaan myös etäopiskeluna, koska kaikkia ryhmiä ei saada toteutettua. Mediakasvatukseen panostetaan lehtityön kerhon ja sähköisen koululehden toimittamisen kautta. Kaikkia kerhoja ei tarjota jokaisena vuonna. Matematiikan opintoja tuetaan viikoittaisen ”Matikkapajan” avulla.

Paimion lukio on kilpailukykyinen ja korkeatasoinen lukio, joka toimii yhteistyössä alueen muiden lukioiden ja mm. Livia -ammattiopiston Paimion toimipisteen kanssa. Yhteistyötä on myös yliopiston, ammattikorkeakoulun ja Turun seudun lukioiden kanssa etä- ja verkko-opiskelussa sekä Turun seudun opetustoimen foorumin kautta.

Lukio on sähköinen oppimisympäristö: kaikilla opiskelijoilla on omat kannettavat tietokoneet, joiden hankintaa lukio myös tukee. Henkilöstön osaamisen lisääminen, painottaen erityisesti uusia opetusmenetelmiä sekä tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön lisäämistä, on jatkuva kehityskohde. Henkilöstön osaaminen sekä toimintaympäristö ovat ajantasaisia: tämä tuli ilmi keväällä 2020 saumattomasti siirtymisenä etäopetukseen koronapandemian johdosta. Opiskelijoiden tiedonhakuvalmiuksia edistetään kaikille aloittaville yhteisellä TVT-kurssilla.

Lukion kiinteistön kehittäminen eteni vuoden aikana uusituilla opiskelijahuollon tiloilla sekä auditorion ja opiskelijoiden tilojen rakentamisella. Paimion lukio kantaa vastuuta erilaisissa kestävässä kehityksen hankkeissa. Kestävä kehitys tuodaan läpi eri tapahtumien lisäksi myös eri oppiaineissa.

Paimion lukiolla on käynnissä kolme EU:n Erasmus+ -hanketta eurooppalaisten kumppanien kanssa. Kaikki kulut maksetaan EU-rahoituksella. Tämän lisäksi on paljon muutakin kansainvälistä toimintaa esimerkiksi lukion teemaopintojen puitteissa.

Markkinoinnin jalkauttaminen on kohdistettu Paimion ja Sauvon 9.-luokkalaisiin sekä heidän huoltajiinsa. Näistä kunnista tulee suurin osa lukion opiskelijoista. Markkinointia sosiaalisen ja paikallismedian kautta lisätään edelleen sekä pidetään avoimien ovien päivä etänä heti alkuvuodesta 2021.

Vuoden 2020 aikana levinnyt koronapandemia johti lukion siirtymiseen 16.3.2020 lähtien etäopetukseen loppukevään ajaksi sekä joulukuussa osin kahdeksi viimeiseksi kouluviikoksi. Etäopetus toteutui teknisesti hyvin, mutta aiheutti osalle opiskelijoista runsaasti tuen tarvetta sekä jaksamisen haasteita. Asian korjaamiseksi saatiin sekä valtion erityisrahoitusta että lisättiin hieman lukion kurssitarjontaa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Uuden opetussuunnitelman (LOPS2021) suunnittelu ja jalkauttaminen
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen toiminnan edelleen kehittäminen opiskelijoiden jaksamisen tukemiseksi.
- Henkilöstön osaamisen lisääminen, erityisesti etäopetusmenetelmät sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö.
- *Toiminnallisena riskinä taloudellisten resurssien riittävyys ja siten muutoksen hidastuminen, oman lukion imagon heikentyminen ja siten oppilaspako, mahdollisesti lukion olemassaolon vaarantuminen. Uusi lukiolaki ja opetussuunnitelma tuovat velvoitteita lisää.*
- Yritysyhteistyön lisääminen teemaopintojen kautta. Teemaopintokurssien edelleen kehittäminen. Korkeakoulu yhteistyön edelleen kehittäminen.
- Markkinointi. *Toiminnallisena riskinä on valtionosuusrahoituksen pieneneminen lukiokoulutuksesta, mikäli markkinoinnissa uusien opiskelijoiden saamiseksi ei onnistuta.*

Tavoitteet voidaan katsoa kaikilta osin toteutuneen. Opetussuunnitelmatyö jatkuu kevään 2021 aikana, uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2021 alkaen. Oppilashuoltotyön kehittämisessä haasteena on oppilashuollon henkilöstön työajan riittävyys.

Taloudelliset tavoitteet:

Lukion opetuskustannukset €/opiskelija OPH:n tilastoista, vuosi 2012 Kouluikkunasta:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Paimio	4 352	4 755	5 295	5 506	5 419	5 399	5 609	5 293	5 449	5 393
muutos-% vuodessa	-5,0	9,3	11,4	4,0	-1,6	-0,4	3,9	-5,6	+2,9	-1,0
kunnat ka	4 641	4 800	4 969	5040	5 174	5 011	5 077	4 986	4 980	5 144
muutos-% vuodessa	2,3	3,4	3,5	1,4	2,7	-3,1	1,3	-2,1	+0	+3,3

Lukion käyttökustannukset yhteensä €/opiskelija OPH:n tilastoista:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Paimio	6 626	6 920	7 648	7 520	7 686	8 193	8 467	8 550	8 401	8 317
muutos-% vuodessa	4,0	4,4	11,5	-1,7	2,2	6,6	3,3	1	-1,7	-1,0
kunnat ka	6 806	7 047	7 338	7 549	7 746	7 862	7 786	7 732	7 832	8 035
muutos-% vuodessa	10,4	3,5	4,1	2,9	2,6	1,5	1,0	-0,7	+1,3	+2,6

Lukiokoulutuksen käyttökustannukset ovat Paimiossa valtakunnan keskitason yläpuolella. Poikkeamaa on v. 2017 tilastoiduista kustannuksista (n. 10,6 % yli keskitason) saatu pienennettyä vuoteen 2019 merkittävästi: poikkeama on enää 3,5 % yli valtakunnan keskitason, ja oppilas-kohtaiset kustannukset ovat vuosina 2018 ja 2019 Paimiossa alentuneet, kun valtakunnallisesti kustannustaso on noussut.

Taloudellisissa tavoitteissa keskeistä onkin jatkossakin suunnitella ja toteuttaa toimintaa kustannustehokkaasti, mutta samalla kuitenkin pitää lukio puitteiltaan houkuttelevana ja markkinoinnin kautta saatava houkutelua riittävästi opiskelijoita toiminnan rahoittamiseen.

Toisen asteen koulutus

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	52 360	0	52 360	44 150	8 210	84,3 %	47 129	-6,3 %
ulkoiset tuotot	52 360	0	52 360	44 150	8 210	84,3 %	47 129	-6,3 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	1 804 097	0	1 804 097	1 774 288	29 810	98,3 %	1 749 022	1,4 %
ulkoiset kulut	1 352 155	0	1 352 155	1 322 203	29 953	97,8 %	1 324 196	-0,2 %
sisäiset kulut	451 942	0	451 942	452 085	-143	100,0 %	424 826	6,4 %
Toimintakate	-1 751 737	0	-1 751 737	-1 730 137	-21 600	98,8 %	-1 701 893	1,7 %
Poistot	22 798	0	22 798	15 571	0	68,3 %	13 201	18,0 %
Netto	-1 774 535	0	-1 774 535	-1 745 708	-21 600	98,4 %	-1 715 094	1,8 %

Poikkeamat: Ulkoisten tuottojen alittumiseen on kaksi syytä. Ns. kaksoistutkinto-opiskelijoiden (joista lukio-opintojen rahoitus tulee maksuna koulutuskuntayhtymän kautta) määrä on ollut ennakoitua pienempi. Lisäksi lukiolle saaduista hankerahoituksista on talousarviossa arvioitua suurempi osa jouduttu siirtämään vuodelle 2021, kun hankkeita ei ole koronapandemiasta johdun voitu toteuttaa suunnitellusti (mm. kansainvälisen liikkuvuuden hankkeet) vuoden 2020 aikana.

KOULUTUSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ:
Olennaiset riskitekijät toiminnassa:

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuuhenkilö Aikataulu
STRATEGISET RISKIT					
Varhaiskasvatuksen yksityistämisen laajuus Palveluiden kysynnän ennakoinnattomuus Lukiokoulutuksen vetovoimaisuuden hiipuminen	Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat varhaiskasvatuksessa, palvelutarjontaa ei pystytä kaupungin omana toimintana sopeuttamaan riittävän joustavasti johtuen rajallisista tiloista ja resursseista. Yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan jatkuvuus; ko. toiminnan päättymisen myötä asiakkaat tulevat kaupungin oman toiminnan piiriin, jolloin resursseja on oltava toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Lukion osalta leikkaukset resursseihin voivat vaikuttaa nuorten haluun hakeutua omaan lähilukioon, koska vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen opinnoissa säilyy jatkossakin. Opiskelijamäärän väheneminen vaikuttaisi suoraan valtionrahoitukseen.	2	2	Ennakointi ja henkilöstön koulutus. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Lukiotoiminnan uudistaminen, markkinointi ja näkyvyyden lisääminen.	sivistysjohtaja opetuspäällikkö lukion rehtori Jatkuva arviointi
Arviointi Varhaiskasvatuksessa asiakkaiden sijoittuminen kunnallisen ja yksityisen palvelun piiriin on ollut tasapainossa. Palvelutarpeisiin on pystytty vastaamaan varhaiskasvatustalouden säästöjen mukaisesti. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus- ja valvontavelvoitteiden määrä on kasvanut ja edellyttää yhä enemmän valvojan viranhaltijan työaikaressursseja. Lukiokoulutukselle lainsäädännön muutos oppivelvollisuuden pidentämisestä on vaikutuksiltaan vielä arvoitus: vapaa hakeutumisoikeus jatkuu, ja koulumatkatukijärjestelmän omavastuurajan lyheneminen 7 kilometriin ja omavastuun poistuminen kustannuksista saattavat vaikuttaa nuorten hakeutumiseen myös muualle kuin kotia lähinnä olevaan lukioon. Lukiokoulutuksen resursseja ei toistaiseksi ole jouduttu leikkaamaan.					
TALOUDELLISET RISKIT					
Taloudellisten toimintaedellytysten heikentyminen. Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu	Palveluiden järjestämisen tarve ei poistu tai vähene, mutta kaupungin taloudelliset toimintaedellytykset ovat heikentyneet. Toiminnan laadun heikentäminen, tarjonnan supistaminen sekä koulutuspalveluiden sisällölliset leikkaukset. Oppivelvollisuuden pidentyminen toteutuu ja valtion lupaama täysimääräinen rahoitus osoittautuu riittämättömäksi suhteessa muutoksen aiheuttamiin todellisiin kustannuksiin.	2	3	Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta. Talousraportit lautakunnan käsitellyssä säännöllisesti. Palveluiden kehittämisessä tehdään taloudellisten vaikutusten arviointia. Hankerahoitusten aktiivinen hankkiminen kehittämissuunnitelman mahdollistamiseksi.	sivistysjohtaja opetuspäällikkö rehtorit päiväkodinjohdajat Jatkuva arviointi ja seuranta.

Arviointi

Varhaiskasvatuksessa palvelut on pystytty järjestämään menojen osalta talousarvion mukaisesti. Keväällä koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen aikana lapsia oli runsaasti pois varhaiskasvatuksesta. Näistä poissaoloista perheille myönnettiin hyviä asiakasmaksuista. Tästä johtuen asiakasmaksutulot jäivät odotettua pienemmiksi.

Oppivelvollisuuden pidentyminen ja toisen asteen opintojen maksuttomuuden vaikutukset on luvattu kompensoida kunnille täysimääräisesti, mutta todelliset kustannukset eivät ole vielä selvillä. Vuoden 2021 aikana muutoksen todelliset kustannusvaikutukset täsmentyvät.

Hankerahoituksia on edelleen haettu aktiivisesti. Vuoden 2020 aikana koulutuslautakunnan vastuualueelle saatiin useiden erilaisten korona-avustusten lisäksi kehittämistyön kannalta merkittävimminä hankerahoituksina 125 000 € VM:ltä varhaiskasvatuksen digitaalisen palveluprosessin kehittämiseen (yhteishanke Sauvon kunnan kanssa), 71 100 € OPH:lta varhaiskasvatuksen digitaalisten oppimisympäristöjen edistämiseen ja digitutor-toiminnan käynnistämiseen varhaiskasvatuksessa, 281 600 € OKM:lta oppimisen tuen ja inklusion kehittämiseen (9 kunnan yhteishanke, jossa Paimio mukana), sekä lukioon kaksi noin 30 000 € suuruisia EU:n Erasmus+ kansainvälisyysankerahoitusta.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuuhenkilö Aikataulu
TOIMINNALLISET RISKIT					
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen	<p>Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä. Erityinen haaste on varhaiskasvatuksessa, jossa muita tehtäväalueita enemmän myös henkilöstön vaihtuvuutta.</p> <p>Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot sekä mm. kelpoisten hakijoiden puuttuessa epäpätevän henkilöstön rekrytoinnista johtuvat määräaikaiset palvelussuhteet kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia.</p>	3	3	<p>Kaikki avoimena olevat virat/toimet pyritään täyttämään toistaiseksi voimassa olevina. Palkkausjärjestelmää ja -tasoa arvioitava varhaiskasvatuksessa.</p> <p>Esimiestyöhön panostaminen – hyvä ihmiset yksilönä kohtaava henkilöstöjohtaminen; sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti; säännölliset kehityskeskustelut; aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa.</p>	<p>sivistysjohtaja opetuspäällikkö päiväkodinjohtajat rehtorit johtava kuraattori</p>

<p>Hallinnon ja esimiestyön organisaation rakenteet</p> <p>Palveluissa ei ole riittävästi vaihtoehtoja vähentämään tarvetta pienryhmille sekä opetuksen järjestämiseen kaupungin ulkopuolella</p>	<p>Koulutuslautakunnan hallinnossa organisaation ohuus sekä päällekkäiset isot vastuut sekä sivistysjohtajalla että opetuspäälliköllä, koulunjohtaja-rehtorien tehtävänkuvat, päiväkodinjohtajien toimiminen myös lapsiryhmässä sekä em. johtavien esimiesten työ määrä saattavat lisätä työn kuormittavuutta liiaksi, heikentää työssä jaksamista, pitkittää päätöksentekoa ja käsittelyaikoja sekä heikentää toiminnan suunnittelua ja johtamista.</p> <p>Erityisen tuen pienryhmät ovat käytännössä täynnä, mutta erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellinen määrä vaikuttaa olevan kasvussa. Kun oppilasmäärä absoluuttisena lukunakin kasvaa ja tukea tarvitsevia suhteellisesti keskitasoa enemmän, opetustoimintaa tulee miettiä ja toteuttaa uudella tavalla niin, että välttyttäisiin oppilaiden sijoittelulta ja kuljettamiselta kaupungin ulkopuolella oleviin kouluihin.</p>	<p>3</p> <p>3</p>	<p>Organisaatorakenteen toimivuutta ja tehtävänkuvia arvioitava sekä kehitettävä organisaatiota suuntaan, jossa johtamiselle ja kehittämistyölle jäisi riittävästi aikaa.</p> <p>Oman toiminnan uudet resurssit erityisopetuksen koordinoitiin ja konsultaatioon, olemassa olevien resurssien uudelleen käyttö (mm. yhteisopettajuus, samanaikaisopettajuus, lisäys osaaikaiseen erityisopetukseen, uudenlaiset opetusryhmäkokeilut)</p>	<p>sivistysjohtaja opetuspäällikkö koulutuslautakunta</p> <p>sivistysjohtaja rehtorit</p>
<p>Pandemia</p>	<p>Kasvatus- ja opetuspalvelut sekä oppilashuolto perustuvat ihmisten väliseen toimintaan ja vuorovaikutukseen. Pandemia voi rajoittaa ja jopa estää tämän. Pandemia voi aiheuttaa myös henkilöstön jäämistä normaalia herkemmin pois töistä (esim. oireileva lapsi jää kotiin, huoltaja ei pääse töihin). Pandemian aikana työskentely lähikontaktissa lasten ja nuorten kanssa voi aiheuttaa henkistä kuormitusta ja huolta omasta terveydestä.</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>Henkilöstö valmiuden ylläpito siitä, että etätööhön voidaan tarvittaessa siirtyä nopeasti. Uuden henkilöstön perehdytys etätöskentelyyn. Käytännön järjestelyt, joilla minimoidaan tartuntavaaraa.</p>	<p>sivistysjohtaja opetuspäällikkö rehtorit päiväkodinjohtajat johtava kuraattori</p>

Arviointi:

Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen: Varhaiskasvatuksessa vakituisen henkilöstön rekrytoinnissa onnistuttiin suhteellisen hyvin saamaan kelpoisuuden omaavia työntekijöitä varhaiskasvatuksen palvelukseen. Kaikkiin määräaikaisiin työsuhteisiin ei ole saatu palkattua päteviä työntekijöitä. Vuoden aikana on myös joitakin vakituisia työntekijöitä irtisanoutunut tehtävistään ja siirtynyt toisen kunnan palvelukseen. Lyhytaikaisten sijaisten saamisessa on ollut varsinkin syksyn aikana suuria vaikeuksia. Henkilöstön jaksamista on pyritty tukemaan esimiestyön keinoin ja työterveyspalvelujen avulla. Korona-aika on kuormittanut työntekijöitä henkisesti. Erityisesti varhaiskasvatusyksiköissä ja osin myös perusopetuksessa pelko omasta sairastumisesta on aiheuttanut ahdistusta. Varhaiskasvatuksen hallinnossa ja johtamisessa työntekijöiden työ määrä on kasvanut ja siten lisännyt tarvetta varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistamiseen. Palkkausjärjestelmään liittyvää tarkastelua on tehty valmisteltaessa keväällä 2021 tulevaa paikallista järjestelyä.

Hallinnon ja esimiestyön rakenteita on saatu kehitettyä perustamalla 1.8.2020 alkaen johtavan koulukuraattorin virka ja eriyttämällä kuraattori- ja psykologiitiimi (yht. 1+6 työntekijää) omaksi kokonaisuudekseen, jolla on oma lähiesimies. Muutoksen jälkeen sivistysjohtajan suorien alaisten määrä on 17 henkilöä. Toimiston resurssin vahvistaminen erityisesti hankkeiden hallinnoinnissa keventää myös sivistysjohtajan ja opetuspäällikön työkuormaa. Koronasta johtuen vuoden 2020 työkuorma on kuitenkin ollut poikkeuksellisen suuri. Rehtorien ja päiväkodin johtajien työhön lisäkuormaa on tullut koronasta johtuneiden poikkeusjärjestelyiden suunnittelusta ja johtamisesta sekä myös varautuminen tarvittaessa avustamaan tartuntataudin jäljittämistä.

Erityisopetuksen rakenteiden kehittämistyötä on saatu tehtyä, työ jatkuu kevään 2021 aikana. Rakenteiden kehittämiseen on saatu sekä marraskuussa 2020 päätetystä vuoden 2021 talousarviosta lisäresurssia että hakeuduttu myös koulutusprosesseihin, joiden tavoitteena on vahvistaa opetusjärjestelyitä ja oppilaille annettavaa tukea.

Pitkittynyt koronapandemia on aiheuttanut koulu- ja hallintopalveluissa henkilökunnalle henkistä kuormitusta sekä kiirettä. Keväällä 2020 nopea siirtyminen etäopetukseen perustasteella ja lukiokoulutuksessa aiheutti kuormitusta niin oppilaille kuin työntekijöillekin. Etäopetus vaatii henkilökunnalta lähiopetusta enemmän suunnittelua ja vähentää töistä palautumiseen tarvittavaa vapaa-aikaa. Osittain tilanne on vaatinut työskentelyä myös iltana ja viikonloppuajaksi, mikä on lisännyt kuormitusta entisestään. Myös oppilaiden tukeminen on etänä haastavampaa. Oppilaiden kokema kuormitus näkyi heti syyslukukauden 2020 alussa oppilas- ja opiskelija-huollon henkilöstön antaman tuen tarpeen kasvuna sekä hoitojonoina palveluihin. Koronapandemiaan varautuminen on myös vähentänyt arjessa kaikkea yhdessäoloa sekä yhteisöllistä toimintaa, mikä olisi voinut osaltaan helpottaa koettua kuormitusta.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
VAHINKO-RISKIT					
Ulkopuolisen toimijan aiheuttamat vaaratilanteet	Päiväkodeissa tai oppilaitoksissa mahdolliset ulkopuolisen tekijän aiheuttamat väkivallanteet tai vahingonteot	2	2	Ajantasaiset turvallisuussuunnitelmat ja varautumissuunnitelmat, henkilöstön perehdytys ja ohjeistus turvallisuusasioihin, koulutus, säännölliset harjoitukset	sivistysjohtaja opetuspäällikkö rehtorit päiväkodinjohdajat turvallisuusvastavaatava johtava kuraattori
Työtilat eivät ole turvalliset	Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja. Toimintojen siirto sisäilmaongelmien vuoksi väistöiloihin.	1	2	Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut. Kiinteistöjen kuntoon kiinnitetään huomiota ennakoitavasti.	sivistysjohtaja muut esimiehet tekninen johtaja ja kiinteistö-päällikkö
Suuronnettomuudet ja luonnonilmiöt	Kaikissa toimintaympäristöissä tarvitaan sähköä sekä lähes kaikissa myös tietoverkkoa ja tietoliikenneyhteyksiä. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäminen on lakisääteistä myös poikkeusoloissa. Tulipalot, sähkökatkot, yms. haittaavat kohtuuttomasti toimintaa (mm. ylioppilaskirjoitukset kokonaan sähköisesti, keskeisten tietojärjestelmien (mm. Wilma) toimivuus)	3	2	Ajantasainen varautumissuunnitelma. Yhteistyö eri toimialojen kesken.	sivistysjohtaja opetuspäällikkö rehtorit ja muut esimiehet johtoryhmä

Arviointi

Ulkopuolisen toimijan aiheuttama vaaratilanne on toteutunut päiväkodin piha-alueella olleesta käytetystä huumeruiskusta. Väkivallanteita tai merkittäviä vahingontekoja ei ole ollut. Työtilajärjestelyitä on tehty terveyshaittojen välttämiseksi, kun oppilashuollon toimitilat saneerattiin lukiolle. Varautumissuunnittelua on viety eteenpäin ja työ jatkuu.

Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys
1 = vähäinen riski	1 = epätodennäköinen
2 = kohtalainen riski	2 = mahdollinen
3 = merkittävä riski	3 = hyvin todennäköinen

Koulutuslautakunta yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	1 654 478	-125 000	1 529 478	1 595 557	-66 079	104,3 %	1 505 568	6,0 %
ulkoiset tuotot	1 654 478	-125 000	1 529 478	1 595 107	-65 629	104,3 %	1 505 996	5,9 %
sisäiset tuotot	0	0	0	450	-450	0,0 %	-428	-205,1 %
Toimintakulut	21 867 674	0	21 867 673	21 710 962	156 712	99,3 %	21 025 036	3,3 %
ulkoiset kulut	18 498 132	0	18 498 132	18 336 343	161 789	99,1 %	18 039 802	1,6 %
sisäiset kulut	3 369 541	0	3 369 541	3 374 619	-5 078	100,2 %	2 985 234	13,0 %
Toimintakate	-20 213 196	-125 000	-20 338 195	-20 115 405	-222 790	98,9 %	-19 519 467	3,1 %
Poistot	188 405	0	188 405	189 746	0	100,7 %	168 953	12,3 %
Netto	-20 401 600	-125 000	-20 526 600	-20 305 151	-222 790	98,9 %	-19 688 420	3,1 %

TOIMIELIN	Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta
Tulosalueet	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Paimion opisto (kansalaisopisto ja musiikkiopisto) Vapaa-aikapalvelut (liikunta- ja nuorisopalvelut)
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen

Sivistys - ja vapaa-aikalautakunta 2020		Läsnäolokerrat
- kokouksia 7		
Rannikko Sari	puheenjohtaja	7
Kallio Markus	varajäsen	-
Pirhonen Henna	varapuheenjohtaja	7
Ilmasti Olli	varajäsen	-
Berg Rauno	jäsen	5
Backman Rami	varajäsen	2
Klemola Anu	jäsen	6
Kaarilahti Seija	varajäsen	1
Tuominen Outi	jäsen	4
Mulari Marika	varajäsen	1
Autti Santeri	jäsen	3
Löytynoja Anette	varajäsen	-
Uotila Antti	jäsen	6
Koppel Sirje	varajäsen	-
Rantanen Riitta	jäsen	7
Rannikko Tero	varajäsen	-
Laitinen Seppo	jäsen	6
Vuorela Heli	varajäsen	1
Ilola Timo	kaupunginhallituksen edustaja	6
Jalonen Kimmo	kaupunginhallituksen varaedustaja	-
Saarinen Anniina	nuorisovaltuuston edustaja	3
Taipale Maija	nuorisovaltuuston varaedustaja	2
Pesonen Arja	esittelijä	7
Raussi-Lund Pauliina	pöytäkirjanpitäjä	7

Toiminta-ajatus

Sivistyspalveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Toiminnallisenä tavoitteena on sisäisen yhteistyön edistäminen ja sitä kautta monipuolisen palvelutarjonnan lisääminen kuntalaisille. Sivistys- ja vapaa-aikapalveluilla on suuri merkitys ennaltaehkäisevien hyvinvointipalvelujen tuottajana. Sivistyskunta-ajattelussa laadukkaat sivistys- ja vapaa-aikapalvelut ovat ne, joilla Paimio voi erottua edukseen.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta käyttää ylintä päätösvaltaa vastuualueella. Sen alaisuudessa toimivien tehtäväalueiden henkilöstö valmistelee asiat lautakunnalle ja huolehtii päätösten täytäntöönpanosta. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisen palveluiden vastuuhenkilönä toimii sivistysjohtaja.

Kullakin vastuualueella (kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä Paimion opisto) on laissa omat rahoitussäännökset. Hyödynnetään voimassa olevien lakien luomat mahdollisuudet. Kustannukset katetaan osallistumismaksuilla, muilla myyntituotoilla, valtionosuuksilla, muilla avustuksilla sekä kunnan omalla rahoituksella. Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut resursoidaan siten, että niillä on todellinen mahdollisuus panostaa asemansa lujittamiseen kunnassa.

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategian 2018-2021 yksi tavoitteista on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyte-työtä koko kaupungin tasolla koordinoi erityisliikunnanohjaaja 20 % työajalla. Strategiassa on nostettu esille myös kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen, joka sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan kohdalla on huomioitu Järjestöfoorumin perustamisella. Foorumin yhtenä tavoitteena on harrastemessujen järjestäminen syksyllä 2020. Järjestöfoorumin ja harrastemessujen kulut budjetoidaan vapaa-aikapalvelujen käyttötalouteen.

Tavoitteena on myös hyödyntää digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet toiminnan tehostamiseksi ja laajentamiseksi, mikä edellyttää henkilökunnalta jatkuvaa koulutautumista. Sosiaalisen median käyttöä markkinoinnissa kehitetään edelleen. Kirjaston vuosina 2018–2019 toteuttaman Kadonneen asiakkaan jäljillä –hankkeen avulla kehitettyjä toimintatapoja hyödynnetään jatkossa koko lautakunnan alaisen tapahtumatuotannon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tavoitteena on, että tapahtumien suunnittelu ja toteutus on yhteisesti organisoitua vuodesta 2020 alkaen.

Sivistysosaston toimistos sihteeri toimii asianhallintajärjestelmän uudistusprojektin sekä tiedonohjaussuunnitelmaprojektin vetäjänä, mikä vähentää hänen lautakunnan alaisiin työtehtäviinsä käytettävissä olevaa työaika. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan hallinnon kulut siirtyvät vuodesta 2020 alkaen koulutuslautakunnan alaisuuteen, mukaan lukien toimistosihteerin palkkakulut.

Tavoitteiden toteutuminen

Tammikuussa 2020 järjestettiin ensimmäinen Järjestöfoorumi, joka on eri kulttuuri- ja nuorisojärjestöille tarkoitettu vaikuttamiskanava. Järjestöfoorumi valitsi keskuudestaan edustajat Järjestöparlamenttiin, jonka tarkoituksena on järjestöjen tiedon

kulun ja yhteistyön lisääminen. Parlamentin yhtenä tavoitteena oli harrastemessujen järjestäminen syksyllä 2020, mutta messut siirtyivät seuraavaan vuoteen covid-19-pandemian vuoksi.

Pandemiarajoitusten vuoksi sivistyspalveluiden fyysiset palvelutilat suljettiin, mutta kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi siirryttiin nopealla tahdilla palvelemaan verkossa tai muutoin etänä. Kevään aikana sivistyspalveluissa otettiin käyttöön useita uusia työvälineitä ja työtapoja. Yhteistä tapahtumatuotantoa kehitettiin etätapahtumien muodossa ja Paimion opiston opetusta järjestettiin etänä ja esimerkiksi kansalaisopiston etäluennot tavoittivat uusia asiakkaita ympäri Suomen. Myös työskentely sosiaalisessa mediassa korostui ja asiakastyössä otettiin käyttöön uusia sosiaalisen median välineitä perinteisen kirjepostin ja puhelimella tavoittamisen rinnalle.

Pandemian vuoksi tehdyt rajoitustoimet heikensivät erityisesti ikääntyneiden osallistumismahdollisuuksia, mikä kasvatti tarvetta hyte-työlle, sillä huoli kuntalaisten hyvinvoinnista oli ilmeinen. Digi-jumprat eivät olleet kaikkien tavoitettavissa, joten

osalle liikuntapalveluiden asiakkaille lähetettiin kirje kotivoimisteluohjeista ja vinkkejä arjen aktiivisuuteen. Kevään aikana liikuntapalvelut käynnistivät uutena aktiivointimenetelmänä parvekejummat. Niitä järjestettiin kaiken kaikkiaan seitsemän eri taloyhtiön pihalla. Osallistujia oli arviolta 831 eli keskimäärin 13 henkilöä / kerta. Sisartuotteena kulttuuri- ja hytepalvelut käynnistivät myös parvekekonsertit ilahduttamaan erityisesti ikääntyneitä kuntalaisia.

Rajoitustoimista johtuen osa yhdistyksistä palautti saamiaan hyte- ja kulttuuritukia, koska yhdistykset eivät pystyneet järjestämään suunnittelemaansa toimintaa. Palautuneet tukimäärärahat käytettiin kirjastosta käsin toimivan harrastevälinekirjaston (entinen liikuntavälinekirjasto) kehittämiseen. ”Harrastamon” välinevalikoimaa laajennettiin hankkimalla uusia harrastusvälineitä, kuten joogatiiliä, rinkkoja ja siirrettävä äänentoistojärjestelmä.

Sivistysosaston hallintosihteeri (31.12.2019 asti toimistosihteeri) toimi asianhallintajärjestelmän uudistusprojektin sekä tiedonohjaussuunnitelmaprojektin projekti-päällikkönä, mikä vähensi hänen lautakunnan alaisiin työtehtäviinsä käytettävissä olevaa työaika. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan hallinnon kulut siirtyivät vuodesta 2020 alkaen koulutuslautakunnan alaisuuteen, mukaan lukien hallintosihteerin palkkakulut.

Hallintosihteerin siirryttyä hankesuunnittelijaksi 1.8.2020, palkattiin elokuusta alkaen kolmen vuoden määräajaksi opintosihteeri, joka työskentelee 60 % työajalla opiston, 30 % vapaa-aikapalveluiden ja 10 % kulttuuripalveluiden tehtävissä.

TOIMIELIN	Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta
Tulosalue	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
Vastuualue	Kirjastopalvelut
Vastuuhenkilö	Kirjastonjohtaja Arja Pesonen

Toiminta-ajatus

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palvelujen yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Kirjaston toiminnassa tämä tarkoittaa ihmisläheistä, joustavaa ja hyvin organisoitua palvelua, erilaiseen käyttöön soveltuvia toimitiloja, monipuolista aineistokokoelmaa ja palvelun hyvää saavutettavuutta. Yleisten kirjaston toiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Toiminnan kuvaus

Kirjastolain mukaisesti yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastotila on eri-ikäisten kuntalaisten olohuone, jossa voi lukea, pelata, osallistua tapahtumiin, opiskella, työskennellä ja oleilla virikkeellisessä ympäristössä. Kuntalaiset voivat myös mahdollisuuksien mukaan käyttää kirjastotilaa omien tapahtumien tai näyttelyiden järjestämiseen. Lapsille ja nuorille kirjasto tarjoaa turvallisen ympäristön, missä on mahdollista saada apua tutuilta aikuisilta.

Kirjasto tarjoaa palveluita ja aineistoja sekä verkossa että kirjaston fyysisissä tiloissa. Vaski-kirjastojen yhteistyö tuo maakuntatasoiset aineistokokoelmat ja erilaisia sähköisiä aineistoja maksutta kaikkien paimiolaisten ulottuville. Aineistotarjonnan sisältöjen avaaminen asiakkaille on kirjaston toiminnassa keskeistä. Sisältöjä ja kirjaston palveluita pyritään tuomaan esiin erilaisten aineistonäyttelyiden, kirjavinkkausten, tapahtumien ja opastettujen kierrosten avulla. Tapahtumia tuotetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Paimion kirjaston ohjatun toiminnan painopisteenä ovat lapset ja nuoret. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä alueen koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa lasten ja nuorten lukuinnostuksen herättämiseksi ja tiedonhankintataitojen kehittämiseksi. Kirjasto tukee koulua opetussuunnitelmaan kirjattujen oppimistavoitteiden toteuttamisessa ja kirjaston tiloja voidaan hyödyntää yhtenä oppimisympäristönä. Kaikki Paimion perusopetuksen oppilaat perehdytetään kirjaston palveluihin eri luokkasteilla ja vuosien 2018-2019 kirjaston koulu-yhteistyö on laajentunut kattamaan myös esiopetuksen piirissä olevat oppilaat. Lukio-opiskelijoille annetaan tiedonhaun opetusta ja ennen yhteishakua järjestetään ammattimessut-tapahtuma yhteistyössä oppilaanohjaajien kanssa.

Kirjaston palvelut tuotetaan tällä hetkellä viiden vakituisen henkilön työpanoksen voimin. Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksien mukaan paikkoja paimiolaisille siviilipalvelusta suorittaville asevelvollisille ja kirjasto on yksi työpalvelupaikkana toimivista yksiköistä. Lisäksi kirjastolla on usein työkokeilijoita ja muita harjoittelijoita.

Kirjaston aukioloajoissa pyritään huomioimaan eri asiakasryhmät tasapuolisesti. Vuonna 2019 on kokeiltu kirjaston aukioloaikojen laajentamista alkuviikon aamupäivien itsepalveluajoilla, mikä pidentää kirjaston aukioloa kuudella tunnilla viikossa. Kokeilulla valmistaudutaan omatoimikirjastokonseptin käyttöönottoon.

Toiminnalliset tavoitteet

Omatoimikirjasto

Suunnitelmakauden aikana pyritään kaupunkistrategian mukaisesti parantamaan kirjaston asiakkaiden palvelukokemusta. Kirjastopalvelujen saavutettavuuden parantamiseksi tavoitellaan aukioloaikojen lisäystä omatoimikirjastokonseptilla. Omatoimikirjasto pyritään ottamaan käyttöön syksyyn 2020 mennessä. Aluehallintovirasto on myöntänyt hankkeelle 20 000 euron valtionavustuksen, jonka käyttöaika on 31.12.2020 mennessä. Avustuksen saamisen ehdoissa on määritelty hankkeen vähimmäisomarahoitussuudeksi 20% eli 5000 euroa, joka on merkitty käyttötalouden kuluksi vuodelle 2020. Omatoimikirjaston perustamisen yhteydessä on syytä varautua 50 000 euron kokonaiskustannuksiin, jotta kaikki tarvittavat muutostyöt kiinteistössä saadaan toteutettua. Kaupungin rahoitusosuudeksi esitetään siis käyttötalousmenojen lisäksi 25 000 euron nettoinvestointia. Valtion avustuksesta 13 000 euroa merkitään talousarvioon investointituloksi ja 6000 euroa käyttötalouden tuloksi vuodelle 2020. Avustuksesta arvioidaan käytettävän 1000 euroa jo vuoden 2019 puolella.

Kirjaston aukioloa laajennettiin lauantaiaukiololla huhtikuussa 2018 asiakkaiden toiveita kuunnellen. Aukiololaajennuksen vuoksi kirjastoon on palkattu yksi määräaikainen kirjastovirkailija 16,33 % työajalla vuoden 2019 loppuun asti. Osa-aikaisen kirjastovirkailijan tarve jatkuu lauantaiaukiolojen turvaamiseksi siihen asti, kunnes omatoimikirjasto käynnistyy. Omatoimikirjaston käyttöönoton jälkeen viikonloppuisin ei kirjastossa olisi henkilökuntaa paikalla, vaan kirjastoa voisi käyttää omatoimisesti. Tällöin säästyisi vuositasolla n. 6 000 euroa henkilöstökuluista.

Omatoimikirjaston vuosittaiset ylläpitokulut muodostuvat omatoimikirjaston kuukausittaisista kuluista sekä vartioinnista. Kuukausittaisiin kuluihin kuuluvat laitteiston leasingkulut sekä järjestelmän ylläpito ja tuki, joista kustannuksia tulisi arviolta 9600 euroa vuodessa. Säännöllisiä vartijakäyntejä omatoimikirjaston vuoksi ei ole suunnitteilla, mutta jos levottomuuksia ilmaantuu, voidaan säännölliset käynnit ottaa käyttöön tilanteen rauhoittamiseksi. Vartiointikustannuksiksi on arvioitu 700 euroa vuoden 2020 syksyn (syys-joulukuu) osalta.

Omatoimikirjaston käyttöönotto enemmän kuin tuplasi kirjaston viikoittaisen aukioloajan, jos kirjaston laajennettu aukioloaika olisi joka päivä klo 7-21. Kesä- tai joulusulkuja ei myöskään tarvitsisi pitää eikä kirjastoa jouduttaisi sulkemaan koko henkilökuntaa koskevien koulutuspäivien vuoksi, vaan kirjasto voisi olla tällöin avoinna omatoimisesti. Omatoimikirjaston käyttöönotto tarkoittaisi jatkossa n. 6 000 euron vuosittaista käyttötalouden lisämenoa (ylläpitokulut 9600 € + vartiointikulut 2400 € – säästyvä määräaikaisen henkilön palkka 6000 € = 6000 € lisämeno).

Muita kirjaston toiminnallisia tavoitteita ovat koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyön säilyttäminen nykyisen tasoisena, kirjaston tapahtumatuotannon jatkaminen sivistyspalveluiden yhteistyönä ja jatkuva panostaminen Vaski-kirjastojen yhteistyöhön.

Koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyö

Peruskoulun 1.- 3.- 5.- 7.- ja 9.-luokkalaisille, esikoululaisille kirjasto tarjoaa ohjattuja kirjastokäyntejä. Muille peruskoulun luokka-asteille tarjotaan kirjavinkkauksia ja kootaan kirjapaketteja. Lukiolaisille tarjotaan tiedonhaun opetusta koulun TVT-opetuksen

yhteydessä. Koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyö on kirjastonhoitajan vastuulla. Lisäksi järjestetään lapsille satutunteja sekä musiikkiopiston kanssa yhteistyössä muskareita, joissa käy lapsiperheitä, perhepäivähoidossa olevia lapsia ja päiväkotiryhmiä. Palveluiden kysyntä on lisääntynyt tietoisuuden lisääntyessä. Tavoitteena on säilyttää palvelutaso nykyisellään.

Tapahtumatuotanto

Vuosina 2018 – 2019 toteutettiin Kadonneen asiakkaan jäljillä –hanke sivistys- ja vapaa-aikapalvelujen yhteistyönä. Hankkeessa kehitettyjä toimintatapoja hyödynnetään jatkossa koko lautakunnan alaisen tapahtumatuotannon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tavoitteena on, että tapahtumien suunnittelu ja toteutus on yhteisesti organisoitua vuodesta 2020 alkaen. Kirjaston käyttötalouteen esitetään 500 euron määrärahakorotusta asiantuntija- ja luentopalkkioihin, jotta voidaan hankkia ulkopuolisia esiintyjä tapahtumiin.

Vaskiyhteistyö

Vaski-kirjastoilla on yhteinen palvelujärjestelmä sekä yhteiset fyysiset ja sähköiset kokoelmat, joiden kartuttamiseen jokainen jäsenkirjasto osallistuu. Kirjastoyhteistyöstä saadaan synergiaetua, kun esimerkiksi hankintojen kilpailutus, sähköisten palveluiden hallinnointi ja aineiston luettelointi tehdään keskitetysti. Aineistohankinnoissa Paimion kirjasto antaa oman panoksensa Vaski-kirjastojen yhteisiin kokoelmiin. Lisäksi osallistutaan erilaisten työryhmien työskentelyyn mahdollisuuksien mukaan.

Sähköisten aineistojen käyttö ja kysyntä on viimeisen vuoden aikana moninkertaistunut eikä kirjaston tarjonta tällä hetkellä vastaa kysyntää. Vaski-kirjastojen johtoryhmä päätti korottaa yhteisiin e-aineistoihin varattavaa määrärahaa 30 000 eurola ja Paimion osuus tästä on n. 800 euroa. Lisäksi vuoden 2020 alusta Vaski-kirjastoissa otetaan asiakkaiden käyttöön verkkomaksaminen myöhästymismaksujen maksamiseksi, mistä syntyy myös kustannuksia. Vaski-kirjastojen suuntaantavan talousarvion mukaan Paimion maksuosuus kokonaisuudessaan nousee n. 1 800 euroa viime vuodesta ja on siis vuonna 2020 yhteensä n. 9 800 euroa eli 2,62 % Vaski-kirjastojen yhteisistä kuluista.

Taloussuunnitelmakaudella tulisi varautua ainakin seuraaviin muutoksiin:

- Vaski-kirjastojen mahdollinen siirtyminen avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmään (KOHA) vuonna 2021. Ensimmäisten kolmen vuoden aikana kirjastojärjestelmän kustannukset nousevat, mutta sen jälkeen vaihdoksesta tulisi laskeutumien mukaan säästöjä.
- Sähköisten aineistojen jatkuva hinnannousu ja tarjonnan monipuolistuminen sekä sitä myöten yleisiin kirjastoihin kohdistuvat asiakasodotukset yhä monipuolisempien sähköisten aineistojen tarjoamisesta.

Kunnat saavat kirjastopalvelujen ylläpitoon valtionosuusrahoitusta, joka vuodesta 2015 ei ole ollut kirjastoille korvamerkittyä rahoitusta, vaan kirjaston osuus sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuusrahoitukseen. Paimion kaupungin kirjastopalveluihin saama laskennallinen valtionosuus olisi vuoden 2014 yksikköhinnalla laskettuna 63,12 euroa asukasta kohti ja toteutunut rahoitus vuonna 2018 oli 44,93 euroa. Laadukkaiden kirjastopalvelujen tuottaminen edellyttää hyvää resursointia. Pitkän tähtäimen tavoitteena on resursoinnin lisäys vähintäänkin siinä määrin, että toimintaympäristön muuttumisen vaatimat uudistukset voidaan toteuttaa ja palvelun laatua siten ylläpitää kohtuullisella tasolla.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteista suunnitellusti toteutuivat omatoimikirjastohanke ja Vaskiyhteistyö. Muiden tavoitteiden toteutumista haittasi covid-19-pandemia ja erityisesti kirjastojen lähes kahden kuukauden mittainen sulkeminen keväällä. Sulkuaikana edistettiin kuitenkin ajankohtaisia projekteja, kuten omatoimikirjaston käyttöönottoa ja Koha-kirjastojärjestelmään siirtymistä. Jälkimmäiseen liittyen koko kirjaston fyysisen aineiston (yli 64 000 nidettä) RFID-tunnisteet uudelleenohjelmoitiin yhtenäiseksi muun Vaskiaineiston kanssa. Tässä työssä oli mukana myös kaksi henkilöä kaupungin muista yksiköistä korvaavassa työssä.

Vaikka uusia sulkupäätöksiä ei loppuvuonna enää tullut, vaikeuttivat kokoontumisrajoitusten jatkuminen ja joulukuussa asetetut uudet rajoitukset toimintaa edelleen. Kokonaislainaus ja fyysiset käynnit laskivat. Suurin osa suunnitelluista tapahtumista jouduttiin perumaan, joten tapahtumien osallistujamäärä väheni. Joitain tapahtumia, kuten lukupiiriä, pystyttiin kuitenkin järjestämään etänä. Koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä voitiin toteuttaa suunniteltua vähemmän, joten yhteistyöllä tavoitettujen lasten ja nuorten määrä väheni merkittävästi. Osa vuoden toiminnasta saatiin kuitenkin toteutettua kirjastossa paikan päällä ja kirjavinkkausta tehtiin jonkin verran etänä. Etäpalvelun kysyntä oli toivottua vähäisempää.

Kevään sulkuaajan vuoksi kesälomia ei keskitetty kuten yleensä, vaan kirjasto pidettiin minimimiehityksellä avoinna läpi kesän, vaikkakin supistetuin aukioloajoin. Aukiolotunteja saatiin myös jonkin verran kasvatettua omatoimikirjaston parin kuukauden mittaisen toiminta-ajan ansiosta. Toteumataulukosta nähdään kolmen vuoden tilinpäätöstiedoista, että kirjaston todellinen henkilötyövuosien tarve heijastelee maan kirjastojen keskiarvoa, joka Paimion kokoiselle kunnalle olisi 7 henkilötyövuotta ja ulkopuolinen työvoima mukaan luettuna (esim. harjoittelijat) 8 henkilötyövuotta. Kirjastoammatillisen henkilökunnan puute Paimiossa on siis edelleen ilmeinen.

Omatoimikirjasto

Omatoimikirjasto toteutettiin suunnitellusti aluehallintoviraston 20 000 euron hankeavustuksella ja kaupungin omalla rahoituksella. Omatoimikirjasto avattiin käyttöön 21.9.2020 ja se saavutti heti suosiota ja keräsi käyttäjiltä runsaasti positiivista palautetta. Viikoittainen aukiolo laajeni merkittävästi, sillä omatoimiaika mukaan luettuna kirjasto oli avoinna joka päivä klo 7-21. Omatoimikirjasto jouduttiin kuitenkin sulkemaan pandemiarajoitusten vuoksi vain parin kuukauden toiminta-ajan jälkeen. Hankeavustukselle on saatu lisää käyttöaikaa kesäkuun loppuun asti ja rahoituksesta on 2500 euroa käyttämättä. Mikäli omatoimikirjasto saadaan keväällä 2021 avattua, kerätään hankeaikana vielä käyttökokemuksia toiminnan edelleen kehittämiseksi.

Vaskiyhteistyö

Vaskiyhteistyöhön ja yhteiseen aineistohankintaan osallistuttiin suunnitellusti ja yhteistyösopimuksen mukaisesti. Koha-kirjastojärjestelmän käyttöönoton valmistelu aloitettiin erillisenä projektina ja se jatkuu vuoden 2021 ajan. Kirjastonjohtaja on projektin ohjausryhmässä toisena Vaski-kirjastojen edustajana.

Vaskin yhteisesti tarjoamien sähköisten aineistojen käytössä on ollut tasaista kasvua ja varsinkin kevään sulkuaikana nähtiin selvä piikki sähköisten aineistojen käyttöluvussa. Sähköisten kirjojen ja äänikirjojen saatavuudessa on ollut ongelmia, sillä kustantajien ei ole välttämätöntä tarjota sähköisiä aineistoja kirjastojen ostettavaksi painettujen kirjojen tapaan. Tähän asiaan kirjastot pyrkivät vaikuttamaan valtakunnallisesti.

Tavoite	Mittari	Tunnus- luku			
		TP2018	TP2019	TA2020	TP2020
Toiminnan perusluvut	Lainat	169 261	171 177	175 000	156 381
	Käynnit	71 612	75 389	77 000	60 585
	Aukiolotunnit	1884	1917	2500	2 132
	Henkilötyövuodet	5,3 (+1,45)**	5,86 (+1,75)**	5,1	5,84 (+1,27)**
	Kustannukset / asukas (brutto)	44,93 €	47,5 €	48,2 €	48,2 €
	Kustannukset / asukas (netto)	41,5 €	45,1 €	46,5 €	45,3 €
	Aineistokustan- nukset / asukas	6,7 €	7,0 €	7,0 €	7,2 €
Kehittäminen	Hanketuki	8400 €	9 600 €	20 000 € inves- tointituki	20 000 € (hanke- tuki)
Palvelun tehokkuus	Lainaus / auki- olotunti	89,8	89,3	70	73,35
	lainaus /htv	31 936	29 211	34 314	26 778
	Käynnit / aukiolo- tunti	38	39	30,8	28,4
	Lainaukset + käynnit / toiminta- kulut	0,50	0,50	0,48	0,41*
Lapset ja nuoret paino- pistealueena	Kirjaston koulu- yhteistyöllä ta- voittamat lapset ja nuoret (=opastettuihin käynteihin ja kirjavinkkauksiin osallistuneiden määrä).	2 830	2 944	2900	1 600

*Toimintavuonna lainaukset ja käynnit laskivat pandemiarajoitusten vuoksi ja toimintakulut nousivat omatoimikirjastoinvestoinnin vuoksi.

** Ulkopuolisella rahoituksella tehdyt henkilötyövuodet = työkokeilijat, harjoittelijat, työllistetyt, kesätyöntekijä sekä hanketyö.

TOIMIELIN

Vastuualue

Vastuuhenkilö

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuripalvelut

Kulttuuriasianhoitaja Jouni Lehtiranta

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalveluiden tehtäviin kuuluu tuottaa kaupunkilaisten hyvinvointia lisääviä palveluja, kuten kulttuuri- ja taidetapahtumien järjestäminen, museo- ja kotiseututyö sisältäen perinteen taltioinnin ja rakennuskulttuurin vaalimisen.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Henkilökuntaan kuuluu kulttuuriasianhoitaja, museo- ja kulttuurisuunnittelija sekä toimistosihteerit. Kulttuuriasianhoitajan työajasta käytetään 1/3 matkailuun ja markkinointiin. Kulttuuripalveluihin liittyvät tehtävät (2/3 työajasta) sisältävät Lyyli Tuomolan säätiölle ja Paimion Sähkämuseosäätiölle kohdennetut työtehtävät. Museo- ja kulttuurisuunnittelijalla kulttuuripalveluiden osuus kokonaistyöajasta on 50 % (ja 50 % Paimion opistolle) sisältäen Tuomolan säätiölle myytävän työajan. Toimistosihteerillä kulttuuripalveluiden osuus kokonaistyöajasta on laskennallisesti 10 %.

Palveluiden saatavuus ja kuntalaisten mahdollisuus osallistua kulttuuritarjontaan varmistetaan sekä kohtuullisella hinnoittelulla että eri alueille suunnatulla palvelutarjonnalla. Tasa-arvoisen ihmiskäsityksen mukaisesti erilaiset väestö- ja ikäryhmät huomioidaan palveluja suunniteltaessa. Kulttuuripalvelujen tuottamisessa on ensisijaista laaja-alainen yhteistyö eri toimijoiden kesken, niin paikallisesti kuin seudullisesti.

Kulttuuripalvelujen alaisuuteen kuuluvat August Pyölniitun museo ja Paimion kotiseutumuseo (7 museorakennusta ja kaksi varastotilaa). Lisäksi kulttuuripalvelujen työntekijöiden kautta hoidetaan Paimion Sähkämuseosäätiön ja Lyyli Tuomolan säätiön ylläpitämän Käsityö museo Miilan toimintaa. Paimion kaupungintalolla sijaitsevaa kotiseutuarkistoa ylläpidetään myös kulttuuripalvelujen toimesta.

Muihin toimintamuotoihin kuuluvat erilaisten tapahtumien, kulttuurimatkojen ja näyttelyiden järjestäminen. Kulttuuripalvelut vastaa kaupungintalon näyttelyparven näyttelykalenterin ylläpidosta ja näytteilleasettajien neuvonnasta. Lisäksi neuvontaa annetaan erilaisiin hankkeisiin, avustuksiin ja tukiin liittyvissä kysymyksissä. Kulttuuripalvelut vastaa myös noin 500 teosta käsittävän kaupungin taidekokoelman ylläpidosta.

Yhteistyötä tehdään paikallisesti kaupungin sisällä että paikallisten toimijoiden kesken. Alueellista yhteistyötä tehdään esimerkiksi Kulttuuria kunnille –verkoston (seutukunnan kunnalliset kulttuurityöntekijät) ja museoalalla (Turun museokeskuksen ja Varsinais-Suomen museot ry:n organisoimana).

Toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2020 osalta keskeisenä tavoitteena on keskittyä seutukunnallisena yhteistyönä hankittuun museoiden uuden kokoelmahallintajärjestelmän, Disec Oy:n toimittaman Yksä-kokoelmahallintajärjestelmän käyttöönottoon. Uuden järjestelmän

hankintaan ja käyttöönottoon oli varauduttu jo vuoden 2019 talousarviossa 7 500 eurolla, mutta hankinta on siirtynyt eteenpäin niin, että suurin osa kustannuksista tulevat vasta vuoden 2020 puolella. Järjestelmän säännölliset ylläpitokustannukset ovat 500 euroa vuodessa. Tietojen siirtoon ja muokkaukseen vanhasta uuteen järjestelmään on varattu vuodelle 2020 yhden kuukauden palkkakustannukset eli 3500 € sekä aineistojen migraatiomaksu 1750 €. Palkkakustannuksiin haetaan myös avustusta Museovirastolta paikallismuseoille kohdennetuista määrärahoista.

Vuoden 2020 toiminnallisiin painopistealueisiin kuuluu taidekokoelman ylläpitoon liittyvät työt sisältäen varastotiloissa olevien taide-esineiden sijoittaminen aiempaan suuremmalla osuudella esille kaupungin omistamiin tiloihin. Vuoden 2019 aikana on aloitettu kouluille suunnattu kulttuuripolkutoiminta sekä aikuisille suunnattu kulttuuriklubitoiminta. Molempien toimintaa kehitetään ja mahdollisuuksien mukaan laajennetaan vuoden 2020 aikana.

Yhteistyötä tiivistetään ja kehitetään sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisien toimijoiden että muiden kaupungissa toimivien organisaatioiden kesken. Kehittämistyöhön liittyy syksyllä 2019 alkaneeseen Järjestöparlamenttitoimintaan osallistuminen/tukeminen sekä lautakunnan alaisten toimijoiden yhteisen tapahtumatoiminnan aloittaminen.

Suunnitelmakauden aikana jatketaan myös Jokipuisto-kesätapahtuman järjestämisen sekä Paimion Kesäteatteritoiminnan ja Paimion Sähkämuseosäätiötoiminnan tukemista. Uudeksi säännöllisesti tuettavaksi toimintamuodoksi esitetään elokuva-teatteritoimintaa. Tuki (2000 €) kohdennetaan sekä kaikkia väestöryhmiä palvelevan monipuolisen elokuvaohjelmiston esittämiseen että koulujen kulttuuripolkutoimintaan.

Lyyli Tuomolan säätiön (kuuluu kaupunkikonserniin) ja Paimion Sähkämuseosäätiön (kaupunki taustayhteisö) kanssa jatketaan yhteistyömuotojen kehittämistä. Yhteistyö niin toiminnallisella kuin henkilöstötasolla mahdollistaa molempien osapuolten toiminnan ylläpitämisen ja kehittämisen.

Seutukunnan muiden kuntien kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyötä jatketaan ja kehitetään maksimaalisten synergiaetujen saavuttamiseksi. Yhteistyön puitteissa järjestetään yhteisiä tapahtumia sekä yhteistä markkinointia ja koulutusta. Vuoden 2020 aikana seutukunnallisen Kulttuurin kunnissa –verkoston puitteissa ollaan aloittamassa myös lähimatkailua edistävä toimintamuoto.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisista tavoitteista museoiden kokoelmahallintajärjestelmään liittyneet tavoitteet täyttyivät vain osittain. Paimion kokoelmatiedot saatiin valmisteltua järjestelmäsiirtoa varten. Valmistelutyön kustannuksista osa katettiin Museovirastolta saadulla apurahalla. Uuden järjestelmän valmistelu viivästyi niin, että Paimion museoiden tietojen siirto Aina-kokoelmahallintajärjestelmään tapahtuu vasta vuonna 2021.

Kulttuuripolkutoiminnan suunnittelua jatkettiin vuoden 2020 aikana ja joillakin luokka-asteilla päästiin toimintaa myös jo toteuttamaan. Aikuisten kulttuuriklubitoimintaa ei toteutettu.

Paikallisen kulttuuritoiminnan tukemisen osalta toteutui kesäteatteri- ja Sähkömu-seotoiminnan tukeminen, samoin elokuvateatteritoiminnan tukeminen eli laatu-elo-kuvien esityssarja. Sarjassa oli suunniteltu esitettäväksi 14 elokuvaa, joista kuiten-kin 4 jäi esittämättä covid-19-pandemian takia.

Tuettavasta toiminnasta jäi covid-19-pandemian takia toteuttamatta myös Jokipuisto-tapahtuma. Tapahtuman järjestäjä Varsinais-Suomen Tapahtumapalvelut Oy ilmoitti lisäksi syyskuussa, että se ei käytä sopimukseen liittyntä optiota vuodelle 2021. Talousarviokäsittelyn tuloksena päätettiin, että Jokipuistotapahtumaa ei samassa muodossa enää järjestetä vuonna 2021.

Kuten alempana olevasta tunnusluku- ja mittaritaulukosta voi havaita, niin kulttuurimatkoja, konsertteja ja muita tapahtumia kyettiin pandemiarajoitteista johtuen toteuttamaan huomattavasti vähemmän kuin mitä oli suunniteltu. Konsertteja tosin tuotettiin runsaasti uudella tavalla eli parvekekonsertteja järjestettiin kerrostalojen pihilla.

Yhteistyössä niin paikallisten kuin alueellisten yhteistyökumppanien kanssa kyettiin kuitenkin tarjoamaan uudenlaisia kulttuuripalveluita, kuten ikkunanäyttelyitä, parvekekonsertteja ja internetin kautta saavutettavia palveluita. Vuosittaisista tapahtumista itsenäisyysjuhla toteutettiin kaupungintalon Paimiosalissa ilman yleisöä, Juhla striimattiin ja sitä katsottiin (suorastrimauksena & jälkikäteistallenteena) yhteensä yli 700 kertaa.

Kulttuuripalvelut haki syksyn 2020 aikana Leader-hankerahoitusta Paimion kotiseutumuseoalueen kehittämiseen. Joulukuussa myönnettiin vuoden 2021 aikana toteutettavalle Museo mukana – kulttuuri liikuttaa -hankkeelle Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmasta lähes 12 440 euron tuki.

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Tunnusluku					
Kokonaisvaltainen kunnallisen kulttuuri-toiminnan kehittäminen	- Asiakastyytyväisyys-kyselyiden teko / v - Kulttuuripalvelut €/as (netto)	1 10,87	0 13,50	1 12,20	0 10,80
Paikallisen kulttuuri-toiminnan tukeminen	- Kulttuurin kohdenne-tut tuet, €/asukas	1,44	3,70	3,85	2,24
Kulttuuritarjonnan saavutettavuuden ylläpitäminen	- Museoiden (Pyölniittu & kotiseutumuseo & Sähkämuseo & Käsityö-museo) aukiolotunnit / v - Museoiden kävijä-määrä / v - Kulttuurimatkat / v - Konsertit / v - Näyttelyt / v - Muut kulttuuritapahtumat / v - Kotiseutuarkiston käyttökerrat	711 1508 3 2 10 14 7	729 1677 4 4 10 10 9	730 2400 4 2 11 10 10	1090 1244 1 20* 9 8 6

* luku sisältää 19 kpl parvekekonsertteja

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	42 703	14 000	56 703	48 658	8 045	85,8 %	41 530	17,2 %
ulkoiset tuotot	42 703	14 000	56 703	48 658	8 045	85,8 %	41 530	17,2 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	682 087	14 000	696 087	662 489	33 599	95,2 %	692 659	-4,4 %
ulkoiset kulut	493 190	14 000	507 190	473 457	33 733	93,3 %	506 967	-6,6 %
sisäiset kulut	188 897	0	188 897	189 032	-134	100,1 %	185 692	1,8 %
Toimintakate	-639 384	0	-639 384	-613 831	-25 553	96,0 %	-651 129	-5,7 %
Poistot	1 752	0	1 752	1 752	0	100,0 %	3 505	-50,0 %
Netto	-641 137	0	-641 137	-615 583	-25 553	96,0 %	-654 634	-6,0 %

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tuotot eivät toteutuneet odotetusti pandemiarajoitusten vuoksi, sillä:

- Useita kulttuuripalveluiden yleisötapahtumia ja kulttuurimatkoja ei voitu järjestää.
- Jokipuistotapahtuman peruuntuminen vaikutti myös toimintakulujen alittumiseen.
- Kirjaston myöhästymismaksutuotot vähenivät sulkuaikana ja sen jälkeenkin, koska kaikkien Vaski-asiakkaiden lainojen eräpäivät siirrettiin pitkälle kesään.
- Kirjaston tulostus- ja kopiointimaksut pienenivät kirjaston sulkemisen seurauksena.

Koronapandemia peruutti ja muutti monia kaupungin asukkaille tarjottavia palveluja. Teatteri Rollon Kotia kohti -teatteriesitys piti esittää Paltanpuiston Palvelukeskuksen sisällä avoimena yleisöesityksenä maaliskuussa 2020, mutta lopulta se esitettiin elokuun alussa palvelukeskuksen pihalla palvelukeskuksen asukkaille ja henkilökunnalle.

TOIMIELIN

 Tulosalue
 Vastuuhenkilö

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

 Vapaa-aikapalvelut (liikunta- ja nuorisopalvelut)
 vapaa-aikatoimen päällikkö Mia Konradsdal

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikapalveluiden tarkoituksena on tuottaa kaupunkilaisille mahdollisimman monipuolista ja laadukasta matalankynnyksen vapaa-ajan toimintaa huolehtimalla kaupungin asukkaiden psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Paimion kaupungissa vapaa-aikapalveluita tuotetaan 12 vakituisella työntekijällä. Lisäksi opintosihteerin laskennallinen työpanos on 30 prosenttia opintosihteerin työajasta.

TOIMIELIN

 Vastuualue
 Vastuuhenkilö

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

 Liikuntapalvelut
 Vapaa-aikatoimen päällikkö Mia Konradsdal

Toiminta-ajatus

Liikuntalain 2 § mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion kaupungin tarjoamaa liikuntatoimintaa järjestää erityisliikunnanohjaaja ja liikunnanohjaaja sekä uimahallin viisi uinninvalvojaa. Erityisliikunnanohjaajan työkuvasta on 20 % hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Uimahallin kolme uinninvalvojaa osallistuvat aktiivisesti vesiliikunnan ohjauksiin. Valvonnan ja kassatyön lisäksi heidän työkuvaansa kuuluvat uimakoulut, koululaisten uinninopetus sekä vesivoimisteluiden ohjaaminen. Liikunnanohjaaja on opintovapaalla huhtikuun 2020 alkuun ja kesälomalla tämän jälkeen, ja hänellä on siihen asti sijainen.

Kaupungin liikuntapalvelut tarjoavat ohjattua toimintaa kaikenikäisille asukkailleen ottaen myös erityisryhmät huomioon. Laaja ja kattava liikuntapaikkaverkosto kunnassa takaa hyvät mahdollisuudet niin kaupunkilaisten omaehtoiseen, kuin ohjattuun toimintaan. Liikuntaympäristöä kehitetään taloudellisten resurssien puitteissa. Toiminnassa kaupunkilaisten toiveet huomioidaan ja niihin reagoidaan mahdollisuuksien mukaan. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestetään vuosittain erilaisia liikunnallisia tapahtumia ja mestaruuskilpailuja eri lajeissa.

Liikuntapalvelut päivittää elintapaohjauksen palvelutarjotinta sekä ikääntyvien ja soveltavan liikunnan opasta. Kaupunki on mukana myös erilaisissa hankkeissa ja tuottaa erilaisia liikuntapalveluja mm:

- Rajattomasti liikuntaa kuntakumppanuus (esim. Liiguu-leikkipuistojumppa)
- Seurayhteistyö
- Yhteistyö koulujen kanssa, mm. uinninopetus kaikilla luokkatasoilla
- Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa, mm. moto-kerho 5-6-vuotiaille

- Liikuntaryhmä armeijaan valmistautuville nuorille
- Ikääntyneiden ja erityisryhmien omatoimisen liikunnan ja osallistumisen tukeminen
- Villen kuntokeitaan laiteopastukset kesäisin
- Seudulliset Wertaisliikuttaja-koulutukset
- Liikuntavälinelainaamo kirjastossa
- sekä yhteistyö Sauvon kunnan ja kuntayhtymän kanssa vähänliikkuvien kuntalaisten aktivoimisessa.

Uutena toimintamuotona on Liiquu leikkipuistojumppatunnit, jotka sopivat kaikille ulkojumppasta kiinnostuneille aikuisille. Leikkipuistojumppat toteutetaan yhteistyössä Naisvoimistelijoiden ja MLL Paimion osaston kanssa ostopalvelusopimuksena. Eri-tyistä tukea tarvitsevien lasten Loikkis -liikuntaryhmä aloittaa myös syksyllä 2019 ostopalveluna.

Paimion uimahalli Solinan kävijämäärä on vuosittain yli 72 000 henkilöä. Paimion kaupunki kannustaa ikääntyvien omatoimista liikkumista myöntämällä 65+ seniorikortin. Myytyjen korttien määrä on ollut noin 250 kpl. Lipake -hankkeen myötä kehitettiin matalankynnyksen liikkumiseen kannustava BMI-kortti henkilöille, joiden painoindeksi on yli 40. Hankkeen myötä käynnistettiin myös hyvinvointi-illat.

Liikuntapalveluiden erilaisia tapahtumia ja mestaruuskilpailuja järjestetään kaupungin ulkoliikuntapaikoilla. Uimahalli Solina ja sen kuntosali ovat näkyvällä paikalla keskellä Vistaa. Ohjattua toimintaa järjestetään mm. uimahalli Solinassa ja kuntosalilla, Iskun talolla, Paltanpuistossa, koulujen liikuntasaleissa sekä Villen kuntokeitaalla. Liikuntapalvelut järjestävät myös retkiä eri kohteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Liikuntapalvelut pyrkivät tätä tavoitetta saavuttamaan, siten että yhteistyössä eri tahojen ja toimijoiden kanssa madalletaan kuntalaisten osallistumista liikuntapalveluihin. Toiminnallisina tavoitteina on kuntalaisten hyvinvoinnin ja liikunta-aktiivisuuden lisääminen eri keinoin, mm. eri hankkeisiin osallistumalla (mm. Liikkuva koulu, Ilo kasvaa liikkuen) sekä liikuntaympäristöä kehittämällä (mm. Vähäjoen polku, pyöräilyreitistöt) yhdessä teknisten palveluiden kanssa. Tavoitteena on liikuntapalveluiden asiantuntijuutta hyödyntämällä saada myös Jokipuiston alueesta entistä viihtyisämpi ja lapsiperheystävällisempi, mm. leikkipuiston perustamisella. Tärkeää on huomioida esteettömyysasiat kaikessa toiminnan kehittämisessä, jotta liikunnan tuoma ilo olisi kaikkien kuntalaisten saavutettavissa. Ilkivallan ehkäisemiseksi kameravalvonta olisi ehdoton satsaus Jokipuistoon.

Tavoitteena on myös kehittää Uimahallin Solinan toimintaa entistä monipuolisemmaksi liikunnallisilla kursseilla niin vedessä kuin kuntosalillakin eri kohderyhmille. Kuntosalin laitteet on tarkoitus seuraavien vuosien aikana uudistaa vastaamaan tämän päivän kuntosalitarpeita.

Tavoitteiden toteutuminen

Liikuntapalveluiden vuodelle 2020 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin covid-19-pandemian sallimissa rajoissa. Liikkumaan aktivoinnissa siirryttiin rajoitustoimien myötä tiedottamisen ja sosiaalisen median käytön tehostamiseen. Alkuvuodesta hankitun liikunnan verkkopalvelun, Sportyplannerin, harjoitusohjelmia jaettiin kuntalaisten ja kaupungin työntekijöiden käyttöön.

Pandemian hellittäessä kaikki keväältä siirretyt ja syksyille suunnitellut liikuntataapahtumat saatiin järjestettyä ja muun muassa Paimion minitriathlonissa ja lasten miniolympialaissa oli edellistä vuotta enemmän osallistujia. Järjestelyt sujuivat poikkeusajan toimineen sujuvasti. Tapahtumien kävijämäärissä oli silti laskua verrattuna edelliseen vuoteen, mikä johtui suurelta osin Lasten Peuhisten kuuden suunnitellun tapahtuman peruuntumisesta. Liikuntakerhojen suhteen osallistujamäärät kuitenkin kasvoivat. Valtaosa suunnitelluista uimakouluista pystyttiin järjestämään ja syys- ja kevätkauden toteutuneet luistelukerhot olivat suosittuja. Erityistä tukea tarvitsevien lasten Loikkis-liikuntaryhmä ei toteutunut syksyllä 2020 ilmoitautuneiden vähäisen määrän vuoksi.

Paimion uimahalli Solinan kävijämäärä on vuosittain yli 72 000 henkilöä. Viime toimintakautena asiakkaita oli 50 900, mikä aiheutui yhteensä kolmen kuukauden mittaisesta kiinniolosta rajoitustoimien vuoksi. Alkuvuoden kävijämäärät olivat ennätyslukemissa ennen maaliskuun katkoa. Kävijämäärien pudotuksen ja siten toiminnasta kertyvien tulojen oletettiin laskevan enemmänkin, mutta Solinan palvelujen houkuttelevuus nosti asiakasmäärät syksyllä paikoin jopa normaalille tasolle. Etenkin nuorison aktiivisuus oli merkittävää. Rajattomasti liikuntaa – kuntakumppanuuden yhteistyökuvio, 13-19-vuotiaiden Mihi-toiminta, houkutteli aiempaa enemmän osallistujia Solinan altaille ja kuntosalille. Nuorten ryhmissä kävijämäärän kasvua vuoteen 2019 kertyi peräti 164 prosenttia. Uimahallin arvioidut tulot kuitenkin pienenivät sulusta johtuen merkittävästi, joten syksyllä tehtiin talousarviomuutos, jolla vähennettiin uimahallin tuotto-odotusta 55 000 eurolla.

Keväällä Solinan seniorikortin käytöstä tehtiin tutkimus otsikolla: ”Seniorikortin käyttämisen koettuja vaikutuksia omaan hyvinvointiin”. Elokuussa Solinassa otettiin käyttöön uusi Houkutinkortti aktivoimaan mm. pitkäaikaissairaita tai työttömiä henkilöitä omatoimisen liikunnan pariin. Houkutinkortteja myönnettiin toimintakauden aikana viisi. Kuntosalin vanhojen huonokuntoisten laitteiden tilalle hankittiin uusia ja käyttäjäystävällisempiä malleja, millä edistettiin kuntalaisten turvallista liikunnan harrastamista.

Liikunta- ja hytepalvelut olivat mukana Paimion Jalankulun ja pyöräilyn edistämisohjelma 2021-2026 laadinnassa. Seutuyhteistyönä jatkettiin Rajattomasti liikuntaa-kuntakumppanuuden hankkeiden edistämistä ja kaikki 11 mukana olevaa Turun seudun kuntaa ja LiikU ry allekirjoittivat toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Tämä mahdollistaa pidempiaikaisten yhteistyökuvioiden suunnittelun, esimerkiksi syksyllä 2020 aloitetun liikuntastrategioiden ja –suunnitelmien yhtenäistämisen osalta. Paimion seuraparlamentin kaksivuotista toimintakautta päätettiin jatkaa vuoden 2021 puolelle, koska kokoontumisrajoitukset estivät joulukuulle suunnitellun Seurafoorumin toteutuksen.

Kaupunkilaisia osallistettiin skeittipuistoalueeseen liittyvällä kyselyllä, jonka tulosten perusteella aloitettiin alueen suunnittelutyöt sekä rahoituksen haku.

Liikunnanohjaaja irtisanouduttua kesäkuussa, tehtävään vakinaistettiin jo pitkään liikunnanohjaajan sijaisena toiminut henkilö.

Toiminta	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Liikuntaryhmät/osallistujaa	375	469	375	506
Erytysryhmät/osallistujaa	647	634	800	423
Vertaisliikuttajat/osallistujaa	33	49	80	11
Tapahtumat/osallistujaa	1325	1431	1200	838
Ikäant. ja sovel. tapahtumat/ osallistujaa	578	884	600	121
Hyvinvointia ja terveyttä edistävät tapahtumat	60	85	60	1081
Ikäant. ja sovel. retket/osallistujaa	124	82	130	18
Uimahallin kävijämäärä	72 539	78 706	76 000	50 878
Saattajakortit	19	13	30	11
Seniorikortit	247	246	300	160
BMI-kortti	4	4	4	3
Liikuntavälineiden lainamäärä	185	214	250	143
Liikuntaneuvontaan osallistuvat	46	55	70	49
Paikallisten liikuntajärjestöjen tukeminen/euro/as	4,473	4,091	3,529	4,08
Liikuntapalvelut €/as (Netto)	68,4	75,6	84,84	83,30

TOIMIELIN

Vastuualue

Vastuuhenkilö

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Nuorisopalvelut

vapaa-aikatoimen päällikkö Mia Konradsdal

Toiminta-ajatus

Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista. Lisäksi tavoitteena on edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista. Nuorisolain 8 § mukaan kunnan tehtävänä on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä järjestää nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion kaupungin nuorisopalvelut tarjoaa alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille monipuolista, yhteisöllistä ja mielekästä yhdessäoloa vapaa-ajalle erilaisten toimintojen, tekemisen ja kokemisen kautta. Kaupungin tarjoamaa nuorisotoimintaa järjestää kaksi nuoriso-ohjaajaa, etsivä nuorisotyöntekijä ja pajaohjaaja. Erytisnuorisotyöntekijän toimi muutettiin 1.6.2018 vapaa-aikatoimen päällikön toimeksi ja kaupunginhallituksen päätöksellä nuoriso-ohjaajan toimi saatiin kokopäiväistettyä 2.1.2019 lähtien.

Nuorisopalveluiden painopistealueena on lasten ja nuorten aktivoiminen. Kaupungin nuorisopalvelut järjestää lapsille ja nuorille avointa nuorisotalotoimintaa, leirejä Sauvon Marjaniemessä, retkiä ja erilaisia tapahtumia. Toisena painopistealueena

on nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä siihen liittyen ehkäisevä päihdetyö, jossa monialainen yhteistyö ja erilaisten teemallisten tapahtumien merkitys korostuu (esim. Vanhemmuuden viikko, Ehkäisevän päihdetyön viikko).

Perusnuorisotyö sisältää Nuorisotalo Tillintuvan avointa nuorisotoimintaa yläkouluikäisille, ip-nuokkaria 3-6-luokkalaisille, leiri-, retki- ja urheilukoulutoimintaa, teemallisia nuorisotapahtumia, välkkäkahviloita, tukioppilastoimintaa, ryhmäyttämispäiviä

7-luokkalaisille, nuorisovaltuustotoimintaa ja nuorisotiedotusta sekä työskentelyä sosiaalisessa mediassa. Perusnuorisotyö mahdollistaa nuorille toimintaa, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, ohjausta sekä turvallisen toimintaympäristön itsensä ilmaisemiseen. Lisäksi Paimion kaupungin nuorisopalvelut työllistää kesäisin noin kymmenen nuorta kesätöihin pääsääntöisesti leirien apuohjaajiksi. IP-nuokkaritoimintaan saadaan vuosittain avustusta Lounais-Suomen aluehallintovirastolta.

Paimion nuorisovaltuusto on nuorten ensisijainen vaikuttamiskanava kaikkiin Paimion kaupungin nuoriin koskeviin asioihin. Paimion nuva perustaa toimintansa siitä perusideasta, että nuorisolain mukaan nuoria kuullaan nuoria koskevissa asioissa. Nuva edustaa nuorten mielipiteitä ja nuoria Paimion kaupungin sivistys- ja vapaa-aika-, koulutus-, teknisessä- ja ympäristölautakunnassa sekä kaupunginvaltuustossa, seuraparlamentissa, LAPE-työryhmässä ja paikallisten viranomaisten monialaisessa ohjaus- ja yhteistyöverkostossa. Nuorisovaltuuston edustajat saavat kokouksistaan kokouspalkkiot ja heillä on oma toimintarahansa.

Nuorisotyössä tärkeää on nuoren ja hänen kasvunsa tukeminen. Varhaisen puuttumisen ja sosiaalisen vahvistamisen toimintamalleja ovat mm. Valomerkki-toiminta, pienryhmäohjaukset sekä monialainen yhteistyö eri viranomaispalveluiden kanssa. Katupäivystystoiminta Parkkiin on haastettu mukaan sekä valtuutettu ja että eri liikunta- ja nuorisojärjestöjä, jotta toiminta saataisiin jatkumaan läpi vuoden. Vuoden 2020 Parkkitoiminta jatkuu ammatillisesti työpareittain, koska uusia vapaaehtoisia ei ole sitoutunut toimintaan.

Etsivä nuorisotyö ja nuorten pajatoiminta ovat erityisnuorisotyötä, joiden tarkoituksena on tavoittaa palveluiden ulkopuolelle jääneet 16-29 -vuotiaat paimiolaiset ja sauvolaiset nuoret. Etsivän nuorisotyön toimintamalli koostuu yksilö- ja ryhmäohjauksesta, kenttätyöstä, välkkäkahvilatoiminnasta, yhteistyöstä eri viranomaistahojen kanssa, sometyöstä ja Olkkari-toiminnasta. Suurin osa etsivän nuorisotyön asiakkaista ohjautuu nuorten pajalle. NuortenTuvan pajajakson kesto on keskimäärin kuusi kuukautta ja se koostuu mm. kädentaidoista, liikunnasta ja kulttuurista, työnhakuun liittyvistä asioista sekä tutustumiskäynneistä eri yrityksiin ja oppilaitoksiin. NuortenTuvalla opitaan toimimaan ryhmässä sekä panostetaan elämän- ja arjenhallintaan. Pajatoimintaa on järjestetty kerran viikossa myös Sauvossa yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa. Nuorten pajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuutta mitataan sovarilla (sosiaalisen vahvistamisen mittarilla). Nuorten pajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön saadaan vuosittain Lounais-Suomen Aluehallintovirastolta avustusta työntekijöiden palkkakuluihin.

Vuonna 2019 käynnistyi Nuorisotyön maakunnallinen koordinointi-hanke, jonka projektipäällikön palkkauksen AVI ja kunnat maksuosuudellaan rahoittaa. Hankeen tavoitteena on mm. maakunnan hyvien käytänteiden ja kokemusten jakaminen alueellisesti, nuorisotyön ajankohtaisten tietojen välittäminen, maakunnallisten verkostojen ja arviointivälineiden kehittäminen. Paimio on myös mukana Kanuuna-

verkostossa kehittämässä kunnallista nuorisotyötä valtakunnallisesti. Paimion kaupungin nuorisopalvelut on mukana myös Minun Kansainvälisyyteni hankkeessa sekä Paimion kirjaston vetämässä Kadonneen asiakkaan jäljillä-hankkeessa kevääseen 2019 asti, ja toiminnot jatkuvat joiltakin osin myös jatkossa.

Joulukuussa 2018 sivistys- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon Sauvon kunnan Marjaniemen alueen ranta-asemakaavaluonnoksesta. Kaupunginhallitus viittasi ympäristölautakunnan sekä sivistys- ja vapaa-ajanlautakunnan lausuntoihin ja katsoi, että luonnoksen mukainen ranta-asemakaavoitus ei mahdollista alueen käyttöä leiritoimintaan, jolloin Paimion kaupungilla ei ole enää perusteita vuokrata aluetta leiritoimintaan nykyisen vuokrasopimuksen päättyessä vuonna 2020. Marjaniemen leirikeskuksen jatkosta ei vielä ole varmuutta.

Ehkäisevän päihdetyön rahasto on vuonna 2001 Paimion kaupungin valtuuston perustama rahasto, jonka varoja käytetään erilaisiin ehkäisevän päihdetyön ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Ehkäisevän päihdetyön rahaston varojen käytöstä päättää Ehkäisevän päihdetyönryhmä, johon kuuluu edustaja vapaa-aika, koulu-, sosiaali- ja terveystalouksista. Rahaston säännöt uusittiin syksyllä 2019.

Nuorisopalveluiden nuorisotyötä tehdään nuorisotalo Tillintuvalla, NuortenTuvalla, alakouluissa, Vistan yhtenäiskoulussa, lukiossa sekä Sauvon nuokkarilla ja kerhotalossa sekä Sauvon Marjaniemessä leirien, retkien ja toimintapäivien muodossa.

Nuorille järjestetään myös luontoretkiä, teatterielämyksiä ja tutustumiskäyntejä eri kohteisiin Paimiossa ja lähiseudulla. Myös katutyö on osa nuorisotyötä. NuortenTupa ja etsivä nuorisotyö sijaitsevat Tehdastie 2:ssa, muu nuorisotyö kaupungintalolla.

Toiminnalliset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Nuorisopalvelut pyrkivät tätä tavoitetta saavuttamaan, siten että monipuolisten ja ajankohtaisten vapaa-aikatoimintojen tarjoamisen lisäksi varhaiseen puuttumiseen ja sosiaaliseen vahvistamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota monialaisen yhteistyön kautta.

Toiminnallisena tavoitteena on tiivistää entisestään yhteistyötä koulu- ja sosiaalipalveluiden sekä seurakunnan, poliisin ja eri järjestöjen kanssa, mm. monialaisen ohjaus- ja yhteistyöverkoston ja ehkäisevän päihdetyönryhmän kokoontumiset. Lisäksi vertaisryhmien toteutuminen ja alakoulujen hyvinvointivälkät toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien ja 3. sektorin kanssa. Vuoden 2019 aikana perustetaan Järjestöfoorumi eri kulttuuri- ja nuorisojärjestöille, jotta toimintatavat eri järjestöillä tulisivat tutuiksi ja yhteistyö järjestöjen välillä lisääntyisi. Foorumin yhtenä tavoitteena on harrastemessujen järjestäminen syksyllä 2020. Järjestöfoorumin ja harrastemessujen kulut budjetoidaan vapaa-aikapalvelujen alle, mm. mainontaan, markkinointiin, kokoustarjoiluihin yhteensä 2500 euroa.

Paimiossa alkaa myös Ankkuri-toiminta, joka on moniviranomaisyhteistyötä tavoitteenaan puuttua varhain nuorten tekemiin rikoksiin ja katkaista mahdollinen alkava rikoskierre. Etsivän nuorisotyön ja NuortenTuvan pajatoiminnan tavoitteena on saada kontakti mahdollisimman moneen 16-29-vuotiaaseen sauvolaiseen tai paimiolaiseen tuen ja neuvonnan tarpeessa olevaan nuoreen, ohjata heidät oikeiden

palveluiden piiriin ja tarjota heille matalankynnyksen palveluita. Toiminnan markkinointia ja näkyvyyttä lisätään entisestään ja yhteistyötä eri tahojen kanssa, mm. koulupalvelut Paimiossa ja Sauvossa.

Toiminnallisena tavoitteena tulevaisuudessa on hyödyntää entistä enemmän digitalisaatiota asiakaspalvelun parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi. Digitalisaation hyödyntäminen edellyttää henkilökunnan jatkuvaa koulutautumista. Sosiaalisen median käyttöä niin perustoimintojen kuin tapahtumatuotannon markkinoinnissa kehitetään edelleen. Nuorisopalveluissa on tavoitteena ottaa käyttöön Logbook-käyttöjärjestelmä (laadullinen tilastointijärjestelmä).

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää liikunta- ja nuorisotyöhön avustusta, ja vuodelle 2019 liikuntatoimen yksikköhinta on 12 euroa / asukas ja nuorisotoimen 15 euroa / alle 29-vuotias.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta tukee sen talousarvioon kohdennetuista varoista vuosittain Paimiossa tapahtuvaa nuoriso- ja liikunta- ja hyte-toimintaan myöntämällä erilaisia tukia. Tuen saaneita paimiolaisia liikunta- ja nuoriso- ja hyte-toimintaa järjestäviä järjestöjä on noin 23-25. Lisäksi liikuntapalveluiden talousarvioon on varattu yhteensä 8000 euron määräraha Paimion Rastin kartta avustukseen ja Paimion Urheilijoiden Varasvuoren mäkihyppäalueen kunnossapitoa varten.

Tavoitteiden toteutuminen

Nuorisopalveluiden vuodelle 2020 asetetut toiminnalliset tavoitteet yhteistyön lisäämiseksi koulu- ja sosiaalipalveluiden sekä seurakunnan, poliisin ja eri järjestöjen kanssa toteutuivat hyvin covid-19-pandemiasta huolimatta. Toisen nuoriso-ohjaajan toimisto siirtyi keväällä Vistan yhtenäiskouluun tavoitteena koulunuorisotyön lisääminen. Koulunuorisotyöhön haettiin myös AVI:lta avustusta, mutta päätös oli kielteinen. Poliisiyhteistyö oli vähäisempää, koska he eivät resurssipulan vuoksi pystyneet osallistumaan yhteistyöpalaveriin ja moniammatillisiin työryhmiin. Moniviranomaisyhteistyönä toimiva Ankkuritoiminta alkoi toimintavuonna Paimiossa ja toimii sosiaalipalveluiden johdolla.

Etsivän ja pajatoiminnan kouluyhteistyö lisääntyi NuortenTuvan muutettua kesällä lähemmäksi koulua Lepolan tiloihin Kirjakujalle. NuortenTuvan tiloissa järjestettiin mm. välkkäkahvila kerran viikossa pienluokkien oppilaille sekä ohjaajat osallistuivat yhteisöllisiin oppilashuoltotyöryhmän kokouksiin. Työntekijöiden ja nuorten turvallisuuden takaamiseksi NuortenTuvalla otettiin joulukuussa käyttöön vartiointijärjestelmä, jolla voidaan hälyttää vartija paikalle tilanteen niin vaatiessa. Yhteistyötä kolmannen sektorin ja seurakunnan kanssa tehtiin erilaisissa sometapahtumissa, mm. Virtuaalisena Vanhemmuuden viikkona ja Ehkäisevän päihdetyön viikolla. Covid-19-pandemian vuoksi erilaiset monialaiset yhteiset tapahtumat, pienryhmätoiminta ja hyvinvointivälkät peruuntuivat.

Pandemian myötä nuorten parissa työskentelevät siirtyivät sosiaaliseen mediaan, jolloin työskentely verkossa korostui ja siihen liittyen otettiin käyttöön enemmän työkaluja, mm. Teams, Discord ja videoyhteyden käyttö asiakastilanteissa. Myöskään retkiä ja tutustumiskäyntejä ei voitu järjestää ja leirien tilalla järjestettiin mm. Pop Up nuokkareita ja jalkauduttiin nuorten pariin. Nuoria tavoitettiin kuluvan toimintakauden aikana noin 800-1000 jalkautuen ja somessa.

Toimintakautena tehtiin Karunan Urheilijoiden kanssa vuokrasopimus vapaa-aikapalveluiden kesän leiritoiminnoista ja toimintapäivistä Karunan Kalliorannassa, mutta pandemian vuoksi siellä pystyttiin järjestämään kesällä vain yksi leiri. Paimion kaupungin vapaa-aikapalvelut työllisti pandemiasta huolimatta noin kymmenen nuorta kesätöihin pääsääntöisesti seikkailuleirin apuohjaajiksi ja lasten uimakouluihin.

Nuorisovaltuusto ja kaupungin nuorisopalvelut aloittivat syksyllä mopotallitoimintaan liittyvien vaihtoehtojen kartoittamisen ja kaupunginhallitukselle tehtiin esitys konttien ostamisesta mopotallitoiminnan käynnistämistä varten.

Osana valtakunnallista Ehkäisevän päihdetyön viikkoa kaupunkilaisille tehtiin päihdekysely kaupungin kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Lisäksi nuoret osallistuivat PAKKA-toimintamallin mukaiseen päihneiden koe-ostoon. Kaupunginhallitus siirsi kuluneen toimintakauden aikana 10 000 euroa perillisittä kuolleen kuntalaisen omaisuudesta EPT-rahastoon.

Logbook-tilastointijärjestelmää ei otettu toimintakautena käyttöön sen muututtua maksulliseksi. Sosiaalisen median käyttö niin perustoimintojen kuin tapahtumatutannon markkinoinnissa korostui pandemian vuoksi erityisesti.

Toiminta	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Avoin nuorisotyö/käyntiä	4500	5800	6700	5100
Kesäleirit/osallistujaa	106	120	130	35
Retket/osallistujaa	54	100	140	47
Vertaisryhmät/määrä	3	3	3	0
Etsivä nuorisotyö/osallistujaa	39	54	40	50
Pajatoiminta/osallistujaa	16	18	16	20
CultureMove-ja nuorisokortit	20	4	50	1
Nuorisojärjestöjen tukeminen/euro/as	1,1	0,9	1,02	1,00
Nuorisopalvelut € /as (Netto)	18,9	23,2	26,2	24,30

Liikunta- ja nuorisopalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	266 455	-68 000	198 455	211 246	-12 791	106,4 %	291 690	-27,6 %
ulkoiset tuotot	266 455	-68 000	198 455	198 413	42	100,0 %	272 722	-27,2 %
sisäiset tuotot	0	0	0	12 833	-12 833	0,0 %	18 968	-32,3 %
Toimintakulut	1 469 264	0	1 469 264	1 406 239	63 025	95,7 %	1 420 317	-1,0 %
ulkoiset kulut	681 610	0	681 610	618 386	63 225	90,7 %	692 407	-10,7 %
sisäiset kulut	787 653	0	787 653	787 854	-200	100,0 %	727 911	8,2 %
Toimintakate	-1 202 809	-68 000	-1 270 809	-1 194 993	-75 816	94,0 %	-1 128 627	5,9 %
Poistot	7 949	0	7 949	0	7 949	0,0 %	13 626	-100,0 %
Netto	-1 210 757	-68 000	-1 278 757	-1 194 993	-83 764	93,4 %	-1 142 253	4,6 %

Syksyllä tehtiin uimahalli Solinaan talousarviomuutos, jolla vähennettiin uimahallin tuotto-odotusta 55 000 eurolla. Palveluiden houkuttelevuus toi kuitenkin syksyllä aiempaa enempää osallistujia Solinaan ja kuntosalille, joten tulot eivät vähentyneet yhtä paljon kuin arvioitiin, vaan noin 35 000 euroa. Toimintakautena vapaa-aikapalveluiden arvioidut tulot pienenevät pandemiasta johtuvien retki- ja leiritointojen peruuntumisten vuoksi noin 13 000 eurolla. Sen vuoksi syksyllä tehtiin tuottojen osalta talousarviomuutos. Lisäksi toimintakulut olivat arvioitua pienemmät vapaa-aikapalveluiden retkien, leirien ja tapahtumien peruutumisten vuoksi. Esimerkiksi nuorisopalveluiden leirejä Karunan Kalliorannassa pystyttiin covid-19-pandemian vuoksi järjestämään kesällä vain yksi kolmen sijasta.

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuhenkilö

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Paimion opisto (kansalais- ja musiikkiopisto)

Paimion opiston rehtori Satu Lehtisalo-Toivonen

Toiminta-ajatus

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. Paimion opisto käsittää kansalaisopiston ja musiikkiopiston, jotka yhdessä tavoittavat toiminnallaan käytännössä kaikenikäiset kuntalaiset, vauvamuskarilaisista ikäihmisiin.

Kansalaisopisto tarjoaa alueensa asukkaille lähipalveluna kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen, itsensä kehittämiseen sekä vireytensä ylläpitämiseen. Se pyrkii vastaamaan niin perinteisiin kuin tulevaisuuden tuomiin kansalaistaitoihin. Opisto antaa tarpeen mukaan myös vieraskielisille opiskelijoille suomen kielen opetusta sekä tutustuttaa paikkakunnan kulttuuriin.

Musiikkiopisto tarjoaa lähipalveluna korkeatasoista taiteen perusopetusta musiikissa ja nivoutuu oleelliseksi osaksi Paimion kulttuurielämää edistämällä musiikkikulttuuria monipuolisesti. Musiikkileikkikoulun tehtävänä on herättää lapsissa myönteinen asenne musiikkia kohtaan ja antaa virikkeitä jatkuvan musiikin harrastuksen syntymiseen.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen lainsäädännön mukaan arvioinnin tarkoituksena on tukea toiminnan kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Käytössä ovat Hellewi ja Virvatuli arviointiohjelmat.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Kansalaisopistossa on opetusta vuosittain noin 5700 tuntia ja kurssilaisia noin 4000. Kansalaisopiston rehtori on samalla koko Paimion opiston rehtori, eli vastualueeseen kuuluu myös musiikkiopisto. Päätoimiseen henkilökuntaan kuuluu rehtorin lisäksi osa-aikainen suunnittelija (50 %) osa-aikainen toimistosihteeri (laskennallisesti 60 %) jonka työaikaan sisältyy myös kaupungin tiedonohjaussuunnitelman ja -järjestelmän työstäminen. Suunnittelijan työtehtäviin kuuluu mm. asiakaspalvelu, kurssisuunnittelu, opetusta, hankkeiden koordinointi, mainonta ja viestintä. Rehtorin vastuulla on rehtorin tehtävien lisäksi opetusta ja vahtimestarin sekä toimistosihteerin tehtäviä.

Kansalaisopistolla ei ole päätoimista opettajaa vaan opetus toteutetaan kokonaan noin 60 tuntiopettajan voimin. Laki vapaasta sivistystyöstä (29.12.2009/1765, 5 §) kuitenkin edellyttää, että oppilaitoksella tulee olla koulutuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Opistolla olleet kahden päätoimisen opettajan toimet on jätetty säästösytistä täyttämättä. Erityisesti musiikin yksilöopetuksen ja musiikkitoiminnan kokonaisvaltaisen kehittämisen ja monipuolistamisen kannalta suunnittelijaopettajan toimen täyttäminen olisi ensiarvoisen tärkeää. Suunnittelijaopettajan opetusvelvollisuutta voitaisiin hyödyntää myös musiikkiopistossa. Suunnittelijaopettajan muun työn velvollisuutta voidaan käyttää joustavasti opiston kulloisiinkin tarpeisiin soveltaen.

Suunnitteliijaopettajan lisäkustannus olisi noin 12 000 euroa vuodessa. Mikäli musiikkiopistoon saadaan opetustuntiperusteinen valtionavustus, suunnitteliijaopettajasta ei tule lisäkustannuksia.

Opiston pianon- ja kitaransoitonopetus toimii opiston omissa tiloissa ja pääasiassa muu toiminta toteutetaan Paimion ja Sauvon koulujen tiloissa iltaisin ja viikonloppuisin. Käden taitojen kurseja pidetään myös vuokratiloissa Kodan kiinteistössä Paimiossa, Vahtisten koululla ja Yhteistalolla Sauvossa sekä liikuntaa Sauvon työväentalolla.

Musiikkiopisto kuuluu apulaisrehtorin vastuualueeseen, ja hänellä on myös opetusvelvollisuutta. Toimistohenkilöstöresurssin puutteesta johtuen osa apulaisrehtorin opetusvelvollisuudesta on siirretty tuntiopettajille, mikä lisää henkilöstökustannuksia. Apulaisrehtorin lisäksi musiikkiopistossa on 2,5 viranhaltijaopettajaa, 2 päätoimista opettajaa, 2 yhteispäätoimista opettajaa sekä 3 sivutoimista tuntiopettajaa. Opetustunteja on vuosittain noin 4700, taiteen perusopetuksen oppilaita noin 140 ja musiikkileikkikoululaista noin 90.

Musiikkiopisto on ollut vahva ja vetovoimainen vaikuttaja Paimion musiikkielämässä jo yli neljäkymmentä vuotta. Musiikkiopisto antaa taiteen perusopetusta (TPO) eri soittimissa, yksinlaulussa ja kuorolaulussa. Musiikkileikkikouluosasto tarjoaa alle kouluikäisille lapsille varhaisiän musiikkikasvatusta. Myös aikuisten on mahdollista aloittaa tavoitteellinen soitto- tai lauluharrastus. Ryhmäopetus ja paritunnit lisäävät musiikkiharrastuksen sosiaalisia ulottuvuuksia.

Musiikkiopisto antaa taiteen perusopetusta musiikissa laajan oppimäärän mukaan. Opetuksessa noudatetaan lakiin perustuvaa opetussuunnitelmaa, jolloin opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Yksilöopetuksen tehokkuus, opintojen arviointi ja päättötodistus takaavat mahdollisuuden jatkaa musiikin opiskelua, vaikka ammattiin asti. Opetus on laadukasta pätevien ja ammattitaitoisten opettajien ansiosta. Lähiopetuksena tarjottava laadukas musiikinopetus on tulevaisuudessaakin yksi pienen kunnan imagoa nostava, asukkaiden viihtyvyyttä lisäävä ja uusia asukkaita houkutteleva tekijä.

Musiikkiopistolla on omat, toimivat tilat Paimion lukion yhteydessä. Osa opetuksesta tapahtuu ilta-aikaan lukion luokissa, mikä tehostaa tilojen käyttöä. Konsertteja ja oppilasilloja järjestetään lukion ruokalan lisäksi mm. kirjastossa ja Paimiosalissa. Lisäksi musiikkiopiston oppilailla on mahdollisuus edustaviin esiintymisiin Paimion kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa (esim. itsenäisyyspäivän juhlallisuuDET, veteraanipäivän juhla).

Toiminnalliset tavoitteet, kansalaisopisto

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palveluiden yhteisenä tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen. **Kansalaisopisto** pyrkii toteuttamaan tätä tavoitetta tarjoamalla monipuolisia koulutus-, liikunta- ja kulttuuripalveluja tasapuolisesti kaikille iästä, varallisuudesta tai asemasta riippumatta. Paimion kaupungin strategian mukaisesti kansalaisopisto toteuttaa ennalta ehkäisevää toimintaa, joka parantaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ja vähentää kustannuksia.

Musiikinopetus kattaa kansalaisopiston tuntimäärästä 34 %, joten musiikin suunnitteliijaopettajan toimen täyttäminen olisi välttämätöntä toiminnan kehittämisen kannalta. Yleisesti kurssitarjonnassa huomioidaan vahvasti kysyntä ja ajan trendit

perinteitä unohtamatta. Uudet kurssit toteutetaan lähinnä lyhytkursseina, jolloin ne vastaavat parhaiten kysyntään sekä ovat taloudellisesti kannattavia. Näin opetusta pystytään antamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Kokoaikaisen toimistohenkilöstöresurssin niukkuudesta johtuen lyhytkurssien määrää joudutaan kuitenkin supistamaan, sillä ne työllistävät suhteessa enemmän toimistohenkilöstöä kuin pitemmät kurssit. Kokonaistuntimäärää jouduttiin pienentämään v. 2019 kaupungin talouden säästötoimenpiteenä, mikä vaikuttaa myös v. 2020 kurssimaksutuloennusteeseen laskevasti.

Kielikurssitarjonnassa keskitytään alkeiskursseihin ja yksilöopetukseen, jotka ovat tällä hetkellä suosituimpia. Kielikoulutusta aletaan suunnitella ja markkinoida myös yrityksille. Käden taidoissa jatketaan suosituimpia koko lukuvuoden kurssseja sekä uutena toimintamuotona kokeillaan mm. työpajatyyppejä päiväkurssseja senioreille yhteistyössä yhdistysten kanssa. Musiikkitarjontaa monipuolistetaan ja musiikki-esiintymisiä lisätään, mikäli saadaan musiikin suunnittelijaopettajan toimi täytettyä. Näin saadaan lisää kurssimaksutuloja ja esiintymisten pääsymaksutuloja. Paimion työllistämispalveluiden kanssa aloitettua yhteistyötä jatketaan tarjoamalla työmahdollisuuksia pitkäaikaistyöttömille. OPH:n opintosetelihakerahoituksella tuetaan senioriväestön, maahanmuuttajien sekä alhaisen pohjakoulutuksen omaavien opiskelijoiden vapaatavoitteista koulutusta.

Paimiolla ja Sauvolla on sopimus Paimion opiston opetuksen järjestämisestä Sauvossa, mistä Sauvon kunta suorittaa korvauksen. Taloudellisena säästötoimenpiteenä Sauvo on vuokrannut ulkopuoliselle taholle Vahtisten koulun, jossa on opiston käden taitojen opetusta. Lisäksi opiston opetusta joudutaan antamaan koulun remontin ajan Sauvon työväentalolla. Näistä tulee ylimääräisiä vuokratkustannuksia, joiden osalta Sauvon kunta ei salli toimintakustannusten kasvua. Sauvossa järjestettävä toiminta on sopeutettava vastaamaan Sauvon hyväksymää maksuosuutta eli tuntimäärää Sauvossa joudutaan pienentämään, mikä vähentää kurssimaksutuloja.

Markkinoinnissa panostetaan erityisesti sosiaaliseen mediaan, jolla tavoitetaan uusia asiakasryhmiä. Suunnittelijaopettajan toimen täyttäminen edesauttaa konserttien ja tapahtumien järjestämistä, joilla opisto saa lisää näkyvyyttä. Teatterikursseilla toteutetaan näytelmiä, joiden esityksillä opisto saa näkyvyyttä sekä mediassa että ympäristökunnissa. Lasten teatterikursseilla järjestetään kansalaisopiston ja musiikkiopiston yhteinen musikaali. Kielten verkkokurssien ansiosta asiakkaita tavoitetaan koko maan alueelta. Yhteistyötä liikunta- ja kulttuuripalveluiden, kirjaston, lukion ja kolmannen sektorin kanssa jatketaan entiseen tapaan.

Turun seudun opistoverkoston kanssa aloitettua digitaidot tarjottimelle –hanketta, jossa vahvistetaan erityisesti seniorien digitaitoja, jatketaan. Paimion opisto koordinoi v.2019-2020 opistoverkoston yhteistä Yhdessä enemmän –hanketta, jolla kehitetään henkilöstön pedagogista osaamista, viestintää ja markkinointia. Asiakas- ja henkilöstökyselyihin sekä palautteeseen panostetaan, jotta voidaan paremmin mitata toiminnan laatua ja huomioida parannuskohteet. Henkilökunnalle tarjottavilla koulutuksilla ja ryhmäkehityskeskusteluilla pyritään mahdollistamaan entistä monipuolisempi ja tasokkaampi opetus. Hankkeen tulot on lisätty talousarvioon ulkoisiin tuloihin ja vastaavat menot ulkoisiin kuluihin. Hankkeella ei ole nettovaikutusta opiston katteeseen.

Kaupunginjohtajan käsittelyssä lisätty sitova perustelu:

Paimion opiston suunnittelijaopettajan toimi täytetään 1.8.2020 alkaen, edellyttäen, että kaupunki saa haetun valtiosuuden.

Tavoitteiden toteutuminen, kansalaisopisto

Musiikin suunnittelijaopettajan toimi täytettiin 1.8.2020 lähtien, minkä johdosta kansalaisopiston musiikkitoimintaa pystytään suunnittelemaan kokonaisvaltaisemmin ja suunnittelijaopettaja osallistuu sekä opetukseen että toimistotyöhön.

Covid-19-pandemian johdosta kansalaisopiston tilat suljettiin ja lähiopetus jouduttiin keskeyttämään 13.3.-31.5.2020. Osalla kursseista annettiin loppukevään opetus etänä mutta osa jouduttiin lopettamaan kokonaan. Myöskin loppukevääälle suunnitellut lyhytkurssit peruutettiin. Tämä vaikutti opetustuntimäärän laskuun ja lyhytkurssien osalta ennakoituja tuloja jäi saamatta. Toisaalta henkilöstökulut jäivät ennakoitua pienemmäksi kun opetusta jäi toteutumatta.

Pandemian takia kursseille ilmoittautuminen oli aiempaa vähäisempää myös syksyllä. Liikuntakurssien ja käden taitojen kurssien ryhmäkokoja jouduttiin turvavälien takia pienentämään huomattavasti. Lyhytkursseja jäi toteutumatta vähäisen osallistujamäärän takia. Musiikillisia esiintymisiä, teatterikurssien näytelmiä ja luentoja ei voitu koko vuotena järjestää kokoontumisrajoitusten vuoksi, jolloin tilaisuuksien pääsymaksutuloja jäi saamatta. Nämä seikat vaikuttivat maksutuottojen vähenemiseen. Koska maksutuottoja saatiin kansalaisopistolle talousarvioennustetta vähemmän, talousarvioon tehtiin syksyllä muutos. Joulukuussa saatiin kuitenkin OKM:n myöntämä avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttötalouden poikkeusoloista aiheutuvien opiskelijamaksujen sekä maksullisen palvelutoiminnan tulomenetysten korvaamiseksi. Avustuksen johdosta toimintatuotot ylittivät talousarvion suhteen.

Vuoden 2020 aikana kansalaisopistossa keskityttiin erityisesti covid-19-pandemian tuomien rajoitusten puitteissa toimimiseen. Etäopetukseen siirtyminen, hygienia- ja turvavälisuosituksista huolehtiminen kuormittivat toimistohenkilöstön ja opettajien työmäärää sekä fyysisesti että henkisesti. Tämän johdosta opiston toiminnan kehittäminen jäi vähälle ja mm. suunniteltua yhteistyön laajentamista ja aloittamista yhdistysten ja yritysten kanssa jouduttiin siirtämään. Opisto oli kuitenkin aktiivisesti esillä sosiaalisessa mediassa, mikä lisäsi opiston näkyvyyttä. Etäluennot saivat suuren suosion, mikä toi opistolle asiakkaita ympäri Suomea. Opistoverkoston Yhdessä enemmän -hanke antoi opettajille koulutusta erityisesti digivalmiuksiin etäopetuksessa ja edisti työyhteisöllisyyttä. Asiakaspalautteisiin panostettiin, mikä helpotti seuraavan opetuskauden suunnittelua.

Tavoitteet	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Asiakasmittarit				
osallistujat	3957	3968	4000	3555
€/opiskelija/brutto	109	110	107	111
€/opiskelija/netto (sis.vo:n)	16	15	11	7
asiakastyytyväisyys (1-5)	4,4	4,5	4,6	4,5
€/asukas/netto (sis. vo:n)	6	5	4	2

Prosessimittarit				
opetustunteja	5892	5450	5500	5046
€/opetustunti/brutto	73	80	77	78
€/opetustunti/netto (sis.vo:n)	11	11	8	5
kurssityytyväisyys	4,4	4,5	4,6	4,5
Henkilöstömittarit				
henkilöstö (päätoim.)	2	2,1	3,1	3,1
henkilöstö (tuntiopettajat)	62	60	57	58
työtyytyväisyys (1-5)	4,4	4,5	4,5	4,6

Toiminnan tavoitteet, musiikkiopisto

Musiikkiopistossa opiskelun tavoitteena on soitto- ja laulutaitojen oppimisen lisäksi lasten ja nuorten kasvaminen ja kehittyminen kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti. Musiikkiopiston kymmenen opettajaa luovat oppitunneilla tiiviit ja pitkäkestoiset suhteet oppilaisiinsa. Vuorovaikutuksessa opitaan paljon muitakin kuin soitto- ja laulutaitoja: esim. omiin tunteisiin tutustumista ja niiden säätelyä, palautevastaanottamista, itsearviointia, tavoitteiden asettelua sekä harjoittelun myötä pitkäjänteisen, tavoitteellisen työn tekemistä ja siitä nauttimista. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, miten musiikkiharrastus kehittää aivoja, motoriikkaa, tunne-elämää jne. ja on läheisessä yhteydessä mm. koulumenestykseen.

Musiikkiopiston toimintaan on haettu opetustuntiperusteista, lakisääteistä ja pysyvää valtionosuutta. Toteutuessaan avustus helpottaisi musiikkiopiston toimintaa, sillä avustus lisäisi vuosittain musiikkiopiston tuloja huomattavasti. Valtionosuuden avulla opetusta voitaisiin kehittää pitkäjänteisesti, opetustarjontaa voitaisiin laajentaa ja opettajien määrää lisätä. Opetusministeriön mukaan päätökset pyritään tekemään kuluvan vuoden marraskuussa. Mikäli valtionosuusrahoitus saadaan, olisi ehdottoman tärkeää perustaa varhaisiän musiikkikasvattajan toimi ja soitonopettajan virka musiikkiopistoon. Näin voitaisiin paremmin vastata nykyiseen kysyntään ja saada lisätuloja musiikkiopistolle. Lisäksi rahoitusta voitaisiin käyttää mm. soitinkannan uusimiseen.

Musiikkiopiston tulojen vähenemiseen talousarviossa 2020 vaikuttaa edelleen Sauvon koulun remontti. Sen välillisenä seurauksena musiikkiopiston Sauvossa järjestämä musiikkileikkikoulutoiminta joutui siirtymään vähemmän tarkoituksenmukaisiin tiloihin, mikä osaltaan aiheutti jo vuonna 2018 musiikkileikkikoululaisten määrän radikaalia vähenemistä ja sitä myöten musiikkiopiston lukukausimaksutulojen vähenemistä. Lukuvuonna 2019-2020 Sauvossa ei voida järjestää lainkaan musiikkileikkikoulutoimintaa osallistujien vähyyden vuoksi.

Kiireellisin tavoite lähitulevaisuudessa on päätoimisen varhaisiän musiikkikasvattajan eli muskariopettajan palkkaaminen. Musiikkileikkikouluryhmille on tarvetta ja toiminnan laajentamiselle päiväkoteihin ja esikoululaisille on kysyntää. Musiikkileikkikouluryhmiä olisi tarkoituksenmukaista pitää myös aamupäivisin ja muuallakin kuin musiikkiopiston tiloissa (esim. kirjasto, MLL:n perhekahvilat). Paimion varhaisiän musiikkikasvatus kaipaa myös kokonaisvaltaista kehittämistä ja soitinvalmennustoiminnan tehostamista. Tällä hetkellä se ei ole mahdollista, koska musiikkiopistossa ei ole yhtään opettajaa, jolla olisi varhaisiän musiikkikasvattajan pätevyys. Musiikkileikkikoulutunnit on jaettu musiikkiopiston laulun opettajalle ja apulaisrehtorille. Nämä tunnit ovat pois heidän varsinaisesta työstään ja siten myös

vähentävät oppilasmäärää, joka vuosittain voitaisiin ottaa musiikkiopiston uusiksi taiteen perusopetuksen oppilaiksi. Musiikin suunnittelijaopettajan toimen täyttämisen palvelisi monelta osin myös musiikkiopiston tarpeita.

Musiikkiopistossa toteutettu kokonaisvaltainen toimintatapojen muutos on saatu vakiinnutettua opiston toimintaan ja sitä jatketaan. Osa yksilöopetuksesta on korvattu pari- ja pienryhmäopetuksella, millä saadaan säästöjä opetuskustannuksiin. Musiikkileikkikoulun ryhmiä on yhdistelty tai ryhmäkokoja kasvatettu ja kuoroihin on aktiivisella mainonnalla saatu lisää oppilaita, mikä tuo lisää tuloja. Musiikkiopiston kanssa samassa rakennuksessa toimii lukio, jonka opiskelijoilla on mahdollisuus hyväksilukea musiikkiopisto-opintoja osaksi lukio-opintojaan. Tarjonnan lisäämistä aikuisille on suunnitteilla. Koulujen, päiväkotien, kirjaston ja kansalaisopiston kanssa olevaa yhteistyötä syvennetään entisestään. Markkinointia jatketaan sosiaalisessa mediassa ja kouluverkon wilmassa, mikä osaltaan tuo uusia asiakkaita.

Yksilöopetuksen oppilasmaksut vastaavat valtakunnallista musiikkiopistojen luku-kausimaksutasoa. Musiikkiopiston oppilaspaikan kustannukset ovat muihin Varsinais-Suomen musiikkioppilaitoksiin verrattuna pienet. Jos oppilaspaikkoja jouduttaisiin ostamaan muualta, kustannukset oppilasta kohden olisivat jopa kaksinkertaiset ja lisäksi näitä ulkopaikkakuntalaisille tarkoitettuja oppilaspaikkoja olisi ko. oppilaitoksissa vain muutamia. Musiikkileikkikoulupaikkoja ei olisi senkään vertaa.

Paimion kaupungin strategian 2018-2022 mukaisesti musiikkiopisto pyrkii edistämään osaltaan kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksia digitalisaatiota hyödyntäen ja avoimuutta lisäten. Musiikkiopiston internet-sivuilla on linkki, jonka kautta voi sähköisesti antaa palautetta musiikkiopistolle. Vuosittain huhtikuun viimeisellä viikolla musiikkiopistolla on avoimet ovet eli kuka tahansa voi tulla seuraamaan musiikkiopistolla annettavaa opetusta niin musiikkileikkikoulutunneille, kuororyhmien harjoituksiin kuin soitto-, laulu- ja teoriatunneille.

Tavoitteiden toteutuminen, musiikkiopisto

Opiston musiikin suunnittelijaopettajan toimi täytettiin 1.8.2020 alkaen. Tavoitteiden mukaisesti löytyi henkilö, jolla on pätevyyttä ja kokemusta opettaa niin kansalaisopistossa kuin musiikkiopistossa (sekä instrumenttiopetusta että musiikkileikkikouluryhmiä). Kansalaisopiston musiikkitoiminnan ja musiikkiopiston yhteistyö ja tiedonkulku onkin jo nyt tehostunut. Musiikkiopiston somenäkyvyys on parantunut, sillä suunnittelijaopettaja on aktiivisesti ottanut sitä vastuulleen. Lisäksi saatiin hiukan taloudellista säästöä, sillä hänelle pystyttiin siirtämään musiikkiopiston yhden sivutoimimisen opettajan opetustunnit. Opintosihteerin työpanos helpottaa myös apulaisrehtorin työtä suuresti.

Keväällä 2020 alkaneen covid-19-pandemian vaikutuksesta musiikkiopistossa siirryttiin huhti- ja toukokuun ajaksi etäopetukseen. Musiikkiopiston opettajat ottivat esimerkillisen digiloikan ja pystyivät toteuttamaan loppukevään opetuksen etänä yksilöopetuksessa ja kuorotoiminnassa. Musiikkileikkikoulutunteja ei kuitenkaan pidetty etänä, vaan niiden sijaan musiikkileikkikoulun opettajat tekivät nettiin muskarivideoita perheiden yhdessä katsottaviksi. Kaikki oppilaskonsertit, soitinesittelyt kouluissa ja avoimien ovien viikko jouduttiin kuitenkin peruuttamaan. Ryhmien opettajille (kuoro, teoria) etäopetuksen organisoiminen ja toteuttaminen aiheutti runsaasti ylimääräistä työtä ja henkistä kuormitusta.

Kevään poikkeusolot näkyivät syyslukukauden käynnistyessä. Näkyvyyden puuttumisen seurauksena musiikkiopistoon hakeutui uusia oppilaita vain kolmasosa normaalista hakijamäärästä. Musiikkileikkikouluryhmät jäivät pieniksi, ja osa ryhmistä jäi toteutumatta kokonaan. Myös osa kuorolaisista lopetti sen takia, että motivaatio loppui etäopetuksen ja sen myötä puuttumaan jääneen yhteisöllisyyden takia, eikä uusia laulajia tullut mukaan entiseen tapaan.

Myönteistä oli se, että syyslukukausi saatiin kahta viimeistä opetusviikkoa lukuun ottamatta toteutettua lähiopetuksena. Vaikka Paimiossa covid-19 -pandemian tilanne oli pitkään rauhallinen, musiikkiopiston opettajien henkistä jaksamista koeteli yleinen epävarmuus ja etäopetukseen siirtymisen pelko. Lisäksi suurin osa opilaskonserteista ja muista tapahtumista jouduttiin peruuttamaan pandemiarajoitusten takia. Tavoitteellisessa opiskelussa tällaiset ovat välttämättömiä välitavoitteita, ja niiden puuttuminen alkoi jo näkyä joidenkin oppilaiden ja opettajien motivaatiossa.

Koska musiikkiopisto on osa Paimion opistoa, musiikkiopistonkin opettajilla oli mahdollisuus osallistua Opistoverkoston Yhdessä enemmän -hankkeen verkko-koulutuksiin. Ne antoivat opettajille koulutusta erityisesti digivalmiuksiin etäopetuksessa ja edistivät työyhteisöllisyyttä.

Talouden osalta toteutui pitkään ja sinnikkäästi tavoiteltu pääsy pysyvän, opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin. OKM myönsi marraskuussa 2019 Paimion kaupungille luvan järjestää taiteen perusopetusta musiikissa Paimion musiikkiopistossa ja siihen liittyvän opetustuntikohtaisen valtionosuuden vuodesta 2020 alkaen. Valtionosuus kattaa n. 75 % musiikkiopiston nettobudjetista, ja siksi sillä on merkittävä myönteinen vaikutus musiikkiopiston talouteen. Valtionosuus on myös pysyvä ja mahdollistaa siten pitkäjänteisen toiminnan kehittämisen. Vuonna 2020 valtionosuus on 177 497 euroa. Vaikka tämä luku ei näy kustannuspaikkatasolla, se on otettu huomioon alla olevassa musiikkiopiston taulukossa.

Tavoitteet	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Asiakasmittarit				
Opiskelijoita	248	261	250	209
€/opiskelija brutto	1 101	1 150	1 227	1 335
€/opiskelija netto (sis. vo:n)	608	724	775	106
Asiakastytyväisyys (1-5)	4	4	4	4
€/asukas netto (sis. vo:n)	14	17	17	2
Prosessimittarit				
Opetustunteja	4 765	4 844	4 800	4 836
€/opetustunti brutto	57	62	63	58
€/opetustunti netto (sis. vo:n)	31	40	40	5
Esiintymisiä ja konserteja / lukuvuosi	22	23	25	16
Maininnat mediassa	14	8	15	10
TPO:n perusopinnot/syventävät opinnot suoritaneita	0	1	3/1	3/0
Henkilöstömittarit				
Henkilöstö (päätoimiset)	4	4	4	4
Henkilöstö (tuntiopettajat)	6	7	7	7
Työtyytyväisyys (1-5)	4	4	4	4

Toiminnan tavoitteet, musiikkiopisto

Musiikkiopistossa opiskelun tavoitteena on soitto- ja laulutaitojen oppimisen lisäksi lasten ja nuorten kasvaminen ja kehittyminen kokonaisvaltaisesti ja monipuolisesti. Musiikkiopiston kymmenen opettajaa luovat oppitunneilla tiiviit ja pitkäkestoiset suhteet oppilaisiinsa. Vuorovaikutuksessa opitaan paljon muitakin kuin soitto- ja laulutaitoja: esim. omiin tunteisiin tutustumista ja niiden säätelyä, palautevastaanottamista, itsearviointia, tavoitteiden asettelua sekä harjoittelun myötä pitkäjänteisen, tavoitteellisen työn tekemistä ja siitä nauttimista. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, miten musiikkiharrastus kehittää aivoja, motoriikkaa, tunne-elämää jne. ja on läheisessä yhteydessä mm. koulumenestykseen.

Musiikkiopiston toimintaan on haettu opetustuntiperusteista, lakisääteistä ja pysyvää valtionosuutta. Toteutuessaan avustus helpottaisi musiikkiopiston toimintaa, sillä avustus lisäisi vuosittain musiikkiopiston tuloja huomattavasti. Valtionosuuden avulla opetusta voitaisiin kehittää pitkäjänteisesti, opetustarjontaa voitaisiin laajentaa ja opettajien määrää lisätä. Opetusministeriön mukaan päätökset pyritään tekemään kuluvan vuoden marraskuussa. Mikäli valtionosuusrahoitus saadaan, olisi ehdottoman tärkeää perustaa varhaisiän musiikkikasvattajan toimi ja soitonopettajan virka musiikkiopistoon. Näin voitaisiin paremmin vastata nykyiseen kysyntään ja saada lisätuloja musiikkiopistolle. Lisäksi rahoitusta voitaisiin käyttää mm. soitinkannan uusimiseen.

Musiikkiopiston tulojen vähenemiseen talousarviossa 2020 vaikuttaa edelleen Sauvon koulun remontti. Sen välillisenä seurauksena musiikkiopiston Sauvossa järjestämä musiikkileikkikoulutoiminta joutui siirtymään vähemmän tarkoituksenmukaisiin tiloihin, mikä osaltaan aiheutti jo vuonna 2018 musiikkileikkikoululaisten määrän radikaalia vähenemistä ja sitä myöten musiikkiopiston lukukausimaksutulojen vähenemistä. Lukuvuonna 2019-2020 Sauvossa ei voida järjestää lainkaan musiikkileikkikoulutoimintaa osallistujien vähyyden vuoksi.

Kiireellisin tavoite lähitulevaisuudessa on päätoimisen varhaisiän musiikkikasvattajan eli muskariopettajan palkkaaminen. Musiikkileikkikouluryhmille on tarvetta ja toiminnan laajentamiselle päiväkoteihin ja esikoululaisille on kysyntää. Musiikkileikkikouluryhmiä olisi tarkoituksenmukaista pitää myös aamupäivisin ja muuallakin kuin musiikkiopiston tiloissa (esim. kirjasto, MLL:n perhekahvilat). Paimion varhaisiän musiikkikasvatus kaipaa myös kokonaisvaltaista kehittämistä ja soitinvalmennustoiminnan tehostamista. Tällä hetkellä se ei ole mahdollista, koska musiikkiopistossa ei ole yhtään opettajaa, jolla olisi varhaisiän musiikkikasvattajan pätevyys. Musiikkileikkikoulutunnit on jaettu musiikkiopiston laulun opettajalle ja apulaisrehtorille. Nämä tunnit ovat pois heidän varsinaisesta työstään ja siten myös vähentävät oppilasmäärää, joka vuosittain voitaisiin ottaa musiikkiopiston uusiksi taiteen perusopetuksen oppilaksi. Musiikin suunnittelijaopettajan toimen täyttämisen palvelisi monelta osin myös musiikkiopiston tarpeita.

Musiikkiopistossa toteutettu kokonaisvaltainen toimintatapojen muutos on saatu vakiinnutettua opiston toimintaan ja sitä jatketaan. Osa yksilöopetuksesta on korvattu pari- ja pienryhmäopetuksella, millä saadaan säästöjä opetuskustannuksiin. Musiikkileikkikoulun ryhmiä on yhdistelty tai ryhmäkokoja kasvatettu ja kuoroihin on aktiivisella mainonnalla saatu lisää oppilaita, mikä tuo lisää tuloja. Musiikkiopiston kanssa samassa rakennuksessa toimii lukio, jonka opiskelijoilla on mahdollisuus hyväksilukea musiikkiopisto-opintoja osaksi lukio-opintojaan. Tarjonnan lisäämistä aikuisille on suunnitteilla. Koulujen, päiväkotien, kirjaston ja kansalaisopiston kanssa olevaa

yhteistyötä syvennetään entisestään. Markkinointia jatketaan sosiaalisessa mediasa ja kouluverkon wilmassa, mikä osaltaan tuo uusia asiakkaita.

Yksilöopetuksen oppilasmaksut vastaavat valtakunnallista musiikkiopistojen luku-kausimaksutasoa. Musiikkiopiston oppilaspaikan kustannukset ovat muihin Varsinais-Suomen musiikkioppilaitoksiin verrattuna pienet. Jos oppilaspaikkoja jouduttaisiin ostamaan muualta, kustannukset oppilasta kohden olisivat jopa kaksinkertaiset ja lisäksi näitä ulkopaikkakuntalaisille tarkoitettuja oppilaspaikkoja olisi ko. oppilaitoksissa vain muutamia. Musiikkileikkikoulupaikkoja ei olisi senkään vertaa.

Paimion kaupungin strategian 2018-2022 mukaisesti musiikkiopisto pyrkii edistämään osaltaan kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksia digitalisaatiota hyödyntäen ja avoimuutta lisäten. Musiikkiopiston internet-sivuilla on linkki, jonka kautta voi sähköisesti antaa palautetta musiikkiopistolle. Vuosittain huhtikuun viimeisellä viikolla musiikkiopistolla on avoimet ovet eli kuka tahansa voi tulla seuraamaan musiikkiopistolla annettavaa opetusta niin musiikkileikkikoulutunneille, kuororyhmien harjoituksiin kuin soitto-, laulu- ja teoriatunneille.

Tavoitteiden toteutuminen, musiikkiopisto

Opiston musiikin suunnittelijaopettajan toimi täytettiin 1.8.2020 alkaen. Tavoitteiden mukaisesti löytyi henkilö, jolla on pätevyyttä ja kokemusta opettaa niin kansalaisopistossa kuin musiikkiopistossa (sekä instrumenttiopetusta että musiikkileikkikouluryhmiä). Kansalaisopiston musiikkitoiminnan ja musiikkiopiston yhteistyö ja tiedonkulku onkin jo nyt tehostunut. Musiikkiopiston somenäkyvyys on parantunut, sillä suunnittelijaopettaja on aktiivisesti ottanut sitä vastuulleen. Lisäksi saatiin hiukan taloudellista säästöä, sillä hänelle pystyttiin siirtämään musiikkiopiston yhden sivutoimimisen opettajan opetustunnit. Opintosihteerin työpanos helpottaa myös apulaisrehtorin työtä suuresti.

Keväällä 2020 alkaneen covid-19-pandemian vaikutuksesta musiikkiopistossa siirryttiin huhti- ja toukokuun ajaksi etäopetukseen. Musiikkiopiston opettajat ottivat esimerkillisen digiloikan ja pystyivät toteuttamaan loppukevään opetuksen etänä yksilöopetuksessa ja kuorotoiminnassa. Musiikkileikkikoulutunteja ei kuitenkaan pidetty etänä, vaan niiden sijaan musiikkileikkikoulun opettajat tekivät nettiin muskarivideoita perheiden yhdessä katsottaviksi. Kaikki oppilaskonsertit, soitinesittelyt kouluissa ja avoimien ovien viikko jouduttiin kuitenkin peruuttamaan. Ryhmien opettajille (kuoro, teoria) etäopetuksen organisoiminen ja toteuttaminen aiheutti runsaasti ylimääräistä työtä ja henkistä kuormitusta.

Kevään poikkeusolot näkyivät syyslukukauden käynnistyessä. Näkyvyyden puuttumisen seurauksena musiikkiopistoon hakeutui uusia oppilaita vain kolmasosa normaalista hakijamäärästä. Musiikkileikkikouluryhmät jäivät pieniksi, ja osa ryhmistä jäi toteutumatta kokonaan. Myös osa kuorolaisista lopetti sen takia, että motivaatio loppui etäopetuksen ja sen myötä puuttumaan jääneen yhteisöllisyyden takia, eikä uusia laulajia tullut mukaan entiseen tapaan.

Myönteistä oli se, että syyslukukausi saatiin kahta viimeistä opetusviikkoa lukuun ottamatta toteutettua lähiopetuksena. Vaikka Paimiossa covid-19 -pandemian tilanne oli pitkään rauhallinen, musiikkiopiston opettajien henkistä jaksamista koeteli yleinen epävarmuus ja etäopetukseen siirtymisen pelko. Lisäksi suurin osa oppilaskonserteista ja muista tapahtumista jouduttiin peruuttamaan pandemiarajoitusten takia. Tavoitteellisessa opiskelussa tällaiset ovat välttämättömiä välitavoitteita, ja niiden puuttuminen alkoi jo näkyä joidenkin oppilaiden ja opettajien motivaatiossa.

Koska musiikkiopisto on osa Paimion opistoa, musiikkiopistonkin opettajilla oli mahdollisuus osallistua Opistoverkoston Yhdessä enemmän -hankkeen verkko-koulutuksiin. Ne antoivat opettajille koulutusta erityisesti digivalmiuksiin etäopetuksessa ja edistivät työyhteisöllisyyttä.

Talouden osalta toteutui pitkään ja sinnikkäästi tavoiteltu pääsy pysyvän, opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin. OKM myönsi marraskuussa 2019 Paimion kaupungille luvan järjestää taiteen perusopetusta musiikissa Paimion musiikkiopistossa ja siihen liittyvän opetustuntikohtaisen valtionosuuden vuodesta 2020 alkaen. Valtionosuus kattaa n. 75 % musiikkiopiston nettobudjetista, ja siksi sillä on merkittävä myönteinen vaikutus musiikkiopiston talouteen. Valtionosuus on myös pysyvä ja mahdollistaa siten pitkäjänteisen toiminnan kehittämisen. Vuonna 2020 valtionosuus on 177 497 euroa. Vaikka tämä luku ei näy kustannuspaikkatasolla, se on otettu huomioon alla olevassa musiikkiopiston taulukossa.

Tavoitteet	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Asiaksmittarit				
Opiskelijoita	248	261	250	209
€/opiskelija brutto	1 101	1 150	1 227	1 335
€/opiskelija netto (sis. vo:n)	608	724	775	106
Asiakastyytyväisyys (1-5)	4	4	4	4
€/asukas netto (sis. vo:n)	14	17	17	2
Prosessimittarit				
Opetustunteja	4 765	4 844	4 800	4 836
€/opetustunti brutto	57	62	63	58
€/opetustunti netto (sis. vo:n)	31	40	40	5
Esiintymisiä ja konsertteja/lukuvuosi	22	23	25	16
Maininnat mediassa	14	8	15	10
TPO:n perusopinnot/syventävät opinnot suorittaneita	0	1	3/1	3/0
Henkilöstömittarit				
Henkilöstö (päätoimiset)	4	4	4	4
Henkilöstö (tuntiopettajat)	6	7	7	7
Työtyytyväisyys (1-5)	4	4	4	4

Paimion opisto

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	274 400	-35 000	239 400	228 897	10 503	95,6 %	224 439	2,0 %
ulkoiset tuotot	271 900	-35 000	236 900	226 487	10 413	95,6 %	219 614	3,1 %
sisäiset tuotot	2 500	0	2 500	2 410	90	96,4 %	4 825	-50,1 %
Toimintakulut	813 479	0	813 479	739 512	73 967	90,9 %	772 708	-4,3 %
ulkoiset kulut	697 237	0	697 237	623 605	73 632	89,4 %	649 602	-4,0 %
sisäiset kulut	116 241	0	116 241	115 907	335	99,7 %	123 106	-5,8 %
Toimintakate	-539 079	-35 000	-574 079	-510 615	-63 464	88,9 %	-548 269	-6,9 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-539 079	-35 000	-574 079	-510 615	-63 464	88,9 %	-548 269	-6,9 %

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA YHTEENSÄ
Arvio lautakunnan olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
STRATEGISET RISKIT					
Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kuntalaisten tarvetta Palveluiden kysynnän ennakoinnaton vaihtelu	Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat, palvelutarjontaa ei muuteta riittävän joustavasti. Palveluiden kysyntää on joskus vaikea arvioida. Palveluiden tarjonta ei vastaa kysyntään (kurssit, tapahtumat, retket), palveluita tarjotaan kysyntään nähden väärään aikaan tai kysyntä vaihtelee (esimerkiksi kilpailevan toiminnan vuoksi).	2	2	Toteutetaan asiakaskyselyjä Pyritään kehittämään palveluita ja vastaamaan muuttuviin palvelutarpeisiin. Henkilöstön koulutus. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Hyvien käytänteiden jakaminen ja tiedolla johtaminen.	Paimion opiston rehtori ja apulaisrehtori, kirjastonjohtaja, vapaa-aikatoimen päällikkö, kulttuuriasiainhoitaja Jatkuva arviointi

Arviointi

Covid-19-pandemia aiheutti muutostarvetta palveluiden järjestämistapaan. Tarpeeseen vastattiin kehittämällä uusia tapoja järjestää palvelua etänä tai ilman kontakteja ja ottamalla käyttöön uusia työkaluja asiakkaiden tavoittamiseen. Keväällä 2020 tuotettiin uudenlaisina palveluina esimerkiksi hybridiopetusta, ikkunanäyttelyitä ja ulkoilmakonsertteja. Vuoden aikana tuotettiin myös palveluja verkkoon, esimerkiksi itsenäisyysjuhla striimattuna ja tallenteena, etäluentoja, etäjumppia, kirjaston lukupiiri sekä Paimion museoiden sähköinen joulukalenteri. Paimion opiston opetusta toteutettiin etänä, samoin nuorisotyöntekijät olivat tavoitettavissa somen eri kanavilla ja kirjasto toteutti etänä kirjavinkkauksia kouluille. Uusien välineiden käyttöönotto ja palveluiden siirto verkkoon lisäsivät henkilöstön koulutustarvetta. Palvelutarpeen muutokseen ja koulutuksen tarpeeseen kyettiin jollakin tavoin vastaamaan, mutta valmista suunnitelmaa ja mallia ei kuitenkaan ollut ja työ jatkuu edelleen.

Ikäntyneiden tavoittaminen covid-19-pandemian vuoksi toi haasteita, samoin kasvava huoli kouluikäyrittämistä nuorista. Some-työskentely ja jalkautuminen kentälle ei tavoittanut pandemian aikana kuin pienen osan lapsista ja nuorista. Yhteistyötä koulun, nuorisopalveluiden ja sosiaalitoimen kanssa on tiivistettävä entisestään nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
TALOUDELLISET RISKIT					
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen	<p>Valtionosuuksien väheneminen tai peruspalveluiden valtionosuusrahoituksen kohdentaminen sivistyspalveluiden sijaan kaupungin muuhun palvelutuotantoon.</p> <p>Kaupungin rahoituksen väheneminen.</p> <p>Yleisen hintatason nousu, joka nostaa palvelutuotannon hintaa.</p> <p>Uusien palveluiden (esim kirjaston e-aineistojen) korkeat hinnat voivat estää palvelutarjonnan kehittämisen kysyntää vastaavaksi.</p> <p>Force majeure -tilanteet esim. pandemia voi heikentää toimintaedellytyksiä ja vähentää tuloja</p>	2	3	<p>Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta.</p> <p>Palveluiden käytön seuranta ja tarvittaessa toiminnan sopeuttaminen tai määrärahojen uudelleenresursointi.</p> <p>Tilastointi ja laskutus ovat ajantasaiset.</p> <p>Synergiaetujen hakeminen yhteistoimintamodoilla.</p> <p>Uusien palvelumuotojen kehittäminen</p>	<p>Vastualueiden vastuuhenkilöt Jatkuva arviointi.</p> <p>3kk, 6kk, 9 kk, 12 kk talouden seuranta lautakunnassa</p>
<p>Arviointi Covid-19-pandemia vaikutti olennaisesti vuoden 2020 tulojen muodostumiseen, sillä kaikkea suunniteltua toimintaa ei voitu järjestää ja näin ollen tuloja ei saatu. Kirjaston tulot koostuvat pääasiassa myöhästymismaksutuloista, mihin kirjastojen pitkä sulkuaika myös vaikutti. Musiikkiopisto sai pysyvän opetustuntikohtaisen valtionosuuden, mutta riskinä on, että sitä jatkossa kohdistetaan musiikkiopiston toiminnan sijaan kaupungin muuhun palvelutuotantoon. Pandemian vaikutuksesta kansalaisopiston tuntimäärä laski vuonna 2020 valtionosuuteen oikeuttavan tuntimäärän alle, mikä voi tulevina vuosina vaikuttaa valtionosuuden vähenemiseen.</p>					

Riskit	Riskin kuvaus	Ris-kin-suu-ruus	Ris-kin-to-den-näköi-syys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuuhenkilö Aikataulu
TOIMINNALLISET RISKIT					
Henkilöstön jaksami- nen ja koulutetun työvoiman saaminen Puutteellinen sijaisjär- jestelmä Työ- ja toimintaympä- ristön muutokset sekä säädosmuutokset vaikuttavat henkilös- tön osaamisen hei- kentymiseen Liian vähäinen henki- löstöresurssi	Ammattitaitoisen henkilökunnan riittä- vyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa pal- veluiden ylläpitämistä. Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissa- olot kuormittavat työyhteisöjen hyvin- vointia. Monet toiminnot ovat pitkälti henkilöriippuvaisia, jolloin sairaspöissa- olot heikentävät toiminnan laatua. Jos- kus palveluita ei pystytä järjestämään, kun sijaista ei saada tai toimintaa on mahdotonta järjestää yhden ihmisen voimin. Myös joihinkin koulutuksiin on mahdotonta osallistua, kun ei saada sijaista. Riittämättömät henkilöstöresurssit vai- kuttavat heikentävästi toiminnan kehit- tämiseen.	3	2	Henkilöstön riittävyttä arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Osaamistarpeiden enna- kointi ja täydennyskoulu- tus. Tasapuolinen työnja- ko. Toimiva sijaisrekrytointi. Sairauspoissaoloja seu- rataan säännöllisesti. Kehityskeskustelut. Aktii- vinen yhteistyö työter- veyshuollon kanssa.	Sivistysjohtaja ja muut esi- miehet Jatkuva arviointi
Tietohallinnon toimi- mattomuus	Toimintahäiriöt ym. ongelmat tietojär- jestelmissä ja –verkoissa voivat haitata huomattavasti normaalia toimintaa. Tietojärjestelmien toimimattomuus vaikuttaa useaan eri tekijään. Se hei- kentää mm. tiedonkulkua ja maksulli- kennettä sekä lamauttaa osan palve- luista kokonaan.	2	2	Sujuva yhteistyö sekä kaupungin tietohallinnon että ohjelmistotoimittajien kanssa. Tietojärjestel- mien pääkäyttäjät on nimetty. Tietojärjestel- mien toimintahäiriöihin on varauduttu.	Vastuualueiden vastuuhenkilöt / nimetyt vas- tuuhenkilöt Jatkuva arviointi
Tilojen puute	Asianmukaisten varastotilojen puute Kansalaisopistolla ei ole omia toimitilo- ja, joten kiinteistöjen remontit vaikeutta- vat opiston toimintaa, kun korvaavia tiloja ei ole aina saatavilla	2	3	Havaitut puutteet tuo- daan esille, ne selvite- tään ja selvityksen perus- teella tehdään ratkaisut Ennakoidaan tulevat remontit ja kartoitetaan vaihtoehtoiset tilat etukä- teen.	Vastuualueiden vastuuhenkilöt Jatkuva arviointi
Arviointi Työntekijöiden pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot (erityisesti kulttuuripalveluissa kesällä 2020) aiheuttivat kuormitusta hen- kilöstölle, kun varahenkilöstöä ei ollut saatavana. Kirjastossa ja uimahallilla ylimääräistä henkilöstön kuormitusta aiheutti keväällä lomautusprosessi ja uimahallin työntekijöiden siirtäminen tosiin tehtäviin. Kirjaston henkilöstö pysyi omissa tehtävissään eikä lo- mautuksia lopulta toteutettu, mutta koska oli painetta pitää kirjasto avoinna läpi kesän kevään pitkän sulun jälkeen, jouduttiin kesä työskentelemään aivan minimihenkilöstöllä, jotta kesälomat saatiin pidettyä. Opistolle saatu henkilöstöresurssin lisäys pienensi työhyvinvointiin ja toiminnan laatuun kohdistuvaa riskiä. Epävarmuus etäopetus- järjestelyiden toteutumisesta ja kestosta heikensi opiston opetushenkilöstön työssäjaksamista. Musiikkiopisto joutui luopumaan puhallinluokasta. Korvaava opetustila yritettiin saada jakamalla isoin opetustila kahtia. Tämä uusi opetustila tarvitsee kuitenkin äänieristyksen, mitä tullaan esittämään talousarvioon 2022. Nykyisellään uusi opetustila on käyttökeli- voton.					

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
VAHINKORISKIT					
Henkilöstöön kohdistuvan väkivallan uhka	Asiakaspalvelutyössä häiriötilanteet ovat lisääntyneet ja joskus syntyy riskitilanteita.	3	2	Yksin työskentelyn välttäminen, koulutus, vartiointipalvelu	Esimiehet Jatkuva arviointi
Työtilat eivät ole turvalliset	Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja.	2	2	Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut.	Esimiehet Jatkuva arviointi
Palo- tai vesivahingot Henkilövahingot	Museo- ja kirjastoaineistoihin liittyvät vahingot Asiakasturvallisuudesta huolehtiminen	2	2	EA- ja alkusammutuskoulutukset Säännölliset turvakävelyt ja pelastussuunnitelmien läpikäynnit	Esimiehet Jatkuva arviointi
Force majeure -tilanteet	Esim. pandemia, luonnonkatastrofit	3	2	Varautumissuunnitelma, viranomaisten ohjeiden ja määräysten noudattaminen	Esimiehet Jatkuva arviointi

Arviointi

Omatoimikirjastohankkeen yhteydessä parannettiin henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuutta asentamalla kaupungintalon aulaan vartijankutsupainike, joka on sekä asiakkaiden että kaupungintalolla työskentelevän henkilökunnan käytettävissä. Myös NuortenTuvalla otettiin käyttöön vartijankutsujärjestelmä ja nuorisopalveluissa työparityöskentelyyn kiinnitettiin entistä enemmän huomiota. Kaupungintalon kameravalvontajärjestelmä uusittiin ja esimerkiksi kirjastoon asennettiin lisää valvontakameroita. Myös kirjastosalin ovi sähköistettiin, joten palohälytyksen tullessa ovi aukeaa automaattisesti hätäpoistumista varten.

Uimahalli solina:

Uinninvalvojan tehtävä on allas- ja oheistilojen turvallisuuden ja asiakkaiden valvonta. Vesipelastuksen lisäksi uinninvalvojan tulee edistää turvallisuutta ennaltaehkäisevästi ylläpitämällä yleistä järjestystä, ohjeistamalla asiakkaita, puuttamalla riskikäyttäytymiseen sekä tarkkailemalla rakenteiden kuntoa ja hallin siisteyttä. Uinninvalvojan on pystyttävä pelastamaan siinä kohteessa, jossa työskentelee. Ensiapuosaaminen ja eri vaaratilanteiden tunnistaminen eivät tee uinninvalvojasta vesipelastustaitoista. Uinninvalvojalle ei saa valvontavuorolle osoittaa turvallisuuden ylläpitämistä selkeästi haitaavia työtehtäviä. Tästä syystä vuorossa olevien uinninvalvojen on keskenään sovittava työn rytmittämistä valvonnan ja kassapalvelujen välillä. Jatkossa uinninvalvojen lakisäteiset työtauat on myös järjestettävä niin, että valvonnan taso säilyy riittävänä.

Pandemian aiheuttamaa force majeure -riskiä pystyttiin kaikilla vastuualueilla pienentämään sopeuttamalla toimintaa viranomaisohjeistuksia noudattaen. Omia toimintaohjeita on myös laadittu ja työyksikkökohtaiset riskien arvioinnit on päivitetty pandemian osalta.

Riskin suuruus

- 1 = vähäinen riski
- 2 = kohtalainen riski
- 3 = merkittävä riski

Riskin todennäköisyys

- 1 = epätodennäköinen
- 2 = mahdollinen
- 3 = hyvin todennäköinen

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta yhteensä

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	583 558	-89 000	494 558	488 800	5 758	98,8 %	557 660	-12,3 %
ulkoiset tuotot	581 058	-89 000	492 058	473 557	18 501	96,2 %	533 866	-11,3 %
sisäiset tuotot	2 500	0	2 500	15 243	-12 743	609,7 %	23 793	-35,9 %
Toimintakulut	2 964 830	14 000	2 978 830	2 808 240	170 590	94,3 %	2 885 684	-2,7 %
ulkoiset kulut	1 872 038	14 000	1 886 038	1 715 448	170 590	91,0 %	1 848 975	-7,2 %
sisäiset kulut	1 092 792	0	1 092 792	1 092 792	1	100,0 %	1 036 709	5,4 %
Toimintakate	-2 381 272	-103 000	-2 484 272	-2 319 439	-164 833	93,4 %	-2 328 024	-0,4 %
Poistot	9 701	0	9 701	1 752	7 949	18,1 %	17 131	-89,8 %
Netto	-2 390 973	-103 000	-2 493 973	-2 321 192	-172 781	93,1 %	-2 345 155	-1,0 %

Investoinnit:

Omatoimikirjaston muutostöihin varatusta 25 000 euron määrärahasta käytettiin 20 099 euroa omatoimikirjastoon ja 4 387 euroa kokoushuone Peimarin varustelun parantamiseen eli määrärahasta käytettiin 97,94 % (24 486 euroa).

TOIMIELIN	Tekninen lautakunta
Tulosalue	Hallinto
Vastuuhenkilö	Tekninen johtaja Juha Saarinen

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kokoonpano 1.1. - 31.12.2020

- kokouksia 8, asioita 107 kpl

Läsnäolokerrat

Määttänen Markku	puheenjohtaja	7
Tikkanen Kirsi	varajäsen	-
Mäkelä Timo	varapuheenjohtaja	8
Backman Rami	varajäsen	-
Hellstén Mauri	jäsen	7
Rautio Rauno	varajäsen	-
Kuusela Mervi	jäsen	8
Huhtala Päivi	varajäsen	-
Kyynäräinen Ulla	jäsen	6
Mäkinen Martti	varajäsen	-
Rannikko Piia	jäsen	6
Linsuri Anne	varajäsen	-
Reponen Terhi	jäsen	8
Joukas Harri	varajäsen	-
Salokannel Veera	jäsen	4
Nuotio Minna	varajäsen/jäsen	2
Suominen Pasi	jäsen	-
Pajala Matti	varajäsen	8
Kujala Saara	nuorisovaltuuston edustaja	8
Virta Timo	kaupunginhallituksen edustaja	8
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja	5
Timonen Kati	yhdyskuntainsinööri, as.tuntija	1
Aaltonen Tero	vs.kiinteistöpäällikkö, as.tuntija	1
Otsola Urpo	kiinteistöpäällikkö, as.tuntija	1
Taipale Anu	vs. yhdyskuntainsinööri, as.tuntija	1
Salonen Kaisa	viheralue mestari, as.tuntija	2
Koponen-Laiho Sinikka	ympäristönsuojelusihteri, as.tuntija	1
Lindvall Virpi	paikkatietopäällikkö, esittelijä	1
Kylén Markku	tekninen johtaja, esitt., sihteri	4
Saarinen Juha	tekninen johtaja, esitt., sihteri	6
Tammisto Sirpa	hallintosihteri, pöytäkirjanpitäjä	8

Toiminta-ajatus

Hallinnon toiminta-ajatuksena on tehokkaasti ja taloudellisesti toimiva, asiakkaiden tarpeet huomioiva ja hyvään asiakaspalveluun pyrkivä organisaatio.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

- Hallinto organisoii, johtaa ja valvoo palvelutuotantoa sekä järjestää näihin liittyvät asiakirjapalvelut, vastaa lautakunnan talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä neuvoo ja palvelee asiakkaita.
- Tekninen toimi on viime vuosina vastannut vuosittain keskimäärin noin kolmen miljoonan euron investointien toteuttamisesta sekä noin 50 milj. euron käyttöomaisuuden ylläpidosta.
- Vuosittain valmistellaan noin 110 asiaa lautakunnan käsittelyyn sekä vastataan lautakunnan päätösten täytäntöönpanosta.
- Hallintoon sisältyy osatehtäväalue: yksityistiehallinto. Lautakunta valitsee keskuudesta yksityistiejaoston, joka toimii yksityistielain mukaisena tielautakuntana. Viheraluemestari toimii jaoston esittelijänä ja yksityistieavustusten valmistelijana. Viheraluemestarin palkkamenoista 20 % sisältyy osatehtäväalueelle
- Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisen myötä hallintoon sisältyy osatehtäväalue: vesihuoltolaitoksen hallinto. Hallinto myy palveluja Paimion Vesihuolto Oy:lle. Hallinnon henkilöstön palkkamenoista 0,7 henkilöä (yhdyskuntateknikko ja tekninen johtaja) laskutetaan Paimion Vesihuolto Oy:ltä. Vastaavasti toimistosihteerin työpanoksesta 50 % ostetaan yhtiöltä.

Henkilöstö: 1,7 henkilöä. Tekninen johtaja toimii tekniset ja ympäristöpalvelut toimialan toimialajohtajana ja teknisen lautakunnan esittelijänä sekä Paimion Vesihuolto Oy:n toimitusjohtajana.

Lautakunnan vuoden 2020 investoinnit olivat nettona noin 1,8 miljoonaa, joka on noin miljoonan alle vuosittaisen keskiarvon. Suurimmat koulujen peruskorjaus- ja laajennushankkeet on saatu päätökseen viimevuosien aikana, joihin kaupunki on 11 vuoden aikana panostanut n. 25,2 M€. Julkisen käyttöomaisuuden puolella valmistui vuonna 2020 kaksi uutta kaava-alueita, Pakurlanmetsän ja Tiilitehtaan alueet. Julkisessa käyttöomaisuudessa korjausvelan hallinnan investoinnit jatkuvat vuosittain. Kaupungin taloudellisesta tilanteesta huolimatta tulisi sekä talo- että infraomaisuudesta pitää huolta niin, ettei korjausvelkaa siirtyisi kohtuuttomasti tulevaisuuteen ja että kaupunki pysyisi houkuttelevana asuinpaikkana ja yritysten toimipaikkana.

Eläköityminen ja vapautuvien virkojen/ toimien täyttö asettavat toimialalle mittavan haasteen tarjota jatkossakin kuntalaisille nykytasoisia palveluja. Tekniset ja ympäristöpalvelut toimiala on tällä vuosikymmenellä jo sopeuttanut vakituisen henkilökuntansa määrää mm. jättämällä täyttölupia hakematta poislähteneiden henkilöiden tilalle. Toimialalla on tärkeä tehtävä kaupungin vetovoiman, viihtyisyyden ja turvallisuuden ylläpitäjänä ja lisääjänä.

Olennaiset riskitekijät toiminnassa

- Henkilöstöriskit eri tehtäväalueilla: pidempiaikaiset sijaisjärjestelyt minimihenkilöstöllä ovat hankalia tai mahdottomiakin, sijaispankkia toimialalle vaikea järjestää. Ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus tulevaisuudessa, työssäjaksaminen ja nykyisen henkilöstön ammattitaidon kehittäminen.
- Tietojärjestelmien ja tietoturvaan liittyvät riskit tietohallinnon vastuulla, pitempiaikaiset häiriöt lamauttavat toimintoja.

Vuonna 2020 osa näistä riskeistä realisoitui tehtäväalueiden vastuuhenkilöiden osalta ja niin Infrapalveluiden, kuin kiinteistöpalveluidenkin toimintaa johdettiin sijaisjärjestelyin, kiinteistöpalveluiden työnjohdollista toimintaa yhden työntekijän vajaudella.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TA19	TA20	TS21	TS 22
Palvelutason säilyttäminen	Asiakaspalvelukysely 0-5	ei tehty	tehdään	ei tehdä	tehdään
Sijoituslupa- ja käyttöoikeuspäätösten taksat			tarkistetaan	tarkistettu	

Hallinto

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	99 000	0	99 000	87 571	11 429	88,5 %	121 336	-27,8 %
ulkoiset tuotot	99 000	0	99 000	87 571	11 429	88,5 %	121 336	-27,8 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	369 561	45 000	414 561	413 353	1 208	99,7 %	436 210	-5,2 %
ulkoiset kulut	355 300	45 000	400 300	399 092	1 208	99,7 %	401 284	-0,5 %
sisäiset kulut	14 261	0	14 261	14 261	0	100,0 %	34 925	-59,2 %
Toimintakate	-270 561	-45 000	-315 561	-325 782	10 221	103,2 %	-314 873	3,5 %
Poistot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Netto	-270 561	-45 000	-315 561	-325 782	10 221	103,2 %	-314 873	3,5 %

Hallinnon tehtäväalueella ulkoiset toimintatuotot jäivät talousarvion tavoitteesta noin 11 500 €. Tuotot muodostuvat Paimion Vesihuolto Oy:lle myytävistä hallinnon palveluista sekä teknisen lautakunnan lupamaksuista. Vastaavasti hallinnon vesihuollon osatehtäväalueen toimintakulut, jotka muodostuvat pääosin palkkakuluista, ovat jääneet talousarviota pienemmiksi, joten kokonaisuuteen toimintatuottojen määrällä ei ole vaikutusta. Henkilöstömuutokset sekä tästä johtuvat palkkakulujen erot ovat sekä toimintatuottojen toteuman taustalla.

TOIMIELIN

Tulosalue

Vastuhenkilö

Tekninen lautakunta

Infrapalvelut

Vs. Yhdyskuntainsinööri Anu Taipale

Toiminta-ajatus

Infrapalvelut tuottavat yhdyskunnan tarvitsemat ja lain edellytykset täyttävät liikenneväylien ja niihin kuuluvien laitteiden sekä muiden alueiden kunnossapitopalvelut mahdollisimman hyvätasoisina, kokonaistaloudellisuus ja turvallisuus huomioon ottaen. Lisäksi kaupunkilaisille ylläpidetään monimuotoisia ja viihtyisiä yleisiä alueita, jotka muodostuvat puistoista, leikkikentistä, uimapaikoista, ulkoliikuntapaikoista, puistometsistä, pelloista ja talousmetsistä.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Keskeisenä toimintana on kaupungin hallussa ja hoidossa olevien liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapito sekä uusien rakentaminen. Kaupunki huolehtii asemakaava-alueen väylien kunnosta, niiden liikenteenohjauslaitteistosta ja liikenneturvallisuudesta. Vakituista henkilökuntaa tehtäväalueella 2020 ollut yhdyskuntainsinööriin (50 %) ja viheraluemestarin (80 %) lisäksi kolme henkeä liikenneväylien hoidon tehtävissä ja neljä henkeä yleisten alueiden hoidossa sekä lisäksi yksi henkilö julkisen käyttöomaisuuden investoinneissa.

Liikenneväylien kunnossapitoluokitus sekä viheralueiden hoitoluokitus ohjaavat toimintaa. Puistoja, leikkikenttiä, liikuntapaikkoja ja uimarantoja ja muita alueita kunnossapidetään säännöllisesti ympäri vuoden. Ympärivuotisia työtehtäviä ovat mm. yleisen siisteyden ylläpito. Väylien ja liikuntapaikkojen talvikunnossapitoon tarvittavat resurssit ovat täysin riippuvaisia sääolosuhteista. Vastapainona sulaaikana tehtäviin töihin, mm. nurmikon leikkaus ja istutukset, tarvitaan kausityövoimaa.

Katuvalaistusta uusitaan vuosittain energiatehokkaampiin valaisimiin ja ylläpidetään noin neljä kertaa vuodessa säännöllisesti tehtävillä huoltokierroksilla. Työ tapahtuu ostopalveluna.

Kaupungin hallinnoimat lumen- ja maankaatopaikat tarjoavat paikan huolehtia asianmukaisesti näiden loppusijoituksesta. Vastaanotosta saaduilla tuloilla saadaan paikkojen hoitokustannuksia katettua. Talousmetsien hoito on ulkoistettu ja pääosa kaupungin pelloista on vuokrattuna. Puun myyntitulot ovat jatkossa pienempiä viime vuosiin verrattuna.

Leikkikentille, ulkoliikunta- ja uimapaikoille asetetut turvallisuusmääräykset vaativat jatkuvaa alueiden kunnossapito- ja uudistamistarvetta. Tämä vaatii myös enemmän rahallista panostusta. Eri liikuntamuodot ovat tuoneet vaatimuksia etenkin kevytväylien kunnossapitoon ja valaistukseen. Leikkikenttien määrää vähennetään, näin jäljelle jäävien kenttien hoitoa, ylläpitoa ja välineiden monipuolisuutta pystytään tehostamaan. Vuonna 2020 kunnostettiin Taksvärkkärintien leikkipuisto ja Korpitien leikkipuisto ja sen lisäksi Eikanpolun leikkipaikan ja Räpälnpuiston leikkipaikan valaistus rakennettiin.

Vuonna 2020 kaupungin asfalttipintaisia väyliä uusintapäällystettiin noin 2,9 ha alueelta mm. Oinilan alue, Karpalotie ja osa Vistantiestä.

Tällä vuosikymmenellä on tulosalueen vakituinen henkilöstö vähentynyt kolmanneksella. Tilalle ei ole saatu palkattua uutta vakituista henkilöstöä. Vajetta on paikattu kausityövoimalla, harjoittelijoilla ja työllistetyillä sekä ulkoistamalla, jotta on pystytty ylläpitämään lakien ja määräysten sekä annettujen tavoitteiden mukaista, tulosalueelle kuuluvan kunnossapidon ja rakentamisen laatutasoa ja määrää. Ulkoistamisessa sopivien ja luotettavien urakoitsijoiden löytäminen ei kuitenkaan välttämättä ole ongelmatonta eikä ulkoistaminen myöskään välttämättä tuo kustannussäästöjä.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite ja keinot	Mittari	Tunnusluku		
		TA20	TS 21	TS 22
Jaksava, motivoitunut ja ammattitaitoinen henkilökunta				
1. Kehityskeskustelut käydään	Toteutuma %	100	100	100
Yleisten alueiden turvallisuus ja hyvä ympäristökuva	Palvelukysely tehty 2020 (asteikko 1-5)			
1. Liikennealueitten ylläpitomittari	palvelukysely 1-5	3,30	3,35	3,35
2. Talvihoitomittari	palvelukysely 1-5	3,27	3,43	3,43
3. Puistojen hoitomittari	palvelukysely 1-5	3,76	3,77	3,77
4. Leikkipaikkojen ylläpitomittari	palvelukysely 1-5	3,58	3,76	3,76
5. Taajamametsien hoitomittari	palvelukysely 1-5	3,54	3,6	3,6
6. Huonokuntoiset päällysteet uusitaan	m ² /vuosi	12000	12000	12000
7. Vanhan katuvalaistuksen saneeraus	valopisteitä/a	120	120	120
8. Vanhojen asuntoalueiden hulevesiviemärointi	m / hv+ kaapelointi	700	0	0

Toimintaa kuvaavia lukuja

Tavoite ja keinot	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tiepituuudet km							
- kadut	69,0	69,4	69,9	70,7	73,4	74,1	77
- kevytväylät	29,1	29,2	29,4	30,0	31,5	32,9	33,8
- rakennetut polut (talvikp:a)			3,1	3,2	3,3	4,7	5,1
- muut tiet	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
yhteensä	104,3	104,8	106,4	107,8	112,1	115,9	119,8
Tievalaistus, km	88,9	89,3	89,6	90,5	91,4	95,9	96,99
Talvikunnossapito, ko.vuonna päättynyt talvi							
- liukkaudentorjunta materiaali, t	312	393	257	548	627	593	565
- aorauskerroksia	7	15	12	10	12	20	3
Leikkikentät kpl	25	25	23	21	20	19	18
Uimapaikat kpl	3	3	3	3	3	3	2
A2-luokan puistoa ha	26	29	29	26	26	26	26
Maisemaniittyjä ha	5,5	8,5	8,5	5,5	5,5	5,5	5,5
Puisto-/ taajamametsiä ha	286	286	286	286	286	286	286
Talousmetsiä ha	225	225	225	225	225	225	225
Peltoa ha	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5	34,5
Luistinkentät kpl	6	6	6	6	6	6	6
Valaistut kuntoreitit/ m (sis.Jokipuisto)	4830	5630	5630	5720	5720	7120	8760

Infrapalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	108 010	0	108 010	151 571	-43 561	140,3 %	190 716	-20,5 %
ulkoiset tuotot	108 010	0	108 010	151 571	-43 561	140,3 %	190 716	-20,5 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	1 281 371	0	1 281 371	1 282 710	-1 340	100,1 %	1 270 297	1,0 %
ulkoiset kulut	1 227 494	0	1 227 494	1 228 631	-1 137	100,1 %	1 221 973	0,5 %
sisäiset kulut	53 877	0	53 877	54 079	-202	100,4 %	48 324	11,9 %
Toimintakate	-1 173 361	0	-1 173 361	-1 131 140	-42 221	96,4 %	-1 079 581	4,8 %
Poistot	732 267	0	732 267	757 871	0	103,5 %	673 192	12,6 %
Netto	-1 905 627	0	-1 905 627	-1 889 010	-42 221	99,1 %	-1 752 773	7,8 %

Käyttötalous

Talousarviota suuremmat myyntutuotot johtuivat metsien myynnin oletettua suuremmista tuloista.

Julkisen käyttömaisuuden investoinnit

Lautakunnan investoinnit julkisen käyttömaisuuden osalta toteutuivat talousarvion mukaisesti.

TOIMIELIN
Tulosalue
Vastuuhenkilö

Tekninen lautakunta
Kiinteistöpalvelut
Kiinteistöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Kiinteistöpalvelut tuottavat kaupungin kiinteistöpalveluja niin, että tiloissa on kaikkien terveellistä ja turvallista työskennellä ja toimia. Kiinteistöpalvelut muodostuvat rakennusteknisistä, sekä kunnossapitotöistä ja kiinteistönhoitopalveluista. Tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella toiminnalla taataan hyvä kiinteistöjen kunto, sekä rakennusten elinkaaren piteneminen.

Kiinteistötoimen toiminta-ajatuksena on käyttäjiä palvelevien tilojen osoittaminen ja niiden ylläpito käyttötarkoitus ja kokonaistaloudellisuus huomioiden sekä hankkia laadukkaat ruoka- ja siivouspalvelut. Kiinteistön hoito, huolto ja kunnossapito tuotetaan sekä omana että alihankintatyönä. Ruoka- ja siivouspalvelut tuotetaan tällä hetkellä Arkea Oy:n toimesta.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Kiinteistöpalvelut tuottavat käyttäjäpalveluita, joista aiheutuvat kustannukset peritään suoraan toimialoilta ja niiden yksiköistä sisäisten ylläpitovuokrien sekä läpilaskutettavien ateria- ja siivouspalveluiden muodossa. Vuodesta 2014 alkaen käyttöön otettujen ylläpitovuokrien määrityksessä on saavutettu jo hyvin tarkka jako eri kustannuspaikoille talousarvio 2019 laadintaa varten. Vuoden 2020 talousarvio tehdään uuteen järjestelmään, joka muuttaa kiinteistöpalveluiden osalta kustannuspaikka rakennetta merkittävästi. Tämän muutoksen myötä ylläpitovuokrat ajettiin järjestelmään jälkikäteen. Uuden järjestelmän myötä sisäiset vuokrat tulevat tarkentumaan kuluvien vuosien aikana ylläpidon ja kunnossapidon osalta.

Kiinteistönhoitotöitä ovat mm. tekninen huolto, talonmiespalvelut, energiankulutuksen seuranta ja kiinteistöjärjestelmien sekä huoltokirjojen ylläpito.

Kiinteistöjen kunnossapitotehtäviä on mm. erilaiset korjaus- ja asennustyöt, käyttäjäpalveluiden avustaminen sekä erityisalojen alihankkijoiden hankinta.

Kiinteistöpalvelut ylläpitävät kaupungin omistamien sekä hallinnoimia kiinteistöjä ja rakennuksia (~250 500 r-m³ / 58 500 k-m²) sekä niihin liittyviä ulkoalueita (~50 ha). Energiansäästötoimet ovat oleellinen osa toimintaa ja niihin panostus jatkuu edelleen. Kuluvan vuoden aikana on aloitettu Enni- energiansäästöprojekti yhteistyössä Kriivarin koulun 4lk kanssa. Tavoitteena on tuottaa energiakasvatusta sekä säätöjä koulurakennuksen energian kulutukseen.

Vuoden 2018 aikana aloitettiin uusiutuvien energiamuotojen hyötykäytön laajentaminen aurinkoenergian muodossa. Nopealla aikataululla käynnistetty pilottihanke Kirjasto-/kaupungintalon aurinkovoimala on tuottanut sähkö vuonna 2019 58.934 kWh ja vuonna 2020 60.673,51 kWh. Kiinteistöpalvelut laajensivat kuluvan vuoden aikana aurinkovoimaloitaan toteuttamalla investointihankkeet kahteen eri kiinteistöön. Yläkoulun ja Tapiolan päiväkodin katolle asennettiin 112MWh (58MWh ja 54MWh) voimalat. Yläkoulun aurinkovoimalalla saadaan laskennallisesti katettua noin 7% rakennuksen ostosähköstä ja Tapiolan päiväkodin rakennuksesta n. 14%.

Energiamarkkinoiden toiminta ja kustannusten nousupaineet tulee kiinteistöpalveluissa huomioida myös tulevien vuosien aikana.

Siivous- ja ateriapalveluiden tilaajan tehtäviin kuuluu valvoa, että tuottaja noudattaa palvelusopimuksia niin, että tuotetulla ylläpito- ja perussiivouspalveluilla luodaan turvallinen, terveellinen sekä viihtyisä toimintaympäristö kiinteistöjen käyttäjille. Ateriapalveluissa valvotaan, että palveluntuottaja noudattaa eri asiakasryhmien ravintosisältösuosituksia, annoskokoja sekä ruoan laatua.

Arkea Oy:n kanssa laadittu palvelusopimus on voimassa 30.6.2021 asti. Ruoka- ja puhtaanapitopalveluiden kilpailutus aloitettiin syksyllä 2020. Kilpailutuksen myötä uusi sopimuskausi palveluntuottajan kanssa alkaa 1.7.2021 ja on viisi vuotinen sekä mahdollisesti jatkettavissa 1+1-vuotisilla optiokausilla. Siivottavia rakennuksia kaupungilla on 37 kpl. Siivousneliöt ovat tällä hetkellä 36.958 m² ja ruokapalveluiden tuottamia ateriasuoritteita n. 518.767 kpl.

Arkea Oy:lle on vuokrattu neljä kaupungin ja yksi palvelukeskussäätiön keittiötä ruokapalveluiden tuottamiseksi. Vistan-, Lukion- sekä PaltanPadan valmistuskeittiöistä sekä Tapiolan päiväkodin, Hanhijoen ja Kriivarin koulujen jakelukeittiöistä tehdyt vuokrasopimukset ovat voimassa kuten palvelusopimuskin 30.6.2021 asti.

Siivousaineiden ja -tarvikkeiden hankinnassa kaupunki on edelleen mukana Turun seudun hankintarenkaassa ja KL- kuntahankinnoissa. Tilaukset ja laskutuksen hoitaa sopimuksen mukaisesti kuitenkin Arkea.

Henkilöstövahvuus: Vakinaisia kiinteistönhoitajia on 8 hlöä. Kunnossapidossa vahvuus on 4 rakennusammattimestä ja (kiinteistömestari). Siivous- ja ateriapalveluiden tilaajan yhteyshenkilönä toimii palvelupäällikkö. Kiinteistönhoitoa ja kunnossapitoa hankitaan myös ostopalveluina. Paimion kaupungin 2014 laaditun palvelustrategian mukaisesti kiinteistöpalvelua tuotetaan myös ostopalveluna.

Henkilöstöressurssien riittävyys on edelleen haaste. Kaupungin kiinteistönhoito ja kunnossapidon esimiestoiminta on ollut yhden henkilön varassa jo pidemmän aikaan. Tämä resurssipula tuottaa haasteita laadukkaaseen palvelun tuottamiseen ja rasittaa koko kiinteistöpalvelua. Sairauslomien sijaistaminen rasittaa jo entisestään tiukkoja resursseja ja aiheuttaa ylikuormitusta. Eläköitymisen johdosta vapautuvat toimet tulisi saada edelleen täytettyä, jotta palvelutaso saadaan pysymään edes nykyisellä tasolla. Kiinteistöpalveluiden henkilökunnan keski-ikä 12/2020 tarkastelu hetkellä on 50 vuotta. Toimenkuvia sekä tehtäviä tarkistetaan ja priorisoidaan jatkossakin. Ulkoisia palveluntuottajia käytetään soveltuvilta osin paikkaamaan omia resurssivajauksia.

Rakennuskannan ikääntyminen on tuonut mukanaan työsuojelullisia ongelmia, joita joudutaan ratkaisemaan myös käyttöpuolen määrärahoilla. Yleistyneet sisäilmaongelmat edellyttävät kiinteistöpalveluiden koko henkilöstöltä nopeaa ratkaisuhakuisuutta, jotta tilat saataisiin säilymään käyttökelpoisina. Sisäilmatyöryhmän kokouksissa käsitellään ilmenneiden ongelmien ratkaisumahdollisuuksia sekä todetaan jo tehtyjen toimenpiteiden toimivuus ja riittävyys.

Sivistyspalveluiden päivähoito- ja opetustilojen kasvava tarve luovat paineita kiinteistöjen tilakäytön tehostamiseen. Normaalin kunnossapidon lisäksi laajamittaisempien saneerauksien suunnittelussa otetaan huomioon tilojen tehokas ja monipuolinen käyttömahdollisuus.

Tilojen vapautuessa ne pyritään nopeasti jatkojalostamaan, joko palvelemaan kaupungin omia toimintoja tai ulosvuokrattavaksi. Kohteet jotka eivät sovellu kunnonsa tai sijaintinsa puolesta kaupungin ydintoimintaan realisoidaan.

Kiinteistöjen käytössä tapahtuvat loma-ajat ovat aika-ajoin ainoa ajanjakso, jolloin kiinteistöpalveluiden on mahdollista tehdä suurempia korjaustöitä kiinteistöissä. Ruoka- ja siivouspalveluiden sekä kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalveluiden moninaisuus tuo haastetta tehtävien hoitamiseen esim. vuosilomien aikana.

Töiden suunnittelulla, tehtävien priorisoinnilla, toimenkuvien tarkennuksilla ja käytössä olevien järjestelmien tehokkaammalla käytöllä tuottavuus paranee. Henkilöstön jaksaminen ja työkyvyn säilyttäminen ovat kuitenkin kiinteistöpalveluiden suurin haaste.

Toteutuneiden kustannusten yksityiskohtaisempaan kohdentamiseen oikeille tahoille tarkennetaan edelleen. Uusia kustannuspaikkoja luodaan, kunnossapito- ja kiinteistöhoitohenkilöstön tuntikirjanpitoa ylläpidetään ja laskujen jakoperusteita tarkennetaan edelleen jo tiliointivaiheessa. Sisäinen ylläpitovuokra on otettu käyttöön 2014 talousarvion laadinnassa.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite ja keinot	Mittari	Tunnusluku		
		TA20	TS 21	TS 22
Tavoite: Kaupungin kiinteistöt ovat kunnossa ja palvelevat käyttäjiä.				
Keinot: 1) Kiinteistöt kuntokartoitetaan kunnostustarpeen kartoittamiseksi. 2) Palaverit käyttäjien kanssa 3) Palaverit palveluntuottajien kanssa 4) Siivouspalvelun asiakastytyväisyys kysely (palvelun tuottaja tekee) 5) Siivouspalvelun laatukierrokset ja asiakastytyväisyys 6) Investointihankkeiden toteutuminen	valmius-% / r-m3 kpl/v kpl/v arvostelu 1-4 >2x kohde/vuosi % arvostelu 1-4 toteutus %	70 >30 >6 >3,5 100 3,64 80%	75 >30 >6 >3,5 100 >3,5 100%	75 >30 >6 >3,5 100 >3,5 100%
Tavoite: Kaupungin hankkima ruokapalvelu vastaa palvelusopimusta.				
Keinot: 1) Ruokapalvelun laatukierrokset 2) Ruokapalvelun asiakastytyväisyyskysely	>1x/kohde/vuosi % arvostelu 1-4	100 3,64	100 >3,5	100 >3,5
Tavoite: Jaksava, motivoitunut ja osaava henkilöstö				
Keinot: 1) Henkilöstöä koulutetaan 2) Kehityskeskustelut käydään vuosittain	kurssit/hlö/v Toteutuma-%	2 70	>2 100	>2 100

Toimintaa kuvaavia lukuja	2018	2019	2020
Rakennuksia (kpl)	90	88	88
Rakennuksia (r-m ³)	257759	250495	250495
Rakennuksia (k-m ²)	65901	58523	58523
	35/	36/	36/
Kaukolämpöön liitetty (kpl/r-m ³)	208044	209116	209116
Kaukolämmön ominaiskulutus (kWh/r-m ³ /v)	31,5	30,5	30,9
	5/	4/	3/
Öljylämmitys (kpl/r-m ³)	5898	2925	2925
Öljylämmön ominaiskulutus (kWh/r-m ³ /v)	51,2	49,2	49,2
Sähkö (kWh/r-m ³ /v)	17,8	16,9	16,9
Vesi (m ³ /r-m ³ /v)	0,10	0,09	0,09
Kiinteistöjen käyttökulut (lämpö+sähkö+vesi) (€/v)	1108000	1043000	1043896
Siivottavaa lattiapinta-alaa (h-m ²)	38256	38256	39256
Ateriapalveluiden suoritemäärät (kpl/v)	534443	524324	518767

Kiinteistöpalvelut

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	4 968 172	0	4 968 172	4 884 886	83 286	98,3 %	4 497 957	8,6 %
ulkoiset tuotot	746 540	0	746 540	663 254	83 286	88,8 %	690 718	-4,0 %
sisäiset tuotot	4 221 632	0	4 221 632	4 221 631	0	100,0 %	3 807 239	10,9 %
Toimintakulut	3 537 170	0	3 537 170	3 320 957	216 214	93,9 %	3 386 770	-1,9 %
ulkoiset kulut	3 393 941	0	3 393 941	3 157 154	236 787	93,0 %	3 261 145	-3,2 %
sisäiset kulut	143 229	0	143 229	163 803	-20 574	114,4 %	125 625	30,4 %
Toimintakate	1 431 001	0	1 431 001	1 563 929	-132 928	109,3 %	1 111 186	40,7 %
Poistot	1 387 198	0	1 387 198	1 531 529	0	110,4 %	1 259 157	21,6 %
Netto	43 803	0	43 803	32 400	-132 928	74,0 %	-147 971	-121,9 %

Käyttötalous

Talonrakennuksen investoinnit

Talonrakennuksen kustannuspaikan osalta investoinnit ylittyivät 13 % eli noin 50 000 € eurolla. Ylitys johtuu tilinpäätösvaiheessa kirjautumattomasta olleesta avustuksesta, joka on myönnetty Aurinkosähkövoimalat – hankkeelle. Omajohtoisen hankkeen, Lukiorakennuksen A- ja C-osien muutostöiden kustannusarvio ylittyi noin 70 000 €. Ylitys johtui resurssipulasta, kiinteistömestari on hoitanut viransijaisena kiinteistöpäällikön tehtäviä, johon täyttölupa saatiin vasta vuoden lopulla. Käytännössä hankkeelle varatut resurssit ovat olleet vajavaiset myös rakennusammattimiesten osalta.

Arvio lautakunnan olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
STRATEGISET RISKIT					
Palvelut ja palvelurakenne eivät vastaa kuntalaisten tarvetta. Palveluiden kysynnän ennakoinnaton vaihtelu Pandemia tai muu luonnonkatastrofi	Teiden sekä rakennusten korjausvelan kasvu ja sen myötä toteutuvan palveluiden tason ylläpitäminen. Henkilökunnan ikääntyminen ja siihen tuomat haasteet sekä resurssien vajuus. Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat, palvelutarjontaa ei muuteta riittävän joustavasti. Palveluiden tai palvelurakenteen nopea muutos, johon ei ole olemassa olevilla resursseilla pystytty vastaamaan. Korvaavien resurssien puute.	2 1	3 2	Henkilöstön koulutus. Prosessikuvausten avulla pyritään kohdentamaan resurssit oikein sekä kehittämään palveluita vastaamaan lisääntyneeseen palvelutarpeeseen. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Palvelurakenteen ja palveluiden joustavuuden kehittäminen.	Tekninen johtaja, Yhdyskuntainsinööri, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö. Jatkuva arviointi
TALOUDELLISET RISKIT					
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen Pandemia tai muu luonnonkatastrofi	Ostopalveluiden tarve kasvaa ennakoimattomasti, johtuen korjausvelasta. Laksäätteiset palvelut tulee turvata taloudellisista toimintaedellytyksistä huolimatta. Talousarvioon varatut määrärahat eivät riitä. Myynti ja vuokratulojen kutistuminen. Koneiden ja laitteiden rikkoutuminen ja uusien hankinta. Ostopalvelun osuuden lisääntyminen omien resurssien ollessa käyttämättömänä. Vaikutus yritysten taloustilanteisiin.	2 1	2 2	Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta. Talousraportit lautakunnan käsittelyssä neljä kertaa vuodessa. Palveluiden kehittämisessä tehdään taloudellisten vaikutusten arviointia. Ostopalvelut on kilpailutettu. Tilastointi ja laskutus ovat ajantasaiset. Oman tuotannon säilyttäminen kriittisiltä osin.	Tekninen johtaja, Yhdyskuntainsinööri, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö Jatkuva arviointi. 3kk, 6kk, 9kk, 12kk talouden seuranta lautakunnassa
TOIMINNALLISET RISKIT					
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen	Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä. Henkilöstön ikäjakama ja sen myötä tulevat terveydelliset haitat. Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia. Töiden jakaminen sekä työmäärä saattavat lisätä työn kuormittavuutta, heikentää työssä jaksamista sekä pitkittää päätöksentekoa ja käsittelyaikoja.	3	3	Henkilöstön riittävyys. Osaamistarpeiden ennakointi ja täydennyskoulutus. Koulutussuunnitelma toteutuu kaikissa työyksiköissä. Tasapuolinen työnjako. Kaikki avoinna olevat virat/toimet saadaan täytettyä. Sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti. Kehityskeskustelut. Aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa.	Tekninen johtaja, Yhdyskuntainsinööri, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö ja muut esimiehet.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
TOIMINNALLISET RISKIT					
Tietohallinnon toimimattomuus	Toimintahäiriöt ym. ongelmat tietojärjestelmissä ja –verkoissa voivat haitata huomattavasti normaalia toimintaa. Tietojärjestelmien toimimattomuus vaikuttaa useaan eri tekijään. Se heikentää mm. tiedonkulkua, kiinteistöjen automaatiota, kameravalvontaa sekä maksuliikennettä.	2	3	Sujuva yhteistyö sekä kaupungin tietohallinnon kanssa. Tietojärjestelmien pääkäyttäjät on nimetty. Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on varauduttu.	Tekninen johtaja, Yhdyskunta-insinööri, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö ja muut esimiehet.
Pandemia tai muu luonnonkatastrofi	Laajamittaiset poissaolot ja karanteenit tms. resurssipula.	2	2	Etätyöskentelyn mahdollistaminen.	
VAHINKORISKIT					
Suuronnettomuudet, tulipalot, myrskyt, tulvat, sähkökatkot ym. valmiuteen vaikuttavat tapahtumat	Vahinkojen korvausten pitkittyminen. Toimintojen siirto kiinteistöistä toiseen sekä uusien korvaavien laitteiden ja koneiden saatavuus. Myrskyvaurioiden korjaukseen ei riittävästi resursseja, korjaukset pimeässä	2	2	Ajantasainen varautumissuunnitelma, koulutus. Yhteistyön tärkeys eri toimialojen kesken.	Tekninen johtaja, Yhdyskunta-insinööri, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö ja muut esimiehet.
Työtilat eivät ole turvalliset	Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja.	2	2	Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut ja korjaavat toimenpiteet.	
Pandemia tai muu luonnonkatastrofi	Mahdollisia terveyshaittoja aiheuttavat joukkoaltistumiset työtiloissa.	2	2	Etätyö, muut ennaltaehkäisevät käytänteet.	

Riskin suuruus

- 1 = vähäinen riski
2 = kohtalainen riski
3 = merkittävä riski

Riskin todennäköisyys

- 1 = epätodennäköinen
2 = mahdollinen
3 = hyvin todennäköinen

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	5 175 182	0	5 175 182	5 124 027	51 154	99,0 %	4 810 008	6,5 %
ulkoiset tuotot	953 550	0	953 550	902 396	51 154	94,6 %	1 002 770	-10,0 %
sisäiset tuotot	4 221 632	0	4 221 632	4 221 631	0	100,0 %	3 807 239	10,9 %
Toimintakulut	5 188 102	45 000	5 233 102	5 017 020	216 082	95,9 %	5 093 276	-1,5 %
ulkoiset kulut	4 976 735	45 000	5 021 735	4 784 877	236 858	95,3 %	4 884 403	-2,0 %
sisäiset kulut	211 368	0	211 368	232 144	-20 776	109,8 %	208 874	11,1 %
Toimintakate	-12 921	-45 000	-57 921	107 007	-164 928	-184,7 %	-283 268	-137,8 %
Poistot	2 119 465	0	2 119 465	2 289 400	0	108,0 %	1 932 349	18,5 %
Netto	-2 132 386	-45 000	-2 177 386	-2 182 393	-164 928	100,2 %	-2 215 617	-1,5 %

TOIMIELIN

Ympäristölautakunta

Tehtävä (Tulosalue)

Vastuuhenkilö

Paikkatietopäällikkö

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA		Läsnäolokerrat
- kokouksia 7, asioita 82		
Ristilä Pasi	Puheenjohtaja	7
Granö Erkki	Varajäsen	-
Turpeinen Heikki	Varapuheenjohtaja	7
Ylihonko Markku	Varajäsen	-
Hyssälä Tuomas	Jäsen	6
Tuomola Mika	Varajäsen	-
Mäenpää Marja	Jäsen	7
Tuominen Satu	Varajäsen	-
Päätaalo Seppo	Jäsen	5
Klapuri Tintti	Varajäsen	-
Reunanen Kristiina	Jäsen	-
Autti Santeri	Varajäsen	2
Simola Lauri	Jäsen	7
Klemola Anu	Varajäsen	-
Tuunainen Kristiina	Jäsen	-
Lahti Helena	Varajäsen	7
Vairinen-Salmela Johanna	Jäsen	7
Valkonen Kimmo	Varajäsen	-
Pelkonen Peetu	Nuorisovaltuuston edustaja	6
Niinistö Julia	Nuorisovaltuuston varaedustaja	-
Hongisto Jukka	Kaupunginhallituksen puheenjohtaja	-
Alander Eira	Kaupunginhallituksen edustaja	7
Mulari Marika	Kaupunginhallituksen varaedustaja	-
Jussinmäki Jari	Kaupunginjohtaja	1
Lindvall Virpi	Esittelijä	7
Vuorinen Anita	Pöytäkirjanpitäjä	7
Kylén Markku	Tekninen johtaja	3
Saarinen Juha	Tekninen johtaja	5
Johansson Bert	Asiantuntija	1
Kiimamaa Jouni	Asiantuntija	4
Koponen-Laiho Sinikka	Asiantuntija	7
Tammisto Sirpa	Asiantuntija	1
Uusimäki Merja-Hannele	Asiantuntija	7
Vastamäki Petri	Asiantuntija	6

Toiminta-ajatus

Ympäristöpalveluiden toiminta-ajatuksena on paimiolaisten tarpeiden mukaisesti ja siihen osoitetuilla resursseilla taata kestävästä kehityksen periaatteiden mukainen, viihtyisä, virikkeinen, turvallinen, laadukas ja taloudellinen yhdyskunnan elinympäristö ohjaamalla alueiden käyttöä ja rakentamista, harjoittamalla ennaltaehkäisevää ympäristönhuoltoa ja laatimalla luotettavaa rekisteri- ja paikkatietoaineistoa.

Lautakunnan alaisen vakinaisen henkilökunnan määrä oli 31.12.2020 yhteensä 9.

TOIMIELIN	Ympäristölautakunta
Vastuualue	Kaavoitus
Vastuuhenkilö	Kaavoituspäällikkö Jouni Kiimamaa

Toiminta-ajatus

Kaavoituksen tehtävänä hallintosäännön mukaisesti on maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen valmistelutyöt tavoitteenaan kaupungin kehitystä tukeva, toimiva ja edullinen yhdyskuntarakenne sekä ajan tasalla oleva kaavoitustilanne (ajantasa-
asemakaava). Kaavoitusta ja maankäytön suunnittelua ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus. Lain yleisenä tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen siten, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle.

Toimintakuvaus

Toiminta sisältää yleis- ja asemakaavojen sekä kaavamuutosten laatimisen sekä näihin liittyvien maankäytön suunnitelmien, selvitysten ja sopimusten valmistelutyön. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus hoidetaan pääosin omana työnä. Tarvittaessa käytetään myös ostopalveluja pääasiassa kaavaselvitysten tekemiseen. Viireillä olevia kaavahankkeita on vuosittain 4-6 kpl. Lisäksi toimintaan kuuluu alueiden käyttöön liittyvä neuvonta ja lausuntojen antaminen rakentamiseen liittyvissä lupa-asioissa.

Henkilöstön määrä on 2,1 : Kaavoituspäällikkö, suunnitteluavustaja 0,5, toimistoin-
sinööri 0,5, paikkatietopäällikkö 0,1.

Ympäristöanalyysi

Vuonna 2020 kaavoitusta tehtiin omana työnä. Kaavoituspäällikkö aloitti keväällä ja siksi kaavoitus oli käytännössä katsoen alkuvuoden pysähdyksissä. Asemakaavan muutoksia hyväksyttiin yksi. Kaavoituspalveluissa valmisteltiin ympäristölautakunnan päättämät suunnittelutarveratkaisut (7 kpl) ja poikkeuslupapäätökset (4 kpl).

Eri käsittelyvaiheissa olevia asemakaavoja olivat Urheilupuiston asemakaavan muutos, Koivulinnan asemakaava ja asemakaavan muutos, Pakurlantien asemakaava ja asemakaavan muutos, Teollisuustie 6 K25 asemakaavan muutos sekä Tiilpruukintien asemakaavan muutos. Sahatie 1 asemakaavan muutos hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 29.1.2020.

Vistan osayleiskaavassa kaupungin omistuksessa olevaa asemakaavoittamatonta keskustatoimintojen aluetta on 0 ha, asumiseen tarkoitettua aluetta on 54 ha ja työpaikka-alueita 0 ha.

Myyntivalmiita pientalorakentamiseen (AO/AP) tarkoitettuja tontteja kaupungilla on 47 kpl ja muilla 121 kpl. Muita eri käyttötarkoituksella osoitettuja asuinrakentamiseen (AK/AL/AR) tarkoitettuja tontteja kaupungilla 19 kpl ja muilla 25 kpl.

Myyntivalmiita yritystontteja kaupungilla on 10 kpl (KTY-2, KLT, PL, Y) ja muilla 13 kpl. (KLT, K-1, KTY-1, KTY-2).

Kaavoitettuja mutta ei kunnallistekniikkaa sisältäviä asuinrakentamiseen tarkoitettuja tontteja (AO, AP, AR, AK, AL) kaupungilla on 9 kpl, muilla 27 kpl. Muita eri käyttötarkoituksella osoitettuja tontteja kaupungilla 9 kpl ja muilla 0 kpl. (tilanne 31.12.2020)

Toiminnalliset tavoitteet ja toteutuminen

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja turvallinen elämänympäristö 1. Kaavakkeiden/lomakkeiden ylläpito/kehittäminen 2. Hinnaston ajan tasalla pitäminen	päivitys päivitys	päivitetty päivitetty	päivitetty päivitetty	päivitys päivitys	päivitetty päivitetty
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö 1. Koulutuspäivät 2. Kehityskeskustelut käydään	pv/v toteut. %	11 100	6 100	6 100	6 100
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat 1. Kaupungin sisäiset kaavoituspalaverit 2. Kaavoituskatsaus	kpl/v laaditaan	9 laadittu	7 laadittu	8 laaditaan	5 yhteinen 2021
Monipuolinen tonttitarjonta kysyntää vastaavasti 1. Kaupungin tonttivaranto (myyntivalmiit) 2. Kaupungin tonttivaranto (kunn.tekn. puuttuu)	kpl/v kpl/v	38 39	27 64	20 30	47 9
Kaupungin maanomistus Vistan osayleiskaavan asemakaavoittamattomilla alueilla 1. Asumiseen tarkoitettua aluetta (AO, AP, AR, AK) 2. Työpaikka-alueita (T, TP)	ha ha	46 7	40 5	46 5	54 0

TOIMIELIN
Vastuualue
Vastuuhenkilö

Ympäristölautakunta
Paikkatieto
paikkatietopäällikkö Virpi Lindvall

Toiminta-ajatus

Paikkatietopalvelut tuottaa luotettavaa mittaus-, rekisteri- ja paikkatietoaineistoa päätöksenteon pohjaksi ja sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden tarpeisiin.

Toimintakuvaus

Paikkatietopalvelut palvelee kaupunkilaisia ja kaupungin eri hallintokuntia rekisteri-paikkatieto- ja mittausasioissa. Paikkatietopalvelujen keskeisiä tehtäviä ovat pohja- ja johtokartan ylläpito, suunnitelmiin ja kiinteistökauppoihin liittyvät arkistointityöt, kaupungin maaomistuksen lainhuudatus sekä paikkatiedollinen ylläpito, kiinteistöjen muodostamiseen liittyvät mittaukset, rakennuslupiin ja kunnallistekniikan rakentamiseen liittyvät tehtävät, taloushallinnon osatehtävät sekä rekisteri- ja karttapalveluiden ylläpitotehtävät.

Henkilöstön määrä on 2,5 henkilöä: paikkatietopäällikkö 0,9, paikkatietokäsittelijä, lupasihteeri 0,1, suunnitteluavustaja 0,5 ja lisäksi määräaikainen projektityöntekijä.

Ympäristöanalyysi

Kiinteistöihin, karttoihin ja eri rekistereihin liittyvän tiedon tuottamista ja hallintaa tehtiin yhteistyössä omien hallintokuntien, valtion viranomaisten ja muiden alueen kuntien kanssa.

Alueellinen yhteistyö mittauspuolella oli pysähdyksissä koko vuoden. Kansallinen yhteistyö jatkui maastotietokannan ja rakennusrekisterin oikeellisuuden turvaamiseksi. Pohjakartan tarkistaminen siirrettiin Kaarinasta Lietoon. Paimion Lämpökeskuksen paikkatietorajapinnan ylläpidosta tehtiin yhteistyösopimus.

Projektityöntekijä vastasi rakennuspaikan merkinnöistä. Myös kaupungin omana työnä tehtävät kunnallistekniikan rakentamisen mittaukset tehtiin omin voimin. Tonttien lohkomismaastotyöt Tiilitehtaan ja Pakurlanmetsän alueilla tehtiin itse. Yleisten alueiden lohkomisia ei valmistunut yhtään poikkeuksellisten olojen takia.

Rakennusten kartoittamista rakennus- ja huoneistorekisterin täydentämistä varten jatkettiin. Vuoden vaihteessa toimitettiin kahden vuoden aikana korjatut tiedot, sillä Verohallinnossa viime vuonna tehdyn uudistuksen takia tietoja ei voitu toimittaa edellisvuonna.

Laitteista takymetri huollettiin. Luodut tietokannat ja kartta-aineistot pidettiin ajan tasalla jatkuvalla täydennystyöllä.

Koulutuksiin osallistuttiin etäyhteydellä, mutta niitä järjestettiin aiempia vuosia vähemmän.

Toiminnalliset tavoitteet ja toteutuminen

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu ajantasainen ja informatiivinen toimintaympäristö 1. Hinnaston ja lomakkeiden pitäminen ajan tasalla 2. Ajantasainen pohjakartta, tarkastettu viim. 3 v. aikana 3. Yleisten alueiden lohkominen	päivitys % alue/v	ei päivitetty 50 1	päivitetty 50 1	päivitys 70 2	päivitys 60 0
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö 1. Koulutuspäivät 2. Kehityskeskustelut käydään	pv/v toteut. %	14 100	16 100	12 100	3 66
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat 1. Lähikuntien mittaushenkilöiden väliset palaverit	kpl/v	2	3	3	0

TOIMIELIN

Vastuualue

Vastuuhenkilö

Ympäristölautakunta

Rakennusvalvonta

rakennustarkastaja Petri Vastamäki

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvontapalveluiden toiminta-ajatuksena on kuntalaisten tarpeiden mukaisesti ja osoitetuilla voimavaroilla edistää kestävästä kehityksestä periaatteiden mukaisen, viihtyisän, virikkeisen, turvallisen, laadukkaan ja taloudellisen asuin-, työ- ja vapaa-ajan ympäristön rakentamista. Tätä toteutetaan ohjaamalla rakentamista ja valvomalla rakennettua ympäristöä.

Toiminnan kuvaus ja ympäristöanalyysi

Rakennusvalvonta käsitteli 305 rakentamiseen liittyvää lupa-asiaa. Rakennuslupahakemuksia käsiteltiin 102 kpl, toimenpidelupahakemuksia käsiteltiin 124 kpl ja ilmoituksen mukaisia hankkeita on hyväksytty 44 kpl. Lisäksi käsiteltiin rakennuslupien jatkoaikapäätöksiä 26 kpl, muutoslupia - kpl sekä 9 kpl purkuilmoituksia / purkulupia.

Uusien omakotitalojen lupia käsiteltiin 27 kpl ja paritalojen lupia 0 kpl. Rivitalohankkeiden lupia käsiteltiin 6 kpl.

Rakentamiseen liittyviä katselmuksia on suoritettu 316 kpl, joista aloituskokousten osuus on 27 kpl.

Rakentamiseen liittyvää lain edellyttämää neuvontaa on annettu erikseen ilmoitetuina toimistoaikoina. Rakennusvalvonta huolehtii, että rakennus tai rakennuskohde täyttää käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla rakenteiden lujuuden,

paloturvallisuuden, hygienian, terveyden ja ympäristön, käyttöturvallisuuden, meluntorjunnan sekä energiatalouden ja lämmöneristyksen perusvaatimukset. Rakennusvalvonnan tehtäväkenttään kuuluu lupa- ja ilmoitusasioiden käsittely ja valmistelu, lupien valvonta katselmusten, tarkastusten ja asiapapereiden avulla, sekä valmiiden rakennusten ja niiden ympäristöjen jatkuva valvonta. Rakentajien ohjauksella ja neuvonnalla on merkittävä osuus rakennusvalvonnan työkentässä. Kaavoilla määrättyjen asioiden toteuttamisen valvonta. Jätevesiasetuksen mukaisten lupien päättäminen ja valvonta.

Henkilöstön määrä on 2,8. Rakennustarkastaja, tarkastusinsinööri, lupasihteeri 0,8.

Rakennuslupahakemukset on pääsääntöisesti käsitelty 3 viikon kuluessa siitä, kun hakemukseen tarvittavat liitteet ja lausunnot on saatu.

Rakennusvalvonnan maksuperusteet on vahvistettu 16.6.2016. Vertailua naapurikuntien taksoihin on suoritettu.

Rakennusjärjestyksen uudistaminen on viety loppuun ja uusi rakennusjärjestys on hyväksytty 1.11.2020.

Keskeneräisten rakennushankkeiden osalla on ollut projekti, jossa käyttöönotto tehty, loppukatselmus suorittamatta hankkeisiin liittyen on lähetetty kiinteistöille kirjeitä. Kevään aikana hankkeita on saatettu loppuun.

Rakennusvalvonnan henkilöstö on osallistunut tarpeellisiksi katsottuihin rakennusvalvonnan ohjelmistojen etäkoulutuksiin.

Koronapandemiasta johtuen kuntien välisiä palavereja ei ole pidetty.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja turvallinen elämänympäristö					
1. Rakennusluvan käsittelyaika	vko/lupa	3	3	3	3
2. Rakennusvalvonnan taksat tarkistetaan säännöllisesti	tarkistettu	-	tarkistettu	-	-
3. Keskeneräiset rakennushankkeet (VRK)	kpl/v	440	350	365	460
4. Käyttöönotto tehty, lopputarkastus pitämättä		170	90	145	105
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö					
1. Koulutuspäivät	pv/v	23	10	15	7
2. Kehityskeskustelut käydään	toteut. %	100	100	100	100
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat					
1. Kuntien väliset palaverit	kpl/v	6	4	4	0

TOIMIELIN
Vastuualue
Vastuuhenkilö

Ympäristölautakunta
Ympäristönsuojelu
ympäristönsuojelusihteeri Sinikka Koponen-Laiho

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelun tehtävänä on ylläpitää ja edistää kunnassa kestävästä kehityksestä periaatteiden mukaista, luonnonympäristöltään monimuotoista, terveellistä, viihtyisää ja laadukasta elinympäristöä. Tätä toteutetaan harjoittamalla ennaltaehkäisevää ympäristönsuojelutyötä, edistämällä ilmastonmuutosta hillitseviä paikallistason toimenpiteitä, tukemalla luonnon monimuotoisuuden säilymistä, valvomalla luvanvaraisia toimintoja ja jakamalla tietoa asukkaille ja toiminnanharjoittajille.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä Paimiossa hoitaa ympäristölautakunta.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Ympäristönsuojelun tulosalueeseen kuuluu mm. ympäristönsuojelu- ja maanaineslain mukaisten lupien ja ilmoitusten käsittely ja valvonta; jätehuollossa valvontatehtävät ja mm. roskaantumiseen liittyvät tarkastukset; vesihuoltolain mukaisten vapautushakemusten käsittely; hajajätevesiasetuksen mukaisten lupien valmistelu-, valvonta- ja neuvontatehtävät; maisematyöluvista päättäminen; ilmastonmuutoksen torjunta ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen; ympäristön tilan seuranta (esim. vesistöjen tilan seuranta tutkimuksin, kasvihuonekaasupäästöseuranta); vieraslajien torjunnan edistäminen; ns. nitraattiasetuksen valvonta (eläinsuojat ja lantalat); tiedotus ja neuvonta puhelimitse, kaupungin www-sivuilla, paikallislehden välityksellä ja julkaisuina.

Vuonna 2020 ympäristölautakunta käsitteli mm. yhden ympäristöluvan voimassaolon jatkoaikahakemuksen, yhdeksän poikkeamishakemusta jätevesien käsittelyvaatimuksista ja antoi erilaisia lausuntoja ympäristötoimen asiassa viisi kappaletta. Poistotekstiilien käsittelylaitokselle myönnettiin koetointilupa. Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen saatiin lähes valmiiksi, määräysten vahvistaminen valtuustossa jäi seuraavan vuoden puolelle.

Paimion kaupungin ympäristöohjelman 2019-2022 jalkauttaminen käytäntöön alkoi. Työhön palkattiin osa-aikainen projektityöntekijä, joka mm. koordinoi ympäristölautakunnan kokoaman ympäristöohjelman seurantaryhmän työtä. Ryhmä kokoontui kolme kertaa.

Ympäristöohjelman toteutuneista tavoitteista ja toimenpiteistä voidaan mainita mm. kierrätysastioiden hankinta kaupungintalon sosiaalityöhön, Kunta-Helmi-avustushakemusten laatiminen Ympäristöministeriöön, jättiputkien torjuntahankkeen jatkuminen ja hankintakoulutuksen järjestäminen kaupungin hankinnoista vastaaville.

Paimion liittyminen hiilineutraalit kunnat-verkoston (Hinku) edellytti mm. kunnassa oman Hinku-työryhmän perustamista. Kaupunginhallituksen perustama Hinku-työryhmä kokoontui myös kolme kertaa ja toimintaa koordinoi projektityöntekijä. Eri toimialoilla toteutuneita Hinku-toimenpiteitä kaupungissa olivat mm. aurinkopaneelien määrän kasvu kaupungin kiinteistöissä, led-katuvalojen määrän kasvu, jalankulun ja pyöräilyn edistämishojelman laatiminen ja Kriivarin koulun oppilaiden energiansäästöpilotti 50/50-ohjelman avulla.

Ympäristöministeriön Helmi-elinympäristöohjelmasta haettiin ja saatiin harkinnanvaraista valtionavustusta kosteikkolintujen elinolojen parantamiseksi Paimion entisellä jätevedenpuhdistamolla. Suunnittelu- ja käytännön työt käynnistyvät vuonna 2021. Lisäksi Paimio on mukana Valonian-koordinoimassa usean kunnan yhteisessä Helmi-hankkeessa, jossa Paimiossa kohteina ovat Vähäjoki-Karhunojan ja Juntolan luonnonsuojelualueen perinnebiotooppien ennallistaminen.

Hajajätevesiasetus (157/2017) työllisti neuvonnan ja valvonnan muodossa erityisesti pohjavesi- ja ranta-alueilla. Em. alueilla jätevesijärjestelmä korjasi tai uusi yhdeksän kiinteistöä, seitsemälle kiinteistölle myönnettiin jatkoaika.

Vesistötarkkailua jatkettiin edellisvuosien malliin Paimionjoessa, Vähäjoessa ja Paimionlahdella konsultin toimesta. Paimion kasvihuonekaasupäästöjä seurattiin CO2-raportoinnin avulla.

Jättiputkien torjunta eteni Suomen Luonnonsuojeluliiton Viekas LIFE -hankkeen myötä. Paimiossa poistettiin kesän aikana 390 yksittäistä jättiputkea ja peitettiin yksi laaja-alainen esiintymä muovilla kasvuston hävittämiseksi.

Aiempina vuosina asukkaille järjestettyjä jättipalsamin kitkentätalkoita ja linnunpönttöjen rakennustapahtumaa ei pidetty koronaepidemian vuoksi.

Vakituisen henkilöstön määrä oli 1,6: ympäristönsuojelusihteeri, toimistoinsinööri 0,5, lupasihteeri 0,1. Lisäksi määräaikaisena apuna työskenteli osaikainen projektityöntekijä n. 8 kk.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tunnusluku			
		TP18	TP19	TA20	TP20
Tehokkaan, laadukkaan ja kustannustietoisen toiminnan kautta tuotettu viihtyisä ja terveellinen elinympäristö 1. Lupien ja ilmoitusten laadukas ja joutuisa käsittely 2. Paimion kaupungin ympäristöohjelman 2019-2022 jalkauttaminen ja seuranta 3. Osallistuminen kasvihuonekaasupäästöseurantaan (CO2-raportti), vieraslaji LIFE – hankkeeseen ja HINKU-hankkeeseen	käsittelyaika /lupa toteutuminen osallistuminen	2,5 kk osall.	3 kk valmistui osall.	2,5 kk Jalkautus, seuranta osall.	2,5 kk osittain osall.
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö 1. Koulutuspäivät	pv/v	20	7	8	6
Hyvä tiedonkulku ja yhtenäiset toimintatavat alueellisesti 1. Kuntien väliset palaverit ymp.suojelutehtävissä	kpl/v	2	2	3	2

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ
Olennaiset riskitekijät toiminnassa:

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Riskit	Riskin kuvaus	Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys	Ennalta ehkäisevät toimenpiteet	Vastuhenkilö Aikataulu
STRATEGISET RISKIT					
Maankäytön suunnittelun hidas eteneminen	Kaavaprosessin pitkittyminen erilaisten selvitysten puutteellisuuksista tai niihin kohdistuvista valituksista johtuen.	2	2	Selvitysten tarjouspyynnöt tulee laatia huolella. Prosessin tulee olla kuvattu.	Kaavoituspäällikkö
TALOUDELLISET RISKIT					
Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu	Tietojärjestelmiin on panostettava joka vuosi enemmän. Joitain päivityksiä voi siirtää eteenpäin, mutta yleensä se ei ole kannattavaa	1	2	Hintojen nousun arvion pyytäminen ICT-palveluja toimittavilta yrityksiltä ennen talousarvion valmistelua.	Paikkatietopäällikkö Syyskuu
TOIMINNALLISET RISKIT					
Henkilöstön jakaminen	Pitkittyneet ja ennakoimattomat poissaolot kuormittavat työyhteisön hyvinvointia. Tehtävät on jaettu niin, että pääsääntöisesti yksi ihminen vastaa hänelle asetetuista työtehtävistä. Poissaolotilanteissa näistä tehtävistä selviytyminen työtehtäviä jakamalla aiheuttaa pitkittyessään työssä uupumista. Päteviä sijaisia on hankala löytää.	2	2	Kaikki avoimena olevat virat/toimet pyritään täyttämään. Esimiestyöhön panostaminen; säännölliset keskustelut, herkkä puuttuminen, työtehtävien jakaminen uudelleen tarvittaessa kehityskeskustelut. Mittaustehtävät on pystytty turvaamaan, kun asiakkaita pystyy palvelemaan kaksi vakituista työntekijää.	Kaavoituspäällikkö Paikkatietopäällikkö Rakennustarkastaja
Tiedon poistuminen henkilöstövaihdosten myötä ja ammattitaitoisen työvoiman löytämisen vaikeus	Pitkäaikaiset työntekijät vievät mukanaan paljon hiljaista tietoa. Kunta-alan palkat eivät juuri houkuttele yksityisiltä markkinoilta työntekijöitä.	2	3	Työntekijöiden työsuhteiden limittäminen. Riittävät dokumentointivälineet ja rekisterit. Työn houkuttelevuuden lisääminen muilla kuin rahallisilla keinoilla	Kaavoituspäällikkö Paikkatietopäällikkö Rakennustarkastaja
Esimiestyön organisaation rakenteet	Esimiehillä on hyvin vähän aikaa paneutua johtamiseen työtehtäviensä ohella.	2	3	Johtamiselle ja kehittämistyölle tulisi saada riittävästi aikaa esimerkiksi työtehtäviä delegoimalla	Kaavoituspäällikkö, Paikkatietopäällikkö Rakennustarkastaja

VAHINKO-RISKIT					
Ulkopuolisen toimijan aiheuttamat vaaratilanteet	Ympäristövahinkojen ja onnettomuuksien aiheuttamat riskit (esim. pohjavesialueen, maaperän tai vesistön pilaantuminen) voivat olla seurauksiltaan hyvin vakavia.	3	1	Toimintamallit vahinkojen varalle luotava.	Ympäristön-suojelusihteeri
Tietohallintoriskit	Tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyvät riskit vaikuttavat olennaisesti alalla.	3	1	Toiminnan häiriöttömyyteen on varauduttu mahdollisimman hyvin rekisteri- ja paikkatietojärjestelmien osalta käytämällä omaa palvelinympäristöä. Mitä laitteissa käytetään sekä omaa tukiasemaa että laitetoimittajan tarjoamaan virtuaaliverkkoa, jolloin toimintavarmuus kasvaa.	Paikkatietopäällikkö

Arviointi

Poikkeukselliset olosuhteet, epävarmuus toiminnasta, lisääntynyt etätö ja uudet toimintatavat vuonna 2020 vaativat henkilöstöltä suurta muutoksensietokykyä. Samaan aikaan täyttämättä olleen kaavoituspäällikön viran tehtävien hoito aiheutti lisäkuormaa osalle henkilöstöstä. Virka oli täyttämättä yli puoli vuotta, jonka aikana kaavat eivät aktiivisesti edenneet. Kaavoituksen hidastuminen aiheuttaa pidemmällä aikajänteellä rakentamiseen sopivien tonttien puutetta ja estää potentiaalisten yrittäjien ja asukkaiden tontin hankinnan. Tietojärjestelmissä tapahtuneet muutokset ja niiden keskeneräisyys vaativat runsaasti kouluttautumista ja venymistä.

Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys
1 = vähäinen riski	1 = epätodennäköinen
2 = kohtalainen riski	2 = mahdollinen
3 = merkittävä riski	3 = hyvin todennäköinen

Ympäristölautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot	203 900	0	203 900	184 094	19 806	90,3 %	157 773	16,7 %
ulkoiset tuotot	203 900	0	203 900	184 094	19 806	90,3 %	157 773	16,7 %
sisäiset tuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	803 976	0	803 976	735 226	68 750	91,4 %	719 020	2,3 %
ulkoiset kulut	729 147	0	729 147	660 396	68 751	90,6 %	653 056	1,1 %
sisäiset kulut	74 829	0	74 829	74 830	0	100,0 %	65 964	13,4 %
Toimintakate	-600 076	0	-600 076	-551 132	-48 944	91,8 %	-561 247	-1,8 %
Poistot	5 600	0	5 600	5 600	0	100,0 %	5 600	0,0 %
Netto	-605 676	0	-605 676	-556 732	-48 944	91,9 %	-555 647	0,2 %

Ympäristölautakunnan toteuma vuodelta 2020 jäi arvioitua alhaisemmaksi. Suurin vaikutus oli kaavoituspäällikön täyttämättömällä viralla osan vuotta (henkilöstökulut 37 000 euroa ja palveluiden ostot 21 000 euroa). Paikkatiedon palvelujen ostoissa tuli säästöä (13 000 euroa) maanmittaustoimitusten vähäisyyden vuoksi. Niitä ei voitu järjestää koronarajoitusten takia. Ympäristönsuojelun tuotot jäivät alle odotusten, ympäristöasioissa ei suuria lupa-asioita käsitelty. Palveluiden ostoissa ylitettiin arvio (12 000 euroa), sillä mm. ympäristöohjelman jalkauttaminen vaati palvelujen ostoa ulkopuolelta.

2.2. Yhteenveto käyttötalouden toteutumisesta

Vuoden 2020 käyttötalouden toteutuminen tehtävittäin mukaan lukien sisäiset erät

Toimielin/tehtävä	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA								
Toimintatuotot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	36 294	-100,0 %
Toimintakulut	162	0	162	271,38	-109,69	167,8 %	33 370	-99,2 %
Toimintakate	-162	0	-162	-271,38	109,69	167,8 %	2 924	-109,3 %
11 TARKASTUSLAUTAKUNTA								
Toimintatuotot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	20 512	0	20 512	21 660,67	-1 149,14	105,6 %	17 984	20,4 %
Toimintakate	-20 512	0	-20 512	-21 660,67	1 149,14	105,6 %	-17 984	20,4 %
12 KAUPUNGINHALLITUS								
14 KONSERNIJOHTO JA HALLINTOPALVELUT								
Toimintatuotot	1 841 514	-100 000	1 741 514	1 787 723,44	-46 209,440	102,7 %	2 183 032	-18,1 %
Toimintakulut	3 278 895	296 000	3 574 894	3 709 230,44	-134 336,140	103,8 %	3 553 532	4,4 %
Toimintakate	-1 437 381	-396 000	-1 833 380	-1 921 507,00	88 126,700	104,8 %	-1 370 499	40,2 %
16 MAASEUTUPALVELUT								
Toimintatuotot	227 000	0	227 000	195 834,00	31 166,000	86,3 %	215 515	-9,1 %
Toimintakulut	277 129	0	277 129	236 423,15	40 705,610	85,3 %	267 811	-11,7 %
Toimintakate	-50 129	0	-50 129	-40 589,15	-9 539,610	81,0 %	-52 296	-22,4 %
18 TYÖLLISYYDENHOITO								
Toimintatuotot	326 384	0	326 384	295 865,87	30 518,130	90,6 %	303 369	-2,5 %
Toimintakulut	741 531	0	741 531	752 207,22	-10 675,960	101,4 %	744 223	1,1 %
Toimintakate	-415 147	0	-415 147	-456 341,35	41 194	109,9 %	-440 854	3,5 %
12 KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ								
Toimintatuotot	2 394 898	-100 000	2 294 898	2 279 423,31	15 474,69	99,3 %	2 701 916	-15,6 %
Toimintakulut	4 297 555	296 000	4 593 554	4 697 860,81	-104 306,49	102,3 %	4 565 566	2,9 %
Toimintakate	-1 902 657	-396 000	-2 298 656	-2 418 437,50	119 781,18	105,2 %	-1 863 650	29,8 %
16 SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA								
20 HALLINTO								
Toimintatuotot	279 931	0	279 931	283 314,84	-3 383,84	101,2 %	281 859	0,5 %
Toimintakulut	304 724	0	304 724	302 668,44	2 055,78	99,3 %	278 647	8,6 %
Toimintakate	-24 793	0	-24 793	-19 353,60	-5 439,62	78,1 %	3 213	-702,4 %
22 SOSIAALITYÖ								
Toimintatuotot	146 900	0	146 900	266 732,51	-119 832,51	181,6 %	173 649	53,6 %
Toimintakulut	7 130 732	400 000	7 530 732	7 728 113,30	-197 380,98	102,6 %	7 291 831	6,0 %
Toimintakate	-6 983 832	-400 000	-7 383 832	-7 461 380,79	77 548,47	101,1 %	-7 118 182	4,8 %
26 VANHUSPALVELUT JA KOTIHOITO								
Toimintatuotot	1 373 100	0	1 373 100	1 535 942,73	-162 842,73	111,9 %	1 394 124	10,2 %
Toimintakulut	7 663 965	0	7 663 965	7 613 210,80	50 754,61	99,3 %	7 316 076	4,1 %
Toimintakate	-6 290 865	0	-6 290 865	-6 077 268,07	-213 597,34	96,6 %	-5 921 952	2,6 %

Toimielin/tehtävä	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
28 TERVEYDENHUOLTO								
Toimintatuotot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	20 464 746	0	20 464 746	19 936 720,55	-528 025,69	97,4 %	19 995 168	-0,3 %
Toimintakate	-20 464 746	0	-20 464 746	-19 936 720,55	528 025,69	97,4 %	-19 995 168	-0,3 %
16 SOSIAALILAUTAKUNTA YHTEENSÄ								
Toimintatuotot	1 799 931	0	1 799 931	2 085 990,08	-286 059,08	115,9 %	1 849 632	12,8 %
Toimintakulut	35 564 168	400 000	35 964 168	35 580 713,09	-672 596,28	98,9 %	34 881 721	2,0 %
Toimintakate	-33 764 237	-400 000	-34 164 237	-33 494 723,01	386 537,20	98,0 %	-33 032 089	1,4 %
19 KOULUTUSLAUTAKUNTA 32 HALLINTO JA OPPILASHUOLTO								
Toimintatuotot	58 270	0	58 270	70 622,59	-12 352,59	121,2 %	13 527	422,1 %
Toimintakulut	667 063	0	667 063	744 132,84	-77 069,45	111,6 %	258 094	188,3 %
Toimintakate	-608 793	0	-608 793	-673 510,25	64 716,86	110,6 %	-244 568	175,4 %
33 VARHAISKASVATUS								
Toimintatuotot	792 540	-125 000	667 540	734 982,73	-67 442,73	110,1 %	792 389	-7,2 %
Toimintakulut	8 474 904	3 500	8 478 404	8 401 177,19	77 226,71	99,1 %	8 234 756	2,0 %
Toimintakate	-7 682 364	-128 500	-7 810 864	-7 666 194,46	-144 669,44	98,1 %	-7 442 367	3,0 %
34 PERUSOPETUS								
Toimintatuotot	751 308	0	751 308	745 801,01	5 506,99	99,3 %	652 526	14,3 %
Toimintakulut	10 921 609	-3 500	10 918 109	10 791 364,11	126 744,50	98,8 %	10 783 165	0,1 %
Toimintakate	-10 170 301	3 500	-10 166 801	-10 045 563,10	-121 237,51	98,8 %	-10 130 639	-0,8 %
36 TOISEN ASTEEN KOULUTUS								
Toimintatuotot	52 360	0	52 360	44 150,19	8 209,81	84,3 %	47 129	-6,3 %
Toimintakulut	1 804 097	0	1 804 097	1 774 287,51	29 809,74	98,3 %	1 749 022	1,4 %
Toimintakate	-1 751 737	0	-1 751 737	-1 730 137,32	-21 599,93	98,8 %	-1 701 893	1,7 %
19 KOULUTUSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ								
Toimintatuotot	1 654 478	-125 000	1 529 478	1 595 556,52	-66 078,52	104,3 %	1 505 570	6,0 %
Toimintakulut	21 867 674	0	21 867 673	21 710 961,65	156 711,50	99,3 %	21 025 037	3,3 %
Toimintakate	-20 213 196	-125 000	-20 338 195	-20 115 405,13	-222 790,02	98,9 %	-19 519 466	3,1 %
21 SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA								
40 KIRJASTO- JA KULTTURIPALVELUT								
Toimintatuotot	42 703	14 000	56 703	48 657,55	8 045,45	85,8 %	41 530	17,2 %
Toimintakulut	682 087	14 000	696 087	662 488,71	33 598,75	95,2 %	692 659	-4,4 %
Toimintakate	-639 384	0	-639 384	-613 831,16	-25 553,30	96,0 %	-651 129	-5,7 %
41 PAIMION OPISTO								
Toimintatuotot	274 400	-35 000	239 400	228 896,77	10 503,23	95,6 %	224 439	2,0 %
Toimintakulut	813 479	0	813 479	739 511,83	73 966,81	90,9 %	772 708	-4,3 %
Toimintakate	-539 079	-35 000	-574 079	-510 615,06	-63 463,58	88,9 %	-548 269	-6,9 %
42 NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT								
Toimintatuotot	266 455	-68 000	198 455	211 246,08	-12 791,08	106,4 %	291 690	-27,6 %
Toimintakulut	1 469 264	0	1 469 264	1 406 239,05	63 024,79	95,7 %	1 420 317	-1,0 %
Toimintakate	-1 202 809	-68 000	-1 270 809	-1 194 992,97	-75 815,87	94,0 %	-1 128 627	5,9 %
21 SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA YHTEENSÄ								
Toimintatuotot	583 558	-89 000	494 558	488 800,40	5 757,60	98,8 %	557 660	-12,3 %
Toimintakulut	2 964 830	14 000	2 978 830	2 808 239,59	170 590,35	94,3 %	2 885 684	-2,7 %
Toimintakate	-2 381 272	-103 000	-2 484 272	-2 319 439,19	-164 832,75	93,4 %	-2 328 024	-0,4 %

Toimielin/tehtävä	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
24 TEKNINEN LAUTAKUNTA								
44 HALLINTO								
Toimintatuotot	99 000	0	99 000	87 570,81	11 429,19	88,5 %	121 336	-27,8 %
Toimintakulut	369 561	45 000	414 561	413 353,06	1 208,24	99,7 %	436 210	-5,2 %
Toimintakate	-270 561	-45 000	-315 561	-325 782,25	10 220,95	103,2 %	-314 873	3,5 %
48 INFRAPALVELUT								
Toimintatuotot	108 010	0	108 010	151 570,56	-43 560,56	140,3 %	190 716	-20,5 %
Toimintakulut	1 281 371	0	1 281 371	1 282 710,11	-1 339,60	100,1 %	1 270 297	1,0 %
Toimintakate	-1 173 361	0	-1 173 361	-1 131 139,55	-42 220,96	96,4 %	-1 079 581	4,8 %
50 KIINTEISTÖPALVELUT								
Toimintatuotot	4 968 172	0	4 968 172	4 884 885,89	83 285,74	98,3 %	4 497 957	8,6 %
Toimintakulut	3 537 170	0	3 537 170	3 320 956,98	216 213,50	93,9 %	3 386 770	-1,9 %
Toimintakate	1 431 001	0	1 431 001	1 563 928,91	-132 927,76	109,3 %	1 111 186	40,7 %
24 TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ								
Toimintatuotot	5 175 182	0	5 175 182	5 124 027,26	51 154,37	99,0 %	4 810 009	6,5 %
Toimintakulut	5 188 102	45 000	5 233 102	5 017 020,15	216 082,14	95,9 %	5 093 277	-1,5 %
Toimintakate	-12 921	-45 000	-57 921	107 007,11	-164 927,77	-184,7 %	-283 268	-137,8 %
26 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA								
Toimintatuotot	203 900	0	203 900	184 093,91	19 806,09	90,3 %	157 773	16,7 %
Toimintakulut	803 976	0	803 976	735 226,18	68 750,23	91,4 %	719 020	2,3 %
Toimintakate	-600 076	0	-600 076	-551 132,27	-48 944,14	91,8 %	-561 247	-1,8 %
27 ALUEPELASTUSPALVELU								
Toimintatuotot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	0	0,0 %
Toimintakulut	794 177	0	794 177	791 457,80	2 718,81	99,7 %	779 030	1,6 %
Toimintakate	-794 177	0	-794 177	-791 457,80	-2 718,81	99,7 %	-779 030	1,6 %
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ								
Toimintatuotot	11 811 947	-314 000	11 497 947	11 758 028,88	-260 082,25	102,3 %	11 618 855	1,2 %
Toimintakulut	71 501 155	754 999	72 256 154	71 362 469,00	893 685,13	98,8 %	70 000 689	1,9 %
Toimintakate	-59 689 208	-1 068 999	-60 758 208	-59 604 440,12	-1 153 767,38	98,1 %	-58 381 834	2,1 %

2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Toimielin/tehtävä	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %	Toteuma 2019	Tot. 2020/ Tot. 2019 muutos-%
Toimintatuotot								
Myyntituotot	3 265 516	-67 000	3 198 516	3 594 349,22	-395 833,22	112,4 %	3 226 900	11,4 %
Maksutuotot	2 376 500	-161 000	2 215 500	2 138 368,78	77 131,22	96,5 %	2 286 068	-6,5 %
Tuet ja avustukset	656 294	-7 000	649 294	653 321,90	-4 027,90	100,6 %	648 489	0,7 %
Muut toimintatuotot	5 513 637	-79 000	5 434 637	5 371 988,98	62 648,02	98,8 %	5 457 397	-1,6 %
	11 811 947	-314 000	11 497 947	11 758 028,88	-260 081,88	102,3 %	11 618 854	1,2 %
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	21 851 741	191 723	22 043 464	21 854 237,21	189 226,79	99,1 %	21 158 023	3,3 %
Palvelujen ostot	39 123 857	531 277	39 655 134	38 808 344,73	846 789,27	97,9 %	38 769 298	0,1 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	2 302 061	0	2 302 061	2 334 637,16	-32 576,16	101,4 %	2 261 291	3,2 %
Avustukset muille	3 557 537	0	3 557 537	3 703 184,92	-145 647,92	104,1 %	3 494 480	6,0 %
Muut toimintakulut	4 665 959	32 000	4 697 959	4 662 064,98	35 894,02	99,2 %	4 317 596	8,0 %
	71 501 155	755 000	72 256 155	71 362 469,00	893 686,00	98,8 %	70 000 689	1,9 %
Toimintakate	-59 689 208	-1 069 000	-60 758 208	-59 604 440,12	-1 153 767,88	98,1 %	-58 381 835	2,1 %
Verotulot	45 310 000	-1 300 000	44 010 000	44 007 325,91	2 674,09	100,0 %	43 494 954	1,2 %
Valtionosuudet	15 578 069	3 495 704	19 073 773	19 093 848,00	-20 075,00	100,1 %	14 324 092	33,3 %
Käyttökate	1 198 861	1 126 704	2 325 565	3 496 733,79	-1 171 168,79	150,4 %	-562 791	-721,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot	460 000	0	460 000	463 551,28	-3 551,28	100,8 %	450 035	3,0 %
Muut rahoitustuotot	480 000	0	480 000	567 954,70	-87 954,70	118,3 %	491 623	15,5 %
Korkokulut	300 000	0	300 000	234 558,04	65 441,96	78,2 %	265 908	-11,8 %
Muut rahoituskulut	10 000	0	10 000	14 242,72	-4 242,72	142,4 %	2 840	401,6 %
Vuosikate	1 828 861	1 126 704	2 955 565	4 279 439,01	-1 323 874,01	144,8 %	110 120	3786,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	2 316 000	0	2 316 000	2 573 396,38	-257 396,38	111,1 %	2 172 472	18,5 %
Satunnaiset erät								
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	360 380	-100,0 %
Satunnaiset kulut	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-487 139	1 126 704	639 565	1 706 042,63	-1 066 477,63	266,8 %	-1 701 972	-200,2 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	84 000	0	84 000	84 060,79	-60,79	100,1 %	84 058	0,0 %
Varausten lisäys (-) ta vähennys (+)	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	0	0,0 %
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	0	0,0 %
Tilikauden yli-/alij	-403 139	1 126 704	723 565	1 790 103,42	-1 066 538,42	247,4 %	-1 617 914	-210,6 %

Verotulojen erittely vuonna 2020

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Tulovero	41 500 000	-1 010 000	40 490 000	40 486 539,85	3 460,15	100,0
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 360 000	-20 000	1 340 000	1 341 985,25	-1 985,25	100,1
Kiinteistövero	2 450 000	-270 000	2 180 000	2 178 800,81	1 199,19	99,9
Yhteensä	45 310 000	-1 300 000	44 010 000	44 007 325,91	2 674,09	100,0

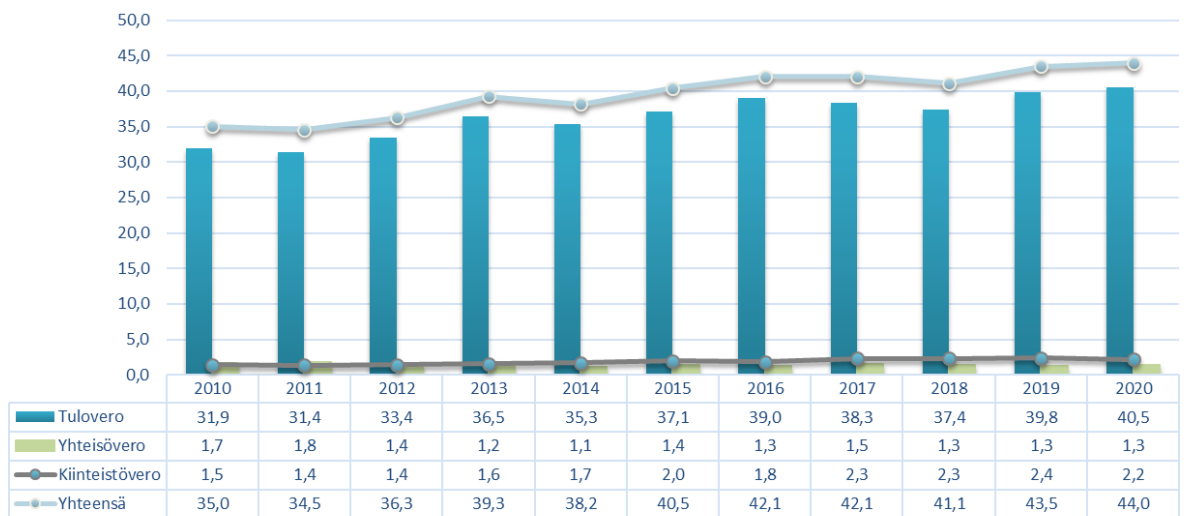
	Kiinteistövero%						
	Tulovero-%	Verotettava ansiotulo (1000€)	Muutos %	Vakituinen asuinrakennus	Muu kuin vakituinen asuinrakennus	Yleinen kiinteistövero%	Rakentamaton tontti
Verovuosi 2011	19,50	174 160	4,6 %	0,35	0,95	0,80	0,00
Verovuosi 2012	19,75	182 677	4,9 %	0,35	0,95	0,80	3,00
Verovuosi 2013	19,75	185 187	1,4 %	0,35	0,95	0,80	3,00
Verovuosi 2014	20,25	187 373	1,2 %	0,35	0,95	0,80	3,00
Verovuosi 2015	20,75	192 486	2,7 %	0,37	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2016	20,75	194 358	1,0 %	0,37	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2017	20,75	194 149	-0,1 %	0,45	1,20	1,10	3,00
Verovuosi 2018	20,75	201 395	3,7 %	0,45	1,20	1,10	3,00
Verovuosi 2019	20,75	208 277	3,4 %	0,45	1,20	1,10	3,00
Verovuosi 2020*	20,75	212 439	2,0 %	0,45	1,20	1,10	3,00
Verovuosi 2021*	20,75	216 778	2,0 %	0,45	1,20	1,10	3,00

* arvio/ennuste

Valtionosuudet vuonna 2020

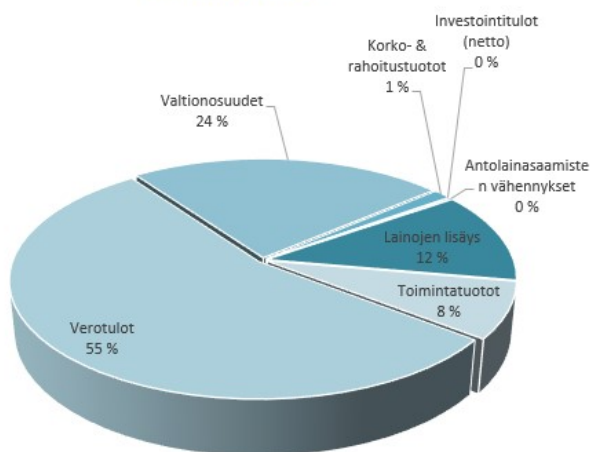
	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ml. tasaukset	15 994 622	3 209 193	19 203 815	19 211 779,00	-7 964,00	100,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-416 553	286 511	-130 042	-117 931,00	-12 111,00	90,7
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0,00	0,00	0,0
Yhteensä	15 578 069	3 495 704	19 073 773	19 093 848,00	-20 075,00	100,1

Verotulot lajeittain 2010 - 2020, milj €

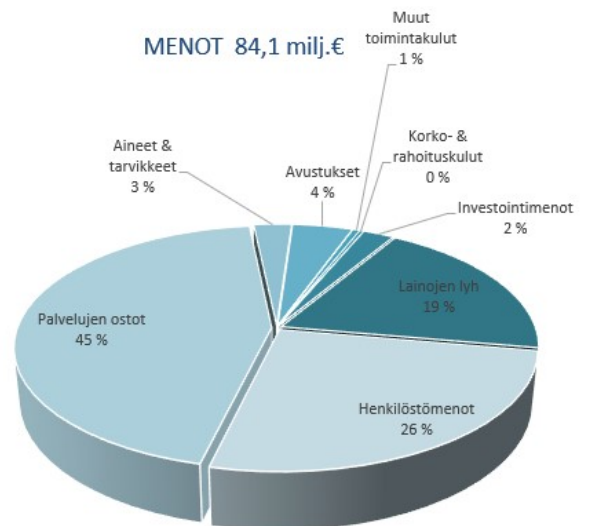

Kaupungin kokonaistulot ja -menot 2020

TULOT 80,6 milj.€

MENOT 84,1 milj.€

2.4. Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
32 KAUPUNGINHALLITUS						
9120 KIINTEÄ OMAISUUS						
UUSINVESTOINNIT						
Menot	20 000	0	20 000	11 850,00	8 150,00	59,3 %
Tulot	120 000	0	120 000	100 350,00	19 650,00	83,6 %
Nettomeno	-100 000	0	-100 000	-88 500,00	-11 500,00	88,5 %
9140 IRTAIN OMAISUUS						
Menot	90 000	83 000	173 000	127 068,66	45 931,34	73,5 %
Tulot	0	25 000	25 000	26 804,00	-1 804,00	0,0 %
Nettomeno	90 000	58 000	148 000	100 264,66	47 735,34	67,7 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	55 000	0	55 000	20 688,94	34 311,06	37,6 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	55 000	0	55 000	20 688,94	34 311,06	37,6 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	35 000	83 000	118 000	106 379,72	11 620,28	90,2 %
Tulot	0	25 000	25 000	26 804,00	-1 804,00	0,0 %
Nettomeno	35 000	58 000	93 000	79 575,72	13 424,28	85,6 %
9170 ARVOPAPERIT						
Menot	0	0	0	30 000,00	-30 000,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	0	0	0	30 000,00	-30 000,00	0,0 %
32 KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ						
Menot	110 000	83 000	193 000	168 918,66	24 081	87,5 %
Tulot	120 000	25 000	145 000	127 154,00	17 846,00	87,7 %
Nettomeno	-10 000	58 000	48 000	41 764,66	6 235,34	87,0 %
34 SOSIAALILAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	36 100	0	36 100	0,00	36 100,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	36 100	0	36 100	0,00	36 100,00	0,0 %

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
35 KOULUTUSLAUTAKUNTA						
9330 IRTAIN OMAISUUS, varhaiskasvatus						
Menot	35 000	-10 000	25 000	0,00	25 000,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0,00	0,0 %
Nettomeno	35 000	-10 000	25 000	0,00	25 000,00	0,0 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	20 000	0	20 000	0,00	20 000,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	20 000	0	20 000	0,00	20 000,00	0,0 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	15 000	-10 000	5 000	0,00	5 000,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	15 000	-10 000	5 000	0,00	5 000,00	0,0 %
9330 IRTAIN OMAISUUS, peruskoulut						
Menot	139 000	-16 000	123 000	62 647,95	60 352,05	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	139 000	-16 000	123 000	62 647,95	60 352,05	0,0 %
LAAJENNUSINVESTOINNIT						
Menot	60 000	-6 000	54 000	25 718,56	28 281,44	47,6 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	60 000	-6 000	54 000	25 718,56	28 281,44	47,6 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	79 000	-10 000	69 000	36 929,39	32 070,61	53,5 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	79 000	-10 000	69 000	36 929,39	32 070,61	53,5 %
9330 IRTAIN OMAISUUS, lukio						
Menot	55 000	0	55 000	50 607,25	4 392,75	92,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	55 000	0	55 000	50 607,25	4 392,75	92,0 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	30 000	0	30 000	25 681,45	4 318,55	85,6 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	30 000	0	30 000	25 681,45	4 318,55	85,6 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	25 000	0	25 000	24 925,80	74,20	99,7 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	25 000	0	25 000	24 925,80	74,20	99,7 %
35 KOULUTUSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
Menot	229 000	-26 000	203 000	113 255,20	89 744,80	55,8 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	229 000	-26 000	203 000	113 255,20	89 744,80	55,8 %
36 SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
9340 IRTAIN OMAISUUS						
Menot	38 000	-13 000	25 000	24 486,05	513,95	0,0 %
Tulot	13 000	-13 000	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	25 000	0	25 000	24 486,05	513,95	0,0 %

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
38 TEKNINEN LAUTAKUNTA						
9410 TALONRAKENNUS						
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	455 000	-35 000	420 000	434 947,47	-14 947,47	103,6 %
Tulot	40 000	0	40 000	0,00	40 000,00	0,0 %
Nettomeno	415 000	-35 000	380 000	434 947,47	-54 947,47	114,5 %
Muu talonrakennus						
Menot	410 000	-35 000	375 000	416 496,68	-41 496,68	111,1 %
Tulot	40 000	0	40 000	0,00	40 000,00	0,0 %
Nettomeno	370 000	-35 000	335 000	416 496,68	-81 496,68	124,3 %
128 Vistan koulun peruskorjaus						
Menot	45 000	0	45 000	18 450,79	26 549,21	41,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	45 000	0	45 000	18 450,79	26 549,21	41,0 %
9429 JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS						
Menot	1 418 000	-133 000	1 285 000	1 248 776,17	36 223,83	97,2 %
Tulot	50 000	0	50 000	81 266,70	-31 266,70	162,5 %
Nettomeno	1 368 000	-133 000	1 235 000	1 167 509,47	67 490,53	94,5 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	745 000	-95 000	650 000	574 149,68	75 850,32	88,3 %
Tulot	50 000	0	50 000	81 266,70	-31 266,70	162,5 %
Nettomeno	695 000	-95 000	600 000	492 882,98	107 117,02	82,1 %
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	673 000	-38 000	635 000	674 626,49	-39 626,49	106,2 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	673 000	-38 000	635 000	674 626,49	-39 626,49	106,2 %
8460 IRTAIN OMAISUUS						
Menot	44 000	0	44 000	25 000,00	19 000,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	44 000	0	44 000	25 000,00	19 000,00	0,0 %
UUSINVESTOINNIT						
Menot	44 000	0	44 000	25 000,00	19 000,00	56,8 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	44 000	0	44 000	25 000,00	19 000,00	56,8 %
38 TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
Menot	1 917 000	-168 000	1 749 000	1 708 723,64	40 276	97,7 %
Tulot	90 000	0	90 000	81 266,70	8 733	90,3 %
Nettomeno	1 827 000	-168 000	1 659 000	1 627 456,94	31 543,06	98,1 %
40 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
KORVAUSINVESTOINNIT						
Menot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Nettomeno	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
Menot	2 330 100	-124 000	2 206 100	2 015 383,55	190 716,45	91,4 %
Tulot	223 000	12 000	235 000	208 420,70	26 579,30	88,7 %
Nettomeno	2 107 100	-136 000	1 971 100	1 806 962,85	164 137,15	91,7 %

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnanrahavirta						
Vuosikate	1 828 861	1 126 704	2 955 565	4 279 439,01	-1 323 874	144,8 %
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät	-120 000	0	0	-210 384,73	210 385	0,0 %
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-2 330 100	124 000	-2 206 100	-2 015 383,55	-190 716	91,4 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	121 000	0	121 000	108 070,70	12 929	89,3 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	420 000	0	420 000	310 734,62	109 265	74,0 %
Toiminta ja investoinnit netto	-80 239	1 250 704	1 290 465	2 472 476,05	-1 182 011	191,6 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainauksen lisäykset muille	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Antolainauksen vähennykset muilta	281 000	0	281 000	150 000,00	131 000	0,0 %
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000	0	1 000 000	10 000 000,00	-9 000 000	1000,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 500 000	0	-1 500 000	-3 146 427,80	1 646 428	209,8 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-13 000 000,00	13 000 000	0,0 %
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0,00	0	0,0 %
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	24 851,54	-24 852	0,0 %
Saamisten muutos	0	0	0	-572 409,72	572 410	0,0 %
Korottomien velkojen muutos	300 000	0	300 000	766 293,14	-466 293	0,0 %
Rahoitustoiminnan kassavirta	81 000	0	81 000	-5 777 692,84	5 858 693	-7133,0 %
Kassavarojen muutos	761	1 250 704	1 371 465	-3 305 216,79	4 676 682	-241,0 %

2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Rakenneosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Muutettu Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama	Tot %
Käyttötalousosa						
Tuloarviot	11 811 947	-314 000	11 497 947	11 758 028,88	260 082	102,3
Määrärahat	71 501 155	754 999	72 256 154	71 362 469,00	-893 685	98,8
Toimintakate	-59 689 208	-1 068 999	-60 758 208	-59 604 440,12	1 153 767	98,1
Tuloslaskelmaosa						
Verotulot	45 310 000	-1 300 000	44 010 000	44 007 325,91	2 674	100,0
Valtionosuudet	15 578 069	3 495 704	19 073 773	19 093 848,00	-20 075	100,1
Korkotulot	460 000	0	460 000	463 551,28	-3 551	100,8
Muut rahoitustulot	480 000	0	480 000	567 954,70	-87 955	118,3
Korkomenot	300 000	0	300 000	234 558,04	65 442	78,2
Muut rahoitusmenot	10 000	0	10 000	14 242,72	-4 243	142,4
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0	0,0
Yhteensä	61 518 069	2 195 704	63 713 773	63 883 879,13	-170 106	100,3
Investointiosa						
Tuloarviot	223 000	12 000	235 000	208 420,70	-26 579	88,7
Määrärahat	2 330 100	-124 000	2 206 100	2 015 383,55	-190 716	91,4
Nettomeno	-2 107 100	136 000	-1 971 100	-1 806 962,85	164 137	91,7
Rahoitusosa						
Antolainauksen muutokset	281 000	0	281 000	150 000,00	131 000	0,0
Lisäykset	0	0	0	0,00	0	0,0
Vähennykset	281 000	0	281 000	150 000,00	131 000	0,0
Lainakannan muutokset	-500 000	0	-500 000	-6 146 427,80	5 646 428	1 229,3
Pitkäaikaisten lisäys	1 000 000	0	1 000 000	10 000 000,00	-9 000 000	1 000,0
Pitkäaikaisten vähennys	1 500 000	0	1 500 000	-3 146 427,80	1 646 428	-209,8
Lyhytaikaisten muutos	0	0	0	-13 000 000,00	13 000 000	0,0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0,00	0	0,0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-219 000	0	-219 000	-6 296 427,80	5 777 428	2 875,1
Yhteensä						
Tuloarviot	75 144 016	1 893 704	77 037 720	86 249 129,47	9 211 410	112,0
Määrärahat (menot)	75 641 255	630 999	76 272 254	57 480 225,51	-18 792 029	75,4
Netto	497 239	-1 262 705	-765 466	-28 768 903,96	-28 003 438	3 758,4

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut, yhteensä

	2020	2019	2018	2017	2016	
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 260 538,06	1 938 856,40	1 768 958,63	1 657 728,63	2 169 508,07	
Maksutuotot	2 135 508,78	2 281 336,10	2 389 215,31	2 860 159,66	2 686 845,57	
Tuet ja avustukset	653 321,90	648 488,84	659 559,48	580 017,87	994 078,47	
Muut toimintatuotot	1 150 357,54	1 650 158,61	1 847 763,12	3 020 024,67	1 509 952,18	
	+	6 199 726,28	6 518 839,95	6 665 496,54	7 360 384,29	
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	17 230 543,42	16 941 096,11	16 537 047,74	16 100 710,12	17 803 415,20	
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	3 720 457,76	3 670 229,64	3 654 481,65	3 699 895,97	4 188 761,49	
Muut henkilösivukulut	903 236,03	546 697,60	564 855,90	555 008,44	1 142 495,68	
Palvelujen ostot	37 479 683,82	37 495 708,52	34 873 995,39	33 209 163,99	31 350 474,87	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 334 318,16	2 260 646,37	2 268 453,78	2 371 010,15	2 567 278,16	
Avustukset	3 708 272,67	3 494 480,07	2 867 982,40	2 661 067,14	3 810 946,41	
Muut toimintakulut	427 745,04	491 816,70	545 678,45	619 146,46	580 415,39	
	-	65 804 256,90	64 900 675,01	61 312 495,31	59 216 002,27	
Toimintakate		-59 604 530,62	-58 381 835,06	-54 646 998,77	-54 083 402,91	
Verotulot	+	44 007 325,91	43 494 953,54	41 088 117,23	42 091 339,04	42 090 497,47
Valtionosuudet	+	19 093 848,00	14 324 092,00	13 442 899,00	13 707 411,00	14 304 837,00
Rahoitustuotot ja kulut						
Korkotuotot	+	463 551,28	450 035,46	463 100,64	455 636,61	450 979,04
Muut rahoitustuotot	+	568 045,20	491 623,11	481 940,58	491 303,64	473 679,01
Korkokulut	-	234 558,04	265 908,37	288 518,10	323 918,61	400 706,45
Muut rahoituskulut	-	14 242,72	2 839,66	12 712,44	2 137,55	6 965,55
Vuosikate		4 279 439,01	110 121,02	527 828,14	5 321 562,69	2 828 917,61
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-	2 521 972,52	2 172 471,92	1 904 206,74	1 770 489,70	1 874 964,70
Arvonalentumiset	-	51 423,86				
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot	+	0,00	360 380,13	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	-	0,00	0,00	0,00	0,00	192 698,87
Tilikauden tulos		1 706 042,63	-1 701 970,77	-1 376 378,60	3 551 072,99	761 254,04
Poistoeron lisäys tai vähennys	+/-	84 060,79	84 057,72	84 057,72	84 057,72	84 057,72
Varausten lisäys tai vähennys	+					
Rahastojen lisäys tai vähennys	+/-					
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-/+	1 790 103,42	-1 617 913,05	-1 292 320,88	3 635 130,71	845 311,76

3.2. Rahoituslaskelma

	2020	2019	2018	2017	2016
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 279 439,01	110 121,02	527 828,14	5 321 562,69	2 828 917,61
Satunnaiset erät	0,00	360 380,13	0,00	0,00	-192 698,87
Tulorahoituksen korjauserät	-210 384,73	-692 843,53	-656 724,04	-1 675 268,38	-271 189,32
Toiminnan rahavirta	4 069 054,28	-222 342,38	-128 895,90	3 646 294,31	2 365 029,42
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 015 383,55	-7 340 816,66	-5 334 230,00	-2 894 425,02	-3 630 688,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	108 070,70	123 610,50	68 378,50	331 479,20	89 832,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	310 734,62	845 200,09	772 435,35	1 891 272,03	330 479,92
Investointien rahavirta	-1 596 578,23	-6 372 006,07	-4 493 416,15	-671 673,79	-3 210 376,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 472 476,05	-6 594 348,45	-4 622 312,05	2 974 620,52	-845 347,02
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00	0,00	-595 000,00	-100 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	150 000,00	215 833,34	202 500,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00	16 500 000,00	4 000 000,00	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 146 427,80	-5 282 165,20	-2 047 141,20	-2 347 141,20	-2 747 141,20
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 000 000,00	-1 000 000,00	2 000 000,00	-500 000,00	4 000 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	24 851,54	-1 194,88	251 608,66	-45 700,22	11 869,05
Saamisten muutos	-572 409,72	-626 910,40	350 469,44	778 620,56	288 834,42
Korottomien velkojen muutos	766 293,14	-251 976,79	1 395 909,32	-327 646,56	-642 248,24
Rahoituksen rahavirta	-5 777 692,84	9 553 586,07	6 153 346,22	-3 036 867,42	811 314,03
Rahavarojen muutos	-3 305 216,79	2 959 237,62	1 531 034,17	-62 246,90	-34 032,99
Rahavarojen muutos	-3 305 216,79	2 959 237,62	1 531 034,17	-62 246,90	-34 032,99
Rahavarat 31.12.	2 453 605,33	5 758 822,12	2 799 584,50	1 268 550,33	1 330 797,23
Rahavarat 1.1.	5 758 822,12	2 799 584,50	1 268 550,33	1 330 797,23	1 364 830,22

3.3. Tase

VASTAAVAA	2020	2019	2018	2017	2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT					
<i>I Aineettomat hyödykkeet</i>					
1 Aineettomat oikeudet	120 997,93	66 124,74	31 399,11	23 693,79	52 967,22
2 Muut pitkävaikutteiset menot	98 089,86	121 880,51	134 127,38	144 012,24	135 950,27
	219 087,79	188 005,25	165 526,49	167 706,03	188 917,49
<i>II Aineelliset hyödykkeet</i>					
1 Maa- ja vesialueet	7 942 506,64	8 039 022,53	7 612 562,03	7 294 515,34	7 335 073,30
2 Rakennukset	28 963 034,71	30 063 551,19	26 402 291,64	24 373 857,59	24 753 060,20
3 Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 521 407,06	7 094 545,67	6 199 114,61	5 088 301,48	4 793 056,73
4 Koneet ja kalusto	628 687,10	708 059,24	541 551,02	465 531,51	434 633,71
5 Muut aineelliset hyödykkeet	299 444,18	299 444,18	298 924,18	29 424,18	29 424,18
6 Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	22 027,16	0,00	210 970,84	817 096,23	125 814,28
	45 377 106,85	46 204 622,81	41 265 414,32	38 068 726,33	37 471 062,40
<i>III Sijoitukset</i>					
1 Osakkeet ja osuudet	23 874 430,33	23 844 430,33	23 913 739,90	23 862 314,90	23 862 314,90
3 Muut lainasaamiset	17 338 802,99	17 338 802,99	17 338 802,99	17 338 802,99	17 338 802,99
4 Muut saamiset	100 982,71	100 982,71	100 982,71	100 982,71	100 982,71
	41 314 216,03	41 284 216,03	41 353 525,60	41 302 100,60	41 302 100,60
A PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	86 910 410,67	87 676 844,09	82 784 466,41	79 538 532,96	78 962 080,49
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
1 Valtion toimeksiannot	23 659,78	28 479,16	33 218,88	37 727,14	42 000,35
2 Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	206 255,08	205 342,53	205 482,28	202 764,42	201 337,52
	229 914,86	233 821,69	238 701,16	240 491,56	243 337,87
C VAIHTUVAT VASTAAVAT					
<i>II Saamiset</i>					
Pitkäaikaiset saamiset					
2 Lainasaamiset	370 199,66	520 199,66	736 033,00	938 533,00	343 533,00
Lyhytaikaiset saamiset					
1 Myyntisaamiset	1 191 905,07	1 155 914,33	1 038 541,08	1 066 784,08	1 247 209,75
2 Lainasaamiset	2 678,65	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Muut saamiset	426 048,04	529 156,73	553 467,80	543 386,36	1 474 592,24
4 Siirtosaamiset	1 332 680,40	695 245,39	161 397,17	493 705,05	160 694,06
	3 323 511,82	2 900 516,11	2 489 439,05	3 042 408,49	3 226 029,05
<i>IV Rahat ja pankkisaamiset</i>	2 453 605,33	5 758 822,12	2 799 584,50	1 268 550,33	1 330 797,23
C VAIHTUVAT VASTAAVAT, YHTEENSÄ	5 777 117,15	8 659 338,23	5 289 023,55	4 310 958,82	4 556 826,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ	92 917 442,68	96 570 004,01	88 312 191,12	84 089 983,34	83 762 244,64

VASTATTAVAA	2020	2019	2018	2017	2016
A OMA PÄÄOMA					
<i>I Peruspääoma</i>	16 891 798,18	16 891 798,18	16 891 798,18	16 891 798,18	16 891 798,18
<i>V Edellisten tilikausien yli/alijäämä</i>	10 087 387,45	11 705 300,50	12 997 621,38	9 362 490,67	8 517 178,91
<i>VI Tilikauden ylijäämä</i>	1 790 103,42	-1 617 913,05	-1 292 320,88	3 635 130,71	845 311,76
A OMA PÄÄOMA, YHTEENSÄ	28 769 289,05	26 979 185,63	28 597 098,68	29 889 419,56	26 254 288,85
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
1 Poistoero	1 094 975,33	1 179 036,12	1 263 093,84	1 347 151,56	1 431 209,28
	1 094 975,33	1 179 036,12	1 263 093,84	1 347 151,56	1 431 209,28
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
1 Valtion toimeksiannot	23 659,78	28 479,16	33 218,88	37 727,14	42 000,35
2 Lahjoitusrahastojen pääomat	570 668,74	562 887,68	564 783,14	294 925,07	294 442,23
3 Muut toimeksiantojen pääomat	72 174,14	54 191,11	53 630,28	69 161,83	113 917,99
	666 502,66	645 557,95	651 632,30	401 814,04	450 360,57
E VIERAS PÄÄOMA					
<i>I Pitkäaikainen</i>					
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 975 000,00	23 725 000,00	10 546 427,80	11 653 593,00	13 700 734,20
	30 975 000,00	23 725 000,00	10 546 427,80	11 653 593,00	13 700 734,20
<i>II Lyhytaikainen</i>					
2 Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 750 000,00	37 146 427,80	40 107 165,20	35 047 141,20	35 847 141,20
5 Saadut ennakot	427 578,97	252 100,59	144 571,85	121 016,52	167 101,42
6 Ostovelat	3 538 915,78	3 949 788,95	3 150 309,51	2 842 450,17	2 520 743,09
7 Muut velat	575 064,06	553 092,36	771 608,10	823 184,27	854 648,16
8 Siirtovelat	3 120 116,83	2 139 814,61	3 080 283,84	1 964 213,02	2 536 017,87
	31 411 675,64	44 041 224,31	47 253 938,50	40 798 005,18	41 925 651,74
E VIERAS PÄÄOMA, YHTEENSÄ	62 386 675,64	67 766 224,31	57 800 366,30	52 451 598,18	55 626 385,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	92 917 442,68	96 570 004,01	88 312 191,12	84 089 983,34	83 762 244,64

3.4. Konsernilaskelmat

Konsernitase

VASTAAVAA	2020	2019	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	126 589	77 783	78 214	125 343
Muut pitkävaikutteiset menot	156 911	172 903	179 847	232 563
Ennakkomaksut	0	0	0	9 156
	283 500	250 686	258 061	367 062
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	10 479 444	10 582 553	9 619 739	9 350 147
Rakennukset	78 467 173	51 812 672	48 853 365	47 214 669
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-8 870 078	19 211 198	17 739 868	15 843 034
Koneet ja kalusto	2 819 808	2 954 473	3 131 406	3 397 447
Muut aineelliset hyödykkeet	450 976	475 936	478 884	222 397
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	640 342	428 657	576 985	1 391 980
	83 987 664	85 465 490	80 400 247	77 419 675
Sijoitukset				
Osakkuusyhteisöt	699 603	509 775	509 220	453 112
Osakkeet ja osuudet	5 045 375	5 033 961	4 295 694	4 218 195
Muut lainasaamiset	20 000	20 000	20 000	20 000
Muut saamiset	140 550	37 277	39 653	40 697
	5 905 528	5 601 013	4 864 567	4 732 004
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	90 176 692	91 317 189	85 522 875	82 518 741
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot	119 083	94 066	152 168	37 727
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	208 682	231 961	234 855	307 515
Muut toimeksiantojen varat	171 429	170 111	92 829	106 872
	499 193	496 138	479 852	452 114
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	736 730	427 326	436 535	370 218
Valmiit tuotteet/tavarat	30 949	36 542	32 921	32 132
	767 679	463 868	469 456	402 350
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	0	1	0	0
Muut saamiset	588 044	2 180	2 906	3 918
Siirtosaamiset	0	476 038	403 395	312 823
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	2 833 213	2 629 915	2 917 490	2 665 995
Lainasaamiset	7 039	0	36 491	0
Muut saamiset	1 028 511	984 114	1 008 510	1 008 902
Siirtosaamiset	1 354 261	1 235 335	664 349	891 881
	5 811 067	5 327 583	5 033 142	4 883 518
Rahoitusarvopaperit				
Osakkeet ja osuudet	12 437	12 447	12 447	12 447
Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin	1 940 590	1 895 596	1 985 860	1 354 011
Muut arvopaperit	53 915	53 961	53 614	53 558
	2 006 942	1 962 003	2 051 921	1 420 015
Rahat ja pankkisaamiset	8 782 102	11 625 116	8 309 116	7 408 119
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	17 367 790	19 378 570	15 863 635	14 114 002
VASTAAVAA YHTEENSÄ	108 043 675	111 191 896	101 866 362	97 084 856

VASTATTAVAA	2020	2019	2018	2017
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	16 896 798	16 891 808	16 891 806	16 891 806
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1 145 909	1 145 909	1 145 000	1 145 000
Arvonkorotusrahasto	1 255 328	1 255 384	1 255 384	1 255 384
Muut omat rahastot	262 928	262 928	268 015	270 443
Edell tilikausien yli-/alijäämä	-1 178 975	-391 354	-386 037	-4 533 166
Tilikauden yli/alijäämä	1 404 984	-1 808 072	-1 350 619	3 374 029
	19 786 973	17 356 603	17 823 550	18 403 496
VÄHEMMISTÖOSUUDET	15 624	10 038	13 651	33 713
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset	2 528	2 625	3 672	4 040
Muut pakolliset varaukset	760 802	760 404	767 417	704 144
	763 330	763 029	771 089	708 183
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Valtion toimeksiannot	127 204	95 417	152 716	126 693
Lahjoitusrahastojen pääomat	601 507	594 844	597 697	327 146
Muut toimeksiantojen pääomat	199 302	224 302	146 459	176 034
	928 013	914 562	896 872	629 872
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	38 922 095	32 836 243	20 521 835	21 969 837
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	7 864 003	7 470 102	7 151 626	6 875 972
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	25 796 945	38 596 056	41 702 009	36 904 384
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 966 692	13 245 263	12 985 730	11 559 398
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	86 549 735	92 147 664	82 361 200	77 309 591
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	108 043 675	111 191 896	101 866 362	97 084 856

Konsernin tuloslaskelma

	2020	2019	2018	2017
Toimintatuotot	34 261 584	33 602 670	33 732 714	34 540 988
Toimintakulut	-95 943 927	-93 471 329	-89 317 542	-86 311 379
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-42 910	11 800	21 823	32 742
Toimintakate	-61 725 254	-59 856 859	-55 563 006	-51 737 649
Verotulot	43 980 787	43 494 954	41 088 117	42 091 339
Valtionosuudet	24 999 365	19 857 184	18 886 083	19 028 411
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Korkotuotot	21 647	20 620	33 110	26 809
Muut rahoitustuotot	93 035	29 092	12 808	33 501
Korkokulut	-358 343	-405 928	-455 193	-508 154
Muut rahoituskulut	-51 520	-378	-6 154	-1 432
Vuosikate	6 959 716	3 138 685	3 995 765	8 932 825
Poistot ja arvonalentumiset:				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 600 802	-5 153 577	-5 168 502	-5 389 950
Omistuksen elinimointierot	0	2 941		
Tilikauden yli- ja alipariarviot				
Arvonalentumiset	-51 424	-279	0	-17 846
Satunnaiset erät	1 574	360 380	0	0
Tilikauden tulos	1 309 064	-1 651 849	-1 172 736	3 525 028
Tilinpäätössiirrot	-6 852	-1		
Tilikauden verot	-97 624	-129 339	-132 049	-128 416
Laskennalliset verot	200 396	-27 502	-42 699	-21 572
Vähemmistöosuudet	0	619	-3 134	-1 011
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 404 984	-1 808 072	-1 350 618	3 374 029

Konsernin rahoituslaskelma

	2020	2019	2018	2017	2016
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	6 959 716	3 138 685	3 995 765	8 932 825	7 052 277
Satunnaiset erät	1 574	360 380			-192 699
Tilikauden verot	-97 624	-129 339	-132 049	-128 416	-191 725
Tulorahoituksen korjauserä	-265 928	-92 616	-715 653	-1 612 093	-332 780
Toiminnan rahavirta yhteensä	6 597 738	3 277 110	3 148 063	7 192 316	6 335 074
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 576 913	-9 897 446	-7 691 694	-5 624 378	-5 087 864
Rahoitusosuudet investointi menoihin	160 528	134 245	124 053	400 688	166 669
Pysyvien vastaavien luovutustulot	422 704	332 905	981 556	1 962 428	350 130
Investointien rahavirta yhteensä	-3 993 681	-9 430 296	-6 586 085	-3 261 262	-4 571 065
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 604 057	-6 153 186	-3 438 022	3 931 055	1 764 009
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset					
Antolainojen lisäykset	-7 039		-84		0
Antolainojen vähennykset			1 128	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 031 594	16 582 201	4 549 061	194 129	-93 723
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 373 012	-6 897 632	-2 154 333	-3 236 640	-4 168 518
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 371 103	-1 238 795	16 361	-803 343	3 614 057
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	4 991	-33 873	-63 163	-65 629	-30 523
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	10 395	1 404	239 261	-36 625	630
Vaihtomaisuuden muutos	-303 811	5 588	-67 106	-31 414	-3 337
Saamisten muutos	490 523	436 865	790 514	870 969	80 892
Korottomien velkojen muutos	1 115 330	554 853	1 659 287	-40 885	-49 877
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-5 402 132	9 410 611	4 970 925	-3 149 438	-650 398
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 798 075	3 257 425	1 532 903	781 617	1 113 611
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12	10 789 043	13 587 119	10 361 037	8 828 134	8 046 517
Rahavarat 1.1.	13 587 119	10 329 694	8 828 134	8 046 517	6 932 906
	-2 798 076	3 257 425	1 532 903	781 617	1 113 611

4. LIITETIEDOT

4.1. Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetieto 1

Arvostus – ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma löytyy liitetietona 11. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.9.2013 (§ 86) kokouksessaan poistosuunnitelman muutoksen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisia poistoja koskevan suosituksen mukaisesti. Pysyvien vastaavien poistosuunnitelma hyväksyttiin 1.1.2013 voimaan tulevaksi ja koskemaan 1.1.2013 jälkeen valmistuvia investointeja. Tekniselle johtajalle annettiin oikeus suunnitelmassa määriteltyjen poistoaikavälien puitteissa määritellä yksittäiselle hyödykkeelle alarajasta poikkeava taloudellinen pitoaika. Pienhankintarajaksi päätettiin 10.000 euroa, paitsi teknisen lautakunnan talonrakennuksen, julkisen käyttöomaisuuden hankkeet, joiden pienhankintaraja on 20.000 euroa.

Avustukset

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseessa hankintameno tai sitä alemman arvoon.

Vaihtuvien vastaavien saamiset

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Muut erät

Lomapalkkojen ja –rahojen sekä niiden mukaan määräytyvät eläke- ja muiden sosiaalimenojen muutos on kohdistettu tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat merkitään ottaen huomioon kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Lomapalkkavelan määrä on laskettu henkilötasolla.

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteena noudatetaan suoriteperustetta. Poikkeuksen tekevät verotilitykset, jotka kirjataan maksuperusteisesti.

Liitetieto 4

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee huomioida seuraavat asiat:

Vuoden 2020 aikana ei tapahtunut olennaisia muutoksia toiminnassa.

Koronan vaikutukset

Paimion koronatuot olivat yhteensä lähes 3,8 milj. euroa, jakaantuen seuraavasti: valtionosuudet 3,2 milj. euroa, avustukset sivistystoimialalle 199t euroa ja yhteisöveron laskennallinen arvio 350t euroa.

Valtionosuuksien maksatuksessa

peruspalveluiden valtionosuus	2 994 386
verotulomenetyksen kompensatio, takaisinperintä 2021	214 424
	<hr/>
	3 208 810

Avustukset

Varhaiskasvatuksen korona-avustus	21 900
Esi- ja perusopetuksen korona-avustus	95 160
Lukion korona-avustukset	65 052
Kansalaisopiston korona-avustus	16 400
	<hr/>
	198 512

Yhteisövero

kuntien jako-osuuden 10%-yksikön korotus	
laskennallinen arvio korotuksen vaikutuksesta	350 000

Koronatuot yhteensä 3 757 322

Korona vaikutti myös maksutuloihin, erityisesti varhaiskasvatuksessa, jossa lasten poissoloista hyvitetiin normaalikäytännöstä poiketen. Kevään koronasulun ja syksyn koronakaranteenien yhteisvaikutuksen arvioidaan vähentäneen maksutuloja yhteensä noin 90 000 euroa.

Ylimääräisiä koronasta aiheutuneita erilliskustannuksia kertyi vuoden aikana ainakin yli 537 000 euroa.

Järjestelmä uudistus

Vuoden 2020 alusta otettiin Tilikunta Oy:ssä, josta kaupunki ostaa kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelut, käyttöön uudet järjestelmät: taloushallinnossa Abilitan toimitama UNIT4 ja palkanlaskennassa CGI:n Populus. Uudet järjestelmät tulivat käyttöön yhtiön osakkaille: Kaarinan kaupunki, Liedon kunta, Paimion kaupunki sekä Sauvon kunta (vain palkkajärjestelmä). Järjestelmien käyttöönoton valmistelu aloitettiin jo 2019 aikana, mutta 1.1.2020 siirryttiin uusien järjestelmien käyttöön. Käyttöönottourakka on ollut laaja, haastava ja paljon työtä vaativa.

Palkkajärjestelmän käyttöönoton myötä siirryttiin digitaaliseen palkkajärjestelmään, jossa paperisista matkalaskuista, koulutus- ja poissaoloilmoituksista, lomalistoista jne voitiin luopua ja tieto tallennetaan vain kertaalleen suoraan järjestelmään. Taloushallinnon järjestelmä uudistuksessa yhtenäistettiin ao. kuntien tilikartta, kirjanpidon rakenteita mm. kustannuspaikkoja nimettiin tarkoituksenmukaisemmin (mm. koulutuslautakunta ja kiinteistöpalvelut), uudessa järjestelmässä laskentatunnisteet ovat hie- man erilaisia kuin vanhassa, esilaskutusjärjestelmistä on rakennettu liittymät kirjanpi- toon. Uuden järjestelmän kaikki ominaisuudet ja toiminnallisuudet eivät olleet heti alussa tiedossa, vuoden aikana joitakin kirjauskäytänteitä ohjeistettu uudelleen, selvi- tettävää ja korjattavaa on riittänyt. Työ on tekijäänsä opettanut ja vuoden 2021 usko- taan sujuvan helpommin. Automatisoidun taloustilastoinnin (XBRL) vaatimukset ai- heuttavat muutoksia heti vuoden 2021 alusta.

Uudistukset eivät suoranaisesti muuta edellisen vuoden tietojen vertailukelpoisuutta tilinpäätöksessä, mutta käyttöönoton vaikutus vuoden 2020 aikana on ollut suuri kai- kille: työntekijöille, esimiehille, laskujen tarkastajille, talousarviovastuullisille, henkilös- töhallinnolle, taloushallinnolle. Vuoden aikana on ollut paljon uutta opittavaa, muuttu- neita toimintatapoja, että virheitä, virheiden korjauksia ja selvitettäviä asioita on tullut tavallista/aikaisempaa enemmän vuoden aikana ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi siirtymävaiheessa vertailu vuosien välillä tulee tehdä manuaalisesti, koska edellisen vuoden tilinpäätöksen tietoja ei uudessa järjestelmässä ole.

Vuoden 2020 avaustase heittää 585,99 euroa verrattuna vuoden 2019 lopputasee- seen. Heitto johtuu vuoden 2019 tilinpäätöksessä myyntireskontran selvittelytilin (1815) vääränmerkkisestä saldosta. Avaustaseessa summa on myyntireskontran sel- vittelytilillä (2600).

Poistosuunnitelmasta poikkeava poistoaika

Yhteiskoulun peruskorjauksen poistot alkoivat 1.1.2020, poistoaikana on käytetty 20 vuotta, jolloin vuotuinen poisto on 168 439,67 euroa. Kaupungin poisto-ohjelmassa (kvalt 26.9.2013) ei ole erikseen poistoajoja peruskorjauksille. Kivirakenteisten hal- linto- ja laitosrakennusten poistoajaksi on määritetty 30 vuotta, jolla vuotuinen poisto olisi 112 293,11 euroa.

4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Osakkuus- ja yhteisyhteisöt on yhdistetty konsernitilinpäätökseen osakkuusyhteisöjen ohjeiden mukaisesti.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Myös vesi- ja viemäri liittymismaksut on eliminoitu.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa Edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Aikaisempien tilikausien poistoero ja vapaaehtoiset varaukset tyttärien osalta on kirjattu edellisten tilikausien yli/alijäämään ja laskennallisiin verovelkoihin sekä tilikauden poistoerojen ja vapaaehtoisten varausten muutos tilikauden tulokseen ja laskennallisiin verovelkoihin. Kunnan ja kuntayhtymien osalta laskennallista verovelkaa ei ole merkitty. Vertailutiedot on korjattu. Vähemmistöosuuden erottamisessa konsernin omasta pääomasta on huomioitu poistoerojen ja vapaaehtoisten varausten muuttunut käsittely.

Vuoden 2020 konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty Mäntykankareen Vesi Oy:n tilinpäätöstä. Mäntykankareen Vesi Oy on Paimion Vesihuolto Oy:n 100% omistama. Vuonna 2020 yhtiön liikevaihto oli 35010€ euroa ja tilikauden ylijäämä 4960€.

4.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
Liitetieto 6 Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset erät)

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto	992 880	1 702 167	992 880	1 702 167
Sosiaali- ja terveystuotot	23 359 525	22 289 836	1 855 859	1 616 265
Opetus- ja kulttuurituotot	2 787 383	2 938 705	2 068 664	2 039 864
Yhdyskuntatuotot	6 710 661	6 151 775	1 282 324	1 160 544
Muut palvelut	411 135	520 186	0	0
Toimintatuotot yhteensä	34 261 584	33 602 670	6 199 726	6 518 840

Liitetieto 7

Verotulojen erittely	2020	2019
Kunnan tulovero	40 486 540	39 807 214
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 341 985	1 301 731
Kiinteistövero	2 178 801	2 386 008
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	44 007 326	43 494 953

Liitetieto 8

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	14 811 545	14 728 191	14 811 545	14 728 191
Siitä: Verotuloihin perustuva valtion osuuksien tasaus	1 864 254	1 879 080	1 864 254	1 879 080
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	5 810 247	5 151 285	-117 931	-404 099
Verotulomenetysten korvaus	4 400 234	0	4 400 234	0
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	25 022 026	19 879 476	19 093 848	14 324 092

Liitetieto 9 **Palvelujen ostojen erittely**

	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	28 977 746	28 163 173
Muiden palvelujen ostot	9 830 598	10 606 125
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	38 808 345	38 769 298

 Liitetieto 11 Poistosuunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistot on määritelty valtuuston 26.9.2013 hyväksymän poistosuunnitelman perusteella. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Käytössä olevat hyödykeryhmät, niiden poistoajat ja poistomenetelmä

	KV 26.9.2013		KV 19.10.2005	
PYSYVÄT VASTAAVAT	menetelmä	poistoai- ka , vuotta	menetelmä	poistoai- ka , vuotta
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET:				
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v.	tasapoisto	5 v.
Muut pitkävaikutteiset menot				
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 v.	tasapoisto	3 v.
AINEELLISET HYÖDYKKEET:				
Maa- ja vesialuuet	ei poistoaikaa			
Rakennukset				
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto		tasapoisto	40 v.
- puurakenteiset	tasapoisto	20-30 v.		
- kivirakenteiset	tasapoisto	30-40 v.		
- kirjasto-kaupungintalo	tasapoisto	50 v.	tasapoisto	50 v.
Talousrakennukset	tasapoisto	10 v.	tasapoisto	20 v.
Vapaa-ajanrakennukset	tasapoisto	20 v.	tasapoisto	20 v.
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 v.	tasapoisto	30 v.
Rakennusten peruskorjaukset				
-kivirakenteiset			tasapoisto	20 v.
-puurakenteiset			tasapoisto	10 v.
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet ja laitteet	tasapoisto	15 v.	tasapoisto	20 v.
Katujen & teiden päällystys	tasapoisto	10 v.	tasapoisto	10 v.
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v.	tasapoisto	40 v.
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v.	tasapoisto	40 v.
Ulkovalaistuslaitteet	tasapoisto	15 v.	tasapoisto	20 v.
Koneet ja kalusto				
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v.	tasapoisto	3 v.
Muu kalusto	tasapoisto	3-5 v.	tasapoisto	5 v.
Muut aineelliset hyödykkeet				
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa			
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET				
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa			

26.9.2013 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa sovelletaan kaikkiin 1.1.2013 jälkeen valmistuneisiin kohteisiin. Vanhojen, ennen vuotta 2013 valmistuneiden, kohteiden osalta käytetään edelleen 19.10.2005 hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisia poistoajoja.

Niissä hyödykeryhmissä, joissa poistosuunnitelmassa on määritelty poistoajojen alaja yläraja, käytetään ensisijaisesti alarajoja. Tekninen johtaja voi tämän suunnitelman poistoajarojojen puitteissa määrittellä yksittäiselle hyödykkeelle alarajasta poikkeavan taloudellisen pitoajan.

Poistojen laskeminen käyttöomaisuuden hankintamenosta aloitetaan, kun hyödyke on otettu käyttöön. Poisto tehdään niin monelle kuukaudelle kuin hyödyke on ollut käytössä tilivuoden aikana. Poistonlaskennassa jäännös- eli romuarvo lasketaan nolaksi.

Pienhankintarajaksi päätettiin 10.000 euroa, paitsi teknisen lautakunnan talonrakennuksen, julkisen käyttöomaisuuden hankkeet, joiden pienhankintaraja on 20.000 euroa.

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	760 404	767 417		
Lisäykset tilikaudella	398			
Vähennykset tilikaudella		-7 013		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	760 802	760 404		
KVTEL:n ulkopuol.eläkkeiden eläkevastuu 1.1.	2 625	3 672		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-97	-1 047		
KVTEL:n ulkopuol.eläkkeiden eläkevastuu 31.12.	2 528	2 625		

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Myyntivoitto, omakotitontit	183 473	66 897	183 473	66 897
Myyntivoitto, yritystontit	18 596	37 500	18 596	37 500
Myyntivoitto, rakennukset	4 407	32 465		31 644
Myyntivoitto, koneet ja kalusto	5 315	148	5 048	
Myyntivoitto, osakkeet	32 424	572 315		572 315
Myyntivoitto, maa- ja vesialueet	3 337	3 089	3 267	3 089
Muut myyntivoitot	6 874	0	0	
Myyntivoitot yhteensä	254 426	712 412	210 385	711 445

Muut toimintakulut				
Myyntitappio, omakotitontit			0	3 435
Myyntitappio, yritystontit			0	13 362
Myyntitappio, maa- ja vesialueet		15 334	0	283
Myyntitappio, koneet ja kalusto	-7			
Myyntitappio, osakkeet	-1 654			
Myyntitappio, muut			0	1 522
Myyntitappio, rakennukset	0	71 424	0	
Myyntitappio, pääomasijoitus		0		
Myyntitappiot yhteensä	-1 661	86 758	0	18 602

Liitetieto 14

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Satunnaiset tuotot				
Asfalttikartelliasia, Frontia				360 380
Satunnaiset tuotot yhteensä			0	360 380
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut yhteensä	0	0	0	0

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2020	2019
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	520 000	467 600
Osinkotuotot muista yhteisöistä	41 745	19 428
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	871	937
Yhteensä	562 616	487 965

Liitetieto 18

Arvonkorotukset

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	1 255 384	1 255 384		
Arvo 31.12.	1 255 384	1 255 384		
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	1 255 384	1 255 384		

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen.

4.4. Taseen liitetiedot

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 19

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 31.12.2020

	AINEETOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET							Yhteensä	Kaikki yhteensä
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykk.	Ennako- maksut ja kesk.er.h.			
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	66 125	121 881	188 005	8 039 023	30 063 551	7 094 546	708 059	298 924		46 204 103	46 392 108	
Lisäykset tilikauden aikana	100 265		100 265	234 131	431 012	131 1579,94	162 741	520	22 027	2 162 012	2 262 277	
Rahoitusosuudet tilikaudella					0					0	0	
Vähennykset tilikauden aikana				-330 647	0	-205 571				-536 218	-536 218	
Siirrot erien välillä					0					0	0	
Tilikauden poisto	-45 391	-23 791	-69 182		-1 531 529	-679 148	-242 113			-2 452 790	-2 521 973	
Poistamaton hankintameno 31.12.	120 998	98 090	219 088	7 942 507	28 963 035	7 521 407	628 687	299 444	22 027	45 377 106	45 596 194	

Pysyvien vastaavien sijoitukset 31.12.2020

	OSAKKEET JA OSUUEDT					MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET			
	Osakkeet tytär- yhteisöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntay- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset tytär- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Muut saamiset	Yhteensä
<i>Hankintamenot 1.1.</i>	14 385 682	58 079	5 257 258	4 143 411	23 844 430	17 218 803	120 000	100 983	17 439 786
Lisäykset				30 000	30 000				
Vähennykset									
Hankintameno 31.12.	14 385 682	58 079	5 257 258	4 173 411	23 874 430	17 218 803	120 000	100 983	17 439 786
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 385 682	58 079	5 257 258	4 173 411	23 874 430	17 218 803	120 000	100 983	17 439 786

Liitetieto 20-22

Paimion kaupungin omistukset muissa yhteisöissä

	Yhteisön kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	voitosta (+) tappiosta (-)
Tytäryhteisöt						
Paimion Yrityskiinteistöt Oy	Paimio	100	100	529,5	6 290,1	0,0
Paimion Lämpökeskus Oy	Paimio	100	100	1 912,0	3 541,0	415,4
Paimion Vesihuolto Oy	Paimio	100	100	9 892,2	21 343,2	79,6
Portti Työhönvalmennus Oy	Paimio	100	100			
Lyyli Tuomolan Säätiö	Paimio	määräysvalta	määräysvalta	960,2	31,2	33,6
Paimion Kehitys Oy	Paimio	95	95			
Kuntayhtymät						
Paimion-Sauvon kansanterveysky	Paimio	73,93	73,93	1 297,0	2 466,9	273,2
Peimarin koulutusky	Kaarina	45,13	45,13	6 922,9	677,5	51,9
Varsinais-Suomen lastensuojeluky	Salo	8,97	8,97	80,4	210,0	0,0
Salon seudun koulutusky	Salo	4,62	4,62	1 428,9	473,4	60,5
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	Paimio	2,60	2,60	146,4	607,0	17,5
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Ky	Turku	2,16	2,16	4 043,7	7 149,0	6,7
Varsinais-Suomen liitto	Turku	2,13	2,13	38,9	29,1	15,2
Osakkuusyhteisöt						
Varsinais-Suomen Ajoharjoittelurata Oy	Paimio	45,69	45,69	434,3	32,3	-11,1

Liitetieto 23

Saamisten erittely

	2020		2019	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		37 858,52		276 003,82
Lainasaamiset	370 199,66		520 199,66	
Yhteensä	370 199,66	37 858,52	520 199,66	276 003,82
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00		95 624,79
Muut saamiset	0,00	870,91		936,96
Yhteensä	0,00	870,91		96 561,75
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00		0,00
Yhteensä	0,00	0,00		0,00
Saamiset yhteensä	370 199,66	38 729,43	520 199,66	372 565,57

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Palkat 2.1.				
Muut menoennakot	0	0	0	0
Menoennakot yhteensä	0	0	0	0
Tulojäämät				
Työllist.tuet ja korvaus kuntoutt.työtoim.	30 570	19 886	30 570	19 886
Siirtyvät korot	0	0		
Tasaerälaskutuksen lisälaskutus	310 977	591 901	318 740	392 449
Kelan korvaus työterveyden huollosta	235 676	237 172	116 068	117 804
Kotikuntakorvaukset	0	108 189	0	108 189
ELY-keskus, avustus	0	44 345	0	44 345
Sv-päivärahat	17 372	9 675	17 372	9 675
Koulutuskorvaukset	7 589	11 193	0	
Osinkosaaminen	0		260 000	
KuEL, VaEL	461 674		461 674	
Muut tulojäämät	336 572	221 999	128 256	3 483
Tulojäämät yhteensä	1 400 431	1 244 360	1 332 680	695 831
Myyntiresk selv.tili	0	-586		-586
Myyntireskontra	0	-586	0	-586
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 400 431	1 243 774	1 332 680	695 245

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	16 891 806	16 891 806	16 891 798	16 891 798
Korjaus	4 992			
Peruspääoma 31.12.	16 896 798	16 891 806	16 891 798	16 891 798
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat				
1.1.	1 145 909	1 145 000		
Lisäys		909		
31.12.	1 145 909	1 145 000		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 255 384	1 255 384		
Vähennys	-56			
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 255 328	1 255 384		
Muut omat rahastot 1.1.	262 928	268 115		
Lisäykset				
Vähennykset		-5 187		
Muut omat rahastot 31.12.	262 928	262 928		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-2 194 109	-386 037	10 087 387	11 705 301
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-1 178 975	-391 354	10 087 387	11 705 301
Tilikauden yli-/alijäämä	1 404 984	-1 808 072	1 790 103	-1 617 913
Oma pääoma yhteensä	19 786 972	17 356 603	28 769 289	26 979 185

Liitetieto 26

Erittely poistoerosta

	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 094 975	1 179 036
Poistoero yhteensä	1 094 975	1 179 036

Liitetieto 27

Erittely veloista, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä olevat velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2026 tai sen jälkeen

Yli 5 v:n kuluttua erääntyvät lainat

Pitkäaikaiset velat	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 350 570	13 392 862	7 625 000	9 675 000
Julkisyhteisöiltä	1 187 500	1 235 000		0
Muilta	1 779	1 779		0
Yhteensä	11 539 849	14 629 641	7 625 000	9 675 000

Liitetieto 30

Vieras pääoma (kaupunki)	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		168 534		109 794
Liittymismaksut ja muut velat				
Yhteensä		168 534		109 794
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		985 633		760 947
Yhteensä		985 633		760 947
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		0		1 104
Liittymismaksut ja muut velat				
Yhteensä		0		1 104
Vieras pääoma yhteensä		1 154 167		871 845

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 012 685	4 682 268	2 290 947	2 112 096
Korkojaksotukset	20 276	11 535	11 274	1 846
Palautukset jäsenkunnille	7 773	162 836	7 773	14 069
Eläkemaksut 12/2020	449 096	0	449 096	0
Työttömyys- ja tapaturmavak.maksut 12/2020	138 163	0	138 163	0
Muut menojäämät	1 067 478	543 332	222 820	11 803
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	6 695 471	5 399 971	3 120 073	2 139 815
Siirtovelat yhteensä	6 695 471	5 399 971	3 120 073	2 139 815

4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 38

Vuokravastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä, vastuut 31.12.2030 asti	3 244 251	3 487 606	129 976	162 470
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	289 993	307 581	32 494	32 494
Myöhemmin maksettavat	2 954 258	3 180 024	97 482	129 976
Leasingvastuut yhteensä	1 038 280	799 362	686 957	438 402
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	352 319	292 240	227 201	167 485
Myöhemmin maksettavat	685 961	507 122	459 756	270 916
Yhteensä	4 282 530	4 286 968	816 934	600 872

Liitetiedot 39 - 40

Vastuusitoumukset

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	9 576 000	9 576 000
Jäljellä oleva pääoma	0	0	4 419 973	4 609 992
Takaukset muiden puolesta*)				
Alkuperäinen pääoma	13 062 611	13 062 611	13 062 611	13 062 611
Jäljellä oleva pääoma	5 586 882	5 513 692	5 586 882	5 513 692
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	0	0	72 376 213	65 211 831
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	0	0	45 097	42 905

*) Tähän sisältyy myös kunnan antama täytetakausta Kunta-aravat Oy:n lainasitoumukseen

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnan peruste	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut Maankäyttö- ja rakennuslainausten kunnalle aiheutuvat velvoitteet*	216 000	223 500	156 000	163 500
Yhteensä	216 000	223 500	156 000	163 500

* bruttosumma, ei ole huomioitu maanomistajan maksuosuutta

	Konserni 2020	Konserni 2019	Kaupunki 2020	Kaupunki 2019
--	------------------	------------------	------------------	------------------

Kuntarahoitus /Paimion kaupunki

Kaupunki on tehnyt Kuntarahoituksen kanssa 3,5 milj. euron lyhennysohjelmaisen koronvaihtosopimuksen ajalle 23.4.2010-23.4.2020 kiinteään korkokantaan 2,33 %.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan 23.4.2010 Danske Bankista nostetun vaihtuvakorkoisen lainan korko (Euribor 1 kk) kiinteäkorkoiseksi koko laina-ajalle. Laina-aika on 10 vuotta ja se on tasalyhenteinen puolivuositain. Koronvaihtosopimus tehtiin suojaamaan mahdolliselta korkotason nousulta.

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0	175 000	0	175 000
Markkina-arvo (Pankin ilmoituksen mukaan)	0	-1 527	0	-1 527

Danske Bank/ Paimion kaupunki

Kaupunki uudelleenjärjesteli Danske Bankin kanssa ajalle 12.10.2016-16.1.2023 tehtyä 10,0 milj. euron koronvaihtosopimusta. Se uudelleenjärjesteltiin ajalle 4.10.2021 - 4.10.2026, jolloin kaupunki maksaa 0,57% ja vastaanottaa 3kk euriboria.

Koronvaihtosopimus on tehty suojaamaan mahdolliselta korkotason nousulta ja määrittää korkotason ylärajan lyhytaikaisten lainojen 10 milj. euron pääomalle.

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Markkina-arvo (Pankin ilmoituksen mukaan)	-519 146	-280 147	-519 146	-280 147

Kuntarahoitus/ Paimion kaupunki

Kaupunki on tehnyt Kuntarahoituksen kanssa 4,0 milj. euron koronvaihtosopimuksen ajalle 13.8.2012 – 30.6.2022 kiinteään korkokantaan 1,677 %.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan 13.8.2012 nostetun vaihtuvakorkoisen lainan korko (Euribor 3 kk) kiinteäkorkoiseksi kymmeneksi vuodeksi. Laina-aika on 10 vuotta ja se erääntyy kokonaan maksettavaksi 30.6.2022. Koronvaihtosopimus tehtiin suojaamaan mahdolliselta korkotason nousulta.

Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Markkina-arvo (Pankin ilmoituksen mukaan)	-134 430	-202 706	-134 430	-202 706

	Konserni 2020	Konserni 2019	Kaupunki 2020	Kaupunki 2019
Danske Bank/ Paimion kaupunki				
Kaupunki on tehnyt Danske Bankin kanssa 4,0 milj. euron koronvaihtosopimuksen ajalle 10.6.2014 – 10.6.2024 kiinteään korkokantaan 0,916 % (+ marginaali 0,85 % = 1,776 %). Koronvaihtosopimuksella muutetaan 10.6.2014 Nordea pankista nostetun vaihtuvakorkoisen lainan korko (Euribor 3 kk) kiinteäkorkoiseksi kymmeneksi vuodeksi. Laina-aika on 10 vuotta ja se on tasalyhenteinen puolivuositain. Koronvaihtosopimus tehtiin suojaamaan mahdolliselta korkotason nousulta.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 400 000	1 800 000	1 400 000	1 800 000
Markkina-arvo (Pankin ilmoituksen mukaan)	-41 268	-55 925	-41 268	-55 925
Pohjola Pankki / VSSHP 75324				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	144 000	172 800		
Markkina-arvo (VSSHP:n ilmoituksen mukaan)	-13 523	-17 590		
Pohjola Pankki / VSSHP 268481				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	432 000	432 000		
Markkina-arvo (VSSHP:n ilmoituksen mukaan)	-23 314	-28 701		
Kuntarahoitus / VSSHP 32062				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	432 000	432 000		
Markkina-arvo (VSSHP:n ilmoituksen mukaan)	-7 400	-15 520		
Kuntarahoitus / VSSHP 67380				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	432 000	432 000		
Markkina-arvo (VSSHP:n ilmoituksen mukaan)	-221 587	-172 134		
Kuntarahoitus / VSSHP 67429				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	648 000	648 000		
Markkina-arvo (VSSHP:n ilmoituksen mukaan)	-141 622	-104 261		
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ylläolevat koronvaihtosopimukset on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi ja poistettu koronmuutoksiin liittyvä riski. Paimion kaupunki on kirjannut konserniosuuden 2,16% liitetiedon konsernilukuihin.				
Koronvaihtosopimus OP/ Salon koulutusky				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	69 300	72 380		
Markkina-arvo (SSKKY:n ilmoituksen mukaan)	-9 912	-7 313		
Koronvaihtosopimus OP/ Salon koulutusky				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	29 700	31 860		
Markkina-arvo (SSKKY:n ilmoituksen mukaan)	-3 249	-2 654		
Salon Seudun koulutuskuntayhtymän ylläolevat koronvaihtosopimukset on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi ja poistettu koronmuutoksiin liittyvä riski. Paimion kaupunki on kirjannut konserniosuuden 4,62% liitetiedon konsernilukuihin.				
yhteensä	17 155 000	17 764 040	15 400 000	15 975 000
	-1 092 137	-859 777	-694 844	-540 305

4.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liitetieto 42

Henkilötyövuodet 1.1.-31.12.2020

	HTV1, henkilötyövuodet			HTV2, vähennetty määritellyt			HTV3, vähennetty palkattomat		
	2019	2020	muutos	2019	2020	muutos	2019	2020	muutos
Hallintopalvelut	32	35	9,4 %	27	35	29,6 %	31	30	-3,2 %
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	100	99	-1,0 %	73	85	16,4 %	90	70	-22,2 %
Sivistystyöpalvelut	336	341	1,5 %	300	325	8,3 %	301	288	-4,3 %
Tekninen ja ympäristöpalvelut	43	40	-7,0 %	35	39	11,4 %	41	33	-19,5 %
YHTEENSÄ	511	515	0,8 %	435	484	11,3 %	463	421	-9,1 %

Liitetieto 43

Henkilöstökulut
Henkilöstökulut

	2020	2019	+/- %
Palkat ja palkkiot	17 230 543	16 941 096	1,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	3 720 458	3 670 230	1,4 %
Muut henkilösivukulut	903 236	546 698	65,2 %
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	21 854 237	21 158 023	3,3 %
Henkilöstökuluja aktivoitu aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	66 699	74 076	-10,0 %
Henkilöstökulut yhteensä	21 920 936	21 232 099	3,2 %

Liitetieto 44

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2020	2019
Paimion Kokoomus r.y.	2242	954
Keskustan Paimion kunnallisjärjestö ry	1905	921
Peimarin Vihreät Ry	986	589
Vasemmistoliiton Paimion osasto ry.	1403	827
KD Peimarin paikallisosasto ry	410	206
Paimion Sosiaalidemokraatit ry	2794	1701
Paimion Perussuomalaiset ry	169	92
Yhteensä	9908	5290

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot

	2020	2019
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot		4 518
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		0
Tarkastuslautakunnan avustaminen		0
Muut palkkiot		0
Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	9 277	1 389
Tarkastuslautakunnan avustaminen	2 185	1 409
<i>Palkkiot yhteensä</i>	11 462	7 316

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus:

Paimiossa 14. päivänä huhtikuuta 2021

Tilinpäätösmerkinnät:

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Paimiossa ___/___2021

Talvea Oy Julkishallinnon Palvelut Oy, JHTT-yhteisö

Jukka Vuorio
tilintarkastaja JHTT

6. LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo käytetyistä tilikirjoista

Tasekirja	sidottu kirja
Päiväkirja	sähköinen arkistointi
Pääkirja	sähköinen arkistointi
Palkkalaskelmat	sähköinen arkistointi
Laskutusluettelot	sähköinen arkistointi

Luettelo tositelajeista

- 10 Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua) suorakirjaus
- 11 Jaksotukset
- 12 Kassatapahtumat
- 14 Pääkirjaviennit esijärjestelmistä
- 15 Alkutase
- 18 Pääkirjatapahtumat (työnkulku)
- 19 Käyttöomaisuustapahtumat
- 20 Toimittajalaskut
- 21 Ostolaskut
- 31 Korkolaskut
- 32 Muistutukset
- 33 Luottotappiot
- 35 101 Hallintopalveluiden yleislaskut
- 36 201 Sosiaalipalveluiden yleislaskut
- 37 221 Kotihoitolaskutus
- 38 222 Laitospaikkalaskutus/palveluasuminen
- 39 301 Sivistyspalveluiden yleislaskut
- 40 302 Koulujen laskutus
- 41 321 Päivähoitolaskutus
- 42 322 Primus kerholaskutus
- 43 323 Primus -lukio
- 44 421 Maanvuokralaskut
- 45 422 Rakennusvalvonta
- 46 423 Ympäristövalvonta/Louhi
- 47 402 Vuokrat
- 48 324 Kansalaisopisto
- 49 325 Musiikkiopisto
- 50 401 Teknisten palveluiden yleislaskut
- 51 220 Sosiaali- ja terveystieteiden laskutus
- 52 900 Paimion avoimet myyntilaskut
- 53 326 Vapaa-ajan palvelujen laskutus
- 80 Matkalasku kirjanpitoon
- 81 Matkalasku, kirjaus